POLIROM
Top 10+

GYÖRGY
DRAGOMÁN

Regele alb

GYÖRGY

DRAGOMÁN

Regele alb

Traducere din limba maghiară
de Ildikó Gábos-Foarță

POLIROM
2017

Dragomán György, *A fehér király*

Copyright © 2007 by György Dragomán

All rights reserved

© 2008, 2017 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6882-3

ISBN PDF: 978-973-46-6883-0

ISBN print: 978-973-46-6708-6

Pe copertă: © Carmen Parii

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

GYÖRGY DRAGOMÁN este unul dintre cei mai apreciaţi şi mai traduşi scriitori maghiari contemporani. Născut în 1973 la Tîrgu Mureş, viitorul prozator s-a stabilit în 1988 în Ungaria, împreună cu familia. A studiat filosofia şi literatura engleză la ELTE, în Budapesta, şi a lucrat la o teză de doctorat despre proza lui Samuel Beckett, traducînd în acelaşi timp din operele lui Beckett, James Joyce, Ian McEwan, Irvine Welsh. Dragomán a debutat în 2002 cu volumul *A pusztítás könyve* (*Cartea desfacerii*), care a primit premiul Bródy, urmat în 2003 de piesa de teatru *Nihil* şi în 2005 de romanul *A fehér király* (*Regele alb*), care a fost distins în Ungaria cu premiile Tibor Déry şi Sándor Márai şi a fost tradus în peste treizeci de limbi, în prezent existînd şi un proiect de ecranizare a cărţii în Marea Britanie. În 2011 lui György Dragomán i se acordă premiul literar Jan Michalski pentru acelaşi roman. În 2014 prozatorul publică romanul *Máglya* (*Rugul*, Polirom, 2015), care se bucură de un succes instantaneu în Ungaria şi este preluat de edituri din Statele Unite, Olanda, Germania, confirmînd valoarea unui autor cu o viziune şi un stil ce au cucerit deja un public larg.

Mamei mele

Lalele

Seara, mi-am vîrît ceasul deşteptător sub pernă, ca să-l aud numai eu, iar mama să nu se trezească, dar ceasul nici nu apucase bine să sune şi eu eram deja treaz, atît de bine mă pregătisem pentru surpriză. Mi-am luat de pe birou lanterna chinezească, nichelată, am scos deşteptătorul de sub pernă, l-am luminat cu lanterna, arăta cinci fără un sfert, i-am apăsat butonul să nu sune, apoi am luat de pe spătarul scaunului hainele pregătite de cu seară şi m-am îmbrăcat repede, cu mare grijă să nu fac nici cel mai mic zgomot. Cînd mi-am pus pantalonii, am lovit din greşeală scaunul care, din fericire, nu s-a răsturnat, s-a ciocnit doar de colţul mesei, am deschis cu mari precauţii uşa camerei, cu toate că ştiam că n-o să scîrţîie, pentru că unsesem bine balamalele cu o zi înainte. M-am apropiat de scrin, am deschis încetişor sertarul mijlociu, am scos foarfeca cea mare cu care mama obişnuia să mă tundă, apoi am descuiat yala uşii de la intrare şi am ieşit pîş-pîş, pînă la primele trepte nu am alergat deloc, doar după aceea am tulit-o repede pe scări în jos. Cînd am ajuns în faţa blocului, eram încălzit de-a binelea, am luat-o aşa spre părculeţ fiindcă acolo, lîngă cişmea, în stratul de flori, creşteau cele mai frumoase lalele din oraş.

Eram fără tata de mai mult de jumătate de an, deşi era vorba că pleacă doar pentru o săptămînă, la mare, într-o staţiune de cercetări, cu o misiune foarte urgentă, cînd şi-a luat rămas-bun de la mine mi-a spus cît de rău îi pare că nu mă poate lua cu el, pentru că marea, toamna tîrziu, e o privelişte de neuitat: mult mai furioasă decît vara, valurile sînt uriaşe, galbene, cît vezi cu ochii e numai spumă albă, dar n-are a face, promite că după ce se întoarce o să mă ducă şi pe mine, nici nu înţelege cum se face că, pînă la zece ani, nu văzusem încă marea, dar nu-i nimic, o să recuperăm noi şi asta, pe lîngă toate celelalte cîte le mai avem de recuperat, nu-i nici o grabă, o s-avem timp berechet pentru toate, doar avem toată viaţa înainte, ăsta era dictonul lui preferat, iar eu nu pricepusem niciodată ce vrea să-nsemne asta cu adevărat, iar apoi, cînd nu s-a mai întors, m-am gîndit de multe ori la asta şi mi-am adus aminte şi de bun-rămasul nostru, cînd l-am văzut pentru ultima oară, colegii lui veniseră să-l ia cu o dubă cenuşie, ajunsesem acasă de la şcoală chiar cînd erau pe punctul s-o ia din loc, dacă nu s-ar fi amînat ultima oră, ştiinţele naturale, nici nu i-aş mai fi

întîlnit, tocmai urcau în furgonetă cînd am ajuns, erau foarte grăbiţi, colegii tatei nici n-au vrut să-l lase să stea de vorbă cu mine, dar tata, foarte dur, le-a spus să nu facă aşa ceva, doar au şi ei copii şi ştiu cum e, ce mai contează cinci minute, şi atunci unul dintre colegii lui, un bărbat înalt, cărunt, în costum gri, a ridicat din umeri şi a zis că fie, cinci minute chiar nu mai contează, şi atunci tata a venit la mine, s-a oprit în faţa mea, dar nu m-a mîngîiat, nici nu m-a îmbrăţişat, îşi strîngea sacoul la piept cu ambele mîini, spunîndu-mi chestia aia cu marea, că e nevoie urgentă de el în acel institut de cercetări, va rămîne acolo o săptămînă, dacă situaţia e foarte gravă, atunci ceva mai mult, pînă se vor lămuri lucrurile, şi mi-a mai povestit cîte ceva despre mare, dar atunci colegul ăla înalt şi cărunt a venit la noi, şi-a pus mîna pe umărul tatei şi a zis, haideţi, domnu' doctor, au trecut cele cinci minute, acum trebuie să plecăm, întîrziem la avion, şi atunci tata s-a aplecat, m-a pupat pe frunte, dar de îmbrăţişat tot nu m-a îmbrăţişat, şi mi-a spus să am grijă de mama, să fiu băiat cuminte, că eu rămîn bărbatul, stîlpul casei, şi să-mi dau silinţa, iar eu am zis că bine, o să fiu cuminte, dar să-şi poarte şi el de grijă, atunci colegul lui s-a uitat la mine, nu-ţi fie teamă, băiete, a spus, o să avem noi grijă de domnu' doctor şi mi-a făcut cu ochiul, apoi a deschis portiera dubei şi l-a ajutat pe tata să se aşeze, între timp şoferul a pornit motorul şi, abia trîntită portiera-n urma tatei, au şi demarat, iar eu mi-am luat ghiozdanul, am făcut stînga-mprejur, îndreptîndu-mă spre casa scărilor, făcusem rost de un nou înaintaş pentru echipa mea de fotbal cu nasturi şi eram curios dacă alunecă la fel de bine pe muşama ca pe carton, n-am rămas acolo să-i fac cu mîna şi nici nu m-am uitat în urma dubei, aşteptînd să dispară după colţ. Îmi aduc limpede aminte de faţa tatei, era neras, mirosea puternic a tutun, părea foarte-foarte obosit, şi zîmbetul îi era strîmb, deşi m-am gîndit mult, nu cred că bănuia dinainte că nu va mai putea veni acasă, peste o săptămînă am primit o scrisoare de la el, zicea că situaţia e mult mai gravă decît s-ar fi aşteptat, din păcate nu poate intra în detalii din motive de securitate, şi că mai trebuie să rămînă acolo o vreme, dacă totul merge bine, peste cîteva săptămîni va primi o zi, două, de concediu – dar deocamdată e nevoie de el în permanenţă. A mai trimis, de-atunci, cîteva scrisori, cam la trei-patru săptămîni o dată, în fiecare zicea că va veni curînd, dar n-a putut veni nici măcar de Crăciun, l-am aşteptat degeaba şi de Revelion, şi se făcuse de-acum aprilie, nici scrisori nu mai primeam şi am început să cred că, de fapt, tata fugise în străinătate ca tatăl unui coleg de clasă, Egon, care a trecut Dunărea înot în Iugoslavia şi de-acolo a plecat în Vest,

dar de atunci nu mai primiseră nici o veste de la el şi nici nu ştiau dacă mai e în viaţă.

Am luat-o prin spatele blocurilor, pentru că nu voiam să mă-ntîlnesc cu nimeni, n-aş fi vrut să mă întrebe cineva unde am pornit-o aşa, în zorii zilei. La cişmea, spre norocul meu, nu era picior de om, aşa că am sărit peste lanţ, în stratul de flori, printre lalele, am scos foarfeca şi am început să tai florile, le-am tăiat de jos de tot, la nici un deget de pămînt, bunica mi-a spus odată că ţin cu atît mai mult, cu cît le tai mai de jos, cel mai bine e să le tai cu frunze cu tot, la început aveam de gînd să tai doar douăşcinci de fire, dar undeva, pe la cinşpe, am încurcat numărătoarea, am continuat să le tai aşa, într-o doară, una după alta, paltonul mi s-a muiat de rouă, la fel şi pantalonii, dar nici că mi-a păsat, m-am gîndit la tata, că şi el, probabil, făcea la fel în fiecare an, tăind la fel, în fiecare primăvară, lalele, mama mi-a povestit de foarte multe ori că tata i-a cerut mîna cu lalele-n mînă şi-i făcuse curte oferindu-i tot buchete de lalele, la fel şi la aniversările căsătoriei lor, de fiecare dată, pe 17 aprilie, o surprindea cu buchete imense, dimineaţa, cînd mama se trezea, o aşteptau florile pe masa din bucătărie, şi eu ştiam că asta de acum ar fi a cincisprezecea lor aniversare şi am vrut ca mama să primească un buchet mare de tot, ca niciodată pînă acum.

Atît de multe am tăiat, că abia le mai puteam ţine, buchetul îmi tot aluneca din mînă, le-am aşezat deci lîngă mine, pe jos, am scuturat foarfeca de rouă şi am continuat să tai, unul după altul, lujerii, gîndindu-mă între timp la tata, în mod sigur îi tăiase şi el cu aceeaşi foarfecă, mi-am privit mîinile, încercînd în zadar să mi le imaginez pe-ale tatei, le vedeam tot pe ale mele, albe şi subţiratice, degetele trecute prin urechea de metal tocit a foarfecii, şi atunci, deodată, un bătrîn a strigat la mine că ce fac eu acolo, cum îmi permit să tai florile numai aşa, pur şi simplu, şi că o să cheme miliţia, iar eu voi ajunge la şcoala de corecţie, unde mi-e locul, m-am uitat la el, din fericire nu era o cunoştinţă, aşa că i-am strigat să-şi ţină gura, să furi flori nu e un păcat, apoi mi-am băgat foarfeca în buzunar şi cu mîinile amîndouă am adunat mănunchiul de lalele, au mai rămas pe jos cîteva fire, sărind în afara stratului de flori îl mai auzeam cum strigă după mine, să-mi fie ruşine că mai fac şi gură, dar nu-i nimic, mi-a notat el numărul matricol, nici măcar nu m-am sinchisit să mă uit înapoi, ştiam că nu putuse să-l noteze pentru că dinadins îmbrăcasem paltonul fără numărul matricol de pe mînecă, şi am alergat spre casă, cu florile în braţe, avînd grijă să nu se rupă, corolele se loveau între ele, atingîndu-mi din cînd în cînd

obrazul, frunzele late foşneau şi mirosea ca atunci cînd se coseşte iarba, numai că mult mai tare.

Ajungînd la etajul patru, m-am oprit în faţa uşii şi m-am aplecat, aşezînd cu grijă florile pe preş, am deschis uşa tiptil şi, păşind peste ele, am rămas nemişcat, cu urechile ciulite, în întunericul din antreu. Mama nu se trezise încă, le-am dus deci direct în bucătărie, le-am aşezat pe masă, am scos din cămară, de sub raft, cel mai mare borcan de murături, l-am cărat la robinet şi l-am umplut cu apă, aşezîndu-l apoi în mijlocul mesei, am pus florile în el, erau atît de multe, încît n-au încăput toate, au mai rămas vreo zece fire pe dinafară, pe alea le-am pus în chiuvetă, apoi m-am dus din nou la masă şi am încercat, cît am putut, să le aranjez sub formă de buchet, dar nu prea mi-a ieşit, din cauza frunzelor multe, florile stăteau anapoda, unele fire erau prea scurte, altele prea lungi, mi-am dat seama că va trebui să le tai la aceeaşi lungime dacă vreau ca buchetul să arate cumva, şi atunci mi-a venit în minte că dacă aş lua din cămară ligheanul ăl mare, în el ar încăpea toate florile şi poate nici cozile n-ar mai trebui tăiate, m-am dus deci din nou în cămară şi am luat ligheanul de sub raft, şi atunci am auzit uşa bucătăriei deschizîndu-se şi pe mama întrebînd, e cineva aici, ea nu mă putea vedea de uşa de la cămară, dar eu, prin crăpătura uşii, am văzut-o cum stătea acolo, desculţă, în cămaşa ei de noapte albă şi lungă şi i-am văzut chipul, cînd a dat cu ochii de lalele s-a făcut albă ca varul, sprijinindu-se de tocul uşii de la bucătărie, gura i s-a deschis, credeam că va zîmbi, dar faţa-i era de parcă ar fi vrut să ţipe sau să urle sau de parcă ar fi fost foarte furioasă sau foarte îndurerată, rînjea, ochii i se îngustaseră, am auzit-o răsuflînd din greu, şi atunci, plimbîndu-şi încet privirea prin încăpere, a observat uşa deschisă de la cămară, s-a desprins de tocul uşii de la bucătărie şi, dîndu-şi la o parte părul căzut peste faţă, a întrebat suspinînd, tu eşti, copile, iar eu n-am zis nimic, am ieşit de după uşa cămării şi m-am oprit lîngă masă, spunînd că am vrut să-i fac o surpriză şi că o rog frumos să nu se supere, n-am vrut să fac nimic rău, am făcut-o numai fiindcă tata mă rugase să fiu eu bărbatul în casă cît timp el e plecat, şi atunci am văzut că mama se străduieşte să zîmbească, dar i se vedea după ochi că este foarte tristă, şi a spus că nu e supărată, vocea îi era aspră şi groasă, nu e supărată şi-mi mulţumeşte foarte mult şi, spunînd asta, a venit la mine şi m-a îmbrăţişat, dar nu ca de obicei, ci mult mai strîns, aşa ca atunci cînd fusesem odată bolnav, şi am îmbrăţişat-o şi eu simţind, prin haină şi prin cămaşa ei de noapte, cît de tare îi bate inima şi mi-am adus aminte de lalele şi cum stăteam îngenuncheat în parc, tăind lalea după lalea, mama mă strîngea în braţe cu putere, eu am

făcut la fel, nările îmi erau încă pline de acel miros puternic, de verde, de iarbă, mama tremura, ştiam că e gata să plîngă şi mai ştiam că am să plîng şi eu, deşi n-aş fi vrut, nu puteam să-i dau drumul, ci doar s-o strîng mai departe în braţe, aş fi vrut să-i spun să nu mai fie tristă, că nu-i nici o problemă, dar nu puteam să scot o vorbă, nu puteam nici să deschid gura, şi atunci, pe neaşteptate, soneria de la intrare a început să ţîrîie lung şi insistent, cineva apăsa puternic butonul, o dată, de două, de trei ori, şi atunci am simţit cum mama îmi dă drumul, trupul i se răcise pe de-a-ntregul, şi atunci i-am dat şi eu drumul, spunîndu-i să aştepte pînă mă duc să văd cine e la uşă.

Cînd am ajuns la uşă, eram sigur că e miliţia, poate că totuşi omul din parc mă recunoscuse şi acum veneau să mă umfle pentru că atentasem la avutul obştesc culegînd lalele, şi atunci m-am gîndit că n-ar trebui să deschid, dar soneria suna întruna, cu un ţîrîit strident, se auzeau şi bătăi în uşă, aşa că pînă la urmă am deschis-o totuşi.

Nu erau miliţienii, ci colegii lui tata, ăia cu care plecase atunci cînd l-am văzut ultima oară, am rămas atît de mirat, încît n-am putut rosti nici un cuvînt, ăla înalt şi cărunt s-a uitat la mine şi m-a întrebat dacă mama e acasă, eu am dat din cap că da, gîndindu-mă că în mod sigur tata a trimis prin ei cadoul de aniversare şi eram gata să le spun să intre, că mama se va bucura foarte mult, dar înainte de-a apuca să zic ceva, căruntul s-a răstit la mine, n-auzi, te-am întrebat ceva, şi atunci am zis că da, e acasă, la care celălalt, mai scund, a spus că atunci ei o să intre şi m-au dat la o parte şi au intrat amîndoi, oprindu-se în antreu, şi atunci cel scund a întrebat care este camera mamei, iar eu i-am zis că mama e-n bucătărie şi am luat-o înainte, s-o anunţ că au venit colegii tatei, aducînd cu siguranţă o scrisoare sau un cadou, mama, care tocmai bea apă din cana cu toartă lungă cu care obişnuiam să umplem cafetiera, văzîndu-ne, a încremenit cu cana în mînă şi s-a făcut palidă, strîngîndu-şi buzele ca atunci cînd se înfuria tare de tot, întocmai aşa, şi atunci a lăsat cana în jos şi a întrebat cu glas strident ce caută ei la noi, şi a pus cana pe masă, trîntind-o, încît restul de apă din ea s-a vărsat, iar lor le-a spus să plece, dar amîndoi se şi înfiinţaseră lîngă ea, ăla înalt şi cărunt nici n-a dat bună ziua, ci a întrebat-o de-a dreptul, cum se face că nu i-aţi spus băiatului nimic, şi atunci mama şi-a scuturat capul, spunîndu-i că asta nu-i treaba lui, iar ăla înalt şi cărunt i-a zis că a fost o greşeală, mai devreme sau mai tîrziu tot o să afle, chestiile astea trebuie lămurite de la bun început, pentru că minciuna minciună naşte, şi atunci mama a început să rîdă spunînd, desigur, dumneavoastră doar sînteţi prietenii adevărului, şi atunci cel scund s-a răstit la mama să-şi ţină

gura, şi mama a amuţit, iar cel cărunt s-a pus în faţa mea, întrebîndu-mă, tu, băiete, tot mai crezi că noi sîntem colegii lui taică-tu, şi atunci eu n-am mai zis nimic, dar am simţit cum mi se răceşte trupul ca la ora de sport, după alergare, cînd trebuie să te apleci în faţă ca să poţi respira, şi atunci cel cărunt mi-a zîmbit şi mi-a spus că tot trebuia să aflu, odată şi odată, că ei nu sînt colegii lui taică-meu, ci sînt de la Securitate, iar tata este arestat din cauză că a luat parte la organizarea unor activităţi antistatale, astfel că pentru o vreme n-o să-l văd, mai exact pentru o foarte lungă vreme, fiindcă dă cu lopata la Canal, la Dunăre, dacă ştiu ce înseamnă asta, înseamnă că se află într-o tabără de reeducare prin muncă şi, sfrijit cum e, n-o să reziste mult, aşa că n-o să se întoarcă de acolo niciodată, poate că nici nu mai e în viaţă, cînd a spus asta, mama a luat cana de pe masă şi a trîntit-o de pămînt de ţăndări s-a făcut, şi atunci ofiţerul a tăcut şi s-a lăsat linişte pentru un moment, apoi mama a zis că-i destul, să înceteze cu d'alde-astea, dacă vor s-o ducă şi pe ea, atunci n-au decît, dar pe mine să mă lase-n pace că sînt încă un copil, să priceapă odată şi să mă lase-n pace, să spună ce vor de la noi şi să spună ce caută la noi.

La care cel scund a răspuns că au trecut aşa, într-o doară, prin zonă, şi dacă tot erau prin zonă, s-au gîndit să dea o raită şi să arunce o privire, poate s-o găsi ceva interesant în camera lu' dom' doctor.

Atunci mama a întrebat dacă au ordin de percheziţie, iar ofiţerul înalt şi cărunt i-a zîmbit, spunîndu-i că nu-i nevoie de aşa ceva pentru orice fleac, nu-i nimic rău să arunci o privire, şi că nu crede că am avea ceva de ascuns.

Atunci mama, ridicînd vocea, le-a zis că n-au dreptul şi să se care, să se care imediat, că de nu, în clipa aia, aşa cum e, se duce în faţa primăriei şi face grevă, cerînd în mod oficial să-i fie eliberat bărbatul, cum de e posibil ca fără un proces şi fără o sentinţă să-l ţină arestat de o jumătate de an, oricum ar fi în ţara asta, există totuşi o Constituţie, există legi, pentru a face percheziţie încă mai e nevoie de un ordin de percheziţie, aşa că ori i-l arată, ori pleacă.

La care ofiţerul cărunt i-a zîmbit din nou mamei, spunîndu-i ce bine-i stă cînd se revoltă şi probabil că tata, acolo la Canal, îi simte lipsa pentru că, într-adevăr, e o femeie superbă, ce păcat că nu se vor mai vedea niciodată.

Mama a roşit puternic, faţa i s-a împurpurat, am văzut cum s-a încordat şi am crezut că se va repezi la ofiţerul cărunt şi-i va trage o palmă, cred că niciodată n-am văzut-o atît de furioasă, dar nu s-a îndreptat către ofiţer, ci spre uşa de la intrare, deschizînd-o larg şi zicînd, destul, afară din casa mea, imediat, altfel îl sun pe socrul meu care, după cum bine ştiţi, a

fost secretar de partid şi, chiar dacă acum e pensionar, încă mai are atîtea relaţii cît să aranjeze să fiţi transferaţi la circulaţie pentru ce-aţi făcut acum, deci dacă vreţi să vă fie bine, plecaţi, toate astea mama le-a spus atît de sigură pe ea, încît aproape că am crezut-o şi eu, cu toate că ştiam că niciodată, dar absolut niciodată, mama nu l-ar fi sunat de bunăvoie pe bunicu', de cînd bunica i-a zis verde-n faţă că-i o curvă de ovreică ţăcănită, mama nu mai stă de vorbă cu ei, dar după felul în care vorbise mama, nimeni nu şi-ar fi dat seama de asta.

La care ofiţerul cel scund a spus, deci aşa, păi dacă are impresia că bătrînu' mai are vreo influenţă, mai ales acum, cînd i-au luat fiul, se înşală amarnic, şi să zică mulţam dacă n-o internează şi pe ea, dar dacă vrea să sune, să se plîngă, n-are decît, şi s-a dus la dulapul de bucătărie şi a smuls atît de brutal sertarul cu tacîmuri, încît a rămas cu el în mînă, iar cuţitele, furculiţele, lingurile şi linguriţele s-au împrăştiat prin toată bucătăria, apoi l-a trîntit atît de tare de masă, că s-a rupt, na, poftim, ca să aveţi motiv de plîngere, a mai spus, şi ăsta-i numai începutul, da, da, numai începutul, şi l-am văzut cum rînjeşte şi am ştiut că acuşi va răsturna şi masa, dar atunci cel cărunt şi-a pus mîna pe umărul lui, zicîndu-i, calmează-te, Gyurka, lasă, calmează-te, se pare că ne-am înşelat în privinţa doamnei, am crezut că doamna-i o femeie inteligentă, am crezut că ştie cînd şi cu cine trebuie să fie amabilă, dar se pare că n-are destulă minte ca să-şi dea seama cine-i vrea binele, se pare că şi-o caută cu lumînarea. Bine şi-aşa, fie cum vrea ea. Atunci ofiţerul pe nume Gyurka a aruncat pe jos sertarul rupt, acolo, lîngă tacîmurile împrăştiate, spunînd aşa să fie, tovarăşe maior, să facem cum vreţi dumneavoastră, să mergem.

Atunci ofiţerul pe nume Gyurka s-a uitat la mama, a dat din cap şi, întorcîndu-se către mine, mi-a spus că e-n regulă, vor pleca, dar numai pentru că vede cît de mult iubim florile, iar cine iubeşte florile nu poate fi om rău, şi zicînd asta, s-a dus la masă, am crezut că dă totuşi de pămînt cu borcanul, dar n-a făcut altceva decît să scoată o lalea, a dus-o la nas şi, mirosind-o, a spus că asta-i problema cu lalelele, că n-au nici un miros, altfel chiar că sînt flori frumoase, apoi a ieşit din bucătărie, să mergem, tovarăşe maior, la care cel cărunt n-a mai zis nimic, i-a făcut doar semn să plece, şi atunci ofiţerul pe nume Gyurka a luat-o spre ieşire şi, ajungînd în dreptul mamei, i-a întins laleaua, mama a luat-o fără o vorbă, iar ofiţerul pe nume Gyurka i-a spus, iată o floare pentru o floare, apoi, întorcîndu-se din nou către mine, m-a privit şi, făcîndu-mi cu ochiul, a ieşit şi a coborît treptele.

A ieşit şi maiorul, şi atunci mama a vrut să trîntească uşa după el, dar brusc maiorul a pus piciorul în prag, blocînd uşa şi

spunîndu-i calm, cu blîndeţe, o să vă pară rău, doamnă, cînd vom reveni, vom scoate şi podelele, şi chitul de la geamuri, vom arunca o privire şi pe sub cadă, ne vom uita şi în ţevile de gaze şi vă vom face toată casa harcea-parcea şi, fiţi sigură, vom găsi ceea ce căutăm, fiţi sigură, apoi a tăcut, s-a întors şi a luat-o şi el pe trepte în jos.

Atunci mama a trîntit uşa, înainte de asta însă am mai auzit cum maiorul îi spune la revedere, mama s-a întors şi sprijinindu-se cu spatele de uşa închisă, a rămas stînd acolo, cu laleaua roşie în mînă, uitîndu-se la cioburile cănii, la tacîmurile risipite pe jos şi la sertarul rupt, gura îi tremura, apoi şi-a strîns buzele, s-a uitat la mine şi mi-a spus în şoaptă să aduc mătura şi făraşul, ca să strîngem cioburile, şi atunci eu am privit lalelele din borcanul de pe masă şi am vrut s-o întreb pe mama, nu-i aşa că nu-i adevărat ce-au spus ofiţerii despre tata, nu-i aşa că se va întoarce, şi m-am uitat la ea şi am văzut-o că miroase laleaua din mînă, iar ochii îi străluceau umezi, ştiam că-şi stăpîneşte cu greu lacrimile, aşa că pînă la urmă n-am mai întrebat-o nimic.

Săritura

Ne-am dat seama, relativ repede, Szabi şi cu mine, că de la cretă nu faci deloc febră, astea-s baliverne, pentru că fiecare dintre noi a mîncat cîte-o cretă şi jumătate şi n-a păţit nimic, cu toate că am încercat şi cu cretă colorată, Szabi a mîncat una verde, iar eu una roşie, dar degeaba am tot aşteptat o oră şi ceva, pe sub podul de lîngă şcoală, n-a avut nici un efect, doar că am făcut pipi colorat, eu, roşiatic, Szabi, verzui, trucul cu termometrul n-am mai îndrăznit să-l facem, ultima oară pe mine m-a prins mama punînd termometrul pe calorifer, iar acum două săptămîni, înainte de teza la mate, Szabi a păţit-o şi mai rău, l-a lipit de becul veiozei şi, cît ai clipi, mercurul s-a înfierbîntat atît de mult, încît termometrul a explodat, aşa că Szabi a încasat-o de la taică-su, cu cureaua de la pantaloni, partea cu cataramă, deci faza asta nu mai intra la socoteală, însă ceva-ceva tot era musai să născocim.

Ştiam că dacă nu ne îmbolnăvim pînă a doua zi, s-a zis cu noi, or să ne omoare în bătaie ceilalţi, la şcoală, pentru c-o să se afle că banii din fondul clasei, strînşi ca să cumpăram pînză de drapel şi material pentru panouri la defilarea de 1 Mai, i-am topit la automatele din sala de jocuri de la subsolul Teatrului de Păpuşi, că ne minţise Feri că la noile aparate fiecare al treilea cîştigă automat, că de-aia sînt automate, şi la prima încercare am şi cîştigat un pol, dar după aia am început să pierdem întruna, iar la sfîrşit am vrut doar să ne recuperăm banii pierduţi, pe cuvînt că al treilea sutar l-am schimbat numai ca să recuperăm ce pierduserăm, aproape că am şi reuşit, însă la unul din aparate n-am nimerit ritmul şi tocmai apăsaserăm pe buton, cînd de la extrasuperbonus a sărit la zero, aşa c-am pierdut toţi banii, şi degeaba i-am explicat ăluia de la fise că nu erau banii noştri, şi să ni-i dea înapoi, ăla a rînjit numai, spunîndu-ne că aşa-s jocurile de noroc, iar dacă mai dăm mult din clanţă, poate-o luăm şi pe cocoaşă, şi dacă nu mai vrem să jucăm, atunci să ne cărăm, să nu ocupăm locurile ălora cu lovele, ei, şi cînd am ajuns pe Calea Martirilor Revoluţiei, atunci ne-am uitat unul la altul şi ne-am dat amîndoi seama că o îmbulinaserăm, şi atunci Szabi a spus că cel mai bine ar fi dacă ne-am duce la gară şi am lua un marfar şi ne-am duce la Petroşani să ne facem mineri, că a auzit el că acolo pot lucra şi copiii, nu te ia nimeni la-ntrebări cînd te prezinţi la muncă, în mină e mereu nevoie de muncitori, dar eu i-am spus să se ducă

el dacă vrea, eu nu mă duc, pentru că n-am chef să mor de silicoză, mai bine să facem cumva să ne-mbolnăvim, iar dacă o facem ca lumea, atunci scăpăm de toată chestia asta cu 1 Mai, şi atunci Szabi a zis că e-n regulă şi că, a auzit el, creta face febră, aşa că ne-am pus imediat să încercăm, da' faza n-a ţinut, degeaba am făcut pipi roşu de la creta roşie, nu arăta deloc a sînge şi nici nu mirosea ca sîngele, aşa că ne-am dat seama că trebuie să născocim altceva, şi atunci Szabi a spus că cel mai bine ar fi să ne ducem la cişmea şi să încercăm să bem apă, cît putem de multă, că dacă bem apa aia de izvor, rece ca gheaţa, suficient de repede, atunci garantat ne alegem cu o pneumonie de toată frumuseţea, care sigur ne bagă trei săptămîni în spital, iar în plus toată lumea o să ne compătimească şi nimeni n-o să se mai gîndească la banii ăia.

La cişmea erau puţini, doar patru inşi stăteau la coadă la apă, pînă să-şi umple bidoanele, noi ne-am urcat pe soclul statuii dispărute şi, pe rînd, cînd Szabi, cînd eu, o făceam pe Purtătorul Făcliei Revoluţiei, esenţial era să-ntindem cît mai mult braţul drept, de parc-am ţine o făclie pe bune, şi să rămînem nemişcaţi, statuia vie trebuia nimerită dintr-o singură aruncătură a unei pietricele, avînd grijă la faţă, iar cine rezista mai mult cîştiga, era tocmai rîndul meu cînd şi ultimul de la coadă şi-a umplut bidonul cu apă, şi atunci Szabi a luat un pumn întreg de boabe şi le-a aruncat spre mine, zicînd să mergem, că ne-aşteaptă pneumonia, iar eu i-am spus că e-n regulă, dar să înceapă el, fiindcă a fost ideea lui şi fiindcă a trişat la jocul de-a statuia, iar el a zis că ştie că sînt un laş şi c-o să-mi arate el cum se face.

Apa curgea printr-o ţeavă de fier orizontală, care ieşea din zidul de sub placa memorială, pe placă scria că aici şi-a alinat setea Iancu Jianu, faimosul haiduc, ocrotitorul săracilor, pe cînd fugea de poteră, şi mai scria că e apă minerală, nu se recomandă femeilor gravide şi celor care alăptează, cînd Szabi s-a aplecat să bea, i-am şi spus s-o ia mai încet, n-a văzut ce scrie, gravidele n-au voie să bea, dar Szabi n-a rîs deloc, deşi altă dată o făcuse, acum a zis să nu mă prostesc, că asta-i treabă serioasă, trebuie să iei ţeava în gură astfel încît apa să nu curgă pe lîngă, şi n-ai voie să bei imediat, trebuie să numeri pînă la o sută, cel puţin, iar cînd presiunea apei în ţeavă e aşa de mare că n-o mai poţi opri, atunci trebuie să-ţi deschizi gura brusc şi apa rece ca gheaţa îţi intră direct în gît şi-ţi umple instantaneu stomacul, răcindu-ţi aşa de mult organismul, că pneumonia e garantată, iar cine-o face corect leşină imediat, dar nu-i voie să-l pălmuieşti, trebuie doar să-l stropeşti cu apă rece pe faţă şi-şi revine, eu i-am spus că e-n regulă şi să nu mai vorbească atît, să-nceapă, să profităm cît nu e nimeni prin

preajmă, că dacă ne vede cineva, n-o să fie încîntat că punem gura pe ţeavă, la care Szabi a zis că am dreptate şi că o să-nceapă el şi s-a ciucit în faţa ţevii, a luat ţeava în gură, iar eu am început să număr cu voce tare ca să audă şi el, între timp faţa lui Szabi s-a înroşit uşor, ca atunci cînd se făcea mişto de el, devenind apoi tot mai stacojie, nu ajunsesem la cincizeci, că avea deja culoarea sfeclei, apoi s-a făcut vînăt, şi-a închis ochii, am văzut că strîngea ţeava cu ambele mîini, faţa-i era aproape tuciurie, ajunsesem abia la optzeci şi cinci, cînd a dat drumul ţevii, iar apa a izbucnit cu atîta forţă încît l-a doborît, i-a făcut leoarcă hainele, dar am văzut că-şi dă silinţa, totuşi, să bea cu gura larg deschisă, cred că din cauza presiunii mari apa-i pătrunsese şi în nas, iar cînd s-a şters pe faţă cu mîneca hainei, a spus că n-are rost, că-i o tîmpenie, plămînii ar fi trebuit pînă acum să-l doară, însă el nu simte nimic, nici metoda asta n-o să ţină, dar să încerc şi eu, poate că eu o să reuşesc, numai să nu mă chinui să fac suprapresiune-n ţeavă, ajunge dacă beau cît pot de mult, ţinîndu-mă de nas, i-am zis că e-n regulă, şi m-am aşezat frumuşel la ţeavă, ţinîndu-mă cu o mînă de nas, iar cu cealaltă dirijînd jetul de apă în gură, apoi am început să-nghit la apă, era destul de rece, dar, pe măsură ce mi se-mpuţina aerul în piept, o simţeam tot mai caldă, iar la urmă chiar fierbinte, pentru că nu mai aveam aer, era să cad şi eu pe spate, însă m-a prins Szabi şi m-a ajutat să mă ridic, ne-am dus, încet, pînă la o bancă, am mai găsit una întreagă, avea şi spătar şi leaţuri, ne-am aşezat, eu eram ameţit, capul îmi vîjîia, Szabi a spus că şi el se simte ca dracu', dar că, după părerea lui, asta-i numai de la apă, c-am băut repede şi mult, însă pentru o pneumonie apa nu-i destul de rece, o să facem eventual o diaree, o pîntecăraie fără valoare, şi atunci am simţit că m-apucă durerile de burtă, m-am ţinut cu mîna de ea, chircindu-mă, mi-au şi trecut, şi atunci i-am spus lui Szabi că ideea asta cu pneumonia a fost o mare tîmpenie, n-o să iasă nimic, dacă vrem să scăpăm de scandal, va trebui să găsim altă chestie, ceva care merge la sigur, şi atunci Szabi a zis că am dreptate, cel mai bine-ar fi dacă ne-am rupe piciorul, şi eu i-am zis că-i un cretin, o fractură nu se poate simula, la care el a zis că sigur că nu, însă nici pneumonia n-am vrut s-o simulăm, iar dacă vrem într-adevăr să scăpăm basma curată din povestea asta cu banii, atunci simularea nu duce la nimic, cum nici faza cu creta n-a dus la nimic, să mergem mai bine pe şantierul abandonat de lîngă pădure, acolo unde e un şanţ cu o conductă groasă de beton în el, dacă sărim în şanţ, în mod sigur ne frîngem glezna şi pînă să putem umbla cu ghipsul trece o săptămînă, eu i-am spus că o fractură e prea periculoasă, putem s-o păţim rău de tot, la care Szabi a început să rîdă

batjocoritor, zicînd că sînt un laş, el a avut de două ori pînă acum piciorul rupt, ba şi capul spart o dată, şi nu-i chiar aşa de rău, nasol e doar atunci cînd se-ntăreşte ghipsul, pentru că e fierbinte şi te arde, însă dup-aia poţi să chiuleşti pe rupte şi e haios să te scarpini cu o andrea pe sub ghips şi, dacă plouă, nu trebuie să mergi la şcoală, iar de alergări la ora de sport scapi o juma' de an, pe motiv că n-ai voie să-ţi forţezi piciorul, şi dacă n-am curajul s-o fac, atunci o să spună la toată lumea cît sînt de laş, că mi-e frică de-o fractură, şi atunci i-am zis să-şi ţină gura, că nu sînt laş, şi atunci Szabi a spus că e-n regulă, mai discutăm după săritură, şi am pornit-o amîndoi spre şantierul părăsit.

Nu puteam merge prea repede, burţile ne erau umflate cu apă, la fiecare pas simţeam cum îmi bolboroseşte apa-n burtă, a trebuit să ne oprim o dată, pentru ca Szabi să facă pipi, şi a doua oară pentru că mie mi s-a-ntors stomacul pe dos, era să şi vomit, dar am ajuns, în fine, la şantier, Szabi ştia o trecere prin gardul de scînduri, fiindcă mai fusese o dată să ia tuburi Bergmann şi carbid, mi-a şi spus să nu-mi fie frică, în baraca paznicului de multă vreme nu mai stă nimeni, nu ne-a fost greu să găsim şanţul, pentru că pe unul dintre taluzuri se ţuguia o movilă de pămînt, Szabi a luat-o înainte, ne-am urcat pe movilă, uitîndu-ne în jos, în şanţ, unde se aflau, neasamblate şi necimentate, componentele conductei groase de beton, şi atunci Szabi a spus că el se căieşte sincer că am trădat colectivul clasei şi că-i pare rău că, din cauza noastră, colegii nu vor putea participa la concursul de panouri, deşi clasa care face cel mai frumos panou cîştigă două săptămîni de tabără la mare, şi atunci eu am zis că şi mie-mi pare rău, pentru că tare mult voiam să ajung la mare, apoi m-am uitat din nou la conductele de beton, gîndindu-mă că prin ele n-o să curgă niciodată nimic, nici apă, nici mizerii, fiindcă acest cartier n-o să se construiască niciodată, şi atunci i-am spus lui Szabi să nu-şi facă griji că, oricum, tot n-am fi cîştigat noi concursul, ci una dintre clasele de la şcoala trei, că pe toate le cîştigă şcoala trei, pentru că acolo sînt copiii activiştilor de partid, iar în ceea ce priveşte clasa noastră, să nu-mi pară rău, că nu se poate ca vreo clasă să nu participe la concurs sau la defilare, astea fiind obligatorii, dirigintele precis o să facă rost de undeva de materiale, nici el nu vrea s-o-ncurce, şi atunci Szabi m-a întrebat dacă asta e sigur, iar eu i-am spus că sigur că e sigur, şi să sărim odată că, dacă mai stăm mult aşa, o să ne pierdem tot curajul, şi atunci Szabi a zis, bine, să numărăm pînă la trei, iar la trei să sărim împreună, şi atunci amîndoi ne-am uitat încă o dată în şanţ, se vedea că e destul de-adînc, de unde stăteam noi să tot fi fost vreo patru metri pînă jos, şi atunci am început să

numărăm amîndoi, dar la doi Szabi s-a oprit şi a zis să închidem ochii şi s-o luăm de la capăt, aşa că atunci i-am închis şi am luat-o de la capăt cu număratul, şi atunci mi-a dat brusc prin minte că, dacă sărim amîndoi şi într-adevăr ne rupem picioarele, atunci nu vom putea ieşi din şanţ, am şi vrut să-i spun lui Szabi să aştepte, dar pînă să-i spun, Szabi sărise deja, cînd mi-am deschis ochii, tocmai am văzut că-şi luase un asemenea avînt, încît ar fi putut să sară peste şanţ, dar săritura nu i-a ieşit destul de lungă, iar Szabi s-a izbit cu umărul de peretele celălalt al şanţului, apoi a căzut în şanţ, pe conducta de beton, a scos un urlet, s-a apucat de gleznă cu ambele mîini şi a rămas acolo, zăcînd întors pe-o rînă, lîngă conductă, mă striga pe nume, plîngea în hohote şi se văicărea, şi atunci eu i-am zis s-aştepte, că o să cobor imediat, iar el s-a uitat în sus, la mine, cu obrajii-n lacrimi, spunîndu-mi du-te-n mă-ta şi că sînt un căcănar laş, că l-am lăsat să sară de unul singur, iar eu i-am zis să-şi ţină gura, că am văzut eu că el a vrut să sară peste şanţ, nici n-avea de gînd să sară în şanţ, iar dacă eu n-aş fi avut mai multă minte decît el, acum cine ar mai fi mers după Salvare, dar Szabi înjura în continuare, repetînd întruna că-l doare îngrozitor piciorul, iar eu i-am zis că aşa-i trebe dacă a vrut să mă tragă-n piept, şi s-aştepte puţin că o s-aduc Salvarea, deşi n-ar merita, şi am început să alerg înapoi, spre blocuri, ştiind deja că a doua zi, la şcoală, o să spun că de-aia n-avem banii, fiindcă a trebuit să dau jumătate din ei celor de la Salvare, iar cealaltă jumătate medicului, pentru ca nu cumva să dreagă piciorul lui Szabi fără anestezie.

Sfîrşitul lumii

De noi, portarii, nea Gică se ocupa separat, la antrenamente trebuia să mergem cu o oră mai devreme, ne punea să facem mai ales exerciţii de rapiditate, trebuia să sărim mult şi să plonjăm, să sărim şi să plonjăm, să sărim şi să plonjăm, avea o maşinărie de torturat portarii inventată de el, i-au fabricat-o muncitorii de la uzina de metalurgie, o minge umplută cu nisip, la capătul unei ţevi lungi de fier, maşinăria rotindu-se în jurul unui ax, cînd arunca mingea spre noi, loviturile ei puteau fi cumplite, ştiam, Janika şi cu mine, că dacă n-o prindem, ne nimereşte direct în cap, zdrobindu-ne ţeasta sau sfărîmîndu-ne oasele, au mai murit copii daţi pe mîna lui nea Gică, se zvonea că s-a făcut antrenor la juniori pentru că adulţii nu-i mai suportaseră brutalităţile, l-au prins odată şi l-au caftit bine, de atunci nu i-au mai dat voie să antreneze echipa uzinei, putea să ne antreneze doar pe noi, ăştia de unşpe-doişpe ani.

Cînd, în mai, fuseserăm în prag de eliminare, nea Gică ne chema zilnic la antrenamente, ne făcea rost de scutiri, la primele patru ore puteam lipsi de la şcoală, toată lumea fusese de acord că echipa uzinei trebuie să se califice, nu se putea să fim eliminaţi, nea Gică ne-a şi spus că dacă nu-i batem pe cei de la Avîntul, echipa armatei, atunci s-a terminat, adio, după meci o să ne facă zob gleznele cu ţeava de fier, lui oricum n-o să-i mai pese, antrenoratul este viaţa lui, iar dacă vom fi eliminaţi, s-a terminat, toată lumea va merge la şcoală în cîrje, ne-a şi arătat ţeava de fier, lovind-o de ulucă, de se făcuse scîndura aşchie, tot aşa se vor face şi oasele noastre, aşchii, ne-a spus, şi nu s-a născut omu' ăla care să ni le pună la loc. Ştiam că nu minte, pe-atunci nu mai avea familie, locuia la club, ştiam, deci, că vorbeşte serios, aşa că ne-am pregătit temeinic pentru acel meci, toată lumea alerga, nimeni nu îndrăznea să tragă chiulul, toţi îşi fereau picioarele de nea Gică, alergam şi eu din răsputeri, cu toate că ştiam că probabil nici n-o să joc la meci, eram doar rezervă de portar, adevăratul portar era Janika, deşi, iehovist fiind, taică-su nu-l lăsase să se facă pionier, aşa că, de drept, nici n-ar fi avut voie să facă parte din echipă, însă apăra atît de bine, că nea Gică s-a dus la tovarăşu' director şi a rezolvat să poată juca, aproape la toate meciurile apăra el, fiindcă avea un simţ al mingii mult mai bun decît al meu, chiar şi atunci cînd nu era tocmai în formă. Ne antrenam, deci, în

forţă pentru că ne era frică de nea Gică, deşi ştiam că n-are rost, Avîntul nu putea fi învinsă, avea sprijinul armatei, copiii erau cu toţii copii de militari, armata le oferea totul, şi arbitrilor le oferea totul, la campionate Avîntul era imbatabilă, ştiam deci că n-avem nici o şansă şi ne era tare frică.

Lui Janika îi era şi mai frică decît mie, pînă şi pentru dimineaţa dinaintea meciului nea Gică programase un antrenament special cu noi, portarii, şi cum mergeam noi în zorii zilei la antrenament, deodată Janika s-a oprit în faţa bazei sportive, şi-a dus mîinile la burtă, luptîndu-se cu greaţa, apoi a început să vomite, dacă nu l-aş fi sprijinit, poate-ar fi leşinat, mi-a spus că doar acum, văzînd baza sportivă, şi-a adus aminte de visul lui, visase cum nea Gică îi zdrobeşte glezna, i-am dat sticla mea cu apă, să-şi clătească gura, mi-a spus că în vis nea Gică îl lovea peste glezne cu ţeava de fier, de-i dăduseră lacrimile, mai are încă în faţa ochilor mutra roşie şi lucioasă a bătrînului, şi că lui nu-i pasă, el se duce acasă, nu vine la antrenament, că nu mai rezistă, să plec şi eu, să nu rămîn singur acolo, lui nu-i pasă nici dacă echipa rămîne fără portar, fotbalul e doar un joc şi nu se merită toate astea. S-a şters la gură, mi-a dat sticla înapoi, să mergem, mi-a spus, înainte să ne vadă nea Gică.

Bine, am zis, să mergem, şi mi-am amintit că noaptea trecută o bubuitură puternică mă trezise şi pe mine, după care am zăcut multă vreme treaz, nemaiputînd să adorm, am zis, deci, că e-n regulă, să mergem, dar atunci, exact cînd m-am gîndit la visul meu, am auzit o bubuitură, numai că asta nu era la fel de puternică, mi-am şi dat seama ce era, două camioane se apropiau foarte repede de terenul de sport, de departe se vedea că sînt vopsite în verde şi au prelate de camuflaj, noi stăteam şi ne uitam cum se apropie şi frînează, oprindu-se chiar în faţa noastră, a coborît un soldat, a venit la noi şi ne-a întrebat ce căutăm acolo, Janika s-a speriat atît de tare, încît i-a pierit graiul, aşa că am spus eu în locul lui că am venit la antrenament, facem parte din echipa de juniori de la Ciocanul Roşu, Janika e portarul, iar eu rezerva lui, soldatul nici măcar nu era atent la ce-i spuneam, bine, a zis, atunci ce mai stăm acolo, să ne cărăm, să ne vedem de treabă, aşa că ne-am dus în vestiar, dar cu coada ochiului am mai văzut cum soldaţii încep să descarce din camioane tot felul de aparate voluminoase.

Nea Gică era deja acolo, mînca pită cu clisă, n-a zis nimic, doar a făcut semn spre ceasul de la mînă, ridicînd trei degete, ştiam că asta înseamnă că am întîrziat trei minute şi că după antrenament ne mai aşteaptă cinşpe ture de stadion în plus, dar eu i-am spus că nu-i vina noastră, din cauza soldaţilor am întîrziat, şi atunci nea Gică a întrebat care soldaţi, să nu

mint, că-mi trage una de patinez pe muci pînă la poartă, dar eu i-am zis că nu mint, o să vadă şi el, dacă nu mă crede, că soldaţii sînt aici, precis au venit să vadă antrenamentul, să vadă la ce se pot aştepta, cît de bine sîntem pregătiţi contra Avîntului. Nea Gică şi-a băgat cuţitul la loc, a strîns şi restul de clisă şi s-a ridicat în picioare, bine, a zis, echiparea, să nu mai tragem de timp, că ne omoară-n bătaie, apoi a ieşit, trîntind cu putere uşa vestiarului în urma sa.

Ne-am echipat în linişte, n-am îndrăznit să vorbim, ne era frică să nu tragă nea Gică cu urechea, îi plăcea să ştie ce se spune despre el pe la spate, Janika era foarte palid, cînd am ieşit din vestiar, nea Gică ne aştepta la marginea terenului, stătea de vorbă cu unul dintre ofiţeri, cînd ne-a văzut, ne-a făcut semn cu mîna, balizele erau instalate, cele două perechi de jambiere cu plumb, pregătite, astea erau nişte jambiere din piele, tot invenţia lui nea Gică, în care se puteau vîrî bare de plumb ca să fie mai grele, ni le-am pus, apoi am început să alergăm de-a lungul pistei cu obstacole, după un timp, nea Gică l-a lăsat pe ofiţer, a venit la noi şi ne-a pus să facem sărituri pe loc, la un moment dat Janika nu fusese destul de rapid, l-a trosnit cu bastonul peste picioare, Janika a căzut, s-a lovit, sîngele i-a ţîşnit pe nas, dar nea Gică nu l-a lăsat să se oprească, l-a obligat să sară în continuare.

Soldaţii nu plecaseră de-acolo, ofiţerul stătea şi se uita, ceilalţi, în nişte haine ciudate, umblau în jurul terenului, împingînd maşinării pe roţi, cu multe sîrme şi tuburi, iar în mînă aveau tot felul de aparate ciudate, pline de fire şi antene, nu ştiam ce fac, mă gîndeam că poate vor să transmită meciul şi la radio, deşi nu mai auzisem despre aşa ceva, iar maşinăriile zbîrnîiau şi huruiau, dar nu prea puteam să fim atenţi la ele, pentru că trebuia să alergăm şi să sărim şi să plonjăm.

Cele mai grele erau exerciţiile cu mingea, alea în care trebuia să plonjăm după minge cu ochii legaţi, ca să-nvăţăm să simţim direcţia, odată m-am izbit de bara porţii, iar nea Gică mi-a tras o minge-n burtă, de mi-a venit să vomit, iar Janika plonja mereu în direcţia falsă, aşa că eu am cîştigat concursul la plonjări, Janika era deja alb ca varul, ştia ce înseamnă asta, însemna că eu voi începe să şutez, ca să exersăm şuturile, nea Gică alinia unsprezece mingi, apoi unul dintre portari se aşeza la trei metri de ele, iar celălalt, luîndu-şi avînt, trebuia să şuteze, încercînd să-l nimerească-n cap cu mingea, şi n-aveai voie să te fereşti de minge, trebuia s-o prinzi sau s-o parezi, iar dacă nu trăgeam şuturi destul de puternice, atunci le trăgea nea Gică, aşa că trebuia să şutăm ca lumea, avantajat fiind cel care şuta primul, pentru că celălalt era deja obosit şi slăbit cînd îi venea rîndul şi nu mai putea să şuteze ca lumea. La a patra

minge, lui Janika îi curgea din nou sînge din nas, eu n-am vrut să şutez prea tare, însă n-am avut încotro, trebuia să atac mingea din patru paşi, şi de fiecare dată mingile se izbeau cu putere, la urmă Janika nici nu-şi mai ridica mîinile, se arunca doar înaintea mingii, prăbuşindu-se cu minge cu tot, un petic de iarbă se umpluse de sînge, de-abia se mai putea ridica, se vedea că n-o să poată şuta, era complet slăbit, atunci nea Gică s-a apropiat, avea la el un prosop, i l-a întins lui Janika, spunîndu-i că e-n regulă, să se şteargă pe faţă, în mod excepţional o să facem o pauză, şi să intrăm în vestiar, pentru că tovarăşu' ofiţer vrea să discute ceva, special cu noi doi.

Janika şi-a băgat nasul în prosop şi ne-am dus în vestiar, ofiţerul era într-adevăr acolo, am văzut după epoleţi că are grad de colonel, mai demult bunicu' mă învăţase gradele militare, deci colonelul şedea pe-o bancă în vestiar, ne-a făcut semn să închidem uşa, apoi ne-a spus să luăm loc, ne-a întrebat în ce clasă sîntem şi cum merge cu învăţătura, trebuia să răspund eu, că lui Janika îi curgea încă sînge din nas. Ofiţerul a scos un măr, l-a împărţit în două, mi-a dat o jumătate mie, iar cealaltă lui Janika, în regulă, a spus, sîntem nişte băieţi de treabă, a văzut el cît de bine şi de onest am lucrat, putem să fim mîndri de noi, căci prin munca noastră susţinută am demonstrat că meritǎm cu prisosinţă cravata de pionier. Apoi ne-a întrebat dacă ne iubim patria, iar noi am dat din cap că da, chiar şi Janika, deşi Janika era iehovist, iar iehoviştii nu pot fi pionieri şi nu pot să-şi iubească nici patria, apoi colonelul ne-a întrebat dacă ştim ce-i aia radioactivitate, eu i-am zis că nu, că noi încă n-am făcut fizică, dar la Apărarea Patriei am învăţat că în caz de explozie atomică trebuie să ne acoperim faţa şi să ne băgăm sub masă sau sub pat şi după aia trebuie să ne prezentăm la comandamentul protecţiei chimice pentru a lua echipament de protecţie, în manualul de Apărarea Patriei scria şi despre radioactivitate, că radiaţiile trec prin orice lucru şi sînt nocive pentru toate fiinţele vii, ofiţerul a dat din cap, ne-a spus că şi el are doi băieţi, chiar de vîrsta noastră, şi de aceea o să ne spună nouă ce-o să ne spună, dar dacă îndrăznim să povestim cuiva despre asta, atunci ne bagă la şcoala de corecţie pentru răspîndire de zvonuri false, iar mamele şi taţii noştri vor fi trimişi la închisoare, aţi înţeles, ne-a întrebat, iar noi am dat din cap că da, dar el ne-a spus că vrea un răspuns clar, aşa cum se cuvine, şi atunci noi am zis, am înţeles, să trăiţi, tovarăşe colonel, Janika era atît de speriat, că şi-a scos nasul din prosop, exclamînd şi el împreună cu mine, şi atunci colonelul a spus că în noaptea aia s-a produs un accident la o centrală nucleară din Marea Uniune Sovietică, şi vîntul a adus radioactivitatea şi pe la noi şi, de drept, nici n-ar fi voie să se

ţină meciul, dar ei nu vor să se creeze panică, aşa că meciul se va ţine, dar el ne sfătuieşte pe noi, portarii, să nu ne aruncăm după minge, să evităm contactul cu mingea, pentru că ea adună radioactivitatea din iarbă, şi să avem grijă de noi, că sîntem copii frumoşi şi sănătoşi, după care ne-a dat cîte-o pastilă albă şi ne-a spus că trebuie s-o înghiţim pe loc, este iod, să nu ne fie frică, şi numai după ce-am înghiţit-o, mi-am adus aminte că văzusem odată un film cu nişte nemţi care s-au otrăvit cu pastile de-astea albe, şi poate că şi tovarăşul colonel a vrut să ne otrăvească, din remuşcare că ne povestise despre accident, şi mi-am dat seama că şi Janika se gîndeşte la asta, de murit, însă, n-am murit, pastila avea un gust amărui, dar nu ca de migdale, iar eu ştiam că otrava are gust de migdale. Atunci colonelul m-a mîngîiat pe cap, spunîndu-mi să nu-mi fac probleme, c-o să fie bine şi să avem grijă de noi, şi a dat să plece, dar atunci Janika l-a întrebat, tovarăşe colonel, dacă n-avem voie să prindem mingea şi nici să plonjăm după ea, atunci cum să apărăm, şi atunci colonelul s-a întors şi s-a uitat la noi şi n-a spus nimic, eu am crezut c-o să strige la noi sau o să ne ardă o palmă, uneori şi nea Gică rămînea tăcut o vreme, înainte de-a tăbărî pe noi, dar tovarăşul colonel şi-a scuturat doar capul, şoptind încet că nu ştie, aşa să-l ajute Dumnezeu, că nu ştie, apoi şi-a plecat capul şi a ieşit fără o vorbă, lăsîndu-ne pe noi acolo, în vestiar.

Janika a muşcat numai de două ori din jumătatea lui de măr, i-am zis să-mi dea restul mie, dacă n-are de gînd să-l mănînce, mi l-a dat fără comentarii, şi tocmai înghiţisem ultima bucată, cînd s-a deschis uşa şi a intrat nea Gică ţinînd o minge în mînă, s-a oprit şi ne-a întrebat ce-a vrut cu noi tovarăşul colonel. M-am uitat la Janika, el şi-a băgat nasul în prosop, iar eu am spus că nimic, dar nea Gică a venit la mine şi, fără o vorbă, mi-a ars o palmă de mi-a căzut cotorul din mînă şi m-a luat cu ameţeală, a trebuit să mă ţin de cuier să nu cad, atunci nea Gică mi-a spus să nu-l mint, că el a auzit fiecare cuvînt, de altfel ştie totul despre noi, ştie că am vrut să chiulim de la antrenament şi a auzit foarte clar şi minciunile pe care ni le-a zis colonelul, se vede pe noi că l-am crezut, cum putem fi atît de idioţi, am merita să ne omoare în bătaie, să ne scoată din cap, cu ciocanul, şi fărîma de minte pe care-o mai avem, să aflăm de la el că soldaţii au venit doar ca să pună la cale înfrîngerea noastră la meci, vor să ne bage în sperieţi ca să nu apărăm cum trebuie, i-auzi colo, cică să evităm contactul cu mingea, spunînd asta, nea Gică s-a înfuriat atît de tare, că a răsturnat o bancă, a căzut şi cuierul de lîngă bancă, de era să spargă geamul, şi atunci nea Gică s-a liniştit şi a scuturat din cap, să ne fie clar, colonelul a minţit, dacă într-adevăr ar fi avut

loc un accident în reactorul ăla, atunci noi n-am mai fi în viaţă, şi nici partidul n-ar îngădui să se ţină meciul, toată lumea ştie că viitorul stă în tineretul ţării, care e comoara ei cea mai de preţ şi, sub nici o formă, partidul n-ar expune această comoară vreunui pericol. Atunci Janika s-a aşezat pe o bancă, şi-a luat prosopul de pe faţă, gura şi bărbia îi erau mînjite de sînge, şi ne-a spus în şoaptă că taică-su i-a spus lui că va veni sfîrşitul lumii, care va începe cu un război atomic, şi că ştie el în mod sigur că nu ne-a minţit colonelul, fiindcă a zis aşa să m-ajute Dumnezeu, dar soldaţii sînt atei şi n-au voie să pronunţe cuvîntul Dumnezeu, iar dacă totuşi îl pronunţă, atunci probabil că simt şi ei că vine sfîrşitul lumii şi atunci nimic altceva nu mai contează.

Atunci nea Gică s-a postat dinaintea lui Janika, a dat cu mingea de pămînt, prinzînd-o apoi cu amîndouă mîinile, şi s-a răstit la Janika să se ridice în picioare, dar Janika nu s-a mişcat, a dat numai din cap că nu, nea Gică a dat din nou cu mingea de pămînt, strigînd că nu vrea să-i zică şi a doua oară, să se ridice-n aia mă-sii de curvă iehovistă care l-a fătat, şi atunci Janika, aruncînd prosopul pe jos, s-a ridicat, şi atunci nea Gică a spus că e-n regulă, înţelege el că ne-am speriat de colonel, dar nu putem fi, totuşi, atît de laşi, iar dacă Janika îşi cere iertare, n-o să mai fie supărat pe el, acuşi o să vină şi ceilalţi, trebuie să ne pregătim de meci, dar Janika şi-a scuturat capul, zicînd că vine sfîrşitul lumii şi el nu-şi cere iertare, şi atunci nea Gică a dat din nou cu mingea de pămînt, apoi şi-a băgat mîna în buzunar, spunînd că avea de gînd să i le dea lui Janika puţin înaintea meciului, sînt mănuşi adevărate de portar finalist, le purtase el, nea Gică în persoană, cînd jucase în finală, şi a întins mănuşile către Janika, să şi le pună, că o să-l apere de radiaţii, şi atunci Janika a scuturat din cap că nu le vrea, scuipîndu-le, am văzut că saliva-i era roşie de sînge, şi atunci nea Gică a scos un răcnet, nu s-a înţeles ce anume strigă, şi i-a aruncat din răsputeri mănuşile în plină mutră, după care a făcut un pas înapoi, pasînd cu genunchiul mingea drept în stomacul lui Janika, acesta s-a chircit, iar cînd mingea a ricoşat, nea Gică a vrut să mai dea o dată cu genunchiu-n ea, dar în loc de minge a nimerit faţa lui Janika, şi atunci am auzit cum trosneşte ceva, în timp ce Janika se izbea de cuier, alunecînd apoi, încet, pe jos, şi atunci nea Gică s-a aplecat, a ridicat mingea, iar cînd s-a uitat la mine, am văzut că era stacojiu la faţă, iar faţa-i era umedă şi lucioasă, şi atunci nea Gică s-a răstit la mine, fie, o să aperi tu, glasul îi era strident, abia am înţeles ce zice, şi brusc a dat un şut mingii, drept spre obrazul meu, iar eu am sărit în picioare, am întins mîinile şi am prins-o, mingea mi s-a izbit de palme, pielea mă ustura, iar

cînd am plonjat, am strîns instinctiv mingea la piept, aşa cum mă învăţase nea Gică, ca să nu las nici o şansă atacanţilor, şi l-am văzut pe Janika zăcînd pe jos, lîngă banca din vestiar, şi am mai văzut că e nemişcat şi-i curge sînge din ureche şi am simţit că mingea e lunecoasă şi ştiam că de la sîngele lui Janika, şi cum stăteam aşa, strîngînd mingea la piept, m-am gîndit la radioactivitate, dar n-am simţit nimic deosebit, la pipăit mingea era la fel ca întotdeauna, mi-am închis pentru o clipă ochii şi am rămas locului, cu mingea în mînă, iar cînd i-am deschis, nea Gică era tot acolo, în uşă, şi Janika tot pe jos, zăcînd nemişcat, iar eu m-am gîndit că poate nu murise, că leşinase doar, că dacă ar fi murit, meciul urma să se amîne şi eu nu mai aveam ce apăra, şi m-am uitat la mănuşile din piele veritabilă, de lîngă Janika, şi atunci au început să-mi curgă lacrimile şi mingea mi-a căzut din mînă, a făcut un salt, rostogolindu-se într-un ungher, dar atunci nea Gică nu se mai afla în vestiar.

Csákány[1]

Duminică, înainte de masă, au sosit excavatoarele, noi tocmai jucam fotbal cu cei de pe strada vecină, ei conduceau cu patru-doi, se juca pînă la cinci, era aproape sigur c-o să luăm bătaie, dar nu-mi părea rău, voiam să merg acasă, pentru că, de obicei, duminicile stăteam acasă, pentru că-l aşteptam pe tata, pentru că atunci cînd l-au luat la Canal îmi promisese c-o să vină şi o să mă ia cu el, e-adevărat că mama mi-a spus să nu-l aştept, fiindcă după opt luni de muncă silnică s-ar putea să nici nu-l mai recunosc, oricum, dacă ar fi să vină acasă, am afla dinainte, dar eu n-am crezut cu-adevărat că se află într-un lagăr de reeducare prin muncă, cu toate că primiserăm cîteva cărţi poştale scrise dinainte, eu tot mai credeam că lucrează într-un institut secret de cercetări, aşa cum îmi spusese el, pentru că citisem că nici atunci cînd americanii au făcut bomba atomică, la Los Alamos, nu era voie să se ştie locaţia unde lucrau savanţii, eu ştiam, însă, că tata o să vină acasă, o să vină după mine şi o să mă ia cu el la mare, şi mai ştiam că dacă el nu m-ar recunoaşte, l-aş recunoaşte eu pe el, pentru că purtam mereu cu mine fotografia pe care o scosesem din vechiul lui livret militar, voiam deci să merg acasă, abia aşteptam să mai încasăm un gol şi să se termine meciul.

Noi tocmai atacam, mingea se afla la Prodan cel Mare, iar excavatoarele au intrat pe terenul de fotbal, pînă la mijloc, unul, îndreptîndu-se drept spre Prodan cel Mare, era să dea peste el, Prodan abia avusese timp să se ferească, apoi cele două excavatoare s-au oprit în mijlocul terenului, huruiau din greu, aerul s-a umplut de un fum albăstrui, puturos, şoferii au oprit motoarele simultan, s-a făcut o linişte deplină, am tăcut şi noi, ne-am adunat în jurul excavatoarelor, erau vopsite în galben, iar pe alocuri ieşea la iveală rugina, numai dinţii cupelor luceau vag.

Atunci unul dintre şoferi a coborît, a stat o clipă locului, s-a uitat la Prodan cel Mare, fugalamine, i-a zis. Prodan s-a dus la el foarte încet, aruncîndu-i întîi mingea lui Öcsi, s-a oprit înaintea muncitorului, deşi avea doar paişpe ani, era înalt, aproape la fel de înalt ca muncitorul, de un an nu mai mergea la şcoală, pentru că-l trimisese taică-su la muncă pe un şantier, se vedea că nu-i e frică de muncitor, s-a oprit, deci, înaintea lui, ce-ţi trebe, l-a întrebat.

Muncitorul a rînjit şi i-a tras un pumn în stomac, de l-a făcut să se chircească, mă, te omor în bătaie, cum vorbeşti cu mine, i-a zis, dar n-a strigat, s-a dat un pas înapoi, uitîndu-se zîmbind la Prodan care-şi lipise mîinile de burtă, poftiţi, vă rog, ce doriţi, a întrebat, ţinîndu-se de burtă în continuare. Muncitorul a dat din cap, văd că ştii tu să vorbeşti şi frumos, a spus, uitîndu-se apoi la celălalt muncitor care rămăsese în cabina excavatorului, auzi, Traiane, ăsta ştie să vorbească şi frumos, la care celălalt muncitor a dat din cap, a tras o flegmă pe jos, bine, a spus, mă bucur.

Muncitorul şi-a băgat mîna în buzunar, a scos nişte bani, i-a întins lui Prodan, te duci şi-mi aduci trei pachete de Carpaţi fără, i-a zis, hai, pas alergător, ştii de unde, de la Cerbu', acolo-i deschis şi duminica. Prodan a dat din cap, a făcut stînga-mprejur, îndreptîndu-se către trotuar, muncitorul a mai strigat după el, stai, s-ar putea să vezi acolo, la băut, pe unu' cu mutra ciupită de vărsat, Csákány îi zice, ei, dacă-l vezi, spune-i că ai lu' Traian îi transmit că poate s-aducă baraca, ai priceput?

Prodan a dat din cap, luînd-o din loc agale, muncitorul se uita la el cum merge, apoi i-a strigat, pas alergător am zis, dacă-n cinci minute nu eşti înapoi, ai bulit-o, se-aude, apoi s-a întors, a scos de sub scaunul din cabină o pungă mare de hîrtie şi o cheie franceză, ne-a măsurat din priviri, mai aproape, bă, fără frică.

N-a mişcat nimeni, eu mă uitam la bocancii muncitorului, un şiret, cel original, era roşu, celălalt, făcut în casă, era din sfoară răsucită, n-a mişcat, deci, nimeni, muncitorul a desfăcut gura pungii şi a întins-o spre noi, caramele adevărate, a spus, hai, toată lumea, băgaţi mîna şi luaţi.

Atunci ceilalţi s-au apropiat, era o pungă foarte mare, de cel puţin trei kile, am văzut hîrtia colorată a bomboanelor, erau într-adevăr caramele, muncitorul a întins iarăşi punga spre noi, luaţi, a spus, nu trebuie să vă fie frică, şi atunci Áronka a făcut un pas înainte, şi-a băgat mîna în pungă şi a scos un pumn de caramele, repede şi-a vîrît una în gură, cu tot cu hîrtie, mulţumesc, a zis cu gura plină, muncitorul a dat numai din cap, întinzînd punga spre ceilalţi, poftim, a spus, luaţi, hai, luaţi.

Pe rînd, fiecare şi-a băgat mîna în pungă, fiecare, numai eu nu, dar caramelele tot nu s-au gătat, mai erau încă foarte multe, atunci muncitorul s-a uitat la mine, ce-i, m-a întrebat, tu de ce nu vrei, apoi a venit la mine şi mi-a vîrît punga sub nas, să nu mă jigneşti, ia, mi-a zis, dar eu am dat din cap, spunîndu-i că nu pot, că n-am voie zahăr, deşi tare-mi mai plăceau bomboanele, cu o zi în urmă mîncasem atîtea mentolate, că mi se făcuse scîrbă de dulce, dar muncitorul a scuturat punga, ba

poţi, a zis, cum să nu poţi, apoi a scos din pungă o caramea, mi-a întins-o ţinînd-o cu două degete şi mi-a spus să casc gura, mîna-i era foarte mare, degetele pătate de ulei, am vrut să mă-ntorc şi s-o iau la fugă, dar atunci am simţit că, din spate, cineva mă ia de umăr, era celălalt muncitor, nici nu mi-am dat seama cînd ajunsese în spatele meu, m-a strîns cu putere, l-am auzit spunîndu-mi să stau locului, că mă face zob, şi să-mi deschid imediat gura, cu o mînă mă ţinea de ceafă, am simţit cum îmi apucă maxilarul între degetul mare şi arătător, forţîndu-mă să casc gura, scuturam din cap, încercînd să-l muşc, dar mă strîngea prea tare, apoi am auzit cum unul din muncitori îi strigă, nu aşa, Traiane, ţine-l de nas, şi atunci am şi simţit că mă înăbuş, am închis ochii, am vrut să strig să-mi dea drumul, că taică-miu o să-l facă praf, n-am vrut să-mi deschid gura, simţeam că-mi vîjîie urechile, dar pînă la urmă carameaua îmi ajunsese cumva pe limbă, muncitorul mi-o vîrîse în gură cu două degete, degetele lui aveau un gust amar de tutun, de mi s-a întors stomacul pe dos, am vrut s-o scuip, însă mi-au închis gura cu forţa, ţinîndu-mă iarăşi de nas, nici n-am simţit gustul caramelei, am simţit numai cum mi se topeşte printre dinţi, cu tot cu hîrtie, apoi mi-au dat drumul, am căzut pe jos, am vrut să scuip din nou, dar nu mai aveam nimic în gură, doar gustul amar de tutun, mi s-a strîns gîtlejul, dar nici de-al dracu' n-am vrut să plîng, am strigat la ei că pentru asta o să vă omoare taică-miu în bătaie, dar muncitorii rînjeau în continuare, apoi ăla căruia ălălalt îi zicea Traian a spus că o s-o ia şi taică-miu peste bot şi să-mi ţin gura că, de nu, mă-ndoapă cu caramele, apoi s-a uitat la ceilalţi, e-n regulă, băieţi, a spus, aţi mîncat bomboanele, dar e mai bine să ştiţi că nu le-aţi primit pe degeaba, nimic pe lumea asta nu-i pe degeaba, pentru toate trebuie să munceşti, la care şi celălalt a încuviinţat din cap, aşa e, a spus, cine nu munceşte nu mănîncă, voi însă aţi mîncat deja, aşa că acum la treabă, şi zicînd asta s-a dus la excavator, a scos din spate un pachet mare, aruncîndu-l în faţa noastră, pe jos, na, ia deschideţi-l, a spus, pachetul legat cu o curea s-a rostogolit la picioarele noastre, cu toţii s-au dat un pas înapoi, nimeni n-a vrut să-l atingă, stăteam acolo, uitîndu-ne la muncitori, şi ei la noi, Traian numai la mine se holba, se uita fix în ochii mei, am văzut cum se linge pe buze, ştiam că o să-mi zică să iau pachetul, că o să-mi ordone să desfac cureaua, dar atunci deodată Traian s-a întors, şi s-a întors şi celălalt muncitor, se uitau înspre trotuar, sosise Prodan cel Mare cu ţigările, în pas alergător s-a dus la Traian, i-a dat ţigările şi restul de bani, Traian şi-a băgat în buzunar banii şi două pachete de ţigări, pe al treilea aruncîndu-i-l celuilalt, ţine, Feri, otrăveşte-te şi tu, i-a spus, apoi s-a uitat din nou la

Prodan, p-ăl cu vărsat de vînt nu l-ai văzut, l-a întrebat, Prodan a dat din cap că nu, atunci muncitorul pe nume Traian a scuipat pe jos, 'tu-ţi mama mă-tii, Csákány, a zis încet, apoi s-a uitat din nou la Prodan, enregulă, a zis, tu ce stai ca prostu', ia şi împarte lopeţile, a dat cu piciorul în pachet, sînt destule, ajung pentru toată lumea, aşa că daţi-i bătaie, n-avem timp de pierdut, a spus.

Prodan s-a aplecat, a desfăcut pachetul, lopeţile aveau cîte o coadă metalică scurtă, erau foarte multe, cel puţin patruzeci, şi erau vopsite în întregime cu lac negru, a ridicat una, s-a uitat la muncitorul pe nume Feri, ce vreţi să faceţi, l-a întrebat. Muncitorul a făcut semn cu capul spre pădure, nu noi, voi vreţi, a zis, ştiţi că acolo sus, lîngă pădure, se construieşte un nou cartier, pe aici va trece canalizarea, iar voi veţi săpa un şanţ, uite-aşa, prin muncă patriotică, să facă şi statul, acolo, economie de motorină.

Prodan s-a uitat la el, unde, aici, pe terenul de fotbal? a întrebat. Muncitorul pe nume Feri a tras un scuipat, chiar aici, a spus, o să măsurăm imediat fix pe unde.

Prodan s-a uitat la lopată, la început n-a zis nimic, apoi s-a încumetat să vorbească, dar ăsta e terenul nostru, a spus. Atunci Traian s-a dus la el, s-a oprit în faţa lui, desigur, a zis, tocmai de-aia vreţi să ajutaţi la săpat, voi aţi cerut asta, şcoala voastră, special pentru voi am făcut rost de lopeţi şi acum mucles, fiecare să apuce una, cu cît începeţi mai repede, cu atît terminaţi mai repede, sînteţi copii, nu trebuie să vă cîştigaţi pîinea, aşa că aveţi timp berechet. Prodan cel Mare s-a dat un pas înapoi, eu nu merg la şcoală, eu lucrez pe şantier, a spus, azi e duminică şi pe toţi sfinţii că azi nu pun mîna pe lopată. Atunci Traian a ridicat mîna, dar de lovit n-a mai apucat să-l lovească, pentru că ălălalt, de-i zicea Feri, s-a dus lîngă el şi l-a prins de braţ, stai blînd, i-a zis, ăsta-i băiat isteţ, nu trebuie bruscat, apoi a întins punga spre Prodan, tu n-ai primit bomboane, a spus, bagă mîna şi ia şi tu.

La început, Prodan n-a vrut să ia, dar pînă la urmă a băgat mîna în pungă, umplîndu-şi pumnul de caramele, cînd şi le-a pus în buzunar, una era să cadă, muncitorul pe nume Feri stătea în continuare cu punga întinsă spre el, mai ia, a spus, Prodan a mai scos un pumn de caramele, punîndu-şi-le tot în buzunar, şi atunci muncitorul pe nume Feri a strîns gura pungii, e-n regulă, a zis, o să mai capeţi şi pe urmă, acum ajută la împărţit lopeţile, pînă atunci Traian va măsura cu pasul pe unde o să treacă şanţul, dar Prodan n-a schiţat nici un gest, s-a uitat la excavatoare, apoi din nou la muncitorul pe nume Feri, am voie şi sus, pe excavator, a întrebat.

Muncitorul pe nume Feri a ridicat din umeri, bine, dacă treaba merge cum trebuie, din partea mea poţi să urci în excavator, să-l şi porneşti, dar acu' ia şi împarte frumuşel lopeţile, trebuie să înceapă munca, nu-ţi fie teamă, directorul şcolii ştie, şi-a dat acordul ca în fiecare după-masă ăştia să lucreze aici, toţi sînt de la şcoala doişpe, nu?, spune-le că atîta timp cît lucrează aici, nu trebuie să facă teme de casă, o să se bucure chiar, ai să vezi.

Prodan a dat din cap, e-n regulă, a zis, a ridicat de jos o lopată, i-a dat-o lui Áronka, apoi, pe rînd, le-a dat şi celorlalţi cîte una, şi mie, ţine, Dzsátá, mi-a spus, foloseşte-o sănătos. Lui frate-su, evident, nu lopată i-a dat, ci caramele, e frate-miu, le-a zis muncitorilor, o să mă ajute pe mine, la care muncitorul pe nume Traian a început să mîrîie, dar cel numit Feri a zis că e-n regulă, voi doi o să fiţi şefi de brigadă, dar dacă nu merge treaba, o să găsim pe alţii în locul vostru, o să vedeţi ce treabă nobilă e munca patriotică, ce sentiment înălţător e să clădeşti patria, puteţi fi mîndri că voi, deşi copii, aveţi prilejul să vă daţi aportul, dacă veţi munci bine, într-o săptămînă aţi şi terminat, asta-i o nimica toată, să vedeţi numa' Canalul de la Dunăre, acolo-i adevărata muncă.

Cînd a spus asta, am simţit cum mă ia cu fierbinţeală, mi-am băgat mîna în buzunar şi am pipăit fotografia tatei, încă nu întîlnisem pe nimeni care să fi lucrat la Canal, m-am uitat la muncitorul pe nume Traian, am văzut cum scoate o foaie de hîrtie, despăturind-o şi uitîndu-se la ea o vreme, apoi a ridicat o lopată de jos, s-a dus agale pînă la capătul terenului şi a înfipt-o, lîngă poartă, în pămînt, am măsurat, a strigat către muncitorul pe nume Feri, de aici se începe, în linie dreaptă. Atunci Prodan şi muncitorul pe nume Feri ne-au pus să ne aliniem, nu obligatoriu după înălţime, important era să stăm frumos aliniaţi, nu prea departe unul de celălalt, iar cînd ne aliniaserăm cu toţii, muncitorul pe nume Traian i-a dat şi lui Prodan o lopată, aşa, a spus, tu nu trebe să munceşti, doar să le arăţi celorlalţi cum se foloseşte unealta, ia înfige-o frumuşel în pămînt.

La început, Prodan n-a vrut, mi-am dat seama de asta după felul în care a apucat-o, părea că mai degrabă ar fi vrut să se năpustească asupra muncitorilor, însă pînă la urmă a început, totuşi, să sape, aruncînd pămîntul în spate, şi atunci au început să sape şi ceilalţi, şi eu, coada era proastă, îmi făcea bătături în palmă, şi pămîntul era tare, trebuia s-o înfigem cu piciorul în pămînt, şi coada era prea scurtă, trebuia să ne aplecăm, mă durea spatele, deci nu ne mergea treaba, nici mie, nici celorlalţi, între timp mă tot gîndeam la Canal, la cît de greu trebuie să fie să deviezi un întreg fluviu şi la ce face tata

acolo, de cîteva ori ne-a scris, dar numai că e bine, şi-atît, mă gîndeam deci la toate astea şi spatele mă durea tot mai rău, mă dureau şi palmele, însă de oprit din lucru n-am îndrăznit să mă opresc.

Bineînţeles, Prodan nu mai lucra de mult, se plimba în urma noastră cu lopata în mînă, îndemnîndu-ne să lucrăm, lui Áronka i-a şi tras una peste cur, dar unul dintre muncitori i-a zis să nu mai facă aşa ceva, că-l rupe-n bătaie, e de-ajuns să fie atent şi să observe cine nu lucrează ca lumea, restul e treaba lor, începînd de atunci Prodan n-a mai lovit pe nimeni, patrula doar în urma noastră, uitîndu-se cum lucrăm.

Între timp, muncitorii întinseseră o pătură pe jos, lîngă unul dintre excavatoare, tolănindu-se pe ea, muncitorul pe nume Traian fuma, iar muncitorul pe nume Feri mesteca nu ştiu ce, am văzut asta cînd am întors o dată capul, apoi s-a pus şi Prodan lîngă ei, în urma noastră rămînînd să patruleze doar frate-su, iar cînd m-am uitat a doua oară, atunci am văzut că jucau cărţi.

Deodată Áronka, vrînd să înfigă lopata în pămînt, a picat pe jos, i-a alunecat talpa de pe lamă, a căzut într-o rînă şi a rămas întins acolo, cu un picior în groapă, de parcă n-ar mai fi avut de gînd să se ridice, şi atunci ne-am oprit cu toţii din săpat şi cu toţii am început să ne ştergem frunţile şi ne-am adunat cu toţii în jurul lui Áronka, şi Öcsi l-a întrebat care-i baiul, dar Áronka n-a zis nimic, şi-a clătinat doar capul.

Atunci unul dintre muncitori, ăla pe nume Feri, s-a ridicat, a venit la noi, s-a uitat la Áronka, sunteţi nişte prăpădiţi, a zis, la Canal n-aţi rezista nici măcar o zi, apoi a spus că e-n regulă, facem pauză, luaţi o pauză de un sfert de oră, ca să vă mai reveniţi puţin, şi ne-a mai zis că pînă la urmă este chiar mulţumit de noi, c-am muncit bine, şi să n-avem nici o grijă, pentru masa de prînz ne lasă la casele noastre, dar după aia toată lumea trebuie să vină înapoi, că se va lucra pînă se întunecă, şi a mai spus că ne-a notat numele şi adresa, iar dacă vreunul nu se va întoarce, după ăla vor merge acasă şi-l vor lua pe sus, pentru că nimeni n-are voie să saboteze munca patriotică.

Apoi muncitorul s-a întors şi s-a dus lîngă unul dintre excavatoare, ceilalţi s-au aşezat pe jos lîngă Áronka, se odihneau cu toţii, numai Janika bătea mingea, avea un simţ deosebit al mingii, o putea ţine aşa multă vreme. Stăteam şi eu pe jos, uitîndu-mă la groapa pe care o săpaserăm, nu era adîncă deloc, pe margine se vedeau pietricele şi rădăcini albe de iarbă, am scos apoi fotografia tatei şi m-am uitat la ea, era toată mototolită şi murdară de atîta frecuş, dar chipul i se vedea încă bine, mereu mi se spunea cît de mult îi semăn, m-am uitat

odată într-o oglindă de buzunar, cu fotografia alături, şi am văzut că, într-adevăr, aveam gura şi bărbia exact ca ale lui.

Stăteam deci şi mă uitam la fotografie, cînd deodată unul dintre muncitori s-a oprit lîngă mine, l-am recunoscut după şireturile de la bocanci că era ăla pe nume Feri, s-a aplecat şi mi-a smuls din mînă fotografia, la ce te uiţi, m-a întrebat, apoi a studiat poza, ţinînd-o aproape de ochi ca unul care nu vede bine, cine-i ăsta? taică-tu?, m-a întrebat, eu nu i-am răspuns, am dat doar din cap, simţind cum din creştet pînă-n tălpi mă cuprinde fierbinţeala, urechile mi-ardeau şi nu puteam să spun nimic, nici da, nici nu, am dat doar din cap şi mi s-a făcut stomacul ghem, mi se părea că-mi pleacă o găluşcă dinspre stomac spre esofag, iar cînd mi-a ajuns în gît, atunci am reuşit cu greu să-ngîn, nu cumva îl cunoaşteţi?, vocea îmi tremura puternic, e şi el acolo, la Canal, iar dumneavoastră de-acolo veniţi, nu-i aşa?

Atunci muncitorul, aplecîndu-se spre mine, şi-a dus arătătorul la gură, pssst!, mi-a şuierat, şoptindu-mi apoi că ăsta-i secret de stat, mi-a făcut cu ochiul, apoi a tăcut îndelung, uitîndu-se la fotografie şi sucind-o pe toate părţile, de parcă n-ar fi văzut bine, între timp s-a lins pe buze de cîteva ori, a clătinat din cap, s-a ridicat şi l-a strigat pe celălalt muncitor, fă-te-ncoa', Traiane, să vezi şi să nu crezi!

Muncitorul pe nume Traian a pus pe pătură bucata de pîine pe care o molfăia, s-a ridicat şi s-a pornit spre noi. Cînd a ajuns, muncitorul pe nume Feri i-a întins, fără o vorbă, fotografia, uită-te bine, n-o să-ţi dai seama din prima, dar uită-te cu atenţie, i-a spus. Atunci şi muncitorul pe nume Traian s-a uitat îndelung la fotografie, a sucit-o şi el pe toate părţile, apoi a clătinat din cap, ce-ar trebui să văd, a întrebat, că nu văd nimic. La care Feri iarăşi s-a lins pe buze, pentru că ai orbul găinilor, d'aia, şi-a pus arătătorul pe faţa tatei, la gură să te uiţi, atunci o să-ţi dai seama, pentru că ăsta nu-i altul decît Csákány. Traian, încruntîndu-se, s-a mai uitat o dată la fotografie, apoi deodată a zîmbit larg, 'tu-i mama mă-sii, într-adevăr, să crăp io dacă ăsta nu-i Csákány! La care şi Feri a început să dea din cap, a smuls fotografia din mîna lui Traian, e chiar Csákány, a spus, ia uită-te cît era de tînăr, ia uită-te ce faţă netedă avea, dacă n-aş vedea, n-aş crede, apoi a tăcut, s-a uitat la mine, ca să vezi, deci tu eşti băiatul lui Csákány, a spus, a dat mîna cu mine, iar cînd i-am strîns-o, cu cealaltă m-a bătut pe umăr, poţi să fii mîndru de taică-tu, a spus, e un om tare cumsecade.

Deşi mi-a strîns zdravăn mîna, nu m-a durut, îl cunoaşteţi?, îl cunoaşteţi într-adevăr?, am întrebat. Traian a dat din cap, sigur că-l cunoaştem, a spus, o să vină imediat, el o să

aducă baraca în care o să locuim, mi-a dat fotografia înapoi, ţine, pune-o bine, a zis. Într-adevăr o să vină aici? Pe cuvînt?, am întrebat, auzind cum îmi tremură vocea şi simţind cum îmi tremură tot corpul, ca atunci cînd te-apucă frigurile. Atunci muncitorul pe nume Feri s-a uitat din nou la mine, cum ai zis că te cheamă?, m-a întrebat. I-am spus, muncitorul pe nume Feri a dat din cap, da, da, a şi pomenit de tine, cum să nu, pe bune, nu-i aşa, Traiane, îţi aduci şi tu aminte, a spus că nu te-a văzut de mult şi că o să te caute şi că ţi-a şi adus ceva.

Auzind toate astea, m-a luat cu ameţeală, m-am uitat în jos, la vîrful pantofilor, am văzut cum se învîrte totul, bulgării de pămînt, firele de iarbă, pietrişul, totul era un vîrtej, era să cad, dar muncitorul pe nume Traian m-a luat pe după umăr, las' că-i bine, a zis, linişteşte-te. Dar eu încă mai tremuram, mi-au venit în minte scrisorile tatei, acele cărţi poştale, şi cum, la început, mama îl tot aştepta să vină, tresărind de fiecare dată cînd suna soneria, crezînd de fiecare dată că i-au dat drumul acasă, dumneavoastră minţiţi, le-am spus, dacă tata s-ar fi întors, atunci e sigur că m-ar fi căutat, ar fi venit acasă, la noi, la mama şi la mine, pe tatăl meu nu-l cheamă Csákány, tatăl meu nu-i prietenul dumneavoastră.

Atunci muncitorul pe nume Feri m-a apucat de umeri, m-a întors către el, calmează-te, mi-a spus din nou, de cînd nu l-ai văzut pe taică-tu? I-am zis că de aproape nouă luni, şi atunci muncitorul a dat din cap, nouă luni la Canal e vreme lungă, a spus, apoi m-a întrebat dacă ştiu ce-i aia vărsat de vînt, iar eu i-am zis că ştiu, e o boală, acum eradicată, şi atunci muncitorul a spus, vezi să nu, şi s-a aplecat şi mai aproape de mine şi a început să-mi şoptească ceva, abia am înţeles ce-mi spune, spunea că mai văzuse el oameni morţi de vărsat, că pe-acolo, la Canal, mai izbucneşte boala asta din cînd în cînd, mai ales în taberele de reeducare, dar nimeni n-are voie să vorbească despre asta, şi că acolo s-a îmbolnăvit şi tata, şi că era să moară, dar ăsta i-a fost, totuşi, norocul, pentru că i-au dat drumul şi nu l-au mai reeducat, că atunci nu şi-ar mai aminti nimic din viaţa lui de dinainte, pe cînd aşa s-a schimbat doar la faţă de la bube, dar atît de mult, încît devenise de nerecunoscut, şi de-aia moare de ruşine, şi de-aia nici scrisori nu mai scria, şi de-aia nu mai are nici curaj să ne viziteze, fiindcă-i e frică de ce-o să zicem, fiindcă trebuia să-şi adune forţele şi să prindă curaj, dar cînd o să vină să aducă baraca, atunci o să-l văd cu ochii mei, apoi iarăşi mi-a spus să nu-mi fie frică, şi mi-a întins punga cu caramele, zicînd să mai iau şi să nu-mi fie teamă, că vocea sîngelui o să-şi spună cuvîntul, iar dacă o să fiu destul de curajos, atunci toate o să se termine cu bine.

Apoi cei doi muncitori s-au aşezat la loc, pe pătură, după ce Traian lovise două lopeţi între ele, strigînd că pauza-i gata, se mai lucrează o oră, după care toată lumea e liberă să plece la masă, cu condiţia să revină în două ore.

Atunci ne-am pus iarăşi pe săpat, eu mai eram încă ameţit, părea că sapa lopata de la sine, aruncam pămîntul peste umăr, trăgeam cu coada ochiului spre drum, numai că nu venea nimeni, nu voiam să mă uit tot timpul, dar nu puteam să mă abţin, şi atunci am închis ochii ca să nu văd drumul pustiu, îi deschideam doar cît să înfig lopata în pămînt, dar nici asta nu mă ajuta, şi cu ochii strînşi vedeam chipul tatei, şi în vreme ce pămîntul se fărîmiţa, mă gîndeam la vărsatul de vînt, dar n-am vrut să-mi imaginez băşicile, şi atunci, deodată, s-a auzit un sunet de talangă, am ridicat privirea şi am văzut cum se apropie baraca, trasă de doi măgari, şi unul avea o talangă de gît, şi baraca era mare de tot, şi era vopsită în cenuşiu, şi sus, pe ea, şedea nu ştiu cine, înfofolit într-o pătură, care mîna măgarii cu un băţ lung, şi atunci am scăpat lopata din mînă şi m-am uitat la mogîldeaţa aia, purta o cască de miner, nu i-am văzut faţa, iar după felul cum stătea nu-l recunoşteam, şi baraca se tot apropia, a intrat în fine pe teren, iar chipul celui care mîna măgarii nu se vedea nici acum, şi atunci am ieşit din şanţ, şi am rămas acolo, la marginea lui, şi am aşteptat, şi simţeam că-mi tremură picioarele, şi-mi tremurau şi mîinile, şi atunci bărbatul a tras de căpăstru, şi măgarii s-au oprit, şi bărbatul a sărit de pe capră, îi vedeam doar spatele, dar felul în care se mişca aducea cu-al tatei, la fel şi ţinuta capului, şi în timpul ăsta mă priveau cu toţii, şi muncitorii, şi ceilalţi, şi am făcut un pas spre el, şi atunci el s-a întors brusc spre mine, şi s-a uitat la mine, şi şi-a dat jos pătura de pe el, şi atunci i-am zărit faţa plină de cicatrici, nu i se distingea nici o trăsătură, pentru că urmele erau adînci, acoperindu-i toată faţa, şi erau date cu o cremă albicioasă, făcîndu-i chipul să lucească unsuros, şi cînd a văzut că mă tot uit la el, mi-a zîmbit, iar eu am vrut să-i văd ochii şi gura, şi atunci am şi ştiut că nu e tata, nu e tata, că nu putea fi tatăl meu, cu toate astea am făcut un pas spre el, şi mi-am deschis, cu toate astea, gura şi i-am spus, tată!, cu toate că ştiam că nu pe tatăl meu îl văd şi că muncitorii mă minţiseră, dar cuvîntul fusese oricum rostit şi, rostindu-l, am simţit pentru o clipă că poate totuşi mă înşel, că poate totuşi e tata, fiindcă zîmbea în continuare, şi asta m-a speriat şi mai dihai, simţeam că mă ia cu frig, şi atunci, ca la un semn, au început să rîdă toţi, şi Traian, şi Feri, şi Prodanii, şi ceilalţi, şi muncitorul cu chip desfigurat, despre care acuma eram sigur că nu e tatăl meu, iar în timp ce, de peste tot, mă asaltau hohote de rîs, mi-am băgat o mînă-n buzunar, şi-am

pipăit fotografia tatei, şi-am simţit că mă podideşte plînsul, dar am strîns din dinţi, şi am făcut stînga-mprejur, şi am început să alerg spre blocul nostru, auzindu-i cum încă rîd de mine, şi nu ştiam ce-o să-i spun mamei, goneam şi-atîta tot, rugîndu-mă să nu mai ajung acasă niciodată.

1. Nume propriu, însemnînd „tîrnăcop“ (n.t.)

Muzică

Stăteam pe o bancă, în spatele blocului nostru, pe deal, lîngă potecă şi mă chinuiam să bat un nit, cu o jumătate de cărămidă, în mînerul în formă de peşte al briceagului meu celui nou, de cînd îl înfipsesem odată într-un copac sau în mai ştiu eu ce, îi juca lama, închizîndu-se mereu, îmi era frică să nu mă tai la deget, mă chinuiam, deci, să-l repar, însă cărămida nu era destul de tare, degeaba tot ciocăneam nitul, în afară de faptul că mi-am murdărit mîna şi pantalonii de uniformă, n-am reuşit nimic.

După-amiezile, poteca era neumblată, stăteam acolo de vreo juma' de oră şi numai pe nea Miki l-am văzut mergînd spre cişmea, l-am salutat, mie nu-mi era frică de el, deşi ceilalţi povesteau despre el tot felul de lucruri pe care, cică, le-ar fi făcut în timpul războiului, înainte să rămînă orb, dar nu conta, cu mine fusese mereu drăguţ, ca şi acum, cînd l-am salutat, s-a oprit, mi-a făcut semn cu bastonul şi mi-a zis servus, Dzsátá, recunoştea din prima pe oricine după voce, deşi era orb, ştia mai bine decît mulţi alţii pe unde umblă, avea în mînă damigeana lui de trei litri, ştiam că merge să-şi ia apă de la cişmea, l-a prostit careva că dacă timp de un an o să bea zilnic trei litri de apă de la Fîntîna Crăiască, o să-şi recapete vederea, deci în afară de el n-am întîlnit pe nimeni, stăteam acolo şi-mi bibileam briceagul, gîndindu-mă ce rău e să fii orb, să trăieşti o viaţă în bezna veşnică şi să vezi doar cu bastonul, pipăind, şi tocmai cînd mă gîndeam la asta, cineva din spatele meu mi-a acoperit ochii cu palmele.

Am aşteptat să mă întrebe ghici cine-i, încercam deja să ghicesc, îmi acoperise bine ochii, nu vedeam chiar nimic, avea o mînă destul de mare, mi-am dat seama din prima, iar degetele-i miroseau a tutun, deci Janika nu putea fi, pentru că el nu fuma niciodată, nici Feri, pentru că el era plecat pentru o săptămînă la bunici. E-n regulă, am zis, Laci, dă-mi drumul, vezi că te-am ghicit repede, însă palmele celuilalt mi-au rămas în continuare lipite de ochi, ba parcă mă apăsau şi mai tare, bine, am zis, atunci nu eşti Laci, dar nu trişa, că dacă nu întrebi ghici cine-i, atunci după ce să te recunosc?

Nici acum nu mi-a răspuns, în schimb a început să-mi tragă capul pe spate, de mi se încordase gîtul, iar spatele mi se lipise de spătarul băncii, du-te naibii, i-am spus, du-te naibii, nenorocitule, nu trişa, că te omor în bătaie, dar tot nu mi-a dat

drumul, am încercat să-mi trag capul, însă mă ţinea prea strîns, i-am zis să ia seama, că am un cuţit la mine, şi atunci, deodată, i-am simţit răsuflarea în ceafă cînd s-a aplecat spre mine, şoptindu-mi la ureche, da, Dzsátá, ai cuţit, păi tocmai ăsta-i baiu', că nu-i cuţitul tău, că l-ai fraierit pe frate-miu să ţi-l dea, şi atunci, auzindu-i vocea, mi-am dat seama că era Prodan cel Mare.

I-am şi zis imediat, e-n regulă, Prodane, ţi-l dau imediat înapoi, numai să-mi dai drumul, fiindcă m-am speriat, pentru că Prodan cel Mare era cel mai tare din parcare, adică din cartier, cînd l-au dat afară de la şcoală, taică-su l-a trimis la muncă şi acolo a făcut muşchi, putea să bată pe oricine, n-avea frică de nimeni, deci atunci Prodan mi-a eliberat ochii, mi-a pus un braţ în jurul gîtului şi mi-a tras capul pe spate, de-abia mai respiram, în timp ce cu cealaltă mînă mi-a luat briceagul. Ar trebui să te caftesc, mi-a spus, apoi mi-a dat drumul, a ocolit banca şi s-a oprit în faţa mea, pe umăr îi atîrna un fel de cutie mare, dreptunghiulară, arăta ca un ghiozdan, numai că era mai mare, şi-a luat-o de pe umăr, punînd-o pe bancă, lîngă geanta mea, apoi a şters briceagul de pantaloni, uite ce-ai făcut cu el, mi-a spus, clătinînd din cap, pentru asta ar trebui să-ţi sparg mutra, a spus, dar nu m-a lovit, s-a aşezat doar lîngă mine pe bancă, e-n regulă, a spus, poate că acum nu-ţi fac nimic, dar dacă mai aflu că ai jucat cărţi cu frate-miu, atunci te omor în bătaie, ai priceput, acum o să-ţi iau doar banii, aşa că dă-i drumu', goleşte-ţi buzunarele, eu doar am dat din cap, ştiind că n-am nici un chior, am băgat totuşi mîna în buzunar, bineînţeles că n-am găsit nimic, şi atunci i-am şi zis că n-am parale, însă dacă aş avea, i le-aş da, pe cuvînt de onoare că i le-aş da, iar dacă aşteaptă pînă mîine, s-ar putea să fac rost, dar acum chiar că n-am un chior, Prodan şi-a scuturat capul, să nu mă minţi, Dzsátá, a spus, apoi mi-a făcut semn cu briceagul să mă ridic de pe bancă, mi-a şi arătat unde anume să stau, acolo, în mijlocul potecii, acum o să vedem dacă zornăie ceva, a spus, dă-i drumu', sărituri pe loc, a spus, apoi mi-a făcut semn că pot să încep, sus-jos, sus-jos, am sărit liniştit, ştiam că n-o să-mi zornăie nimic prin buzunare, ştia şi Prodan, totuşi m-a pus să sar vreo două minute, eram încălzit de-a binelea, mi-a făcut în fine semn să mă opresc, eram lac de sudoare, e-n regulă, a spus, văd că nu m-ai tras în piept, acum poţi să stai jos.

Eu i-am zis că nu pot să rămîn, pentru că trebuie să merg acasă, dar Prodan a dat din mînă, ce mă-sa, Dzsátá, am spus că poţi să stai jos, şi a lovit cu palma-n bancă, aşa că m-am aşezat, dar nu m-am uitat la Prodan, m-am uitat la tenişii mei rupţi, gîndindu-mă la ce urmează, un timp, Prodan n-a deschis

gura, apoi a început să vorbească, e adevărat, Dzsátá, că ai făcut pian doi ani de zile, m-a întrebat. Am crezut că n-aud bine, dar nu i-am dat nici un răspuns, dînd doar din cap şi amintindu-mi de profesoara mea de pian, şi de nuiaua ei, cu care mă altoia cînd pe spinare, cînd peste degete, dacă nu le ţineam ca lumea. M-am uitat la Prodan cel Mare, n-am făcut nici măcar un an, i-am zis, după ce l-au luat pe tata a trebuit să vindem pianina, aveam nevoie de bani, la care Prodan mi-a tras una peste ceafă, ce mă-sa, Dzsátá, ai făcut un an, mi-a spus, trebuie să fii meşter, aşa că o să mă-nveţi şi pe mine, că mai e o lună pîn' la vară şi încep nunţile, şi pînă atunci trebuie să învăţ, pînă atunci trebuie să ştiu să cînt bine de tot.

Am clătinat din cap, imposibil, i-am zis, o lună-i egal cu zero, şi, oricum, nici eu nu mai ştiu mare lucru, chiar şi pe-atunci ştiam doar *Marşul Măgarilor*, şi nici pe ăla cum se cade, spunînd asta, am început să chicotesc, Prodan cel Mare avea nişte lopeţi de mîini, numai julituri de-atîta muncă şi multe cafturi, ca să nu izbucnesc în rîs, am încercat să-mi sug burta, ai mîini prea mari pentru pian, i-am zis, mi-a venit iar să rîd, dar m-am stăpînit, n-am vrut ca Prodan să-mi tragă una în plex, pentru pian îţi trebuie pe puţin trei ani, i-am zis. Prodan a rînjit, nu mă fraieri, Dzsátá, să mergi cu bicicleta înveţi în trei zile, eu nici nu vreau, de fapt, să cînt la pian, de unde să scot eu pianul, eu vreau să mă-nveţi să cînt la asta, şi a dat cu cotul în ditamai cutia neagră, pe care-o aşezase pe bancă, lîngă el, la scîrba asta de-acordeon, la asta, mă, a spus, şi a mai tras un cot în ea, apoi, apucînd-o de curele, a săltat-o pe genunchi, a deschis-o şi a scos din ea un acordeon, iacătă, a spus, taică-miu a făcut rost de el şi acum vrea să mă scoată de pe şantier şi să mă trimită să cînt la nunţi, că zice că asta aduce bani căcălău, să cînţi nu e muncă, nu-i mare brînză să cînţi, aşa că ne putem îmbogăţi uşor.

M-am uitat la acordeon, între timp îmi trecuse pofta de rîs, atunci precis te bucuri, i-am zis, bănuiesc că nu-ţi merge prea bine pe şantier, dar Prodan a scuturat din cap, la început m-am bucurat, poţi să-ţi imaginezi, mi-a spus, dar problema e că n-am ureche, că nu pot face diferenţa între sunete, mi-a zis şi azi proful că n-am exersat şi să nu mai calc pe-acolo, s-a ocupat de mine dintr-un hatîr, cînd mi-au tras un şut în cur din şcoală, mi-au luat şi cravata roşie, şi de-atunci n-am mai avut voie să merg la Casa Pionierilor, iar proful ăsta predă acolo, şi de-aia o să mă-nveţi tu la acordeon, dacă nu vrei să te omor, dar nu mă lua cu chestii de-astea, cu acorduri, arată-mi cum trebuie să-mi mişc degetele şi pe care butoane trebuie să apăs ca să sune ca lumea, asta precis pot să învăţ, sînt foarte

îndemînatic, pentru că-i musai să învăţ asta, înţelegi, Dzsátá, e musai.

Ultimele cuvinte aproape că le ţipase, dar nu aşa ca atunci cînd m-a pus să ţopăi, ci altfel, nu atît de tare, în schimb mult mai înspăimîntător, iar eu nu ştiam ce să zic, mă uitam numai la acordeon, era mare de tot şi avea o groază de butoane şi clape, ştiam că acuşi-acuşi Prodan mi-l pune-n braţe, să-i cînt ceva, ceva de chef, de nuntă, şi dacă vede că nu ştiu, Prodan n-o să mă creadă că nu ştiu, o să creadă că dinadins o fac pe prostu', pentru că nu vreau să-l învăţ, şi atunci o să-mi tragă o mamă de bătaie, cu boxul o să mă izbească, între timp mi-am dat seama că Prodan aşteaptă să-i zic ceva, dar mi s-a pus un nod în gît, mă uitam în continuare la acordeon, la pliurile negre ale burdufului, apoi, într-un tîrziu, am început să vorbesc, e foarte mare, e foarte mare acordeonul ăsta, aşa i-am zis, m-am şi mirat de ce mi-a ieşit pe gură, e un instrument pentru adulţi, i-am zis, iar Prodan a dat din cap, sigur că e, a spus, şi a mai vrut să zică ceva, dar s-a oprit, o fi văzut ceva, că şi-a dus degetul la gură, făcîndu-mi semn să tac, deşi nu mai voiam să spun nimic, m-am uitat în spate, peste umăr, pentru că voiam să văd de ce tăcuse Prodan aşa, deodată, păi, pricina era nea Miki, se întorcea de la cişmea, tatonînd cu bastonul lui alb poteca.

Prodan m-a apucat de braţ, să nu mă mişc, şi atunci, deodată, mi-am adus aminte unde mai văzusem eu acordeonul ăsta, păi, la gîtul lui nea Miki, era acordeonul lui nea Miki, obişnuia să cînte vara în piaţa mare, în faţa statuii ecvestre, strîngea în pălărie bani de bere, vin şi pălincă, am făcut semn cu capul spre nea Miki şi am ridicat din sprîncene, întrebîndu-l pe Prodan din priviri dacă aşa e, dacă acordeonul e chiar ăla al lui nea Miki, iar după felul în care Prodan a scuturat din cap, mi-am dat seama că e chiar acordeonul lui nea Miki, şi atunci, mişcîndu-se Prodan din loc, chinga acordeonului s-a desfăcut, iar acesta, umflîndu-se cu aer, a scos un sunet, şi atunci nea Miki s-a oprit şi s-a întors, am văzut cum îşi înclină capul, ciulind urechile, între timp acordeonul era cît pe ce să cadă, iar cum Prodan ţinea de el să nu cadă, acordeonul a mai scos un sunet, şi atunci bătrînul a pornit-o spre bancă şi s-a oprit în faţa noastră, dă-mi-l înapoi, a spus, să-mi dai acordeonul înapoi, şi a întins bastonul alb spre acordeon de parcă ar fi vrut să-l pipăie cu el, dar Prodan a apucat capătul bastonului şi l-a smuls din mîna bătrînului, acest instrument nu vă mai aparţine, a zis, tatăl meu l-a cîştigat cinstit, nu trebuia să jucaţi table cu el, a zis, la care bătrînul a dat din mînă a lehamite, mare scofală, să cîştigi jucînd cu un nevăzător, eu trebuia să ghicesc după sunet cît am aruncat cu zarurile, taică-tu a trişat cît a vrut,

asta o ştii şi tu foarte bine, aşa că dă-mi frumuşel instrumentul înapoi, a spus, făcînd un pas spre bancă, dar atunci Prodan l-a împuns cu bastonul în burtă, aveţi grijă să nu vă împiedicaţi, că o să vă daţi pe spate şi o să vă loviţi la cap şi pe urmă cine ştie ce-o mai fi, a zis, atunci bătrînul s-a întors spre mine, am văzut că face o grimasă, Dzsátá, băiete, mai eşti aici, a întrebat, iar eu i-am zis că da, dar n-am mai adăugat şi că „din păcate“, am gîndit-o numai, bine, atunci adă-mi acordeonul, mi-a spus nea Miki, însă eu bineînţeles că nu i l-am dus, i-am şi spus că nu se poate, nea Miki a scuturat din cap, ce-i, ţi-e frică de căcănarul ăsta de Prodan, m-a întrebat, eu nu i-am răspuns, în schimb i-a răspuns Prodan, sigur că-i e frică, a zis, ce, parcă matale nu ţi-e frică, la asta nea Miki n-a mai spus nimic, a făcut doar un pas spre bancă, scoţîndu-şi ochelarii negri, mie nu mi-e frică, eu am fost soldat, a spus, eu am văzut de cîteva ori moartea cu ochii.

Pe nea Miki nu-l văzusem niciodată fără ochelarii lui negri, nici acum n-am vrut să mă uit, n-am vrut să văd ce are la ochi, dar parcă totuşi mă-mpingea ceva să mă uit, în loc de ochi mai avea doar două găuri negre, şi nici pleoape nu mai avea, arăta ca un craniu, în străfundul celor două găuri, care păreau foarte adînci, era întuneric beznă, Prodan cel Mare s-a uitat şi el, şi a scăpat bastonul din mînă, şi n-a mai zis nici pîs, şi atunci bătrînul, tatonînd, şi-a căutat acordeonul, l-a luat din poala lui Prodan, şi-a aşezat damigeana pe jos, şi-a pus acordeonul pe umăr şi l-a fixat bine, punîndu-şi şi ochelarii pe nas, atunci şi-a venit în fire şi Prodan, să mi-l daţi înapoi, a spus, că mă omoară taică-miu în bătaie, dar nea Miki n-a zis nimic, şi-a aşezat mîinile pe butoane şi pe clape, a deschis burduful, iar cînd a început să cînte, am avut impresia că mîinile nu i se mişcă deloc, însă acordeonul suna foarte tare, cînta o melodie săltăreaţă, într-un ritm sălbatic, simţeam cum îmi tresaltă mîinile şi picioarele, băteam tactul cu talpa, dar atunci nea Miki a strîns acordeonul şi s-a făcut deodată linişte, ce-ai făcut cu bietul acordeon, l-a întrebat pe Prodan, că nu mai sună ca-nainte.

Prodan a ridicat din umeri, poate că dumneata ai uitat să cînţi la el, a spus, dar, să zicem, încă mai ştii să cînţi ca lumea. Totuşi, acum ai să mi-l dai înapoi, că dacă nu, o să-i zic lui taică-miu, iar dacă de mine dumitale nu ţi-e frică, de taică-miu ţi-e sigur, că la toţi le e frică de el.

Am văzut cum nea Miki a clătinat din cap, taică-tu e un terchea-berchea, un căcăcios, a zis, şi nici tu nu eşti mai breaz, şi la urma urmei la ce-ţi trebuie instrumentul, că tot n-ai ce face cu el, că de cîntat nu ştii să cînţi. Prodan a roşit, o să mă-nveţi chiar dumneata, a spus, şi s-a uitat la mine, am vrut să-l

rog pe Dzsátá, dar dumneata eşti mai bun. O să mă-nveţi să le cînt oamenilor, ca să petreacă şi să joace. Nea Miki a clătinat din cap, crezi că ai fi în stare, crezi că ai putea să înveţi, a clătinat din cap din nou, ia să vedem, a zis, făcîndu-i semn lui Prodan să se apropie, ia să vedem, o să iasă muzicant din tine?

Pe moment, Prodan n-a schiţat nici o mişcare, şi atunci nea Miki l-a repezit, ce, ţi-a pierit tupeul, şi atunci Prodan s-a ridicat şi s-a apropiat de bătrîn, care între timp îşi dăduse acordeonul jos, iar cînd Prodan a ajuns lîngă el, l-a apucat de umăr şi l-a tras spre el, zicîndu-i din nou să nu-i fie teamă, s-a aşezat apoi în spatele lui, i-a pus acordeonul în braţe, spunîndu-i să şi-l ia pe umăr, Prodan şi l-a luat, şi atunci nea Miki i s-a lipit de spate, şi-a pus mîinile peste mîinile lui Prodan, zicîndu-i să se relaxeze, apoi şi-au pus, împreună, mîinile pe clape şi butoane, şi nea Miki a început să mişte degetele lui Prodan, şi atunci, deodată, acordeonul a scos nişte sunete, alandala mai întîi, dar apoi a început să se înfiripe un fel de melodie, din prima n-am recunoscut-o, mi-am dat seama mai tîrziu ce-ar putea să fie, era un cîntec ostăşesc, îl cînta şi tata cînd eram mic, nu-mi mai aminteam textul, numai melodia, deci pe asta au cîntat-o, dar nu foarte exact, sunetele erau oarecum decalate, schimbat era şi ritmul, tot cîntecul era cumva încetinit, nu mai era săltăreţ, nea Miki s-a aplecat la urechea lui Prodan, şoptindu-i ceva, şi atunci, pentru o clipă, acordeonul părea că a tăcut, ţinînd o singură notă, lungă şi vibrîndă, nea Miki şi-a sprijinit bărbia de umărul lui Prodan, şi am văzut cum Prodan îşi închide ochii, şi atunci, împreună, au început să cînte o nouă melodie, pe care n-o mai auzisem niciodată, una extrem de complicată, plină de întorsături armonice, de parcă s-ar fi suprapus două melodii distincte, n-aş fi crezut că se poate face aşa ceva cu un acordeon, nu mai auzisem nimic asemănător, nea Miki a început să-şi mişte capul pe ritmul muzicii, şi atunci Prodan a început şi el, încet, să dea din cap, între timp ritmul se accelera, vedeam degetele lui Prodan şi degetele lui nea Miki dansînd pe clape şi butoane, era greu de spus ale cui erau degetele acum, părea că Prodan cîntă singur, fără ca nea Miki să-l dirijeze, şi părea că amîndoi dansează, mişcîndu-şi trupurile în ritmul muzicii, tropăind pe loc, lui nea Miki îi alunecaseră ochelarii negri spre vîrful nasului, era să-i piardă, şi atunci melodia s-a auzit şi mai tare, şi atunci, brusc, Prodan şi-a deschis ochii, cu faţa schimonosită şi-a luat mîinile de pe clape, strigînd ceva, din cauza muzicii n-am auzit ce anume, poate era o înjurătură, că în acelaşi timp a încercat să-l lovească cu picioarele şi coatele pe nea Miki, dar se pare că bătrînul îl ţinea bine, că nu putea să-i scape din strînsoare, a făcut un pas înainte, încercînd să se-ntoarcă, cu tot

cu acordeon, iar cînd în sfîrşit s-a eliberat, nu s-a făcut linişte numaidecît, acordeonul a mai scîncit o vreme, dar am reuşit să aud ce striga Prodan, îl înjura de mama focului pe nea Miki, de la curvademăta pînă la boşorogîmpuţit, bătrînul era cît pe ce să cadă, atît de tare-l împinsese Prodan, striga şi el că Prodan e un căcat, n-o să înveţe niciodată să cînte la acordeon, pentru că n-are ambiţie, la care Prodan s-a repezit la el, te omor, poponar împuţit, îi striga, şi l-am văzut cum îşi bagă mîna-n buzunar, scoţînd briceagul în formă de peşte, nea Miki a simţit pesemne ce-o să urmeze pentru că a încercat să se ferească, agitîndu-şi mîinile, dar Prodan i-a înfipt lama briceagului direct în burtă, atunci amîndoi au scos un răcnet, pentru o clipă nea Miki s-a aplecat peste acordeon, a făcut apoi un pas înapoi şi, împiedicîndu-se de damigeană, era să cadă iar, Prodan şi-a băgat mîna în gură, am văzut că degetele-i erau pline de sînge, iar briceagul ia-l de unde nu-i, abia cînd Prodan s-a întors către mine, am observat că briceagul se-nfipsese într-unul din pliurile burdufului, şi atunci mi-am dat seama pe loc ce se-ntîmplase, lama briceagului se închisese peste degetele lui Prodan, rănindu-l, iar atunci cînd nea Miki s-a aplecat în faţă, s-a înfipt în acordeon, se pare că aşa s-a întîmplat, între timp nea Miki şi-a luat damigeana, s-a tîrît în patru labe pînă la potecă, unde s-a ridicat şi, fără baston, a luat-o spre blocuri, mergea repede, aproape alergînd, Prodan s-a aşezat pe jos, ştergîndu-şi rana de la mînă cu cămaşa, gîfîia, apoi s-a uitat la mine şi mi-a spus că dacă află că am suflat cuiva o vorbă despre ce-am văzut, mă snopeşte-n bătaie, iar eu i-am zis, e-n regulă, n-am să suflu nici un cuvînt, şi atunci Prodan, dîndu-şi jos acordeonul de pe umăr, a observat briceagul înfipt în el, a tras o înjurătură, a scos apoi briceagul şi s-a ridicat în picioare, bastonul alb al lui nea Miki zăcea acolo, lîngă bancă, s-a aplecat, l-a ridicat, apoi s-a aşezat din nou lîngă mine, uitîndu-se în urma lui nea Miki, nici păsărica n-o să-mi cînte, a spus, apoi a rupt în două bastonul, pe genunchi, aruncînd cele două jumătăţi în spatele băncii, pe pietriş.

Cifre

După catalog, trebuia să fac de serviciu cu Szabi, dar, în luna mai, Szabi a căzut într-un şanţ de pe şantier, rupîndu-şi glezna atît de rău, încît a fost internat la spital şi operat de trei ori, în fiecare zi altcineva trebuia să-i ducă lecţiile la spital, aşa că s-a nimerit să fac de serviciu cu Iza, pentru că ea urma la catalog după Szabi.

Înainte de asta, nu vorbisem niciodată cu Iza, ajunsese în clasa noastră abia într-a patra, devenind imediat cea mai bună la învăţătură, dar din cauză că nu lua parte la jocurile noastre, nu era îndrăgită de nimeni, nici prietene nu prea avea, mai ales fiindcă profesorii o dădeau mereu de exemplu, deşi orfană, uite cît e de harnică, ia toate olimpiadele, îşi pierduse părinţii într-un accident de maşină, o crescuse unchiul ei, despre care tot oraşul ştia că e o bestie, l-au dat afară şi de la pompieri, pentru că, înfuriindu-se odată, era să omoare pe cineva în bătaie, pe Iza degeaba o întrebai, nu ne povestea niciodată nimic despre părinţii ei vitregi sau despre chinurile pe care trebuia să le îndure din partea unchiului ei, deşi fetele spuneau că spatele-i era mereu plin de vînătăi şi răni, Iza nu vorbea niciodată despre asta, iar în ultima vreme nici noi n-o mai întrebaserăm, eu eram destul de morcovit că trebuia să fac de serviciu cu ea, cu Szabi ar fi fost mai bine, ne mai jucam şi noi de-a prinselea, ne mai băteam cu cretă, pe cînd cu Iza puteam să fiu bucuros dacă nu mă pîrăşte dirigintelui că nu fac curat.

Elevii de serviciu, la începutul fiecărei ore, trebuiau să aştepte profesorul în faţa catedrei ca să-i spună absenţii, şi cum stăteam noi doi acolo, după ce-a sunat de ora a doua, aşteptînd să vină profu' de mate, deodată m-a izbit un miros dulceag, ca de floare, dar nu chiar, la început nu mi-am dat seama de unde vine, dar apoi, uitîndu-mă la Iza, am văzut că tocmai îşi aranjează fusta, vîrîndu-şi cămaşa albă de pionier pe sub cordon, i s-a dezgolit o porţiune din talie şi mi s-a părut că văd o vînătaie acolo, dar poate că era doar urma lăsată de elasticul de la ciorapii-pantalon, şi am simţit în continuare acel miros, şi atunci mi-a trecut prin cap că trebuie să fie mirosul de fată mare, Feri ne-a povestit că fetele, printr-a şasea, se dezvoltă, le cresc sînii şi li se schimbă mirosul, pentru că devin fete mari, şi Iza chiar avea deja sînii destul de proeminenţi, cam cît nişte piersici, şi atunci m-am gîndit că precis Iza s-a făcut fată mare, iar acum eu îi simt mirosul, mirosul feminităţii, şi tocmai cînd

aveam străluminarea asta, a intrat pe uşă nea Klidész, profu' de mate, clasa s-a ridicat în picioare, nea Klidész s-a dus la catedră, a trîntit catalogul din toate puterile, ca de obicei, şi s-a uitat la noi, aşteptînd raportul, trebuia să-l dau eu, însă mintea mi se golise brusc şi am rămas stînd acolo ca mutu', spre norocul meu, Iza a făcut un pas înainte, salutînd regulamentar şi spunînd, tovarăşe profesor, raportez, efectivul clasei este, şi aşa mai departe, eu nu puteam să fiu deloc atent, mă uitam, din spate, la gîtul Izei, părul ei negru, despletit, era prins doar cu cordeluţa şi, ceea ce nu observasem niciodată pînă atunci, avea cercei cu cîte-o pietricică albastră, şi atunci Iza a dat absenţii şi a terminat raportul şi nea Klidész a primit raportul şi ne-a spus să stăm jos.

Trecînd la locurile noastre, în bancă, am simţit din nou acel miros de fată mare, dar nu mai era atît de puternic ca adineaori, iar cînd m-am aşezat în bancă şi mi-am deschis caietul l-am mai simţit puţin, şi atunci iarăşi m-am gîndit la Iza, m-am şi uitat spre ea, spre banca fruntaşilor, unde stătea, gîndindu-mă că de cînd l-au luat pe tata sînt şi eu pe jumătate orfan, şi atunci, deodată, m-am întrebat cum arată Iza fără haine, dacă are într-adevăr vînătăi, şi cum îi arată oare coapsele, mi-a spus odată Feri că fetele goale sînt foarte interesante, dar eu n-am fost de acord, eu le vedeam pe toate la fel, şi atunci Feri a rîs de mine, spunîndu-mi că eu nu ştiu nimic şi că sînt un tîmpit şi că se vede că n-am avut încă iubită, el văzuse deja fete goale, şi încă de trei ori, una dintre verişoarele lui l-a lăsat să i se uite îndelung între picioare, şi verişoara aia avea deja păr acolo, jos, m-am uitat deci în continuare la Iza, cum îşi înclină puţin capul într-o parte în timp ce scrie, dar n-am putut să-mi imaginez cum arată ea între picioare şi ce-ar putea avea pe sub chiloţi, discutînd cu Feri, el m-a întrebat dac-am văzut vreodată păsărica unei fete, iar eu i-am spus că sigur că am văzut, cum să nu fi văzut, deşi în realitate nu văzusem niciodată, văzusem numai schema aia din manualul de anatomie de-a şaptea, la care noi, cei mai mici, ne puteam uita numai pe bani, iar cînd Feri m-a întrebat pe-a cui, atunci i-am povestit că odată, pe cînd aveam opt ani, m-a dus tata la bazin, la înot, şi eu am observat că pe sub peretele cabinei se poate trece dincolo, unde se îmbrăcau femeile, un om în toată firea n-ar fi putut trece pe-acolo, dar eu am reuşit şi m-am ascuns după o perdea, la duşuri, pîndind astfel vreo cincizeci de femei, iar cînd m-am strecurat înapoi era să fiu prins, dar pentru că eram plin de săpun, le-am alunecat printre mîini, şi atunci Feri m-a întrebat dac-am văzut şi blonde sau roşcovane, iar eu i-am zis că sigur că da, şi atunci m-a întrebat dacă ele au părul de la păsărică de aceeaşi culoare cu părul de

pe cap, şi eu i-am zis că sigur că da, are exact aceeaşi culoare, dar p'asta Feri n-a mai crezut-o.

Gîndindu-mă la toate astea, n-o scăpam din ochi pe Iza, între timp nea Klidész a început să ne explice un soi de problemă, a şi desenat pe tablă un triunghi, unul echilateral, urma să demonstreze că bisectoarea împarte şi laturile opuse în părţi egale, ei, şi atunci, cînd am văzut acel triunghi echilateral, iarăşi mi-a venit în minte păsărica, pentru că ştiam că are formă triunghiulară şi că se desenează ca şi cum ai desena un triunghi echilateral, şi atunci mi-am întors cu mare grijă caietul ca să orientez corect triunghiul, şi cînd l-am întors, deasupra triunghiului au mai încăput două semicercuri pe care le-am făcut ţîţe, pentru că Feri a zis că cine ştie să deseneze păsărică, ştie şi o femeie goală, şi atunci am încercat şi eu să trasez conturul unui trup, cu talie subţire la mijloc, dar nu mi-a ieşit prea bine, atunci am început să haşurez puţin triunghiul, uitîndu-mă în continuare la Iza cum copiază de pe tablă, din mijlocul rîndului de bănci unde stăteam nu i se vedeau sînii deloc, doar spatele şi braţele şi profilul, şi uitîndu-mă atît de lung la ea, la un moment dat era cît pe ce să se întoarcă, simţise probabil că mă holbez, şi atunci am crezut că o să se întoarcă şi o să se uite la mine, şi atunci am simţit cum roşesc şi mi-am întors repede capul şi am observat că din spate vine nea Klidész, avea obiceiul să le tragă cîte o scatoalcă ălora de nu erau atenţi, am întors repede foaia şi am început să copiez de pe tablă, de parcă aş fi continuat pe o pagină nouă, dar nea Klidész, ajungînd lîngă mine, mi-a tras una peste ceafă, însă nu prea tare, aşa că am crezut că scăpasem ieftin, trecuse deja de banca mea, dar deodată şi-a întins mîna şi, fără să se uite la mine, m-a urecheat atît de zdravăn c-am crezut că mi se desprind urechile, am şi strigat de durere, între timp am auzit cum nea Klidész îmi şuieră printre dinţi să-i dau caietul, i l-am dat, el m-a tîrît spre catedră trăgîndu-mă de urechi, spunîndu-mi că probabil n-am priceput că nu sîntem la ora de desen, dar c-o să mă facă el să pricep, şi mi-a smuls caietul din mînă, l-a deschis şi a arătat desenul meu întregii clase şi mi-a spus să-mi fie ruşine şi, trecînd pe lîngă catedră, m-a mai tras o dată de urechi, de era să cad peste catedră, şi atunci am auzit cum rîd cu toţii în hohote, nea Klidész nu mi-a dat drumul încă, m-a dus direct la coşul de gunoi, abia atunci mi-a dat drumul, a răsturnat coşul, hîrtiile, cotoarele de mere, şpanurile de creioane s-au risipit pe jos, ştiam deja care o să-mi fie pedeapsa, mi-a spus-o şi nea Klidész, pînă la sfîrşitul orei sfîntă statuie şi multipli de doi, asta însemnînd că trebuia să mă urc pe fundul coşului de gunoi întors şi, pînă la sfîrşitul orei, să stau într-un picior, cu mîinile întinse deasupra capului,

şi să număr între timp în gînd: dublez cifra doi, apoi dublez rezultatul, apoi iar, şi iar, şi iar, şi pînă la sfîrşitul orei trebuia să obţin un număr de cel puţin zece cifre, că altfel nea Klidész o să-mi dea atîţia de patru, cîte cifre mai lipsesc pînă la cele zece, şi asta era foarte greu, nu reuşise s-o facă nimeni, niciodată, pînă la patru mii nouăzeci şi şase au mai reuşit unii, pe urmă e foarte greu să mai reţii atîtea cifre.

Cînd m-am urcat pe coşul de gunoi, cu mîinile întinse deasupra capului şi cu degetele depărtate pentru că, după cum spunea nea Klidész, aşa trebuie să arate statuia unui sfînt, să-şi poată face păsările cuib printre degetele sale, am observat că Iza se uita la mine, coşul de gunoi fiind chiar în faţa băncii ei, între timp nea Klidész, sprijinit de catedră, explica în continuare cazurile de asemănare a triunghiurilor şi că, dacă sînt asemenea, nu înseamnă că sînt şi identice, iar eu am încercat să număr, am şi înmulţit patru mii nouăzeci şi şase cu doi, uitîndu-mă în continuare la Iza, avea ciorapi groşi, maro, şi pantofi negri cu baretă, şi, privind-o, am simţit cum mă ia cu cald şi începe să mă mănînce spatele şi să mă strîngă cămaşa la gît, deşi cravata roşie nici măcar nu era strîns legată, am încercat să înmulţesc treizeci şi două de mii şapte sute şaizeci şi opt cu doi, Iza scria foarte frumos, vedeam literele din caietul ei, caligrafiate cu grijă, stătea singură în banca fruntaşilor, i se umpluse pagina, iar cînd a întors-o, am văzut că pagina nouă n-avea marginea trasă, şi-a scos rigla, a aşezat-o la patru pătrăţele distanţă de marginea foii şi, înainte să tragă linia, m-a privit direct în ochi, iar cînd mi-a zîmbit, am încurcat numărătoarea, nu mai ştiam, douăsuteşaizecişidouădemii – şi mai cît, şi am simţit că roşesc, şi atunci, în timp ce Iza trăgea linia, rigla s-a mişcat, iar vîrful creionului a alunecat de pe foaie, şi atunci am văzut că şi Iza a roşit, plecîndu-şi capul, iar mie, cum stăteam acolo, cu mîinile ridicate, mi-a venit deodată în minte că poate sînt îndrăgostit, şi atunci era să cad, am revenit repede la şaizeci şi cinci de mii cinci sute treizeci şi şase, am încercat să continui de acolo, numai că mă dureau şi braţele, abia mai puteam să le ţin ridicate, nu ştiam cît mai e pînă la sfîrşitul orei, mă străduiam să nu mă uit la Iza, ci la ceilalţi, şi să mă concentrez asupra înmulţirii, dar privirile îmi tot alunecau spre Iza şi aş fi vrut să ştiu dacă într-adevăr sînt îndrăgostit, pentru că nu fusesem încă îndrăgostit de-adevăratelea, Iza şi-a întins un picior, şi atunci am văzut cum i se ridică fusta albastră a uniformei, dezvelindu-i genunchii şi o parte din coapse, şi atunci iarăşi mi-am adus aminte de ceea ce povestea Feri despre păsărici, că văzuse el odată o negresă în pielea goală, care avea părul de la păsărică alb complet, de parcă ar fi fost căruntă acolo jos, dar

pe-asta n-am crezut-o, deodată Iza s-a uitat din nou la mine, acum nu mi-a mai zîmbit, s-a uitat numai aşa, într-o doară, iar mie mi s-a făcut ruşine de gîndurile mele şi am încercat să număr mai departe, dar mă dureau rău braţele şi umerii şi mi se făcuse şi foame, mă gîndeam la gustarea mea, pîine cu magiun de caise, nea Klidész continua să explice despre triunghiuri, iar eu am greşit din nou înmulţirea, ultima cifră pe care mi-o aminteam era o sută treizeci şi unu de mii şaptezeci şi doi, tare mult aş fi vrut să-mi las odată mîinile jos, am văzut că băieţii au început să se agite, după asta am ştiut că trebuie să sune de ieşire curînd, ştiam că nu mai e mult şi c-o să rezist ca Filimon Sîrbu, care în timpul grevei trăgea sirena, iar cînd a fost ciuruit de gloanţele imperialiste, cu ultimele-i puteri s-a spînzurat cu batista de sirenă, ca şi aşa, cu trupu-i neînsufleţit, să le insufle curaj tovarăşilor săi iubiţi, să continue greva, însă eu, din păcate, n-aveam batistă şi nici vreun lucru de care să mă spînzur de încheieturile mîinilor, aşa c-am ţinut în continuare mîinile ridicate, încercînd să număr, dar nu mai reuşeam deloc, şi atunci nea Klidész s-a uitat la mine şi a spus că acuşi sună de ieşire, şi ia să vedem la ce rezultat a dus inspiraţia divină a sfîntului nostru, e clar că berzele nu şi-au făcut cuib printre degetele mele, dar poate s-au întîmplat minuni în capul meu, să nu mă uit la el ca un tîmpit, că dă un şut în coşul de sub mine, să-i spun numărul la care am ajuns, pe mine însă mă dureau braţele atît de tare, încît nu mi-am adus aminte nici măcar de ultimele cifre din şaizecişicincidemiişiceva, aşa că am rămas tăcut, dar am văzut cu coada ochiului că Iza se uită la mine, şoptindu-mi ceva, am putut să-i citesc de pe buze că unmiliard-şaptezecişitreidemilioane-şaptesutepatruzeci-şiunudemii-optsutedouăzecişipatru, dar faptul că-mi şoptea mie m-a făcut să roşesc atît de puternic, încît n-am putut să zic numărul, deşi l-am înţeles în întregime, am rămas în continuare tăcut, cu mîinile ridicate, cocoţat pe coşul de gunoi, cu obrajii învăpăiaţi, şi atunci nea Klidész a spus că dacă eu nu şi nu, atunci fie şi-aşa, el mi-a oferit o şansă, şi zicînd asta, mi-a zîmbit, şi a tras un şut în coşul de sub mine, şi atunci a sunat de ieşire.

Am căzut de-a binelea, pe spate şi într-o rînă, m-am lovit la fund şi la coate şi mi-am murdărit uniforma, iar de-acolo, de jos, de pe podea, pînă şi soneria se auzea mult mai tare. Nea Klidész s-a uitat la mine şi mi-a spus că halal elev de serviciu mai sînt, apoi şi-a luat catalogul sub braţ şi a ieşit din clasă, aruncîndu-mi în treacăt să mă pregătesc, că mă ascultă ora viitoare, dar asta pe mine nu mă mai interesa deloc, fiindcă am văzut că Iza se uită din nou la mine şi-mi zîmbeşte.

Era pauza mare, aşa că destul de repede ieşiseră cu toţii din clasă, Feri a venit la mine şi mi-a spus că dacă vreau, rămîne în clasă să ne jucăm piţule, dar eu i-am spus că n-am bani, la care el a spus că nu-i nimic, pot să-i vînd gustarea mea cu unudouăşcinci, şi atunci ne putem juca cu banii ăia, dar eu i-am spus că n-o vînd, pentru că mi-e foame, aşa că a ieşit şi el, şi atunci am rămas în clasă numai Iza şi cu mine.

Iza a deschis ferestrele, eu am pus la loc coşul de gunoi, pantalonii încă-mi erau plini de şpanuri de creioane, am încercat să-i scutur, atunci Iza a venit la mine şi mi-a spus că sînt murdar şi pe spate şi să mă întorc, şi a început să mă cureţe de praf, iar eu am roşit din nou şi i-am zis să mă lase şi m-am tras la o parte, îi simţisem căldura palmelor chiar şi prin haina de la uniformă, şi m-am gîndit că degeaba sînt îndrăgostit, că n-aş îndrăzni nici măcar s-o iau de mînă, şi atunci i-am spus că-i mulţumesc că mi-a şoptit, ea s-a uitat nedumerită la mine şi mi-a spus că nu-i stă în obicei să şoptească nimănui, dar eu i-am spus c-am văzut cum mi-a şoptit unmiliard-şaptezecişitreidemilioane-şapte-sutepatruzecişiunudemii-optsutedouă-zeci-şipatru, Iza şi-a scuturat capul, spunînd că nu-i adevărat, iar eu că ba da, şi ea că ba nu, apoi s-a întors şi s-a dus la cuier după mătură şi făraş, şi cînd s-a întors am văzut că o ureche îi era roşie, şi atunci i-am spus să nu măturăm încă, să mîncăm întîi, dar Iza a spus că nu-i e foame, dar eu să mănînc dacă vreau, aşa că m-am dus la locul meu şi mi-am despachetat sendvişul cu magiun de caise, dar înainte să muşc din el, mi-am adus aminte că n-o văzusem niciodată pe Iza mîncînd în pauze, şi atunci m-am gîndit că precis tatăl ei vitreg o ţine nemîncată, m-am uitat la felia de pîine, era destul de mare, aş fi putut să-i dau ei jumătate. Între timp, Iza a început să strîngă gunoiul împrăştiat pe jos, iar eu m-am ridicat şi m-am dus la catedră, fiindcă voiam s-o întreb dacă-i place pîinea cu marmeladă. Iza stătea pe vine, adunînd gunoiul pe făraş, fusta i se ridicase, parcă i-am văzut şi chiloţii pentru o clipă, şi atunci am simţit cum mi se usucă gura şi m-am gîndit că poate ar trebui să-i dau toată felia, apoi mi-am spus că-i o prostie, am făcut totuşi un pas spre ea, întinzîndu-i felia de pîine şi spunîndu-i că e cu magiun de caise, însă Iza mi-a spus doar să am grijă, c-am călcat într-o grămăjoară de gunoi, eu am rămas ţintuit locului, pentru că nu puteam să decid dacă într-adevăr îi văzusem chiloţii sau nu, Iza s-a aplecat, dînd să adune cu mătura grămăjoara de gunoi în care călcasem şi zicîndu-mi încă o dată să am grijă, şi cînd s-a întins, cu mătura în mînă, am simţit din nou acel miros de fată mare, şi atunci am ştiut că ar trebui să-i spun că-mi place de ea, că o iubesc chiar, şi iarăşi am roşit şi n-am mai spus nimic,

şi atunci, trăgînd spre ea gunoiul cu mătura, Iza a alunecat şi era să cadă, şi încercînd să-şi ţină echilibrul, s-a lăsat pe spate şi i s-au văzut genunchii ridicaţi şi fusta trasă-n sus, şi atunci am putut să-i trag o ocheadă între picioare, îi fugise un fir de la ciorap, pe toată lungimea coapsei, pe partea dinăuntru, şi am văzut limpede vînătăile lunguieţe, în zigzag, de pe coapse, şi i-am văzut şi chiloţii, prin ciorapi, o pată albă între picioare, de forma unui trapez, şi atunci am auzit-o zicînd, porcule, şi am ştiut că şi-a dat seama la ce mă uitam, am ştiut-o şi după gestul cu care a încercat să-şi strîngă picioarele, însă şi-a pierdut echilibrul şi a căzut pe spate, eu am vrut s-o prind, dar Iza, agitîndu-şi mîinile, m-a lovit de-am scăpat pîinea cu magiun pe jos, mi-a tras cu piciorul una-n gleznă, am simţit cum cad peste ea, iar în cădere tot chiloţii i-i vedeam, şi cînd am căzut peste ea, cu mîna întinsă, am simţit cum mîna mi-o ia razna, am simţit apoi sub palme doar chiloţii şi, în mijloc, locul ăla moale şi fierbinte, şi atunci Iza, foarte-foarte tare, a scos un ţipăt ascuţit, mi-a ţipat de-a dreptul în ureche, iar mie mi s-a umplut tot trupul de ţipătul ăla ascuţit, am adulmecat, mai viu ca niciodată, acel miros de fată mare, şi am văzut cum sendvişul meu galben se desfăcuse-n două, iar feliile zăceau în praf, cu partea unsă cu magiun în jos, dar de asta nici că-mi mai păsa, pentru că-i ţineam, în continuare, păsărica în palmă, şi ştiam că n-am să-i mai dau drumul niciodată.

Ventilul

Sunase de două minute de ieşire, dar Vasököl[2] se făcea că n-a auzit, desena în continuare, imperturbabil, lanţuri muntoase pe tablă, ceea ce era din partea lui o naşparleală, pentru că elevul de serviciu mai trebuia şi să şteargă tabla pentru ora următoare, dacă nu voia ca profa de fizică să-l ia la palme, iar noi, ceilalţi, ştiam că va trebui să rămînem în clasă şi după ce Vasököl va fi ieşit, ca să copiem harta desenată pe tablă, în manuale rămăseseră vechile denumiri ale munţilor, însă pe alea nu mai aveam voie nici măcar să le rostim de cînd, cu doi ani în urmă, de ziua tovarăşului secretar general, au fost rebotezate în cinstea eroilor, oricui altcuiva i-am fi atras atenţia că sunase, dar lui Vasököl nimeni n-ar fi îndrăznit să-i spună, pentru că nimeni n-ar fi vrut să se aleagă cu nasul spart, ca Szövérfi, cînd a dat din gură în timpul lecţiei despre ondularea plăcilor tectonice, şi cînd, în sfîrşit, Vasököl a lăsat creta din mînă, luîndu-şi catalogul sub braţ, mai rămăseseră şapte minute din pauză, iar cînd Vasököl a ajuns la uşă, s-a oprit şi, fără să se întoarcă, a spus, Dzsátá vine cu mine.

Eu m-am speriat de-a binelea, pentru că niciodată nu mă mai numise aşa, după poreclă, şi m-am prins imediat că şi-a dat cumva seama că eu îi furasem, acum două săptămîni, ventilul de la roata din faţă a motocicletei, mai eram supărat pe el, pentru că atunci cînd se aflase oficial că l-au ridicat pe tata, m-a dat afară din echipa de la Apărarea Patriei, m-am speriat, deci, de-a binelea, uitîndu-mă la Feri, împreună cu care făcusem treaba cu ventilul, Feri era atît de palid c-am crezut c-o să leşine pe loc, simţeam şi eu că am obrajii reci, iar cînd m-am ridicat, aveam impresia că, de frică, n-o să-mi mai pot desprinde mîna de marginea băncii, dar probabil că am reuşit cumva, pentru că-mi vedeam bocancii făcînd un pas după altul, pe parchet şi, mai apoi, pe cimentul coridorului, am văzut că unul din şireturi se desfăcuse, lipindu-se mereu de talpă, am văzut asta, dar n-am simţit-o, după cum nici picioarele nu mi le mai simţeam deloc.

Vasököl nu se grăbea, păşea agale, iar cînd am văzut că n-o ia spre treptele care duceau în cancelarie, am ştiut c-o să mergem în cabinetul de materiale didactice, şi mi s-a pus un nod în gît, dacă atunci m-ar fi întrebat ceva, cu siguranţă n-aş fi fost în stare să scot vreun sunet, mă străduiam să respir adînc, ca să mă liniştesc, iar cînd am ajuns în faţa cabinetului,

abia dacă mai tremuram, deşi gura îmi era complet uscată, puteam, totuşi, să înghit, apoi, cînd a deschis uşa şi mi-a făcut semn s-o iau înainte, m-am speriat din nou, fiindcă ştiam că era momentul în care începea bătaia, ne lovea pe la spate, cu pumnii în rinichi, Szabi făcuse patru zile pipi cu sînge după ce fusese cu el aici, după ce-am intrat pe uşă, am aşteptat, deci, loviturile, gîndindu-mă că dacă în momentul loviturii mă arunc înainte, poate o mai amortizez puţin, iar dacă joc teatru că mă doare foarte rău, poate o să scap doar cu cîteva şuturi, dar nimic din toate astea nu s-a întîmplat. Trecînd pragul, nu m-am oprit, am luat-o direct spre fereastră, ajunsesem deja în mijlocul încăperii şi faptul că încă nu mă lovise mă înspăimîntase şi mai mult, pentru că nu ştiam ce-o să urmeze, şi atunci Vasököl a început, în fine, să vorbească, spunîndu-mi să nu-mi fie teamă, că n-o să-mi facă rinichii zob, vorbea oarecum straniu, cînd m-am uitat la el, am văzut că avea o ţigară în colţul gurii, tocmai îşi pusese bricheta la loc, m-a privit drept în ochi, mi-a suflat fumul puturos în mutră, numai de-al dracu' n-am tuşit, şi mi-a spus că nu mă bate, cu toate că aş merita, apoi mi-a făcut semn către un scaun şi mi-a spus să stau jos.

În timp ce mă îndreptam către scaun, m-am uitat la faţa lui, mustaţa, deşi tunsă scurt, era foarte vizibilă, în rest era bărbierit cu mare grijă, a aşteptat pînă m-am aşezat, apoi, încet, a venit lîngă mine, s-a postat în faţa scaunului, sprijinindu-se de unul din dulapurile cu vitrină, în spatele lui se distingeau bine mulajele colorate, din material plastic, ale inimii şi organelor interne, pe astea noi încă nu le învăţaserăm, anatomia fiind materie de-a şaptea, şi atunci Vasököl mi-a spus că nu-i nevoie să mint şi pot să fiu sincer cu el.

Eu am dat din cap, dar n-am zis nimic, ideea e ca, pînă nu eşti întrebat, să nu spui nimic, că dai numai de bucluc, am aşteptat, deci, să mă-ntrebe el, dar Vasököl n-a scos nici un cuvînt, trăgea numai din ţigară, fără să-mi mai sufle fumul în nas, apoi, într-un tîrziu, m-a întrebat dacă într-adevăr mi-au plăcut concursurile de la Apărarea Patriei, că-şi mai aduce el aminte cît am fost de furios cînd m-a dat afară din echipă, eu am dat din cap, nu ştiam care-ar fi fost răspunsul corect, dacă-i spun că da, îmi trage o palmă, dacă-i spun că nu, la fel, iar de răspuns trebuia să-i răspund, pentru că ştiam că-mi trage o palmă şi dacă nu-i răspund nimic, i-am spus deci că cel mai mult îmi plăcea să trag cu puşca, mă învăţase tata, cînd eram mic, să trag cu puşca cu aer comprimat, mă ducea de multe ori la tir, şi acolo trăgeam amîndoi, nimerind tot ce se putea nimeri, am nimerit odată şi flacăra unei lumînări, dar asta nu i-am mai spus-o lui Vasököl, i-am spus numai că-mi place să

trag, şi el a spus că-şi dăduse seama de asta după cum ţineam puşca, am un talent nativ, i-a şi părut rău cînd a trebuit să mă dea afară din echipă, dar n-avea încotro, i-a spus tovarăşul director, în mod special, să nu mă mai ţină în echipă, din cauza acelei probleme cu tata, pentru că, din punct de vedere politic, nici eu nu mai sînt demn de încredere, iar ceea ce se învaţă la Apărarea Patriei este secret de stat, şi e mai bine şi pentru mine dacă nu ştiu anumite lucruri, fiindcă aş putea să dau de necaz, poate că aici avea dreptate, odată chiar că era s-o încurc din cauza celor învăţate despre radioactivitate, dar n-are importanţă, tot mai eram supărat pe el că mă dăduse afară din echipă, ştiam că astea sînt doar întrebări introductive, de fapt vrea să-i mărturisesc că eu i-am furat ventilul de la roata motocicletei, aşa că de-al dracu' n-am zis nimic şi nici în ochii lui nu m-am uitat, mă uitam la mulajele din spatele lui, ăia dintr-a şaptea povesteau că există şi organul sexual feminin făcut din material plastic şi că arată exact la fel ca originalul, dar, bineînţeles, nu l-am văzut nicăieri, probabil era încuiat în dulapul de jos, mă uitam, deci, la mulaje fără să spun nimic, iar Vasököl fuma în tăcere, nu ştiam ce-are de gînd, aşa că am început să mă-ngrijorez tot mai mult, şi atunci am auzit că sună de intrare, şi ştiam că începe ora de fizică, şi am vrut să mă ridic de pe scaun, dar Vasököl mi-a spus să rămîn, că m-a învoit el de la ora următoare, şi atunci chiar că m-am speriat, nu mai făcuse aşa ceva pentru nimeni, şi probabil că mă făcusem palid de tot, pentru că Vasököl imediat m-a întrebat ce am de sînt aşa căcat pe mine, iar eu i-am spus că nu sînt deloc, dar Vasököl a zîmbit numai şi mi-a spus că prea sînt palid şi să nu-mi fie frică de el, că el nu face rău nimănui, şi nici mie nu-mi vrea răul, vrea numai să-mi ceară o mică favoare, însă dacă suflu cuiva o vorbă despre asta, atunci chiar c-o să am motive de teamă, pentru că n-o să scap cu viaţă, o să păţesc şi eu ca tata, şi atunci am vrut să spun că nu-i adevărat, tata n-a murit, trăieşte, dacă ar fi murit, aş fi ştiut-o, dar n-am mai spus nimic, şi atunci Vasököl a spus că Horaţiu, băiatul care mă înlocuise în echipă, e la spital, fiindcă a căzut pe scări şi are nasul spart, iar azi e finala pe oraş, şi e nevoie de cineva care să-i ţină locul, de cineva de încredere, aşa că s-a gîndit la mine, dar n-a spus că a făcut-o pentru că eu trag cel mai bine din toată şcoala, ci pentru că eu semăn cel mai bine cu Horaţiu, pentru că vom participa la concurs, la şcoala şaişpe, iar eu o să mă dau drept Horaţiu, dar mă avertizează din nou, asta n-am voie să spun la nimeni, nici nu m-a întrebat dacă vreau sau dacă sînt de acord, o spunea de parcă ar fi ştiut sigur că aşa o să se întîmple, eu eram obligat să fac ceea ce voia el, şi a mai spus că la alergări, la cursa cu obstacole, citirea hărţii, politică şi

istorie militară, finalele avuseseră loc deja, au mai rămas doar tragerile, ceilalţi s-au descurcat destul de bine, însă anul ăsta concursul este foarte dur, doar pe hîrtie avem şanse să ajungem în finală, pentru asta ar trebui să obţin la trageri cel puţin o sută şapteşpe puncte din o sută douăzeci, în situaţia în care numai doi ar putea să tragă mai bine decît mine, ceea ce, cu vechiturile alea de puşti ceheşti, oricum e imposibil, mai ales că trebuie să facem economie de cartuşe, şi fiecare poate executa maximum trei trageri de probă, dar, totuşi, o şansă teoretică există, şi atunci eu i-am spus că asta înseamnă că dacă eu aş trage perfect, de o sută douăzeci de puncte, atunci echipa s-ar califica, iar Vasököl a încuviinţat din cap şi mi-a suflat din nou fumul în nas, spunîndu-mi că asta ar mai lipsi, ca eu să trag perfect, cum poate să-mi treacă prin cap o asemenea tîmpenie, se enervase de-a binelea, am văzut cum îi tremură mustaţa, pufăia scurt din ţigară, iar eu l-am întrebat de ce nu mă crede în stare de asta, nu-şi mai aduce aminte cît de bine trăgeam, eu simt puşca, ştiu cum să mă fac una cu glonţul în momentul în care apăs pe trăgaci, eu ştiu cum gîndesc trăgătorii de elită, pentru că mă învăţase tata, iar dacă nu mă crede, atunci numai să mă ducă la concursul ăsta şi o să vadă el unde vor fi găurile-n perimetrul ţintei, că dacă vreau, pot să fac şi o sută douăzeci de puncte, chiar şi o sută treizeci, dacă trebuie, sînt destul de îndemînatic ca să schimb măcar unul dintre cele trei gloanţe de probă cu un vîrf de pix, în caz de nevoie se poate trage şi cu aşa ceva, ca să cîştig un glonţ în plus, şi atunci pot să fac şi o sută treizeci de puncte, n-o să observe nimeni că nu de douăşpe ori am tras, ci de treişpe, şi cînd am terminat de spus toate astea, am încasat o palmă zdravănă, de era să cad de pe scaun, Vasököl m-a lovit atît de rapid încît i-a zburat ţigara din mînă, iar eu a trebuit să mă agăţ de spătarul scaunului, am văzut cum ţigara cade pe covor, continuînd să fumege, eram încă ameţit de la palma încasată, spre norocul meu, am avut gura deschisă cînd m-a lovit, că nu terminasem fraza, aşa că nu mi-am muşcat limba şi nici la dinţi n-am păţit nimic, şi atunci Vasököl mi-a spus să-mi fie ruşine, cum de-ndrăznesc să-i vorbesc pe tonul ăsta, ar fi bine să nu uit că n-am ajuns să ne tragem de şireturi, apoi mi-a spus să-i dau ţigara, fiindcă în timp ce vorbea, mă tot uitam la ea, cum fumega acolo, pe covor, am îngenuncheat şi am ridicat-o de pe jos, iar cînd i-am înapoiat-o, m-am gîndit că n-ar fi rău să i-o strivesc de mutră, că nu-i decît o bestie, ştiam că acuşi o să mă pună să-i cer iertare, dar hotărîsem că nici de-al dracu' n-o să-i cer, dacă nu-i musai, n-o să-i cer, şi atunci Vasököl a luat ţigara, şi-a băgat-o în gură, a tras din ea cu sete, dar n-a suflat fumul spre mine, ci undeva, în aer, apoi mi-a spus să pricep

odată că noi trebuie să pierdem acest concurs, că echipa şcolii noastre n-are voie să se califice, şi că asta în nici un caz n-am voie să povestesc nimănui, nici eu n-ar fi trebuit să aflu asta, faptul că mi-a spus-o înseamnă că şi-a pus singur ştreangul de gît, şi şi-a dus mîna cu ţigara într-acolo, de era să-i cadă scrumul pe haină, apoi a mai spus că acum e totuna, pentru că acum şi gîtul meu e în ştreang, şi să-mi intre bine-n cap că n-am voie să fac mai mult de şaptezeci de puncte, altfel pun în pericol viitorul şcolii, fiindcă în finala pe oraş trebuie să ajungă echipa şcolii trei, şi nu a noastră, aşa că să-i promit c-o să fac cum îmi spune el, şaizeci de puncte sau, mă rog, şapteşcinci, şi gata.

În timp ce vorbea, eu mă uitam în ochii lui, dar, la un moment dat, el nu s-a mai uitat la mine, şi nici eu la el, ci la mulajele din dulap, din inimă ieşeau două tuburi groase, unul albastru şi unul roşu, iar după ce Vasököl a tăcut, atunci m-am uitat din nou, drept în ochii lui, şi el m-a rugat să-i promit, dar repede, că trebuie să plecăm, altfel întîrziem la concurs, şi atunci eu, ţinîndu-mă cu o mînă de spătarul scaunului, i-am spus că nu, nu-i promit, nici de-al dracu' nu-i promit, că pe mine nu aşa mă-nvăţase taică-miu, pentru că sportul e o treabă cinstită, nu se trişează, toţi pornesc cu şanse egale şi contează doar performanţa fiecăruia, şi mie nu-mi pasă, poate să mă ducă la concurs, dar eu o să trag cît pot eu de bine, o să dau maximum, şi cînd am spus astea, de-a dreptul m-am speriat de vocea mea, era de parcă nici n-aş fi vorbit eu, mîna cu care strîngeam spătarul scaunului a început să mă doară de încordare, ştiam că acuşi urmează palmele, şi încercam să-mi las gura moale, dar îmi simţeam dinţii încleştaţi atît de tare, că mă dureau tîmplele, şi ştiam că s-a zis cu mine, Vasököl o să mă omoare în bătaie, cu toate astea tot n-am putut să tac, degeaba încercam să-mi înghit cuvintele, tot nu m-am putut opri din vorbă, dar Vasököl nu m-a lovit, în schimb, stingîndu-şi ţigara, şi-a dus arătătorul la gură, scoţînd un pssst!, dar nu de-aia am tăcut, ci pentru c-am văzut că-şi bagă mîna cealaltă în buzunar şi pentru că ştiam că-şi va scoate boxul, iar atunci chiar că s-a zis cu mine, pot să fiu bucuros dacă ajung la spital, între timp Vasököl şi-a scos mîna din buzunar, avea ceva în mînă, n-am văzut ce anume, dar nu era boxul, şi atunci şi-a băgat pumnul sub nasul meu, avea o verighetă foarte lată, îmi vedeam faţa oglindită în ea, şi m-a întrebat dacă pot să ghicesc ce are el în mînă, dar eu eram deja atît de speriat, că nici dacaş fi ghicit, n-aş fi îndrăznit să-mi deschid gura, şi am dat numai din cap că nu, între timp m-am uitat iarăşi la inima aceea din dulap, în timp ce mă gîndeam că prin tubul albastru iese din inimă sîngele rece, iar prin cel roşu, sîngele fierbinte,

dar numai ce-mi trecuse asta prin cap, că mi-am şi dat seama că-i o tîmpenie, şi atunci Vasököl mi-a spus că e-n regulă, vede el că mă dau bătut, şi să nu-mi mai forţez atîta creierul, că fac febră musculară, şi deschizîndu-şi palma, am văzut imediat că are în mînă ventilul de la roata motocicletei, pe ăla mi-l vîrîse sub nas, şi cînd l-am văzut, am simţit că pălesc, am simţit că mă inundă un val de sînge, rece ca gheaţa, atît de rece încît aveam impresia că mă fac vînăt, şi parcă mi-a stat şi inima-n loc de spaimă, şi atunci Vasököl mi-a spus că ştie de mica noastră glumă, că în ziua următoare chiar, Feri îi povestise totul, fiindcă a avut mai multă minte decît mine, şi-a dat seama că e mai bine să-i povestească totul lui Vasököl, că atunci mai are o şansă să scape basma curată, pentru c-a fost suficient de isteţ să-şi dea seama că dacă Vasököl află singur din vina cui trebuia să-şi împingă motocicleta pînă sus, pe deal, unde locuieşte, atunci e vai şi-amar de viaţa ăluia, şi atunci mi-am adus aminte de Feri, de cît de palid se făcuse în clasă, şi-n timp ce tot vorbea, Vasököl îmi ţinea sub nas ventilul, şi pentru că dădea din mînă, vedeam bila cum joacă în ventil, era aproape cît un glonţ de mare, apoi Vasököl a băgat ventilul la loc, în buzunar, mi-a întors spatele şi, în timp ce se prefăcea că se uită pe fereastră, mi-a spus că trebuie să ştiu că ceea ce-am făcut noi e mai mult decît o simplă glumă de copii, e o acţiune de sabotaj, de sabotaj antistatal şi, dacă el ar vrea, ar putea să aranjeze să fiu zburat din şcoală, ba mai mult, să ajung la şcoala de corecţie, la pîrnaie numai de-aia nu, că n-am trecut de paişpe ani, maică-mea, în schimb, trecuse, încît, puteam fi sigur, ea o să ajungă într-adevăr în închisoare, şi nici pe ea n-o s-o mai văd vreodată, şi atunci m-a podidit plînsul, dar n-am vrut să-i dau satisfacţia asta, i-am şoptit doar, încet de tot, că e-n regulă, o să fac cîte puncte zice el să fac, şaizeci sau patruzeci, cîte trebuie, o să fie cum vrea el, apoi m-am ridicat şi i-am spus să plecăm, să scăpăm odată, iar Vasököl mi-a dat una peste spate, spunînd că aşa mai merge, şi atunci am ieşit din cabinet, şi am străbătut coridorul, şi am coborît scările, ieşind pe la poarta profesorilor, elevul de serviciu, care ne-a deschis poarta, ne-a salutat milităreşte, dar Vasököl nu i-a răspuns la salut, abia de-am schiţat gestul de-a duce mîna la tîmplă a salut.

Tovarăşul director i-a împrumutat lui Vasököl maşina lui personală, iar Vasököl mi-a dat voie să stau în faţă, niciodată pînă atunci nu mai stătusem în faţă, iar acum nu puteam savura situaţia, pentru că mă gîndeam tot timpul la Feri, iar Vasököl a fumat tot drumul şi n-a scos o vorbă. Şcoala şaişpe, unde avea să se desfăşoare concursul, nu era departe, am ajuns repede şi, înainte să coborîm, Vasököl mi-a mai arătat o dată ventilul, iar

eu am dat din cap, însă nici de-al dracu' n-am zis nimic, şi atunci am intrat în şcoală, curtea era frumos pavoazată, cu crengi de brad, iar pe panouri uriaşe, trase-n pînză roşie, erau scrise o mulţime de citate, despre armată, tineret, secretarul general al partidului şi pace, am ajuns tocmai la timp, comandanta detaşamentului de pionieri al şcolii tocmai saluta adunarea, a ţinut şi un mic discurs, n-am prea fost atent, fiindcă mă uitam la locurile de tragere, păturile întinse pe jos arătau că se va trage din poziţia culcat, ţintele încă nu erau puse, aşa că n-am putut aprecia distanţa, între timp comandanta detaşamentului de pionieri a mai zis ceva despre pace şi solidaritate, apoi discursul s-a încheiat şi toată lumea a dat onorul şi am cîntat imnul, dar nu numai prima şi ultimă strofă, ca de obicei, ci toate strofele, pînă la capăt, pe cele din mijloc nu prea le ştiam, cred că era vorba de nişte pluguri şi săbii, după care directorul ne-a urat succes, şi atunci a început concursul, întîi s-au tras la sorţi armele, fiecare trebuia să extragă dintr-o mască de gaze un număr care indica arma cu care o să tragă şi ordinea de bătaie, mie mi-a ieşit numărul treişpe, însă nu m-am temut, era numărul meu norocos, treişpe însemna că o să-mi vină rîndul în tura a doua şi o să trag cu arma numărul trei, în total erau zece arme şi zece locuri de tragere, dinadins nu m-am uitat cum a tras cu arma numărul trei cel dinaintea mea, din prima tură, deşi atunci aş fi putut să-mi dau seama cît de precisă e arma şi în ce direcţie bate, m-am gîndit că oricum n-are rost, aşa că mai bine mă plimb prin curte decît să mă uit, am vizitat Colţul Păcii, unde era scris, într-o mulţime de limbi, Pace şi Copiii lumii vor pace, deasupra era afişată fotografia secretarului general al partidului, comandantul suprem al forţelor armate, iar sub ea, fotografiile eroilor de război şi ale generalilor, şi cîteva fotografii cu tancuri şi avioane şi parade militare la defilarea de 1 Mai, fotografia cu generalii mi s-a părut cumva ciudată, cînd m-am uitat mai atent, am văzut că fusese tăiată şi apoi lipită din nou, s-a văzut asta după cum arăta zidul în faţa căruia stăteau, apoi mi-am adus aminte că mai văzusem fotografia asta în manualul de-a cincea, la coadă, la anexe, dar acolo erau şapte în fotografie, iar aici erau numai cinci, doi dispăruseră din fotografie, deşi n-am auzit să se fi descoperit că fuseseră trădători, între timp am văzut că trăgătorii din prima tură s-au ridicat din poziţia de tragere, deci urmam noi, cei din tura a doua, aşa c-am pornit-o şi eu într-acolo, şi i-am mai văzut pe profesori stînd de vorbă în faţa intrării în şcoală, era acolo şi Vasököl, fuma în continuare, iar cînd m-am uitat la el, parcă a simţit, că s-a întors spre mine, zîmbind şi făcîndu-mi semn cu mîna în care avea ţigara, cealaltă mînă şi-o ţinea în buzunar,

ştiam că are ventilul în palmă, şi atunci mi s-a făcut deodată cald, şi cum stăteam eu acolo, cineva din spate m-a strigat, Horaţiu, şi atunci, deşi m-am speriat de-a binelea, m-am întors şi am văzut că era comandanta detaşamentului de pionieri şi am mai văzut că-mi citise numele de pe o foaie de hîrtie, şi atunci m-am mai liniştit puţin, gîndindu-mă că oricum nu-l cunoaşte pe adevăratul Horaţiu şi n-o să-şi dea seama că eu nu sînt Horaţiu, şi i-am spus că da, eu sînt, şi atunci comandanta detaşamentului de pionieri m-a întrebat ce căutam acolo, în Colţul Păcii, şi eu i-am spus că nimic deosebit, tovarăşă comandantă, din superstiţie, înainte de concursuri, mă uit întotdeauna la fotografia comandantului suprem al forţelor armate, pentru că e un model pentru mine, şi atunci comandanta detaşamentului de pionieri a dat din cap şi a spus că tocmai astfel de gînduri patriotice călăuzesc patria pe calea păcii, apoi a notat ceva într-un caiet, şi mi-a urat succes, şi atunci m-am dus la locul meu şi m-am culcat pe pătură.

Unul dintre organizatori a împărţit repede muniţia, la început cele trei gloanţe de probă, ţintele de probă erau deja puse, eu am luat puşca în mînă, deşi cehească, era în stare destul de bună, se închidea uşor, dinadins n-am ţintit mijlocul, ci linia albă dintre cercurile cinci şi şase, şi cînd mi-am lipit de umăr patul puştii, simţindu-i greutatea, m-am liniştit şi nici nu mai era nevoie să fiu atent la respiraţie, pentru că toate au mers ca de la sine, am tras exact în momentul cînd am dat drumul aerului din plămîni, iar cînd supraveghetorii au împărţit cele douăsprezece gloanţe şi ţintele de probă, am văzut că nimerisem exact acolo unde ţintisem, şi atunci am ştiut că dacaş vrea, aş putea să trag perfect, şi atunci s-au pus ţintele pentru concurs, şi atunci am rămas mirat, pentru că nu mai văzusem niciodată astfel de ţinte, nu erau ca ţintele simple, obişnuite, ci mult mai mari, aveau forma unui bust de om, iar cercurile se aflau în partea stîngă, în dreptul inimii, şi atunci mi-a venit în minte mulajul din material plastic al inimii, deacolo, din dulap, zecele era tot acolo, sus, între cele două tuburi, cel roşu şi cel albastru, şi atunci, în timp ce ţinteam, aveam în continuare în faţa ochilor mulajul, şi degeaba am încercat să ţintesc la limita cercului şase, că tot numai cele două orificii le vedeam, cel roşu şi cel albastru, şi era de parcă cele două orificii ar fi fost ochii lui Vasököl, şi atunci, cînd am apăsat prima oară pe trăgaci, am ştiut că glonţul va lovi exact acolo, între ochii lui Vasököl, iar dacă am fi fost în Vestul Sălbatic, atunci ar fi murit pe loc, şi am şi văzut, în mijlocul cercului zece, cum a apărut o minusculă gaură neagră, de la distanţă se vedea doar cît urma unui ac, şi atunci am tras acolo şi a doua oară, fix acolo, în cercul zece, şi a treia oară, şi a

patra oară, şi nici nu mai trebuia să mă uit la ţintă, ştiam oricum că toate gloanţele au nimerit acolo, în cercul zece, dar la urmă totuşi m-am uitat şi am văzut că toate găurile erau acolo, frumos aliniate, una lîngă alta, făcusem o sută douăzeci de puncte, sau o sută nouăşpe, şi cînd am lăsat puşca în jos, am ştiut c-am încurcat-o rău de tot, şi m-am gîndit la generalii ăia şi la faptul că şi noi, eu şi cu mama, o să dispărem, iar fotografia mea o să fie scoasă de pe panoul clasei.

Cînd m-am ridicat în picioare, eram foarte ameţit, din fericire concurenţii nu puteau vedea de aproape ţintele, pentru că n-aş fi vrut să văd hîrtia cu cercul din mijloc făcut ferfeniţă, arbitrii le-au luat pentru evaluare, şi atunci, în timp ce aşteptam rezultatele, Vasököl a venit la mine şi mi-a spus că, după cît sînt de palid, îşi dă seama că am făcut ceea ce trebuia, şi să ţin minte că aşa-i viaţa, cel mai deştept cedează şi, băgîndu-şi mîna în buzunar, a scos ventilul şi mi l-a pus în palmă şi mi-a spus, ţine, pune-l bine, te-ai străduit pentru el, şi cînd l-am luat, mi s-a părut că-i incandescent şi-mi arde palma, şi atunci comandanta detaşamentului de pionieri a strigat, tovarăşi, se anunţă rezultatele, şi atunci toată lumea s-a adunat şi a început citirea rezultatelor, iar cînd s-a ajuns la şcoala noastră, Vasököl m-a luat de după umăr, iar eu m-am uitat la gura comandantei detaşamentului de pionieri, şi era de parcă aş fi văzut cu încetinitorul cum articulează cuvintele, şi aproape că nici nu-i mai auzeam vocea, i-am citit de pe buze cînd a spus că şaizeci şi trei de puncte, şi atunci am vrut să strig că nu-i adevărat, asta-i o înşelătorie, eu am tras perfect, dar am simţit în palmă bucata aia de metal fierbinte, grea ca un glonţ de plumb, şi atunci, pe negîndite, mi-am amintit numele lanţurilor muntoase, şi cele vechi şi cele noi, şi n-am mai zis nimic, am înghiţit în sec, şi-n timpul ăsta auzeam că la concursul de trageri a ieşit cîştigătoare şcoala trei, cu una sută şapte puncte, şi atunci Vasököl m-a bătut uşor pe umăr, şi mi-a spus să nu mă necăjesc, pentru că în viaţă trebuie să ştii să pierzi.

2. Nume propriu, însemnînd „pumn de fier“ (n.t.)

Cadoul

De cîte ori îl vedeam pe bunicul meu, avea pieptul plin de decoraţii, avea atît de multe, că nu-i mai încăpeau pe haină, şi în afară de cele pe care le purta, mai avea acasă, în vitrina în care-şi păstra şi trofeele cîştigate la trageri, cel puţin de două ori pe-atîtea, iar cînd bunicul se apleca să mă pupe, decoraţiile se ciocneau între ele, zăngănind. Nu-mi plăcea cînd mă pupa, fiindcă avea faţa unsuroasă de la cremele pe care şi le prepara singur, iar cînd mă atingea, mă mînjea şi pe mine, zile întregi după aceea aveam în nări mirosul ăla nesuferit de lavandă, nu ne întîlneam prea des, iar de cînd tata fusese dus la Canal, aproape deloc, pentru că bunicul şi bunica n-o prea aveau la inimă pe mama, spuneau despre ea că-i o curvă anormală care nu poate să priceapă cît de minunată e lumea în care trăim, că ea l-ar fi instigat pe tata şi din cauza ei a avut el tot circul ăla cu partidul, şi că tot din cauza ei a ajuns tata la Canal, de aceea nici nu-i mai vorbeau, iar dacă o întîlneau pe stradă, se făceau că n-o cunosc, se uitau prin ea ca prin sticlă, fără s-o salute, iar dacă eram şi eu cu ea, eram tratat la fel, cu toate astea, eu îi vizitam de două ori pe an, de ziua mea de naştere şi de ziua mea onomastică.

În acele împrejurări, bunicul venea să mă ia cu maşina, mă aştepta în faţa casei în maşina lui neagră şi lucioasă, iar cînd vedea că vin, cobora întotdeauna din maşină să-mi deschidă portiera, însă nu mă saluta şi nici nu mă pupa, îmi spunea doar, urcaţi, vă rog, apoi tot drumul nu-mi adresa nici un cuvînt, se purta de parc-ar fi fost un şofer adevărat, numai după ce ajungeam la destinaţie şi coboram din maşină îmi spunea cît de mult se bucură c-am venit, şi de pupat mă pupa tot atunci, de parcă drumul pînă acolo nici n-ar fi existat şi ne-am fi întîlnit numai atunci, în faţa porţii. Bunicul îmi trimitea invitaţia cu cel puţin o lună înainte, o scria de mînă, avea un scris cu multe înfloriturі, textul era mereu acelaşi, că mă aşteaptă cu drag ca să petrecem o după-masă plăcută cu ocazia onomasticii noastre comune, şi eu, şi tata aveam acelaşi prenume, dar eu nu aveam voie să-i spun pe numele mic, nici bunicule n-aveam voie, tovarăşe secretar, aşa trebuia să-i zic, toată lumea îi zicea aşa, în afară de bunica, deşi era la pensie şi, după părerea mea, nu mai putea fi şi secretar.

Ultima oară, invitaţia sosise cu doar două zile înainte de ziua mea onomastică, credeam că uitase de mine, dar apoi am

găsit în cutia poştală plicul de culoarea untului, cu numele meu pe el, imediat i-am spus mamei, întrebînd-o dacă mă lasă, şi atunci mama a zîmbit trist, şi-a scuturat capul ca atunci cînd o rugam ceva care nu-i convenea, şi mi-a spus că sigur că mă lasă, ca de obicei, dar cu o condiţie, şi că e frumos din partea bunicului că-şi aduce aminte de mine măcar de două ori pe an, apoi m-a întrebat dacă mai ştiu care-i condiţia, eu am dat din cap că ştiu, adăugînd imediat, nu am voie să primesc cadoul oferit, adică de primit pot să-l primesc, dar nu am voie să-l păstrez, pot să mă joc acolo cu el cît vreau, dar dup-aia trebuie să-l dau înapoi, pentru că nu pot să-l aduc acasă, fiindcă în casă n-avem nimic primit de la bunicu' şi, dacă-ar fi după ea, nici n-o s-avem, şi atunci mama a mai spus că ştie cît mi-e de greu, regula asta chiar că e dură de tot, dar cînd o să mai cresc, o să înţeleg că aşa era corect şi o să fiu chiar bucuros, iar eu, bineînţeles, am încuviinţat din cap, dar n-am zis nimic, pentru că mi-am adus aminte de trenuleţul electric primit cu trei ani în urmă, de ziua mea, cu care, de-atunci, n-am mai avut cum să mă joc, şi eram sigur că în chestia asta nu se poate ca mama să aibă dreptate.

În aceste ocazii, mama pretindea ţinută elegantă, oricît de cald ar fi fost, nu se putea merge doar aşa, în pantaloni scurţi şi tricou, ci trebuiau îmbrăcaţi pantalonii aspri de lînă, pe care mi-i făcuse dintr-unul din costumele tatei, cu cămaşă albă, vestă tricotată şi cravată de pionier, spre norocul meu, ghetele alea nesuferite de lac alb-negru îmi rămăseseră mici, aşa că mai trebuia doar să-mi lustruiesc bocancii şi eram gata, desigur că mama n-a pierdut ocazia să-mi pună-n vedere să mă pieptăn, dar m-a scutit, măcar, de netezitul părului cu mîna udă, apoi m-a mai măsurat o dată din cap pînă-n picioare, mi-a potrivit cravata, m-a pupat şi iată-mă gata de plecare.

Ajuns în faţa blocului, am dat cu ochii de maşina neagră, bunicul nu întîrzia niciodată, mereu îmi spunea şi mie că punctualitatea înainte de toate, de cum m-a văzut, mi-a zîmbit, însă n-a mai coborît, şi-a întins doar mîna, deblocînd portiera din spate, pe care am deschis-o singur, iar cînd m-am aşezat în maşină, m-a întîmpinat cu un servus, asta m-a mirat oarecum, altădată nu obişnuia să facă asta, dar i-am răspuns prompt cu săru' mîna, tovarăşe secretar, bunicul a dat din cap şi a pornit maşina, ne apropiam de strada Hosszú, cînd a început să vorbească, spunîndu-mi cît de mult am crescut de cînd mă văzuse ultima oară şi că, încetul cu încetul, am să devin un bărbat în toată regula, ei, la asta n-am mai avut replică, de-abia cînd am ajuns la Biserica Mică, mi-am dat seama c-ar fi trebuit să spun, în schimb, tovarăşul prim tot tînăr a rămas, dar era prea tîrziu, aşa c-am preferat să tac, în oglinda retrovizoare

vedeam gura bunicului, deasupra buzei avea o mică zgaibă, s-o fi tăiat la bărbierit şi pesemne că-l durea, pentru că o atingea, din cînd în cînd, cu limba, tot drumul am stat cu ochii aţintiţi la gura lui, fiindcă voiam să ştiu dinainte cînd o să spună iarăşi ceva, dar bunicul a rămas multă vreme tăcut, la un moment dat am văzut că zîmbeşte, şi atunci am observat că are gura întocmai ca a tatei, era să-i şi spun asta, dar mi-am adus aminte la ţanc că era interzis să i se pomenească de tata, aşa că mi-am dus repede mîna la gură, de parcă atunci m-ar fi apucat căscatul, bunicul a început să vorbească din nou, spunîndu-mi că vede el bine cît sînt de stingher, se pare că acum, că am mai crescut, nu prea-mi convine să-i mai zic dumneavoastră, dar să nu mă necăjesc, în curînd o să fim la pertu şi-o să bem bruderşaft. Na, asta m-a mirat şi mai mult, iar cînd m-a întrebat dacă sînt de acord, atunci i-am spus că da, foarte de acord, tovarăşe secretar, dar bunicul n-a mai zis nimic, s-a strîmbat numai, clătinînd din cap. Între timp, traversaserăm Piaţa Centrală, cotiserăm pe Bulevardul Eroilor, şi ajunseserăm pe strada lăturalnică unde locuiau bunicii mei.

Am oprit în faţa casei, am coborît, bunicul a încuiat maşina, apoi a dat mîna cu mine, dar nu mi-a mai spus cît de mult se bucură c-am venit, s-a aplecat doar şi m-a pupat pe obraji, mînjindu-mă iarăşi cu cremă, cînd s-a dus la poartă s-o deschidă, mi-am şters faţa, atît cît am putut, cu mîneca de la cămaşă, însă tot degeaba, pentru că simţeam mai departe mirosul ăla dezgustător de lavandă.

Ca de obicei, în curte era mare dezordine, înainte ca partidul să le dea lor casa, locuise în ea un sculptor care folosea garajul pe post de atelier, mai rămăseseră prin curte cîteva sculpturi neterminate şi matriţe albe, dezmembrate, unele erau năpădite de rotunjoară, pe astea mereu trebuia să le ocolim, îndreptîndu-ne spre intrare, în spate, în grădină, a mişcat ceva, întorcînd capul, am văzut cu coada ochiului doar o umbră pasageră, s-a uitat şi bunicul, probabil că a văzut-o şi el, pentru că l-am auzit bombănind, curvele astea de mîţe, care se cacă-n iarbă.

Am intrat în bucătărie, bunicul mi-a dat un scaun, spunîndu-mi să stau jos, o să aducă imediat şi nişte prăjituri, şi c-ar fi bine să lămurim acum şi treaba aia cu pertu-ul, apoi s-a dus în cămară şi a adus de-acolo o farfurie de cornuleţe cu nucă, două pahare şi o damigeană, mi-a pus în faţă farfuria şi un pahar, spunîndu-mi să nu mă ruşinez, să mănînc liniştit, a luat şi el un cornuleţ şi l-a mîncat, între timp a scos dopul de la damigeană, şi-a umplut paharul, am văzut că era vin roşu, am luat şi eu un cornuleţ cu nucă, dar nu era ca de obicei, era mult mai tare, abia am putut să-l mestec, de dulce, era dulce, însă

avea oarecum un iz de mucegai, de parcă ar fi fost ţinut multă vreme în cămară, nici n-am terminat de mîncat, că bunicul mi-a umplut şi mie paharul, am vrut să-i spun că eu încă n-am băut vin niciodată şi nici nu cred că am voie, dar bunicul îşi ridicase deja paharul, în aşteptare, mi-am luat, deci, şi eu paharul în mînă, şi atunci bunicul mi-a spus servus, ciocnindu-şi paharul de-al meu, dar eu n-am zis nimic pentru că nu ştiam ce trebuie să zic, şi atunci bunicul mi-a făcut observaţie că nu-i bine, trebuie să-i zic şi eu servus, şi iarăşi a ciocnit cu mine, şi m-a salutat, şi atunci l-am salutat şi eu, pînă la fund, mi-a zis bunicul, dînd pe gît tot vinul din pahar, am dus şi eu paharul la gură şi am început să beau, am crezut c-o să fie amar şi-o să-mi ardă gîtlejul, dar nu m-a ars, era doar foarte acru şi avea gust de carne de vită, şi nici amar nu era, aşa c-am putut să-l beau, iar cînd mi-am pus paharul jos, nu mai rămăsese în el nici un strop de vin, atunci bunicul mi-a zîmbit şi mi-a zis că acum e bine, de-acum putem să ne spunem tu, şi la mulţi ani, şi dacă ştiu care va fi cadoul meu, i-am urat şi eu la mulţi ani şi i-am spus că nu, între timp am mai luat un cornuleţ, muşcînd din el precaut şi sperînd că n-o să mai aibă gust de mucegai, însă avea, l-am molfăit deci îndelung, şi atunci bunicul mi-a spus că ştie că mama nu-i iubeşte, ştie şi cît de greu e pentru mine că nu pot să-mi iau cadourile acasă, de aceea anul acesta o să primesc în dar ceva ce nici nu va trebui să iau cu mine acasă, ghicesc oare ce anume? Eu i-am răspuns că nu-mi place să-mi dau cu presupusul, fiindcă-mi plac mai mult adevăratele surprize.

Atunci bunicul mi-a spus că e-n regulă, dacă nu vreau, nu trebuie să încerc să ghicesc, mi-a făcut semn cu capul spre cameră, spunîndu-mi să intru şi s-o salut pe bunica, în timp ce el o să-mi pregătească darul, dar să am grijă, să n-o obosesc prea mult, că nu se simte bine, şi atunci am vrut să-l întreb ce are bunica, dar bunicul mi-a făcut din nou semn către uşă, spunîndu-mi să intru şi c-o să mai vorbim noi după aia.

În cameră, cu toate că perdelele erau trase, era suficientă lumină, pe masă, o sumedenie de flori, zambile şi liliac alb, în vaze de cristal, în aer plutea un parfum greu de flori, bunica stătea în pat, păru-i lung şi blond era răsfirat pe pernă, un picior îi ieşise de sub plapumă şi am văzut că unghiile de la picioare-i erau date cu ojă roşie.

Cînd am închis uşa, bunica s-a trezit şi s-a uitat la mine fix, eu i-am zis săru' mîna, bunico, ia te uită, tu eşti, a întrebat ea, de parcă nu m-ar fi recunoscut, după care mi-a spus repede, vino-ncoa', nepoţele, şi mi-a întins mîna, o ţinea ţeapănă, ca-n filme, cînd femeile îşi întind mîna să le fie sărutată, nu ştiam ce să fac, m-am dus la ea, i-am apucat-o cu dreapta, cum am

văzut în filme, iar cînd m-am aplecat asupra ei, mă gîndeam că precis o să şi-o retragă, dar nu şi-a retras-o, aşa că n-am avut încotro, trebuia să i-o sărut, şi atunci bunica mi-a zîmbit din nou, făcîndu-mi semn spre fotoliul de lîngă pat şi spunîndu-mi să mă aşez, că vede ea că m-am făcut un domn în toată regula, eu m-am aşezat, uitîndu-mă la carpeta de deasupra patului şi la inelele cu pietre de pe degetele ei, mi-a spus că, din păcate, nu se simte prea bine în ultima vreme, din cauza durerilor de cap stă mai mult în pat, m-a întrebat apoi cum merge cu şcoala, eu i-am spus că bine, între timp am observat că, la rădăcină, părul ei nu era blond, ci cărunt, şi atunci bunica a spus că se bucură că sînt un elev silitor, măcar eu nu-l fac de ruşine pe bunicu', apoi, cu degetul împodobit de un inel, a arătat spre cana de sticlă de lîngă vazele cu flori, rugîndu-mă să-i dau un pahar cu apă, da, bunico, i-am spus eu, m-am ridicat şi i-am adus apă.

Bunica a băut apa cu înghiţituri mari, ţinînd paharul cu amîndouă mîinile, în timpul ăsta eu mă uitam la mîinile ei, la pielea lor ridată, întrebîndu-mă dacă piatra aia ascuţită a inelului de la mîna stîngă e într-adevăr diamant, iar dacă e, oare se poate tăia sticlă cu el? Între timp, bunica băuse toată apa din pahar, iar cînd mi-a dat paharul înapoi, am văzut pe marginea lui urme de ruj, bunicii i s-au umplut ochii de lacrimi, la început am crezut că din cauza efortului făcut, băuse apa cu greu, dar apoi, cînd s-a uitat la mine şi m-a întrebat dacă ştiu să păstrez un secret şi vocea îi tremura atît de tare de parcă ar fi podidit-o plînsul, atunci am văzut că se întristase de-a binelea, fără să aştepte un răspuns, mi-a spus că a fost la ea doctorul Csidej şi a consultat-o şi că acum, bănuiala ei de ani de zile a devenit o certitudine, are cancer, e pe moarte şi n-o să mai apuce vara. Toate astea mi le-a spus în şoaptă, iar cînd a terminat, plîngea de-a binelea, m-a apucat de mînă şi m-a rugat ca, pentru numele lui Dumnezeu, nu cumva să-i suflu o vorbă bunicului, că el n-are voie să afle asta, şi atunci eu am vrut să-i făgăduiesc şi aş mai fi vrut s-o întreb unde doare cancerul ăsta, dar bunica nu mai era atentă la ce-i spuneam, în schimb mi-a şoptit să plec, că am cam obosit-o, şi să fiu băiat cuminte şi, zicînd astea, a închis ochii, eu m-am ridicat şi am pornit către uşă, iar înainte de-a ieşi, am mai văzut cum îşi bagă piciorul înapoi, sub plapumă.

Bunicul nu era în bucătărie, la început n-am ştiut unde poate fi, dar apoi, cînd m-am aşezat, am auzit zgomote în baie, m-am uitat la cornuleţele cu nucă, de atins însă nu m-am atins de ele, mi-era sete, îmi stăruia în gură gustul puternic de vin, mă şi gîndeam să mă ridic şi să-mi iau un pahar cu apă de la robinet, dar atunci în hol s-a deschis uşa de la baie şi bunicul a intrat în bucătărie, punînd pe masă un pachet învelit într-o

pînză cerată, ne-a mai turnat fiecăruia cîte un pahar de vin şi m-a întrebat ce mi-a spus bunica, nimic, am spus eu, a întrebat numai de şcoală, bunicul a dat vinul pe gît, spunîndu-mi să nu-l mint, că precis bunica mi-a spus şi mie povestea cu boala, şi atunci i-am spus că aşa e, însă i-am făgăduit că n-am să scot o vorbă despre asta, la care bunicul a spus că e-n regulă, promisiunile trebuie ţinute, apoi şi-a mai turnat încă un pahar de vin, am luat şi eu o înghiţitură, dar nu mi-a picat deloc bine, mă tot uitam la pachetul unsuros, şi mă-ntrebam ce-ar putea fi înăuntru, a văzut şi bunicul că trag cu coada ochiului, însă n-a spus nimic, a continuat să-şi bea vinul pe-ndelete, apoi, deodată, m-a întrebat dacă mai merg la fotbal, şi eu i-am zis că nu, dar la activităţile de la Apărarea Patriei, şi eu i-am zis că nici la alea, şi atunci bunicul a tăcut, şi-a băut restul de vin, întrebîndu-mă apoi dacă-mi mai aduc aminte că-mi promisese el că o să mă ducă odată la vînătoare, şi eu i-am spus că da, deşi nu-mi aminteam, pentru că el niciodată nu-mi promisese aşa ceva, şi atunci bunicul a tras spre el pachetul unsuros şi l-a desfăcut şi a spus că acum a sosit momentul, şi a scos din cîrpă un revolver uriaş.

Unul ca ăsta nu mai văzusem, era cu mult mai mare ca ale miliţienilor, şi ţeava-i era mai lungă, şi tocul armei avea altă formă, bunicul i-a scos încărcătorul şi mi-a pus în mînă pistolul fără gloanţe, spunîndu-mi să iau seama, că e un Luger, şi că acest pistol de douăzeci şi cinci de ani n-a mai fost văzut de nimeni, şi să am grijă, că nu-i de jucărie, apoi s-a ridicat în picioare şi mi-a spus să ieşim în curte, acum, că m-am alimentat cu combustibil pentru trageri, o să mă-nveţe el cum se trage, dar eu nu mai eram atent la ce-mi spunea, ţineam în mînă arma, era grea şi foarte rece, înainte credeam că pistoalele sînt mult mai uşoare, nu-mi imaginam cum s-ar putea manevra unul ca ăsta cu mare repeziciune, între timp bunicul m-a întrebat ceva, însă n-am auzit ce anume, pentru că luasem la ochi ceasul de pe perete, imaginîndu-mi ce-ar fi dacă i-aş slobozi un glonţ în mijloc, şi atunci bunicul mi l-a smuls din mînă, certîndu-mă şi spunîndu-mi că mă avertizase că nu-i o jucărie, să pricep odată că nu e un căcat de armă cu aer comprimat, ca alea cu care facem noi giumbuşlucuri la Apărarea Patriei, e un pistol adevărat, o armă de foc, apoi s-a uitat la paharul meu şi m-a întrebat dacă-mi beau vinul, şi eu am vrut să-i spun că da, o să-l beau, pentru că-mi era teamă că se supără şi-mi arde una, dar el îmi luase deja paharul, a dat pe gît restul de vin şi mi-a spus că e-n regulă, să mergem, că timpul trece.

Cînd am ieşit în curte, bunicul mi-a înapoiat pistolul şi m-a pus să iau la ochi stropitoarea agăţată de un cui din zidul

garajului, eu am ridicat pistolul, însă nu l-am îndreptat spre stropitoare, ci spre una din statuile albe sprijinite acolo, de zidul amintit, deşi încă nu avea chipul conturat, eu am ţintit fix între ochii ei, şi atunci bunicul mi-a spus să las pistolul în jos şi apoi să ţintesc încă o dată, iar eu i-am ţintit din nou capul, şi atunci bunicul s-a aşezat în spatele meu, corectîndu-mi poziţia şi spunîndu-mi să nu-mi ţin braţul atît de ţeapăn, şi stropitoarea s-o ţintesc, pentru că nu se îndreaptă arma spre o fiinţă umană decît dacă avem de gînd s-o ucidem, iar eu am vrut să-i spun că asta e doar o statuie, dar pînă la urmă, fără o vorbă, mi-am mişcat braţul, îndreptînd ţeava pistolului spre stropitoare, bunicul s-a dat la o parte, spunîndu-mi să las arma în jos, apoi să ridic din nou braţul şi să ţintesc, după care nu mi-a mai spus nimic, îmi făcea doar semne, sus-jos, sus-jos, arma era destul de grea şi trebuia ţinută cu totul altfel decît o armă cu aer comprimat, dar în cele din urmă am reuşit să ţintesc destul de bine, de vreo două ori am şi apăsat pe trăgaci, dînd în aceeaşi clipă drumul aerului din plămîni, aşa cum învăţasem la instrucţie, şi ştiam că, dac-ar fi fost încărcată, aş fi făcut stropitoarea praf şi pulbere.

După o vreme, bunicul nu m-a mai dirijat prin semne, m-a lăsat să ridic arma în ritmul meu propriu şi a remarcat apoi că am talent, pentru că ţin pistolul exact aşa cum trebuie, cu toate că, îşi dă el seama, e cam prea greu pistolul pentru mine, dar n-ai ce-i face, asta-i armă, nu glumă, ca alea de doi bani, cu aer comprimat, cu care tragem noi aiurea-n tramvai la şcoală, mi-a luat apoi pistolul din mînă, i-a montat încărcătorul, iar cînd mi l-a înapoiat, mi-a spus să am grijă, că acum arma e încărcată şi cu siguranţa trasă, şi să apăs pe trăgaci numai cînd îmi spune el, acum să mergem lîngă părul din curte, dacă stăm acolo nemişcaţi, n-o să fim luaţi în seamă, şi să nu-mi fac griji, nu va trebui să aşteptăm prea mult, eu n-am înţeles de ce-mi spune toate astea, de cine trebuie să ne ferim, şi tocmai cînd voiam să întreb, bunicul mi-a acoperit gura cu o mînă, şi m-a tras după el, sub păr, cu cealaltă arătînd spre zidul de piatră, şi atunci am văzut, acolo sus, pe zid, o mîţă mare şi neagră, şi atunci am ştiut care ne e ţinta, pe cine-o să vînăm, îmi simţeam mîna încleştîndu-se pe armă, am vrut s-o ridic şi să ţintesc, dar bunicul m-a apucat de umeri, şoptindu-mi să mai aşteptăm, şi atunci mîţa a plonjat şi, cu coada ridicată şi picioarele rigide, a făcut cîţiva paşi prin iarbă, s-a oprit de vreo două ori, şi-a arcuit spinarea, adulmecînd ceva prin buruieni, ba chiar s-a şi uitat spre noi o dată, dar ori nu ne-a văzut, ori nu ne-a luat în seamă, pentru că s-a aşezat pe labele din spate, uşurîndu-se-n iarbă, şi atunci am vrut încă o dată să ţintesc, dar bunicul m-a strîns de umeri şi mai tare, şi atunci mîţa, isprăvindu-şi treaba,

a început să scurme cu labele-n iarbă, şi atunci bunicul mi-a şoptit s-o iau la ţintă, iar eu, ţinînd pistolul cu amîndouă mîinile, am început să-l înalţ, aşa cum mă învăţase, din cauza încărcătorului era acum cu mult mai greu, iar cînd, în cele din urmă, am ţintit-o, am simţit că mîna-mi tremură uşor, dar degetul mi-era strîns pe trăgaci, şi atunci bunicul a rostit, acum, şi atunci am apăsat pe trăgaci, iar mîţa în aceeaşi clipă s-a uitat lung la mine, îi vedeam ochii galbeni şi încercam să-mi imaginez ce-ar putea să vadă ea, la rîndu-i, pe mine, stînd acolo, lîngă pom, în pantaloni lungi şi vestă tricotată, şi atunci pistolul s-a descărcat, iar pisica a făcut un salt, cele patru labe i s-au desprins de sol concomitent, n-a fost o săritură propriu-zisă, forţa-mpuşcăturii a ridicat-o în aer, am nimerit-o-n coaste, nu în cap, deşi ţintisem într-acolo, şi atunci am lăsat arma-n jos, dar bubuitura mai stăruia printre zidurile de piatră ale grădinii, şi atunci bunicul m-a luat din nou pe după umeri, spunîndu-mi că a fost o lovitură frumoasă, să mergem să vedem, ne aflam la doar trei paşi distanţă, cînd am văzut că mişcă încă, la început doar coada-i şerpuia prin iarbă, apoi a scos un miorlăit şi am văzut că are trupul plin de sînge, şi iarba în jur era plină de sînge, şi m-am uitat atunci la bunicu', şi el a spus să-i trag un glonţ în cap, rapid, să n-o las să se chinuie, într-adevăr, biata mîţă îşi ridicase capul de parcă ar fi vrut să muşte aerul cu gura, a mieunat strident, coada-i unduia încă prin iarbă, şi atunci am ridicat din nou pistolul, ţinîndu-l corect, cu două mîini, şi am ţintit fix între ochii mîţei, şi am apăsat trăgaciul, şi pistolul era cît pe-aci să-mi sară iar din mînă, iar detunătura a răsunat haotic între un zid şi altul al grădinii, întocmai ca la prima împuşcătură, s-a făcut linişte în fine, mîţa, nici ea, nu mai mişca, şi am văzut că nu-i mai rămăsese din creier mai nimic, că iarba în jurul ei era plină de sînge, şi atunci au început să-mi tremure mîinile, de era să scap pe jos pistolul, şi atunci bunicul m-a luat pe după umeri şi mi l-a luat din mînă şi mi-a spus atunci c-aşa e viaţa, cu toţii vom muri odată, dar eu să nu-mi fac griji, c-o am pe toată înainte, şi-a smuls, pe urmă, una dintre decoraţiile de pe piept, mi-a pus-o în mînă, spunîndu-mi că-i cea la care ţine cel mai mult, Steaua de Aur a Veteranilor, dar mi-o dăruieşte mie, pentru că o merit, şi în timp ce-mi spunea toate astea, am simţit că duhnea puternic a vin.

Ne-am dus în bucătărie, bunicul mi-a spus să aştept puţin, a pus pistolul pe masă, a tras sertarul comodei, de unde a scos un ac de siguranţă, s-a pus apoi în faţa mea, mi-a luat decoraţia din mînă, s-a aplecat şi mi-a prins-o de vestă, în partea stîngă, deasupra inimii, nu reuşea să închidă acul de siguranţă, m-a şi înţepat puţin, însă nu m-a durut deloc, în timp ce se chinuia cu

acul, am văzut că are o chelie cam cît o jumătate de palmă, pe care pînă atunci n-o observasem, după ce a reuşit să închidă acul, mi-a mai potrivit decoraţia pe piept, m-a sărutat pe obraji, urîndu-mi încă o dată la mulţi ani şi viaţă lungă. Şi atunci i-am spus şi eu, la fel îţi doresc şi ţie, bunicule, şi am simţit că mi-e braţul obosit de atîtea manevre cu pistolul şi m-am gîndit la pisică şi aş fi vrut să mă aşez pe un scaun.

Atunci bunicul s-a uitat la ceas şi mi-a spus că e timpul să plec, el nu mă poate duce acasă, pentru că aşteaptă pe cineva, dar sînt deja băiat mare, o să găsesc eu drumul şi singur, şi eu i-am zis că sigur că da, şi la cinema obişnuiesc să merg singur, atunci bunicul a luat damigeana, şi-a turnat în pahar restul de vin şi mi-a spus să am grijă de mine, la revedere, şi atunci am simţit că mi-e foarte sete, însă n-am mai vrut să-i cer apă, iar cînd am deschis uşa bucătăriei să plec, l-am mai întrebat dacă într-adevăr bunica o să moară, iar bunicul, fără să se uite la mine, mi-a spus că n-ar trebui să cred tot ce mi se spune şi că bunica n-are nici pe dracu', în afară de bătrîneţe, dar şi ăsta-i un necaz, la urma urmei, apoi mi-a făcut semn să plec odată, iar cînd am închis uşa, l-am mai văzut cum îşi bagă nasul în paharul gol, amuşinîndu-l.

Cînd am ieşit pe poartă, nu se-ntunecase încă, ştiam că dacă mă grăbesc, într-o juma' de oră pot să fiu acasă, mi-am scos decoraţia de pe piept şi am privit-o, pe stea erau încrucişate o spadă şi o mitralieră, iar pe dos era gravat numele bunicului şi cifrele unui an, mi-am scos batista, am înfăşurat în ea decoraţia, cu ac cu tot, şi am vîrît-o în buzunarul de la pantaloni, gîndindu-mă că acolo, cu siguranţă, mama n-are s-o găsească.

Război

Stăteam pe burtă, în lanul de grîu, împreună cu Puiu şi era aşa de cald că şiroia transpiraţia pe noi, mi se prelingea pe faţă, luînd cu ea vopseaua neagră pe care o preparaserăm din dopuri de plută arse, care-mi picura acum, sărată şi amară, în gură, nu o puteam scuipa afară şi nici gura nu mi-o puteam clăti, că n-aveam nici un strop de apă, nici Puiu, nici eu nu ne-am gîndit că trebuia să luăm şi plosca plină cu apă, nu numai arme, soarele ardea necruţător, de cînd cu accidentul de la centrala atomică, despre care nu era voie să se vorbească, era mult mai cald, şi grîul se cocea mai devreme, ne aflam de-abia la mijloc de iunie, dar deja cădeau boabele din spice, oricît de mult le-am fi mestecat, nu mai erau bune pe post de ciungă, erau uscate ca rumeguşul, Puiu mi-a şi spus că în curînd o să-nceapă secerişul, el ştia, pentru că taică-su, tractorist la colectivă, i-a spus că s-a cerut deja motorină pentru seceriş, s-a şi primit, aşa că secerişul putea să înceapă oricînd.

Ajunseserăm aproape de postul de observaţie din care fraţii Frunză îşi făcuseră cartier general, eram destul de obosiţi de tîrîşul prelungit, grîul ne zdrelise braţele şi palmele, Puiu purta nişte mănuşi de piele care, însă, nu i-au folosit prea mult, transpira din greu, sudoarea care i se prelingea pe frunte şi obraji îi lăsase dîre subţiri şi cenuşii în vopseaua de pe faţă, ştiam că şi eu arăt exact la fel, deloc înfricoşător, numai caraghios, şi atunci, încet, ne-am tîrît mai departe prin lan, Puiu mi-a şoptit să mă uit cît mai avem pînă la mirador, iar eu i-am zis că nu mă uit, să se uite el, e rîndul lui acum, eu m-am uitat deja de trei ori, şi atunci Puiu şi-a scos pentru o clipă capul dintre spice, nu s-a ridicat în picioare, s-a sprijinit doar într-un genunchi şi s-a uitat, culcîndu-se repede la loc, pe burtă, chiar şi sub vopsea se vedea cît e de palid, şi l-am întrebat ce-i acolo, ce-ai văzut?, şi atunci Puiu şi-a făcut cruce, spunînd că Frunză ăştia nu ştiu de glumă, ăştia chiar au omorît pe cineva, a văzut el limpede că-n faţa postului de observaţie e o lance înfiptă în pămînt, cu un cap însîngerat de copil în vîrf, şi atunci i-am spus că nu cred, şi pe mine să nu mă prostească, dar Puiu mi-a zis, dacă nu cred, să mă uit şi eu, m-am sprijinit deci şi eu pe un genunchi şi m-am uitat şi am văzut cum deasupra miradorului dădeau tîrcoale porumbei şi, într-adevăr, în pămînt era înfiptă o lance, doar că nu se vedea ce avea în vîrf, pentru că un sac de plastic, de la îngrăşăminte, era tras

peste acel ceva şi, legat în partea de jos, nici forma nu i se distingea prea bine, dar retrăgîndu-mi capul înapoi în lan, mi s-a părut că acolo jos, unde sacul era legat, se prelingea ceva vîscos şi roşu, iar cînd m-am aşezat la loc, lîngă Puiu, am simţit cum mi se întoarce stomacul pe dos, şi m-am uitat la rădăcina spicelor de grîu şi la tulpinile lor culcate la pămînt sub greutatea noastră, şi am vrut să-i spun lui Puiu că nu văzusem bine, cu siguranţă ăla nu e sînge, dar cînd să deschid gura să-i spun asta, am simţit că mă doare mîna, şi abia atunci am băgat de seamă că strîngeam, din toate puterile, pămînt în mîna dreaptă şi, smucindu-mi-o, am smuls un mănunchi de grîu, cu rădăcini cu tot, şi atunci m-am uitat la Puiu şi am văzut cum îi tremură colţul gurii de frică, am lăsat din mînă smocul, gîndindu-mă că totuşi nu trebuia să iau parte la această bătălie şi că precis n-o să pot să mă caţăr sus, pe mirador, după mingea de piele a Prodanilor.

Totul a început cînd s-a constatat că noul şanţ de canalizare trece prin mijlocul terenului nostru de fotbal, iar noi eram astfel nevoiţi să batem mingea pe terenul celor de pe strada vecină. Mai întîi a fost vorba că şi terenul lor va fi săpat, dar apoi, într-o bună zi, muncitorii au plecat şi nu s-au mai întors, cu toate că baraca lor cu unelte rămăsese neatinsă lîngă şanţ. Cei de pe strada vecină ne-au lăsat să ne jucăm acolo, pînă cînd, la începutul verii, fraţii Frunză, orfani, s-au mutat la bunicul lor, l-au caftit pe Zsolt, pînă atunci campionul străzii vecine, au preluat şefia bandei şi ne-au anunţat hodoronc-tronc că nu mai putem juca acolo decît pe bani, iar cînd Prodan cel Mare le-a rîs în nas, spunîndu-le că ce-şi închipuie, terenul e domeniu public, nu se poate expropria, atunci Romulus Frunză i-a zis că nu e voie să-i răspunzi obraznic lui frate-su, iar Remus Frunză a scos un şiş, împlîntîndu-l atît de repede în umărul lui Prodan cel Mare, încît acesta n-a apucat să-şi scoată şi el briceagul, iar cînd şi-a dus mîna la umăr, a scăpat mingea de piele pe care i-o trimisese văru-su din Iugoslavia, şi atunci Romulus Frunză s-a aplecat, a ridicat-o şi a decretat că de-acum le aparţine lor, iar Prodan să zică mulţam că nu l-au împuns în burtă, rana de la umăr e un fleac, se vindecă într-o săptămînă, pentru că frate-su nu i l-a înfipt prea adînc, doar cît să-l adulmece, apoi a început să bată mingea, spunînd că asta e, iar dacă nu ne convine, atunci n-avem decît să ne luptăm cu ei, ne vor trimite o declaraţie de război în care vor fi precizate toate amănuntele, să ne pregătim de bătălia care-o să se dea sus pe deal, în lanul de grîu din spatele blocurilor, unde va trebui să ne luptăm pe viaţă şi pe moarte, noi avînd să dăm atacul, iar dacă reuşim să ajungem pînă la postul de observaţie de la marginea pădurii şi să luăm de acolo mingea asta de

piele, atunci mai trebuie doar s-o ducem pînă la Marele Copac şi am cîştigat, iar atunci nu numai c-or să ne dea mingea înapoi, dar o să putem folosi şi terenul lor de fotbal de cîte ori avem chef, însă ei ştiu dinainte că n-o să reuşim, la cît suntem de fricoşi, o să ne căcăm pe noi doar la auzul declaraţiei de război şi în mod sigur n-o să avem curajul să ne războim cu ei, asta se vede şi din faptul că Prodan, fără să crîcnească, s-a lăsat maltratat.

În primul moment, la toate astea, Prodan n-a avut replică, şi-a luat mîna de la umăr, am văzut că era mînjită de sînge, nu doar palma, dar şi degetele toate, şi privindu-şi palma de parcă atunci ar fi văzut-o pentru prima oară, a strigat că sîngele numai cu sînge se spală, a făcut un pas înainte şi i-a tras o palmă zdravănă lui Romulus Frunză, ăla s-a dezechilibrat, sprijinindu-se de frate-su, iar pe faţă i-a rămas imprimat, roşu, conturul mîinii lui Prodan, şi atunci cu toţii am făcut stînga-mprejur, am luat-o la fugă spre strada noastră, de teamă c-or să se ia după noi, însă ceilalţi s-au mulţumit doar să arunce cîteva pietre mai mărişoare după noi, din fericire nici una nu ne-a nimerit, şi am mai auzit cum Romulus Frunză striga tare că suntem nişte cîrpe-n cur şi avem sîngele subţiat ca apa.

În dimineaţa următoare, ne-au declarat război, aruncînd în cutia poştală a Prodanilor un porumbel decapitat, plin de sînge, împreună cu o filă de caiet, cu pătrăţele, pe care, cică, s-a scris cu sînge de porumbel declaraţia de război, Prodan l-a rugat pe Jancsi s-o citească cu voce tare, scria că bătălia va avea loc duminică, în lanul de grîu, şi să fim convinşi că tot ceea ce se zvoneşte despre ei chiar e adevărat, ei amîndoi, Romulus Frunză şi Remus Frunză, luptaseră în războiul civil, de-aia ar fi bine să ne pregătim cu toţii pentru înfrîngerea inevitabilă, cei pe care-i prind ei n-au nici o scăpare, şi n-avem nici onoare, nici patrie şi se cacă pe noi toţi, pînă la ultimul, şi pizda mă-sii pe deasupra. Auzind toate astea, Prodan s-a făcut roşu de furie, a smuls foaia din mîna lui Jancsi şi, după ce a mototolit-o, a aruncat-o pe jos, călcînd-o în picioare şi spunînd că Frunză ăştia de-aia scriu d'alde astea pentru că nici n-au avut mamă, tatăl lor i-a crescut pînă cînd s-a spînzurat de necaz că are aşa odrasle, toată lumea ştie că de-aia au ajuns aici, la bunicul lor, pentru că n-au pe nimeni altcineva, şi chestia aia cu războiul civil, ce mai minciună, războiul civil a fost acum şapte ani, iar atunci ei aveau numai vreo opt ani, dar nu-i nimic, o să le venim noi de hac duminică, pînă atunci fiecare să facă gogoloaie pentru suflătoare, să îndoaie cuie, să adune pietre pentru praştie şi să pună pene pe săgeţi, ca să fim şi noi înarmaţi cum trebuie, şi să nu ne fie frică de Frunză ăştia, c-o să le arătăm noi lor că nu-i bine să se tragă de şireturi cu noi.

Nimeni n-a ripostat, am tăcut cu toţii, uitîndu-ne la Prodan şi la porumbelul însîngerat şi la foaia mototolită de la picioarele lui, şi atunci Prodan şi-a întins pumnul către cer, lovind de trei ori în aer şi strigînd, uraaa, de-au început să zornăie ţintele de pe brăţara lui lată de piele, după a doua lovitură a început să strige şi frate-su, şi atunci toată lumea a început să strige, uraaa, am strigat şi eu împreună cu ei, dîndu-mi seama, după mutra lui Prodan, că începuse să-l doară rana de la umăr.

De-atunci, întreaga săptămînă ne-am pregătit pentru bătălie, toată lumea era conştientă că va fi o luptă grea, chiar dacă fraţii Frunză n-aveau cum să fi luat parte la războiul civil, totuşi erau periculoşi, înainte să ajungă pe-aici locuiseră într-un sat, undeva prin Munţii Apuseni, au trăit acolo ca indienii, vînînd animale şi prinzînd păsări, pînă cînd tatăl lor a murit, despre fraţii Frunză nimeni nu ştia cu exactitate cîţi ani au, pentru că amîndoi erau într-a şasea, deşi Remus părea mai mare chiar decît cei de-a noua, iar frate-su, Romulus, era atît de scund încît părea mai mic chiar decît cei de-a patra, însă amîndoi erau foarte puternici şi ştiau să se bată la fel de bine şi se pricepeau foarte bine şi la arme, praştia lor, de pildă, nu era făcută din anvelope de bicicletă, ci din cauciuc adevărat, şi auzisem că fabrică tot felul de arme secrete pentru cei de pe strada vecină, de-aia ne-am fabricat şi noi muniţie bine ascuţită pentru suflătoare, dintr-aia cu ace de gămălie la capăt, eu mi-am confecţionat şi o armură pentru spate, din carton şi staniol, am şi încercat s-o îmbrac pe sub tricoul meu cu mînecă scurtă, după care l-am rugat pe Puiu să mă împuşte în spate, ca să-i testăm eficienţa, însă el n-a vrut, mi-a zis să-mi aduc aminte ce s-a întîmplat cînd am vrut să vedem dacă pot să prind săgeata din zbor, ca indienii din filme, dar eu i-am zis că pe-atunci eram mic, un puşti de nouă ani abia, era normal să n-am reflexe prea bune, spre norocul meu cuiul de la capătul săgeţii n-a fost destul de ascuţit, mi-a intrat în mînă numai doi centimetri adîncime, mi-a străpuns doar pielea, iar săgeata s-a oprit în os, e drept că vaccinul antitetanos a fost dureros, însă acum e altceva, am crescut, aveam aproape doişpe ani, iar scutul n-are nici o legătură cu reflexele, dar Puiu tot n-a vrut, pînă la urmă, cu patru caramele, s-a lăsat convins să mă împuşte în spate de trei ori, bineînţeles că armura s-a dovedit a fi perfectă, am simţit doar ca o pişcătură de ţînţar, aşa că m-am hotărît să-mi fac una şi pentru piept, am şi croit bucăţile de carton, şi urma numai să le cos şi să le lipesc, o treabă de vreo jumătate de zi, însă tocmai mi se terminase lipiciul, aşa că pînă la urmă n-am mai făcut-o.

În timp ce meşteream la armura mea, mă gîndeam la declaraţia de război, la porumbelul decapitat şi la faptul că ce-i acum nu mai e joacă, e război adevărat, sîngeros, şi de cîte ori mă gîndeam la porumbelul decapitat, mi se strîngea inima, şi cred că nu numai mie mi se-ntîmpla asta, şi Puiu mi-a spus că poate, totuşi, n-o să vină la bătălie, că taică-su nu vrea să-l lase, iar cînd l-am întrebat de ce i-a povestit de bătălie, dacă cei de la colectivă o să afle că le călcăm grîul în picioare, n-o să ne lase şi-o să ne tragă şi o mamă de bătaie, atunci Puiu, foarte furios, mi-a spus că el nu i-a povestit nimic şi că ce-mi pasă mie, taică-miu e la Canal şi eu pot să fac ce vreau, că n-are cine să mă caftească, şi atunci eu i-am spus că e un laş, un bebeluş, şi să nu-ndrăznească să pomenească de tata, că-i trag un picior, iar dacă nu vine la bătălie, o să-şi piardă pentru totdeauna cuvîntul de pionier, dar apoi, în dimineaţa aceea de duminică, m-am gîndit şi eu că poate ar fi mai bine să rămîn acasă, însă după micul dejun mi-am luat suflătoarea, mi-am încrucişat peste piept cartuşierele pline cu gogoloaie şi i-am zis mamei că merg la joacă, gîndindu-mă ce bine-ar fi dacă, de exemplu, mi-ar spune că nu mă lasă niciunde, că are nevoie de mine acasă, însă mama n-a spus nimic, nici măcar nu s-a ridicat din fotoliul ei de lîngă fereastră, unde obişnuia să tot zacă în ultimul timp, mi-a făcut numai un semn cu capul că pot să plec, am luat-o deci în sus, spre deal, la Marele Copac, unde ştiam că peste puţin timp vor fi şi ceilalţi, ca să punem la punct strategia şi tacticile de luptă.

Cînd am ajuns, focul ardea într-o veche cască de asalt şi aproape toţi din bloc, înarmaţi, erau acolo, ai lui Jancsi confecţionaseră la strung, în orele de atelier, adevărate steluţe ucigaşe, *shaken*, de provenienţă ninja, şi tomahawkuri, aveam şi eu la mine cuţitul meu de tinichea, cu toate că ştiam că nu fac mare brînză cu el în lupta corp la corp, l-am luat totuşi, gîndindu-mă că pică bine, e liniştitor să ţii în palmă mînerul unui cuţit în timp ce te strecori printr-un lan de grîu, ei, şi cînd am ajuns la Marele Copac, Csabi tocmai aruncase un pumn de dopuri de plută în cască, după care fumul a devenit şi mai puturos, deci, erau acolo cu toţii, în afară de Prodan cel Mare, comandantul nostru, de pe strada noastră el era cel mai în vîrstă, înainte de fraţii Frunză încă nu-l putuse bate nimeni, el făcuse rost şi de cască, ne-a povestit că a dezgropat-o din mormîntul unui soldat căzut în războiul civil, însă nimeni nu l-a crezut, Janika mi-a spus odată că nici măcar nu e o cască, e un ceaun, cînd din dopuri a rămas doar scrumul, şi-a făcut apariţia şi Prodan, avea o suflătoare cu patru ţevi, foarte frumos făcută, fiecare tub Bergmann era înfăşurat cu izolirband, îi confecţionase şi un pat de armă şi mîner, arăta ca

o adevărată mitralieră, făcuse rost şi de o curea cu care şi-o atîrna de gît, avea un buzdugan la cingătoare făcut dintr-o halteră, pe antebraţe cele două apărătoare bătute-n ţinte de aramă îi ajungeau pînă la coate, pe lîngă buzdugan mai atîrnîndu-i la şold şi un ditamai cuţit cu mîner negru, eu pînă atunci nu mai văzusem aşa ceva, arăta foarte războinic, ajungînd lîngă cască, şi-a desprins plosca de la cingătoare şi a turnat apă peste jarul din ea, de la asta s-a iscat o mare sfîrîială şi un nor de fum, iar în cască a rămas doar un lichid negru ca smoala, negrul ăsta era culoarea noastră marţială, primul s-a vopsit Prodan, pe frunte şi pe obraji, aşa a devenit de nerecunoscut, a lansat apoi strigătul de luptă, după care, pe rînd, s-a vopsit fiecare, şi eu, avînd însă grijă să-mi feresc gura, fiindcă ştiam că cenuşa de la dopurile de plută are un gust foarte amar, nu m-am gîndit, bineînţeles, că dacă transpir tot o să-mi intre în gură, ne-am vopsit deci cu toţii feţele în negru, iar cînd am terminat, Prodan s-a oprit înaintea noastră şi ne-a spus c-o să fie o bătălie mare şi grea, şi să reţinem, comandamentul inamicului se află în capătul opus al lanului, la marginea pădurii, lîngă postul de observaţie, acolo va trebui să ajungem, de acolo va trebui să luăm mingea de piele, însă asta nu va fi suficient pentru victorie, pentru victorie va trebui să aducem mingea înapoi, lîngă Marele Copac, iar cea mai bună tactică ar fi să ne împrăştiem cît mai mult şi în linişte, astfel ca la un semnal al lui să putem ataca simultan, din cît mai multe direcţii, apoi pe mine şi pe Puiu ne-a chemat la el, ca să ne spună că noi vom fi forţele speciale de investigaţie, asta însemnînd o sarcină în plus, adică atunci cînd el va da semnalul şi toţi vor striga uraaa, noi nu vom ataca împreună cu ceilalţi, vom rămîne în continuare ascunşi în lan, încercînd să ajungem cît mai aproape de mirador, şi să nu împuşcăm pe nimeni în spate, decît dacă n-avem încotro, iar cînd vom auzi strigătul de luptă repetat de trei ori, atunci să ieşim din ascunzătoare şi să încercăm să capturăm mingea, iar dacă reuşim, atunci să alergăm, cît putem de repede, înapoi la Marele Copac, unde va lua el mingea în primire, alergînd cu ea mai departe, pentru că pe el nu-l poate prinde nimeni, şi astfel vom cîştiga bătălia, după care s-a uitat la noi şi ne-a întrebat dac-am priceput, şi noi am zis că da, dar eu am mai adăugat că mie nu prea-mi place chestia cu ascunsul, de ce nu-l pune pe frate-su în locul nostru, şi dacă nu s-ar putea să participăm şi noi la lupta corp la corp, la care Prodan a zis că ba da, s-ar putea, dacă vrem să pierdem bătălia şi dacă vrem să ne împotrivim ordinului comandantului, şi să ne fie clar că suntem prea piperniciţi ca să ne batem cu adevărat, şi de altfel cum de-ndrăznim să pomenim de frate-su şi să ne răcim gura

vorbind despre lupta corp la corp, cînd amîndoi suntem nişte căcăcioşi slabi de înger, ştie el bine că ne căcăm pe noi de frica fraţilor Frunză, şi să luăm seama, încă o vorbă şi ne-a şi confiscat armele, gonindu-ne dezarmaţi în lan, şi spunînd astea, a dat furios din cap, a scos acel cuţit mare pe care încă nu-l văzusem asupra lui, ni l-a vîrît sub nas, spunîndu-ne să privim cu atenţie, că e o baionetă adevărată, provine din acelaşi mormînt ca şi casca, iar şanţul acela lung şi îngust de pe lamă e făcut special ca să se prelingă sîngele pe-acolo, iar dacă nu-i respectăm ordinele întocmai, atunci să nu ne mirăm dacă o să vedem propriul nostru sînge curgînd pe acolo, şi că jură cu mîna pe inimă că ne-o înfige în burtă, cu propria-i mînă, iar după aceea poate că ne şi scalpează, şi atunci, auzind toate astea, nici eu, nici Puiu n-am mai zis nimic, iar Prodan ne-a întrebat din nou dacă am priceput, şi noi am zis că da, în timp ce eu îi uram, în gînd, să i se deschidă rana de la umăr şi să se infecteze, şi atunci Prodan şi-a băgat la loc baioneta, s-a întors către ceilalţi lansînd îndemnul, la luptă, înainte!, şi atunci ne-am pus în cerc, ne-am întins fiecare mîna dreaptă, punînd-o peste a celorlalţi, şi am strigat cu toţii, în acelaşi timp, sloganul nostru de luptă, dreptate, fraternitate, fie ca revoluţia să învingă, după care am început să alergăm cu toţii spre lanul de grîu.

Ajungînd acolo, ne-am pus pe burtă şi am început să ne tîrîm prin lan, cu grijă ca dîrele pe care le lăsam în urmă, prin grîu, să fie cît mai înguste, pentru că tulpinile culcate la pămînt sub greutatea noastră rămîneau aşa, iar dacă urmele ar fi fost mai late, ar fi devenit vizibile de departe, şi riscam în felul ăsta să ne trezim cu bombe de noroi în ceafă, ceea ce putea să fie destul de dureros, ne-am tîrît deci cu grijă, cu toate astea ne-am julit pe braţe şi pe picioare, spre norocul nostru nu trebuia să ne grăbim prea tare, fiindcă Prodan ne spusese că esenţialul e să ne tîrîm cît mai încet, iar ceilalţi se risipiseră deja care-ncotro, de nici nu-i mai auzeam.

În timp ce ne tîram, eu am nimerit cu palma în ceva lipicios, deşi mi-am retras mîna repede, era prea tîrziu, palma mi se mînjise de o mîzgă neagră de la o dîră de răşină, sau poate de catran, care străbătea lanul, i-am atras atenţia şi lui Puiu, apoi cu cealaltă mînă am smuls din pămînt un mănunchi de grîu, încercînd să-mi curăţ palma, se ducea greu, a trebuit să-mi frec mîna şi de pămînt, iar cînd am început să ne tîrîm mai departe, am avut grijă să nu nimeresc din nou cu palma în ea.

Ne-am mai tîrît încă vreo patruzeci de metri, cînd deodată Puiu m-a apucat de cot, şoptindu-mi să ne odihnim puţin, apoi şi-a dus degetul la gură, făcîndu-mi semn să tac, de parcă eu n-

aş fi ştiut că vorbitul e interzis, şi atunci am stat aşa o vreme, eu m-am uitat în jur să văd dacă e vreo mişcare în lan, dar pentru că rîndurile erau destul de dese, n-am prea văzut nimic, am mai aşteptat deci puţin, ştiam că în curînd o să înceapă atacul, era incomod să stai acolo, sprijinit în coate, aşa că i-am făcut semn lui Puiu să ne-aşezăm spate-n spate, să ne fie aşteptarea mai uşoară, eu mi-am mai scos capul din lan pentru o clipă, dar în afară de mănunchiurile de grîu care se clătinau în toate direcţiile n-am văzut nimic, m-am pus deci la loc, în aşteptare, era o linişte profundă, nici un zgomot nu trăda faptul că lanul de grîu e plin de copii, soarele se înălţase pe cer, se simţea că va fi cald, mi-am scos suflătoarea şi am băgat în ea un gogoloi de hîrtie, în timp ce-mi imaginam că nu-i un simplu tub Bergmann, ci o suflătoare adevărată, din lemn, iar gogoloiul are la capăt nu un ac cu gămălie, ci otravă pentru broaşte, iar războiul este unul adevărat, pe viaţă şi pe moarte, apoi mi-am scos şi cuţitul, gîndindu-mă că e unul de luat scalpul, a cărui lamă ascuţită ca un brici se plimbă pe pielea capului, urmărind linia căştii capilare, apoi cu o mişcare bruscă se trage scalpul de pe osul craniului, însă cuţitul meu de tinichea n-avea tăiş, îmi părea rău că nu mai am briceagul cu mîner în formă de peşte, nici ăla nu tăia prea bine, dar cel puţin avea lama din oţel, între timp am simţit că Puiu îmi dă un cot, credeam că vrea să-mi spună ceva, dar el s-a desprins doar de spatele meu, aruncîndu-se cu elan pe burtă, în grîu, încît am crezut că-l nimerise vreun glonţ rătăcit, apoi s-a întors repede spre mine, cu palmele făcute căuş, şi mi-a şoptit să mă uit ce-a prins, m-am aplecat mai aproape, el şi-a depărtat puţin palmele şi, uitîndu-mă printre degetele lui înmănuşate, am văzut că nu m-a tras în piept ca altădată, căci ţinea în mînă un şoricel, care, nemişcat, arăta ca un pămătuf cenuşiu, codiţa-i atîrna printre degetele lui Puiu, Puiu mi-a şoptit c-ar trebui să-i facem disecţie, dar eu i-am spus că mai bine să-l jupuim, blăniţa lui ar arăta exact ca un scalp minuscul, însă nici Puiu n-avea un cuţit ca lumea, n-aveam nici unul la noi nici măcar jumătatea unei lame de ras, am fi putut să-l înţepăm cu acul de la vîrful unui gogoloi de hîrtie, Puiu a şi scos unul, mi l-a întins, spunîndu-mi s-o fac eu, dar atunci s-a auzit strigătul lui Prodan, n-am înţeles ce anume strigă, pentru că era prea departe de noi, dar ştiam că e sloganul de război, fie ca revoluţia să învingă, şi atunci ai noştri au început să strige uraaa şi, sărind din grîu, au început să alerge spre capătul opus al lanului, spre marginea pădurii, iar cînd ne-am ridicat în genunchi ca să ne uităm pe unde s-o luăm, şoricelul a scăpat din mîna lui Puiu, dispărînd în lan, între timp i-am văzut şi pe cei de pe strada vecină răsărind din lan, erau uşor de

recunoscut după vopseaua roşie cu care se pictaseră pe faţă, erau aliniaţi pe două rînduri, în faţă cei cu praştiile, iar în spatele lor, la vreo zece metri, arcaşii, suflătoare n-am văzut la nimeni, şi cu toţii au început să tragă, ne-am aruncat repede pe burtă şi am început să înaintăm tîrîş, în timp ce pietrele de praştie vîjîiau în jurul nostru, am găsit şi două săgeţi înfipte în pămînt, am scos una, era o săgeată obişnuită, cu o pană şi un cui în vîrf, inofensiv, însă dacă te-ar fi nimerit în cap, te-ar fi putut lovi zdravăn, am auzit că toată lumea striga aiurea, unii au şi început să se bată prin grîu, pe vremuri, cînd ne jucam de-a războiul, cel care fusese culcat cu umerii la pămînt trebuia să rămînă aşa pînă la sfîrşitul bătăliei, pentru că era considerat mort, dar acum parcă se băteau mai cu zel, fiindcă strigau şi înjurau cu toţii, în timp ce ne apropiam de miezul bătăliei, ne-am tîrît lipiţi de pămînt, eu obosisem rău, mă dureau coatele şi genunchii, iar armura din carton îmi apăsa spinarea, mi-am dorit să nici n-o fi făcut, însă n-am vrut s-o dezbrac, pentru că ştiam că atunci Puiu ar fi rîs de mine şi cu curu'.

Cum n-aveam încotro, am continuat să ne tîrîm, de tras nu se mai trăgea, se auzeau doar strigăte şi zgomote de cafteală, aproape de noi cineva striga că se predă şi că răniţii trebuie ocrotiţi, începînd să urle apoi că se trişează şi că nu-i corect, nu i-am recunoscut vocea, m-am uitat la Puiu, dar şi el a scuturat numai din cap, ne-am tîrît mai departe, nu ne dădeam seama cam la ce distanţă am putea fi de postul de observaţie, dar nici să ne uităm n-aveam curajul, eu eram leoarcă de transpiraţie, mi-era ciudă că nu-mi luasem plosca, nici Puiu n-avea apă, după cum gîfîia ştiam că-i e sete şi lui, terenul era deja în pantă, am simţit urcuşul, asta însemnînd că nu mai aveam mult pînă la postul de observaţie aflat la marginea pădurii, acolo unde se termina lanul, şi atunci am auzit deodată un ţipăt strident în spatele nostru, cineva ţipa de parcă-ar fi fost înjunghiat, m-au trecut fiorii, şi atunci Puiu s-a uitat la mine şi mi-a spus să ne-ntoarcem, că ăştia precis au omorît pe cineva, la care eu i-am zis că nu cred şi să aştepte să mă uit unde sîntem, şi pentru o clipă mi-am scos capul din lan şi am zărit postul de observaţie, se afla drept în faţa noastră, nu prea departe, doar la vreo sută cincizeci de metri, m-am culcat la loc în lan şi i-am şoptit lui Puiu să nu-i fie frică, ne tîrîm în direcţia bună, de-aici nu mai are rost să ne întoarcem şi să-şi aducă aminte ce-a spus Prodan, la care el a zis că-l scuipă-n gură pe Prodan, dar am continuat totuşi să înaintăm, însă eram deja atît de obosiţi, că nu ne-am mai tîrît regulamentar, aşa cum fuseserăm învăţaţi la instructajul de la orele de Apărarea Patriei, mai curînd am luat-o în patru labe, eu mergeam în faţă, ca deschizător de drum, între timp se făcuse foarte cald,

simţeam că am transpirat de curgeau apele de pe mine, însă nu ne-am oprit, ne-am continuat tîrîşul, în spatele nostru cafteala încă era în toi, din cînd în cînd cîte o săgeată ne vîjîia pe la urechi şi ne era tot mai sete şi transpiram tot mai abundent şi cînd mi s-a părut că trebuie să fim deja foarte aproape de marginea lanului, m-am pus pe burtă, s-a apropiat şi Puiu, punîndu-se pe burtă şi el, ei, şi cînd ne-am uitat din nou şi am văzut postul de observaţie şi, în faţa lui, capul de copil înfipt în lance, atunci ni s-a făcut şi mai sete, şi Puiu a spus că lui nu-i mai pasă, el se-ntoarce după plosca lui, pentru că de la tîmpenia asta de vopsea are o amăreală în gură, dar nu s-a clintit totuşi din loc, şi am văzut cum îi tremură colţul gurii, eram şi eu foarte speriat, atît de mult că n-am vrut să-mi scot încă o dată capul din lan.

O vreme, am rămas nemişcaţi, pe burtă, iar la un moment dat, ridicîndu-mă în coate, am simţit cum transpiraţia amestecată cu vopseaua neagră mi se prelinge pe ceafă, pînă la subsuori, şi atunci m-am gîndit că dacă mai trebuie să stau mult acolo, în plin soare, atunci o să mă fac ca o zebră, şi la gîndul ăsta m-a umflat rîsul, Puiu m-a tras de mînecă, întrebîndu-mă în şoaptă ce m-a apucat de rîd aşa, iar eu i-am făcut semn că nimic, apoi am mai înaintat puţin şi mi-am mai scos o dată capul din grîu, porumbeii tot mai planau pe deasupra postului de observaţie, am văzut că de jur împrejur, pe o rază de vreo treizeci de metri, grîul era călcat în picioare, santinelă nu era, de parcă lancea aia i-ar fi ţinut locul, şi atunci m-am uitat în spate, spre locul unde se cafteau ceilalţi, dar în afară de grîul care se unduia la mişcările lor nu se vedea nimic, apoi cineva a sărit din grîu şi a început să alerge spre postul de observaţie, în primul moment am crezut că e Prodan cel Mic, dar pe urmă l-am recunoscut, Jancsi era, abia apucase să facă doi paşi, cînd cineva l-a şi ajuns din urmă şi i-a pus piedică pesemne, pentru că Jancsi a scos un strigăt, prăvălindu-se cu mîinile întinse lateral înapoi în lan, şi atunci m-am pus la loc, pe burtă, spunîndu-i lui Puiu că postul de observaţie nu e păzit şi că probabil am putea să ne căţărăm sus ca să luăm mingea, şi ar fi bine să şi pornească imediat, la care el a zis că toată chestia asta cu războiul e o escrocherie pentru că e interzis să te urci în postul de observaţie, pentru că el se află în proprietatea Asociaţiei Vînătorilor şi numai cine are permis de vînătoare poate să urce acolo, şi că lui îi spusese taică-su că se mai uită cei de la colectivă cu binoclul la postul de observaţie, să prindă braconieri, în timp ce vorbea, am văzut că e palid de frică, soarele ardea aşa de puternic, că mi se uscase gîtlejul, abia mai puteam să zic ceva, şi atunci am scuipat pe jos saliva neagră şi amară din gură, gîndindu-mă la baioneta lui Prodan,

şi i-am spus lui Puiu că m-am săturat, dacă-i atît de căcat pe el, atunci numai de-al dracu' o să urc eu, dar Puiu mi-a zis că ce m-agit, ştiu bine că nu pot să mă duc pînă nu ne dă Prodan semnalul, şi atunci iarăşi am simţit în gură gustul scîrbos al cenuşii de la dopurile de plută, dar nu mai aveam destulă salivă ca să scuip din nou, şi am spus că Prodan, cu tot cu baionetă, poate să se ducă dracului, şi m-am ridicat în genunchi şi mi-am aruncat suflătoarea şi muniţia pe jos şi m-am ridicat în picioare şi, cît am putut de repede, am început să alerg spre postul de observaţie.

Cînd m-am ridicat în picioare, mi-am pus în gînd ca nici de-al dracu' să nu mă uit mai îndeaproape la lance, dar, ajungînd lîngă ea, n-am rezistat, am tras cu ochiul şi am văzut că mînerul era plin de sînge, se vedea că şi în punga de plastic se adunase sînge cam cît lăţimea unei palme, dar ce anume era înfipt în vîrful lancei nu se vedea, şi nici n-am vrut să mă uit ca lumea, am preferat să-mi întorc capul, pentru că-mi era teamă că n-o să mai am curaj să mă caţăr în postul de observaţie, mă gîndeam că-n vîrful lancei o fi doar un porumbel sau un iepure braconat, şi între timp am ajuns la postul de observaţie şi am luat-o pe scară în sus.

Scara nici măcar nu era una adevărată, era doar o prăjină cu nişte stinghii orizontale bătute-n cuie, cum mă căţăram, se clătina destul de tare, iar stinghiile trosneau, trebuia să mă ţin cu putere fiindcă n-aveam poftă să cad, şi atunci, în timp ce mă căţăram, m-am uitat în sus, şi printre scîndurile podelei de la postul de observaţie am văzut că acolo sus e cineva, era Remus Frunză, ghemuit într-un colţ, pe un morman de frînghii, am văzut că fumează, faţa îi era roşie de vopsea, şi se uită fix la mine prin fanta dintre scînduri, asta m-a mirat foarte tare, pentru că pînă atunci crezusem că luptase şi el alături de ceilalţi, în lan, şi atît de tare m-am speriat de el, că mi-a pierit şi graiul, am rămas cu mîna pe ultima stinghie, nici Remus Frunză n-a zis nimic, se uita doar la mine, iar cînd a clipit, am văzut că avea şi pleoapele vopsite în roşu, linia sprîncenelor îi era întărită cu negru, iar pe faţă şi pe frunte îşi pictase dungi negre, arăta într-adevăr foarte fioros, mi s-a şi pus un nod în gît, mă gîndeam c-ar trebui să cobor, dar nu mă puteam mişca, îmi simţeam mîna încremenită pe ultima stinghie a scării, ei, şi atunci cineva s-a răstit la mine să nu mă opresc, să continui să urc, era Romulus Frunză, fratele mai mic al lui Remus, stătea şi el acolo, pe banca din postul de observaţie, numai că nu-l văzusem, la care şi Remus a dat din cap, dar n-a zis nimic, a tras numai un fum din ţigară, suflîndu-l pe nări, ei, şi atunci am reuşit să mă adun cumva şi să mă caţăr pînă sus, cu picioarele ca de plumb, şi atunci, brusc, Remus Frunză m-a apucat de

încheietura mîinii şi m-a tras înăuntru, în postul de observaţie, între timp am auzit că Romulus mă întreabă care-i numele meu, şi atunci i-am zis, la care el a dat din cap şi m-a întrebat dacă eu sînt orfanu' ăla şi eu i-am zis că nu sînt orfan, tata e la Canal, şi atunci Romulus a făcut un gest a lehamite şi a zis că-i totuna, apoi mi-a zis că mă felicită, pentru că n-ar fi crezut ca vreunul dintre noi să ajungă pînă la ei, şi m-a întrebat ce caut acolo, atunci şi Remus Frunză s-a uitat la mine, de parc-ar fi aşteptat să vadă ce răspund, şi-a stins ţigara într-un capac de tablă rămas de la un bidon de lapte, iar eu n-am îndrăznit să spun nimic, şi atunci deodată Remus Frunză şi-a scos şişul şi, fără să-l deschidă, a început să se joace cu el, frămîntîndu-l printre degete, iar Romulus mi-a spus că pentru ultima oară mă întreabă, ce caut acolo cînd ştiu bine că miradorul este zonă interzisă pentru toată lumea şi bineînţeles că eu n-am îndrăznit să-l întreb că atunci ei ce caută acolo, i-am spus c-am venit pentru minge, s-o iau cu mine, la care Romulus Frunză a zis, ia te uită, zău, el nu s-ar fi gîndit la asta niciodată, o spunea în batjocură, însă fără să zîmbească, apoi a spus că e-n regulă, dacă tot am venit, să stau jos, dar să am grijă, că totul e plin de găinaţ de porumbel, şi atunci m-am uitat în sus şi am văzut că sub acoperişul postului de observaţie erau scînduri bătute în cuie de-a latul, pe care stăteau porumbei, pe puţin patruzeci, vîrîndu-şi ciocurile în pene, de stat jos bineînţeles că nu era loc, Romulus Frunză ocupase banca în întregime, lîngă Remus, pe grămada de frînghii, ar mai fi fost loc, însă acolo n-am îndrăznit să mă aşez, deşi nu mai ţinea şişul în mînă, aşa că am zis că le mulţumesc, dar eu venisem numai după minge şi, dacă se poate, atunci eu m-aş duce, la care Romulus Frunză mi-a spus doar că ba n-o să mă duc nicăieri, apoi m-a întrebat dacă văd eu vreo minge pe-acolo, şi eu i-am zis că nu, pentru că într-adevăr nu vedeam nici una, şi mi-am umezit buzele şi i-am mai zis că asta-i o escrocherie, fiindcă fusese vorba ca mingea să fie acolo, şi că în aceste condiţii asta nu-i o treabă cinstită, la care Romulus Frunză mi-a spus să-mi intre bine-n cap că războiul nu e niciodată o treabă cinstită, e o chestie de victorie şi nu de onoare, dar că-mi apreciază curajul de-a fi îndrăznit să-i spun asta verde-n faţă, şi că imediat se va dovedi dacă sînt într-adevăr curajos sau dau numai din gură, pentru că acum o să-mi ofere ocazia să-mi dovedesc curajul şi, zicînd astea, Remus a luat de lîngă mormanul de frînghii o stinghie, şi a aşezat-o pe jos, în mijlocul ei se vedea o pată maronie aidoma unei mîini cu degetele răsfirate, iar Romulus mi-a spus să mă pun în genunchi şi să-mi aşez frumuşel mîna dreaptă pe scîndură, iar cînd mi-am pus-o, atunci brusc mi-am dat seama de ce-o să urmeze, fiindcă văzusem aşa ceva odată, într-un

film cu partizani, şi aş fi vrut să-mi retrag mîna, dar deja era prea tîrziu, pentru că Remus şi-a scos din nou şişul, deschizîndu-l şi împlîntîndu-l în bucata de lemn, dintr-o singură mişcare, între degetele mele inelar şi mijlociu, şi în timp ce cuţitul vibra, simţeam cum lama îmi atinge din cînd în cînd pielea inelarului, între timp Romulus mi-a spus că frate-su are o mînă destul de sigură şi c-ar fi mai bine să nu încerc să-mi trag palma de pe scîndură, pentru că, cine ştie, cuţitul ar putea aluneca, iar Remus n-a zis nimic, a apucat numai mînerul cuţitului, l-a scos din scîndură şi a început să mi-l joace printre degete, auzeam cum lama se înfige în lemn, pocnind, iar cînd Remus o scotea, de fiecare dată scîndura trosnea, pocnet-trosnet, pocnet-trosnet, m-am uitat la mîinile mele, aşa, răsfirate, degetele-mi păreau foarte subţiri, însă eu mă gîndeam că totuşi nu-s destul de subţiri fiindcă, mai devreme sau mai tîrziu, Remus tot o să nimerească vreunul, simţeam cum pe tot braţul, pînă la umăr, mi se face pielea de găină, n-am vrut să mă uit, n-am vrut să văd cum îmi joacă cuţitul printre degete, am dat să-mi ridic capul ca să nu fiu nevoit să mă uit, şi cînd mi-am ridicat privirea, am văzut că Romulus Frunză se uită la mine, dînd din cap şi zîmbind şi spunînd că e-n regulă, pînă aici e bine, şi am auzit cum ritmul pocnetelor şi al trosnetelor se accelerează, dar nici de-al dracu' nu m-am uitat în jos, mă uitam în continuare la Romulus, şi atunci Romulus m-a întrebat dacă sînt eu într-adevăr sigur că vreau să iau mingea aia, iar eu am vrut să zic că nu, da' de unde, nu vreau nimic, dracu' are nevoie de mingea Prodanilor, vreau numai să-mi iau odată mîna de-acolo, între timp simţeam cum vibrează scîndura sub palmă, de atîta dans al cuţitului, şi atunci am renunţat să mai spun ceva, am încuviinţat numai din cap, cu toate că ştiam că mai degrabă ar fi trebuit să dau din cap că nu, dar totuşi am încuviinţat, şi atunci Romulus a spus că bine, dar să ţin minte că din cauza încăpăţînării mele nu numai eu o să dau de bucluc, ci şi toţi ceilalţi de pe strada noastră, dar dacă rezist pînă cînd îi zice el lui frate-su să înceteze, atunci o să-mi spună unde-i mingea, iar dacă nu, nici atunci nu-i bai, atunci trebuie să zic numai că-i destul şi că mă predau, şi în clipa aia cuţitul din mîna lui frate-su are să se oprească şi eu o să fiu liber să plec, iar eu m-am gîndit la lancea înfiptă în pămînt şi la sîngele care se prelingea din sacul de plastic, şi ştiam că de-acum pentru mine e totuna, şi atunci am spus că cinstit ar fi dacă şi Romulus şi-ar pune palma lîngă a mea, dar Romulus nici măcar nu s-a înfuriat la asta, mi-a spus numai că acum el decide ce e cinstit şi ce nu, şi atunci n-am mai zis nimic, nici nu m-am mai uitat la Romulus, ci în spatele lui, pe peretele din scînduri, şi am văzut atunci că

pe el sînt bătute în cuie, una lîngă alta, o mulţime de aripi de porumbel, între timp simţeam că mîna lui Remus se mişcă şi mai repede, şi deodată Romulus m-a întrebat de cînd nu mai avem nici o veste de la tata, şi atunci era cît pe-aci să-mi mişc mîna, atît de mult m-a mirat întrebarea lui, şi am vrut să-i spun lui Romulus că asta nu-l priveşte, dar apoi i-am zis totuşi că de multă vreme, la care Romulus mi-a spus să-mi intre-n cap că acum şi eu sînt orfan, întocmai ca el şi frate-su, şi atunci eu i-am zis că nu-i adevărat, nu sînt, şi m-am uitat în jos la mîna mea, iar mîna lui Remus ajunsese să se mişte atît de repede încît nici nu se mai distingea clar între care două degete ale mele înfigea cuţitul, pocnetele şi trosnetele păreau un singur sunet, scîndura vibra grozav sub palmă, era de parcă simultan, pe toate degetele, aş fi simţit răcoarea lamei, de parcă mi-aş fi pus o mănuşă de fier, mare şi care vibra, simţeam că pe tot trupul pielea mi se făcuse de găină, mă gîndeam că probabil mi se ridicase şi părul în cap, ca atunci cînd la ora de fizică m-au conectat la curent, mi-am strîns pumnul de la mîna stîngă, ştiam că acuşi şi mîna dreaptă mi se va încleşta pe scîndură şi ştiam şi ce va urma, vîrful cuţitului o să-mi treacă prin deget ca prin unt, de-aia n-am vrut cu nici un chip să-mi mişc mîna, ştiam că n-am voie s-o fac, m-am uitat la Remus Frunză şi am văzut că şi-a scos vîrful limbii, scrutîndu-şi, cu pleoapele întredeschise, mîna, dar la un moment dat şi-o fi dat seama că mă uit la el, pentru că şi el s-a uitat la mine şi cuţitul îmi juca şi mai repede printre degete, ştiam că asta e, mai repede de-atît nu se poate, acuşi o să înceteze, şi atunci deodată Remus a rînjit, închizîndu-şi ochii, şi am văzut că are dinţii vopsiţi în negru şi pleoapele în roşu, iar în mijlocul pleoapelor erau desenate, cu cărbune, două pupile mari şi negre, şi cînd am văzut asta, am început iarăşi să transpir, ştiam că acum o face pe nevăzutelea, acum precis o să dea greş şi o să-mi vîre cuţitul în vreun deget, ştiam că n-o să mai rezist, o să ţip şi o să-l rog să înceteze, şi atunci am strîns din dinţi, pentru că nici de-al dracu' n-am vrut să ţip, pentru că ştiam că dacă o să ţip atunci o să-şi bage cuţitul fix în dosul palmei mele, mi-am adus aminte că aşa fusese şi în film, asta fiind pedeapsa celor laşi, însă ţipătul îmi pornise deja din gît, şi am hîrîit lung, cu dinţii încleştaţi şi cu faţa schimonosită, fiecare muşchi mă durea şi pulsa, însă mîna-mi era în continuare lipită de scîndură, şi nici să înceteze nu i-am zis, adevărat că nici n-aş mai fi putut, fiindcă urlam, şi atunci Romulus Frunză mi-a rînjit, şi-a întins brusc mîna, aşezînd-o lîngă a mea, pe scîndură, Remus nici n-a deschis ochii, însă trebuie să fi ştiut ce s-a întîmplat, deoarece cuţitul juca deja şi printre degetele lui Romulus, mîna i se mişca atît de repede, încît nu se mai

vedea deloc, iar scîndura vibra atît de puternic sub palmă, încît aveam impresia că întreg postul de observaţie se clatină, nu mai strigam, doar sîsîiam, şi atunci Romulus Frunză a spus că e-n regulă, n-ar fi crezut c-o să rezist atît, acum mai urmează numai să privesc adevărul în faţă, că sînt orfan, că nici eu n-am tată, trebuie să spun doar atît, că ştiu că a murit şi că n-o să mai vină niciodată acasă, şi el în clipa aia o să-mi spună unde-i mingea, dar eu tot n-am zis nimic, şi atunci Romulus mi-a spus din nou să-l cred pe cuvînt, că mi-ar fi şi mie mai bine dacă o spun cu voce tare, o să văd c-o să mă simt uşurat, iar cînd a tăcut, în clipa aia, am ghicit unde-i mingea, şi-mi era ciudă că nu ghicisem mai repede, şi am strigat tare că nu, nici de-al dracu', şi să crape amîndoi, şi mi-am tras repede mîna, în timp ce cu genunchii am împins stinghia spre Remus, şi am plonjat spre scară, şi am văzut cum Remus îşi deschide ochii, împlîntînd cuţitul fix în locul în care îmi fusese palma, iar deoarece scîndura alunecase, acolo era acum palma lui Romulus, dar dacă lovitura de cuţit o nimerise sau nu, asta n-am mai văzut, pentru că atunci eu începusem să cobor scara, am auzit numai că unul din ei scoate un urlet, atît de tare, că porumbeii de sub acoperiş şi-au luat zborul, iar eu am coborît cît am putut de repede, aproape de sol mi-a alunecat mîna cu care mă ţineam de scară şi am aterizat drept în fund, spre norocul meu nu m-am lovit prea tare, m-am uitat în sus şi l-am văzut pe Remus Frunză aplecat peste parapetul postului de observaţie, de unde mi-a spus cu voce hîrîită să alerg cît mă ţin plămînii, fiindcă acum e vai de viaţa mea, că m-ar ajunge din urmă şi dac-aş avea un avans de două sute de metri, şi atunci am simţit că mă ustură mîna şi uitîndu-mă, am văzut că-mi curge sînge din micile răni pe care mi le făcuse la degete, de-aia îmi alunecase mîna de pe scară, pentru că aveam palma lunecoasă de sînge, şi am vrut s-o las naibii de minge, să rămînă acolo unde e, dar atunci m-am gîndit că nici de-al dracu' n-o s-o las, şi m-am ridicat şi am alergat la lance, am smuls-o din pămînt, am luat sacul de plastic din vîrf, am aruncat lancea cît colo şi, cu sacul în mînă, am început să alerg înapoi, spre Marele Copac.

În timp ce alergam, am simţit cum din sac ţîşneşte un jet gros de sînge, de era să-mi alunece sacul din mînă, după greutatea lui mi-am dat seama că nu poate fi altceva în el decît mingea, şi nici sîngele nu poate fi decît sînge de porumbel, apoi l-am văzut pe Puiu sărind din lan, şi atunci i-am strigat că avem mingea, o am în mînă, şi să alergăm, dar Puiu încremenise la marginea lanului, holbîndu-se la postul de observaţie, ajungînd lîngă el m-am uitat şi eu şi l-am văzut pe Romulus, cu o goarnă în mînă, aplecat peste marginea

miradorului, şi pe Remus Frunză coborînd în goană scara, deşi se ţinea doar cu o mînă, fiindcă în cealaltă avea o făclie aprinsă, şi atunci am auzit goarna sunînd, Romulus trîmbiţa un fel de imn pe care nu-l cunoşteam, dar ştiam că nu poate fi decît un semnal de alarmă, şi atunci i-am zărit pe toţi ceilalţi de pe strada vecină ivindu-se din lan şi începînd să alerge spre postul de observaţie, credeam că mă vînează pe mine ca să ia mingea înapoi, şi atunci m-am uitat din nou în spate şi-am văzut că Remus Frunză a ajuns la marginea lanului şi s-a oprit şi a atins pămîntul cu făclia, şi atunci mi-am adus aminte de dîrele de catran care împînzeau lanul, auzind în acelaşi timp cum, sfîrîind, iau foc, şi deja ştiam ce-o să urmeze, de ce au zis că n-am decît să alerg cît mă ţin plămînii, flăcările au şi ajuns lîngă mine, am văzut cum şerpuiesc prin grîu, grîul încă nu luase foc, şi atunci toată lumea a început să strige, şi ai noştri, şi ai lor, cu toţii au ieşit din lan, între timp focul s-a împrăştiat, iar grîul s-a aprins, paiele ardeau cu vîlvătaie galbenă, prea mult fum nu ieşea, totuşi blocurile şi oraşul nu se mai vedeau, i-am auzit pe mulţi tuşind, alergau şi ai noştri, dar nu atît de organizat ca ceilalţi, ci absolut haotic, care spre Marele Copac, care spre postul de observaţie, eu încă alergam în direcţia flăcărilor, strîngînd cu putere sacul de plastic la piept şi strigîndu-l pe Prodan să vină, să ia odată curva aia de minge de la mine, deşi ştiam că bătălia se terminase şi ar fi cazul să mă întorc şi să ies din lan, pentru că şi paiele, şi grîul ard ca untdelemnul, dar cu toate astea n-am putut să mă întorc, cu toate astea am continuat să alerg direct spre flăcări, gura şi plămînii mi se umpluseră de fumul negru şi usturător, simţeam că mă apucă tusea, urlînd şi agitîndu-şi mîinile în aer, cineva a trecut în goană pe lîngă mine, dar nu l-am recunoscut, am alergat în continuare spre flăcări, ştiam c-ar trebui să mă opresc şi mai ştiam şi că n-o s-o fac, ci o să traversez alergînd marea de flăcări, deşi mi-era clar că n-o să reuşesc, am văzut pe cineva zvîrcolindu-se prin fum şi deodată m-am gîndit oare pe unde-or fi Puiu şi şoricelul pe care voiam să-l scalpăm, ajunsesem foarte aproape de flăcări, auzeam cum trosnesc spicele arzînd, suna exact ca răpăitul mitralierelor din filme, ştiam c-o să cad şi-o să arunc mingea direct în foc, şi atunci am auzit cum Romulus Frunză îmi urlă numele, urla că acum mi-a sosit ceasul morţii, înaintea mea se înălţau flăcări galbene, şi atunci, uitîndu-mă peste umăr, l-am văzut pe Remus, care-l ducea pe Romulus în cîrcă, alergînd spre mine şi strigînd că ăsta mi-e sfîrşitul, Romulus agita un lasou, auzeam cum vîjîie prin aer, şi atunci am plonjat drept în mijlocul flăcărilor, simţind cum mi se pune laţul de gît, strangulîndu-mă, am căzut pe spate, sacul de plastic mi-a căzut din mînă,

rostogolindu-se în foc, iar eu mi-am dus mîinile la gît ca să ţin de funie, în timp ce Remus striga uraaa, alergînd înapoi spre postul de observaţie, cu frate-su în cîrcă şi pe mine tîrîndu-mă de funie în urma lor, m-am întors pe-o parte, încercînd să mă eliberez din laţ sau măcar să mă ridic, dar mă durea mîna şi, cum mă tîrau în urma lor, picioarele nu mă mai ţineau, flăcările pîrîiau cu zgomot, din direcţia colectivei se auzea un bubuit ca de tunet, auzindu-l mi-a venit în minte ce-mi spusese Puiu despre seceriş şi despre motorină, probabil că luase foc şi motorina, iarăşi am văzut mişcare printre flăcări şi am vrut să strig să vină, să alerge cineva după mine, zgomotul s-a intensificat, ca atunci cînd tună, cum mă trăgeau fraţii Frunză după ei, tricoul mi s-a ridicat şi simţeam că armura de carton mi-a ieşit pe jumătate de sub tricou, am vrut să trag de ea cu o mînă, să mi-o scot, iar funia mi s-a strîns şi mai mult în jurul gîtului, simţeam c-o să leşin, şi atunci am văzut că în stînga mea sare cineva din lan, era Prodan, cu tricoul legat peste nas şi gură, cu suflătoarea lui ca o mitralieră îndreptată spre-nainte, alerga spre fraţii Frunză, am văzut că are baioneta prinsă de capătul celui mai lung tub Bergmann, am crezut că o s-o înfigă în spatele lui Remus, dar în loc de asta Prodan s-a aruncat pe-o parte, punîndu-i piedică lui Remus care a căzut, Romulus a căzut şi el de pe spatele lui Remus, rostogolindu-se în grîu, iar eu mi-am dus mîna la gît şi m-am eliberat din laţ, mîna dreaptă mă durea de parcă mi s-ar fi julit toată pielea de pe ea, m-am ridicat în genunchi, tuşeam, am văzut că Prodan îşi îndreaptă baioneta spre Remus, şi atunci deodată s-a auzit o mare sfîrîială şi totul s-a acoperit de fumul negru şi gros, cu mult, dar cu mult mai amar decît dopurile de plută arse, n-am vrut să-l inhalez, am vrut să mă ridic, să fug de-acolo, să fug înapoi spre postul de observaţie, deşi bubuiturile s-au amplificat foarte mult, auzeam trosnetul focului peste tot în jurul meu, şi atunci am ştiut cu siguranţă că n-o să mai am puterea să mă ridic, că-n genunchi o s-aştept să mă cuprindă flăcările.

Zgomotul ajunsese atît de puternic încît aveam impresia că numai capul meu vîjîie de la atîta fum înghiţit, deodată mi s-a părut că aud vocea lui Puiu strigîndu-mă pe nume, şi cînd am încercat din nou să mă ridic, brusc fumul s-a risipit şi am văzut un convoi de maşini uriaşe apropiindu-se încet, erau combinele, cu tot cu remorci, şi maşina pompierilor, un colectivist îndrepta un jet de apă spre grîu, şi mai veneau două camioane încărcate cu butoaie cu apă, colectiviştii aruncau cu vedrele apă peste grîu, una din combine era condusă de tatăl lui Puiu, cînd a trecut pe lîngă mine l-am auzit înjurînd lung, deodată m-a apucat din nou tusea şi ochii mi s-au umplut de lacrimi, am văzut apoi că remorcile erau pline de copii, într-

una se afla şi Puiu, strigîndu-mă pe nume, cînd au ajuns în dreptul meu, l-am văzut şi pe tatăl Prodanilor în remorcă, el, zărindu-mă, s-a aplecat în afară şi, cu ambele mîini, m-a ridicat şi m-a băgat în remorcă, apoi l-am auzit spunînd că-mi dă el mie război, eu încă mai tuşeam de-a binelea cînd mi-a ars două palme zdravene şi mi-a spus că dac-aş fi odrasla lui, m-ar omorî în bătaie, şi într-adevăr Prodan cel Mic zăcea lîngă unul din butoaie, cu falca umflată, şi atunci nea Prodan m-a întrebat dacă ştiu unde-i Nicu al lui, şi eu i-am spus pe unde-l văzusem ultima oară, dar nu cred că a înţeles ce i-am zis, pentru că mai tuşeam încă, aveam sînge în gură de la palmele primite, între timp ajunseserăm aproape de marginea lanului, tatăl lui Prodan îl striga întruna pe fiu-su, Nicu, Nicuşor, însă Prodan nu era de văzut nicăieri, focul nu mai ardea şi se vedea bine că cel puţin o treime din marele lan de grîu fusese distrusă, peste tot era plin de paie arse, băltoace negre şi spice de grîu carbonizate, iar din loc în loc se mai zărea şi ceva grîu intact printre paiele fumegînde.

Ajungînd la postul de observaţie, combina s-a oprit, l-am auzit pe tatăl lui Puiu spunînd ce noroc avem că n-a luat foc şi pădurea, Puiu mi-a întins un pahar de tablă cu apă, să beau şi să mă spăl pe faţă, i-am mulţumit, bineînţeles că apa era amară de la funingine, dar am băut-o totuşi, gîndindu-mă între timp ce bine-a făcut Puiu că-i povestise lui taică-su că ne vom război acolo, apoi mi-am şters faţa cu tricoul, tatăl lui Prodan începuse să strige din nou după fiu-su şi au început să strige şi ceilalţi, cînd m-am uitat în direcţia spre care arătau cu toţii, la vreo cincizeci de metri de noi, l-am văzut pe Prodan ieşind din lan şi uitîndu-se în spate, cînd a dat cu ochii de combina cu remorcă şi de taică-su, s-a ridicat în picioare şi a început să alerge, şontîcăind, spre pădure, iar taică-su a început să strige şi mai tare după el, să stea locului, că de nu, îl omoară-n bătaie, îl jupoaie de viu, îi face spatele nojiţe de opinci, apoi îl spînzură de limbă, între timp tatăl lui Puiu a pornit combina, luîndu-se după Prodan, era clar că-l vom ajunge repede, Prodan a aruncat o privire înapoi, pe urmă s-a oprit şi s-a întors cu faţa la noi, aşteptîndu-ne cu mîinile pe lîngă corp, se vedea că ştie ce-o să urmeze, taică-su a sărit din remorcă şi a început să alerge spre el, iar cînd a ajuns, nici nu s-a oprit, încă din mers i-a ars o palmă zdravănă, de Prodan era să cadă sub combină, sîngele i-a dat pe nas, dar s-a ridicat repede, aşezîndu-se în faţa lui taică-su, şi atunci am văzut că mai ţinea baioneta în mîna dreaptă, iar taică-su i-a zis să-şi ceară iertare, apoi i-a tras cu putere un pumn în plex, Prodan s-a chircit de parc-ar fi dat la raţe, un fir de salivă neagră i se prelingea din gură, şi atunci taică-su a mai ridicat o dată mîna, iar Prodan a

făcut un pas înapoi şi i-a cerut iertare, se vedea că acuşi-acuşi leşină, baioneta îi scăpase jos şi se înfipsese în pămînt, la picioarele lui, uitîndu-mă mai bine, am văzut că lama era plină de sînge, a văzut pesemne şi tatăl lui Prodan, căci s-a aplecat, a smuls-o din pămînt, a şters-o de una din mînecile cămăşii, întrebînd apoi pe unde dracu' s-au ascuns procleţii ăia de fraţi Frunză, iar Prodan a făcut semn spre pădure, zicînd c-au fugit, şi atunci tatăl lui Prodan a şters încă o dată baioneta, după care s-a uitat lung la fiu-su, spunînd că dacă-l mai prinde răscolindu-i printre lucrurile care-i amintesc de război, atunci pe cuvîntul lui de om că-l umple de sînge şi-l bate măr, pînă nu mai mişcă. La care Prodan a tăcut mîlc, a dat din cap, uitîndu-se, fără să vadă, spre pădure, iar taică-su s-a întors cu faţa şi am văzut că zîmbeşte.

Africa

Pe tata îl luaseră de aproape un an şi trecuseră mai mult de patru luni de cînd nu mai aveam nici o veste de la el, nici scrisori nu mai veneau, nici cărţi poştale din alea, scrise dinainte, în care obişnuia să ne aducă la cunoştinţă că e bine şi mîndru de faptul că zi de zi reuşeşte să depăşească norma, deci nu ştiam nimic despre el, iar pe mama degeaba o tot întrebam de ce nu ne mai scrie tata, nici măcar nu se sinchisea să-mi dea vreun răspuns, în sîmbăta aceea, după ce, a nu ştiu cîta oară, am găsit goală cutia poştală, am văzut că se schimbase la faţă, şi în timp ce urcam scările, pe mama deodată a apucat-o tusea, dar atît de tare c-a trebuit să se agaţe de balustradă, am văzut cum i scuturã umerii şi cum se apleacă în faţă, şi ştiam că de fapt nu tuşeşete, ci plînge, se preface doar că tuşeşte, pentru că nu vrea s-o văd plîngînd, nu vrea să mă sperie, şi atunci mi-am dat seama că precis se gîndeşte că tata murise acolo, la Canal, dar ştiam că asta nu se poate, mi-aş fi dat eu seama dacă tata ar fi păţit ceva, mai ales în dimineţile cînd, în drum spre şcoală, mă uitam la fotografia lui, scoasă dintr-un vechi livret militar, pentru că aveam impresia că atunci tata, de-acolo, de la Canal, se gîndeşte la mine, şi pentru că, atunci cînd l-au luat, îmi promisese că se va întoarce şi mă va lua şi pe mine cu el la mare, am văzut, deci, că mama plînge, dar m-am prefăcut că nu observ, aşa c-am lovit-o, grijuliu, cu mîna peste spate, de parcă aş fi crezut-o într-adevăr că tuşeşte, cînd am ajuns la etajul patru nu mai plîngea, a scos o batistă mare şi, ştergîndu-se pe faţă, mi-a spus că se înecase numai, dar i-a trecut, iar eu i-am zis că atunci e-n regulă şi să aibă grijă, pentru că-i dăduseră lacrimile de-atîta tuse şi i s-a scurs fardul pe obraz, aşa c-ar trebui să-şi şteargă faţa, ea a dat din cap, spunîndu-mi doar să merg la mine-n cameră, să citesc sau să mă uit peste lecţii, să merg şi să nu protestez, deşi nici prin cap nu-mi trecuse să protestez, fiindcă voiam să văd dacă soldatului de plumb, de care făcusem rost la şcoală, îi vine sau nu armura pe care o meşterisem cu o săptămînă înainte dintr-o bucată de tinichea găsită printre gunoaie, tare mult aş fi vrut să se potrivească, pentru că numai eu aveam un comandant adevărat în jocul nostru de-a războiul, pe care obişnuiam să-l jucăm cu băieţii, în casa scărilor, lui Feri îi turnase taică-su unul, din plumb, pe care-l pictaseră împreună, dar pe mine n-avea cine să mă ajute la aşa ceva, mama nu ştia de jocul ăsta, fiindcă-mi

interzisese jocurile violente de orice fel, de cînd, din cauza unui asemenea joc, a ars lanul de grîu din spatele blocului, aşa că m-am dus, cuminte, la mine-n cameră, cum mă rugase, mi-am scos şi cartea, şi caietul de matematică, pe care le-am pus pe masă, pentru ca, în caz că i-ar fi trecut prin cap să mă verifice, să vadă că învăţ.

Uşa camerei a rămas întredeschisă, am auzit-o pe mama intrînd şi ieşind din dormitor, apoi intrînd în bucătărie, uşa dulapului a scîrţîit, cred că şi-a luat un pahar, fiindcă am auzit apa curgînd îndelung, pesemne ca s-o mai răcească, apoi a băut apă, aruncînd în chiuvetă restul din pahar, şi-a tras un scaun şi s-a aşezat, în acest timp eu m-am pus pe vine, lîngă biroul meu, am scos cu grijă, ca să nu fac zgomot, sertarul de jos şi l-am aşezat pe covor, în spatele sertarului îmi dosisem lucrurile despre care nu voiam să ştie mama, decoraţia pe care o primisem de la bunicu', cutia de conserve în care făceam să explodeze carbid, praştia, tomahawkul, toţi soldaţii mei de plumb, cartuşele golite de gloanţe, care încă mai miroseau a praf de puşcă, şi armura învelită într-o cîrpă, pe asta am scos-o repede, aşa cum era, cu tot cu cîrpă, apoi am pus la loc sertarul, dinspre bucătărie nu se mai auzea nici o mişcare, aş fi vrut să ştiu ce face mama, n-avea obiceiul să mă pîndească, dar n-aş fi vrut să-mi descopere ascunzătoarea asta, de aceea am împins la loc sertarul, la fel de grijuliu cum îl scosesem, pe urmă m-am ridicat, mi-am pus creioanele colorate şi rigla lîngă caiet, de parcă într-adevăr îmi făceam temele, şi abia atunci am scos din buzunar soldatul meu de plumb, în timp ce desfăceam cîrpa, am auzit cum scîrţîie scaunul din bucătărie, şi atunci mi-am zis că s-o fi ridicat mama de pe scaun şi acuşi o să intre, să vadă ce fac, aşa c-am strîns repede soldatul de plumb între coapse şi mi-am luat creionul în mînă şi am început să scriu titlul: temă de casă, şi atunci am auzit-o pe mama izbucnind în plîns, dar preţ de o secundă numai, apoi şi-a astupat probabil gura cu mîna, pentru că se făcuse linişte, dar şi aşa, în liniştea aceea, am auzit că mama plînge, m-am trezit strîngînd creionul cu atîta putere, că mă dureau degetele şi, deşi nu voiam să mă gîndesc la ea, mi-o închipuiam cum stă acolo, la masa din bucătărie, sprijinindu-se în coate, cu mîinile lipite de gură şi lacrimile curgîndu-i pe obraji, şi ştiam că degeaba aş fi închis ochii, tot asta aş fi văzut, şi degeaba m-aş fi dus la ea, şi degeaba i-aş fi spus să nu mai plîngă, că n-ar fi făcut decît să strige la mine, ca după aceea, noaptea, să plîngă din nou, cel mai bine ar fi să nici nu ştie c-am auzit-o, dar ştiam că oricum n-o să reziste, oricum va izbucni iarăşi în plîns, şi se va supăra după aceea pe mine, fiindcă am auzit-o, şi cu toate că eu n-am nici o vină, tot pe mine o să mă certe, mă gîndeam că cel mai

bine ar fi să pun la loc, în sertar, soldaţii de plumb, că în mod sigur se va lăsa cu scandal, însă prea eram curios să văd dacă armura se potriveşte soldatului meu celui nou, aşa c-am început să desfac cu grijă cîrpa, dar numai cu mîna stîngă, şi fără să-l scot dintre coapse, în mîna dreaptă ţineam în continuare creionul, de parcă mi-aş fi făcut temele, desfăcînd între timp cîrpa pătată de ulei, şi atunci am auzit că, într-adevăr, mama a izbucnit în plîns, atît de violent şi sfîşietor, ca niciodată pînă acum, şi atunci am tras o sperietură, mîna mi-a tresărit şi vîrful creionului s-a rupt de cît de tare îl apăsasem pe hîrtie, şi am auzit cum mama împinge scaunul şi se ridică şi blestemă, s-o bată Dumnezeu, spunea, bat-o s-o bată Dumnezeu de viaţă, apoi s-a auzit un zgomot de cioburi, şi ştiam că dăduse cu paharul de pămînt, şi atunci chiar că m-am speriat de-a binelea, fiindcă ştiam, dacă mama dă cu ceva de pămînt, atunci e mare bai, înainte, pe cînd tata mai era acasă, nu spărsese niciodată nimic, nici măcar o uşă nu trîntise, nici în toiul celor mai mari certuri cu tata, ei, şi atunci am auzit cum mama a trîntit uşa de la bucătărie cu atîta furie, că farfuriile înflorate de deasupra uşii s-au ciocnit între ele, apoi s-a dus în antreu, la măsuţa de telefon, s-a oprit în faţa ei, o auzeam răsuflînd din greu, apoi a apucat receptorul şi a format repede un număr, nici n-a aşteptat ca discul să revină de la sine, ci l-a tras înapoi cu degetul, făcînd să ţăcăne telefonul, apoi s-a aşternut liniştea, mama parcă nici nu mai respira, aproape că se auzea cum, la celălalt capăt al firului, telefonul sună îndelung, şi atunci, în sfîrşit, pesemne că cineva a răspuns la apel, pentru că mama a strigat de vreo trei ori, tare, în receptor, alo, dacă tot au ridicat, să-i şi răspundă cineva, ce treabă-i asta că nu-i răspunde nimeni, deşi se-aude o respiraţie la celălalt capăt, ce se-ntîmplă, să-i răspundă odată, ori nu mai recunosc vocea propriei nurori, vorbea tot mai tare, am auzit măsuţa telefonului trosnind cînd mama a lovit-o cu genunchiul, şi ştiam că-şi face griji pentru tata, altfel nici în ruptul capului nu i-ar fi sunat pe bunici, ei nu stăteau de vorbă cu ea, mai ales de cînd l-au luat pe tata, pentru c-o făceau pe mama vinovată de toate, spuneau că din proprie iniţiativă tata niciodată n-ar fi semnat acea petiţie şi că ea l-a instigat, şi atunci mama a tăcut, nici măsuţa nu mai trosnea, iar cînd a început să vorbească din nou, vorbea în şoaptă, dar tăios şi inexpresiv, întocmai ca atunci cînd se-nfuria, şi a spus că şi ea ar putea să se simtă jignită, iar tovarăşul secretar ar face mai bine să nu se gîndească numai la propriul prestigiu, ci şi la viaţa fiului său, şi atunci, după ce-a spus asta, mama a tăcut, şi din nou s-a făcut linişte deplină, iar eu, în sfîrşit, am scos armura şi soldatul, am desfăcut armura, încercînd să îmbrac

ostaşul meu helvet, nepictat şi fără halebardă, însă armura era prea mare, nu i se potrivea deloc, şi atunci, din antreu, s-a auzit mama spunînd că da, despre asta-i vorba, ce crede bunicul, despre ce naiba ar mai putea fi vorba între ei, sigur că despre asta, iar eu mă uitam la soldatul meu de plumb, Feri mi-l vînduse mie pentru că era o piesă cu defect, un rebut, partea de sus era turtită, am crezut că n-o să se vadă pe sub armură, însă în halul în care arăta, nici eu nu-l puteam folosi la nimic, între timp, afară, măsuţa a trosnit din nou, cred că mama iarăşi se sprijinise de ea, şi am auzit-o spunînd să n-o mintă bunicul tocmai pe ea, că ştie ea foarte bine că mai are relaţii, destulă vreme fusese secretar de partid ca unii să-i fi rămas îndatoraţi, şi să-i spună cine-ar putea s-o ajute, apoi mama iarăşi a tăcut un timp, iar la un moment dat a respirat zgomotos, sorbind aerul de parc-ar fi băut apă, şi s-a răstit la bunicu', să priceapă odată că nu aşteaptă, nici o secundă nu mai aşteaptă, şi să facă ceva acum, în clipa asta, ştiam c-o să trîntească receptorul şi, într-adevăr, l-a şi trîntit, atît de violent încît răsuna aparatul, urlînd că-i destul, s-a săturat, e timpul ca pulea ăsta bătrînu' să facă ceva pentru fi-su, şi am auzit-o venind spre camera mea, dar după doi paşi a stat locului, şi atunci repede am acoperit soldatul şi armura cu cartea de mate, şi mama a aruncat ceva moale pe jos, la început n-am ştiut ce-ar putea să fie, dar apoi am auzit-o deschizîndu-şi fermoarul de la fustă şi înjurînd printre dinţi, pentru că, în grabă, i se agăţase fusta de laba piciorului, şi atunci am ştiut că bluza şi-o trîntise de pămînt, am auzit-o sărind prin cameră, într-un picior, şi strigîndu-mă să vin s-o ajut, că acuşi i se rup ciorapii, şi cînd am deschis uşa, am văzut-o pe mama în sutien, stînd într-un picior, piciorul ridicat în aer era pe jumătate dezgolit, şi atunci m-am dus la ea, ea mi-a spus s-o ţin bine, să nu cadă, şi atunci am luat-o în braţe, şi am văzut că are obrajii scăldaţi de lacrimi, ea şi-a plecat capul şi a început să-şi tragă-n jos ciorapii, şi ţinînd-o aşa, am simţit cît de tare îi bate inima, şi mi-a venit în minte bunicu', aş fi vrut să ştiu ce anume îi spusese mamei, dar de întrebat n-am vrut s-o întreb, şi atunci mama şi-a eliberat, de fustă şi ciorap, şi celălalt picior, eu i-am dat drumul, iar ea a rămas în faţa mea doar în chiloţi şi sutien, o mai văzusem aşa numai la ştrand, n-am vrut să mă uit la ea, însă n-aveam încotro, atunci mama s-a întors, şi-a ridicat fusta şi, în timp ce-şi ştergea faţa cu ea, mi-a spus să mă duc la mine-n cameră şi să-mi pun hainele de sărbătoare, că avem de mers undeva, iar eu am vrut să-i spun că nu vreau să-mi iau nesuferita aia de vestă tricotată, dar mama şi-a lăsat fusta-n jos, uitîndu-se la mine în aşa fel, încît mi-am dat seama că-i mai bine să nu zic

nimic, şi am făcut stînga-mprejur şi m-am dus la dulap să mă-mbrac, nici măcar n-am întrebat-o unde mergem.

Mama şi-a pus cel mai elegant taior pe care-l avea, unul roşu, încălţînd nişte pantofi cu vîrful ascuţit şi toc atît de înalt, cum nu mai văzusem la ea, cînd a coborît treptele, s-a şi împiedicat o dată, şi-a fost nevoie să se ţină de balustradă, asta tocmai cînd voiam s-o întreb dacă mergem să rezolvăm să-i dea drumul tatei sau să aflăm ce s-a întîmplat cu el de fapt, dar nici n-am apucat să deschid gura, că m-a şi repezit să tac, pentru că-i trebuie linişte ca să-şi adune gîndurile, aşa c-am tăcut şi nici n-am mai încercat să ghicesc unde mergem, am început să număr paşii, iar cînd ajungeam la cîte un colţ de stradă, făceam pariu cu mine însumi, cîţi paşi mai sînt pînă la următorul colţ, însă mergeam haotic, nu prea o nimeream, mereu luam colţul mai repede decît m-aş fi aşteptat, apoi, ajungînd în noul cartier de la marginea oraşului, n-am mai pariat, pentru că străzile arătau absolut identic, de nu se mai ştia care-i care.

Am intrat în mai multe blocuri, mama se uita la numele de pe cutiile poştale, apoi ieşeam, am văzut că-i tot mai nervoasă, m-am gîndit că precis ne-am rătăcit sau nu găsim numărul care trebuie, dar n-am zis nimic, pentru că ştiam că tot n-aş fi putut s-o ajut, apoi, cînd am intrat pentru a patra oară într-un bloc, cred că a găsit ceea ce căuta, pentru că s-a oprit înaintea unei cutii poştale, s-a uitat la nume, a dat din cap, apoi şi-a scos din poşetă rujul şi oglinda, rujîndu-se acolo, în casa scărilor, le-a pus la loc, mi-a aranjat şi mie vesta şi cămaşa, mi-a îndreptat cravata, şi-a umezit palmele cu limba, mi-a netezit părul şi mi-a spus c-o să urcăm la etajul patru, la tovarăşul ambasador, să mă port cum se cuvine, să vorbesc numai dacă sînt întrebat şi să răspund cuviincios şi să nu-mi fie teamă, c-o să fie totul bine. Eu am dat din cap şi i-am spus că e-n regulă, o să mă străduiesc, apoi, ajungînd la etajul patru, am întrebat-o dacă-i adevărat c-am venit aici ca să-ncercăm să-l ajutăm pe tata, la care mama mi-a spus că nu, am venit să ne distrăm şi, umezindu-şi buzele, s-a răstit la mine să-mi ţin gura.

Cînd am ajuns la patru, am rămas mirat, pentru că acolo era doar o singură uşă în loc de patru, ca la celelalte etaje, iar pe jos, pe ciment, era întinsă o carpetă, de parcă nici n-ar fi fost casa scărilor, ci un antreu, însă mama nu s-a mirat deloc, s-a dus direct la uşă, s-a uitat la nume, a apăsat energic butonul soneriei, apoi m-a luat de mînă şi mi-a strîns-o cu putere, am crezut că vrea să-mi spună ceva, dar în clipa aceea uşa s-a deschis.

În prag şi-a făcut apariţia un om înalt şi cărunt, purta un costum maro deschis, care-l făcea să pară şi mai palid, de cum l-a zărit, mama s-a şi scuzat, că n-ar vrea să-l deranjeze pe tovarăşul ambasador, dar nu ştie la cine să mai apeleze, şi c-o să-i fure doar cîteva minute din timpul său preţios.

Ambasadorul a măsurat-o pe mama din priviri, cu ochii lui reci şi cenuşii, şi i-a spus apoi, zîmbind, doamnă, sînteţi mai frumoasă ca oricînd, de cînd v-am văzut ultima oară, parc-aţi întinerit cu cel puţin zece ani, şi cum vorbea, am văzut că dintre dinţii din faţă mulţi erau de aur, şi atunci s-a uitat la mine, continuînd să zîmbească, dar ochii îi străluceau mult mai sever cînd m-a întrebat, tu cine eşti, băiete, şi atunci eu n-am zis nimic, însă m-a strîns de mînă mama, îndemnîndu-mă să-i spun frumos tovarăşului ambasador cum mă cheamă, de parcă aş fi fost un copil de cinci ani, şi atunci mi-am spus numele, iar tovarăşul ambasador a dat din cap, spunînd că asta-i grozav, chiar grozav, că mă cheamă la fel ca pe bunicu' şi că semăn cu el, semăn foarte mult cu el, chiar mai mult decît cu tata, la care eu am tăcut, zicînd în sinea mea că mai dă-l în pizda mă-sii de ambasador, eu semăn cu tata, nu cu bunicu', şi atunci ambasadorul s-a uitat din nou la mama, întrebînd-o cărui fapt se datorează această vizită neaşteptată, la care mama şi-a aranjat broşa de pe reverul taiorului şi i-a spus că n-ar trebui, totuşi, să discute asta aşa, pe casa scărilor, iar ambasadorul a încuviinţat din cap, scuzîndu-se, şi spunîndu-i că nu-şi dă seama cum de-a putut fi atît de nepoliticos, bineînţeles că e mai bine să intrăm, şi atunci mama mi-a zis să-mi şterg pantofii, şi am intrat, şi ambasadorul a închis uşa în urma noastră, şi ne-a spus s-o luăm drept înainte, între timp am auzit c-a răsucit yala de două ori, să poftim, să intrăm, şi atunci am intrat în camera mare, eu am rămas uimit, camera arăta ca un muzeu, pereţii erau încărcaţi cu trofee de vînătoare, antilope, bivoli, urşi negri, leoparzi, şacali, într-un colţ, un cap de hipopotam cu gura căscată, din mijlocul peretelui, de deasupra căminului, un leu cu coama zbîrlită ne privea fioros, lîngă el, pe un panou negru de lemn, două coarne de rinocer străpungeau aerul, iar intervalele între toate astea erau pline de scuturi colorate, lănci şi săbii din oase gălbejite, într-o ramă groasă de aur, o fotografie mare a unui negru cu ochelari, i se vedeau doar capul şi umerii, purta o uniformă cu fireturi aurii, iar pe cap o tocă din piele de leopard, arăta destul de bine, m-am gîndit cît trebuie să-i transpire capul pe sub tocă, pe căldura aia, şi uitîndu-mă în jur, am auzit-o pe mama spunîndu-i ambasadorului, tovarăşe ambasador, e nemaipomenit ce-i aici, şi Muzeul de Etnologie, şi cel de Ştiinţe Naturale pot să vă invidieze pentru aceste comori fără

pereche, la care ambasadorul a zîmbit, zicînd că nici vorbă, asta-i doar o modestă mostră, trebuise să unească între ele patru apartamente, şi tot nu-i încăpuse decît o mică parte a colecţiei, dar nu-i de lepădat nici asta, apoi arătînd spre fotoliile de piele din jurul unei măsuţe de sticlă, în mijlocul camerei, ne-a spus să luăm loc, iar după ce ne-am aşezat, ne-a întrebat cu ce ne poate servi, mama a zis să nu se deranjeze, dar ambasadorul a şi ieşit, întorcîndu-se peste un minut cu o tavă de argint în mînă, pe care erau aranjate pahare de cristal şi o sticlă pătrăţoasă, a pus tava pe masă, s-a aşezat, apoi a turnat în paharul lui şi-n al mamei, spunînd că e o vişinată de casă foarte bună şi, fără să ciocnească, şi-a dat paharul pe gît, de-abia după aceea zicînd noroc, şi atunci şi-a băut şi mama vişinata, iar ambasadorul i-a umplut din nou paharul, la fel şi pe-al lui, dîndu-l imediat pe gît, apoi n-a mai umplut paharele, ci s-a lăsat pe spate în fotoliu, privindu-ne fără o vorbă, şi atunci m-am uitat la mama, iar după felul în care-şi ţinea paharul, cu mîinile amîndouă, mi-am dat seama că-i foarte nervoasă, şi era atîta linişte încît trebuia să zic ceva, aşa că m-am uitat la ambasador şi l-am întrebat pe nenea ambasador unde-a fost ambasador, şi atunci el a arătat spre perete, spre trofee şi lănci, spre scuturile şi săbiile de os, şi mi-a spus că în Africa, la care eu n-am zis nimic, m-am uitat în jos, văzînd că şi covorul era făcut din bucăţi de piele de zebră, şi atunci m-am uitat din nou la ambasador, întrebîndu-l, tovarăşe ambasador, totuşi, unde în Africa, şi atunci ambasadorul a spus că peste tot, însă cel mai mult în inima Africii, în miezul ei cel mai întunecat şi cel mai negru, apoi m-a întrebat, ce cred, care ţară ar putea fi aia, şi atunci i-am răspuns pe loc, Zair, şi ambasadorul a zîmbit şi a dat din cap şi a spus că-i foarte bine, e foarte mulţumit de mine că ştiu atîta geografie, chiar că aş merita şi eu puţină vişinată, la urma urmei sînt deja băiat mare, apoi a luat al treilea pahar de cristal, l-a umplut cu licoarea aia roşie, mi l-a pus în mînă şi mi-a zis noroc, să-l beau pînă la fund, eu am luat paharul, uitîndu-mă la mama, iar ea a dat din cap că da, aşa c-am gustat puţin, era foarte dulce, dar îmi ardea gîtul şi mă încălzea, ambasadorul şi-a mai turnat un pahar, l-a băut şi pe ăsta dintr-o sorbitură, apoi a pus paharul pe tavă, s-a uitat la mama şi a întrebat-o ce mai face tata, atunci mama a dat şi ea vişinata pe gît, şi-a pus picior peste picior, spunîndu-i că tocmai de aceea a venit, ca să afle asta, pentru că de patru luni nu mai avem nici o veste de la el, şi ea e foarte îngrijorată, şi e sigură că tovarăşul ambasador, cu relaţiile pe care le are, poate să afle asta în cîteva minute.

Atunci ambasadorul a clătinat din cap, şi-a mai turnat un pahar de vişinată, l-a dat pe gît şi s-a uitat lung la mama, şi a

întrebat-o ce anume o face să creadă aşa ceva, la care mama a zis, tovarăşul ambasador să nu mai fie atît de modest, fiindcă ştie ea foarte bine că tovarăşul ambasador, cu trecutul lui glorios, încă mai deţine funcţii însemnate, pentru el asta-i floare la ureche, dac-ar vrea, ar putea să afle sau să rezolve chestii mult mai importante, la care ambasadorul a clătinat iar din cap, spunîndu-i că într-adevăr are mari posibilităţi, şi, dacă vrea, într-adevăr poate să rezolve multe probleme, dar ar fi mai bine ca detaliile să le discute între patru ochi, apoi s-a uitat la mine şi mi-a zis să fiu amabil şi să merg în camera de-alături, unde o să am o mulţime de lucruri interesante de văzut, şi tot felul de jucării, dar poate că cel mai bine ar fi să mă conducă el, la urma urmei locuinţa asta e mare, n-ar fi bine să mă rătăcesc, aşa cum a păţit-o el, pe vremuri, în junglă, chiar că n-ar fi bine, mama s-a ridicat pe jumătate din fotoliu, spunînd că nu-i nevoie, să nu se obosească tovarăşul ambasador, eu sînt băiat mare şi deştept, n-o să deranjez, dar ambasadorul se ridicase deja în picioare, spunînd că nu-i nici un deranj, îi cunoaşte el bine pe copii, ştie că nimic nu le e mai plictisitor şi mai nesuferit decît să asculte vorbăria celor mari, iar el nu poate să-mi ceară mie aşa ceva, fiindcă ştie prea bine că băieţii de vîrsta mea toată ziua ar vrea să joace fotbal sau să se hîrjonească cu fetele, şi a venit la mine, cu o mînă m-a apucat de umăr, m-a ridicat în picioare, şi mi-a zis, să mergem, iar mama nu s-a mai uitat la mine, se uita, cu capul plecat, la paharul de cristal, aşa c-am ştiut că-i mai bine să nu mă împotrivesc şi să mă duc, lăsîndu-l pe ambasador să mă-mpingă afară, pe coridor. Înainte de-a ieşi pe uşă, ambasadorul s-a întors, s-a uitat la mama, spunîndu-i să-l scuze pentru un moment, o să revină imediat, şi a arătat spre sticla cu vişinată şi i-a zis că cel mai bine-ar fi dacă, pînă atunci, mama ar mai bea puţin din vişinata asta bună.

Afară, pe coridor, iarăşi m-a apucat de umeri, împingîndu-mă înaintea lui, mergeam destul de repede, de-a lungul unui culoar, apoi am trecut printr-o cameră mai mică, ajungînd pe un alt culoar, peste tot pereţii erau ticsiţi de sculpturi din os, piei de animale, trofee, păsări împăiate, am mai trecut prin vreo două camere, tocmai voiam să întreb dacă asta înseamnă că tovarăşul ambasador are trei veceuri, trei băi şi trei bucătării separate, dar atunci ambasadorul a deschis o uşă, m-a împins pe un alt culoar, pe unul din pereţi atîrnau covoare persane, unul lîngă altul, iar celălalt perete era plin de fotografii, trecînd pe lîngă ele, am văzut că în toate era ambasadorul alături de o mulţime de femei şi copii negri, iar asta m-a surprins atît de mult, că mi-am întors capul şi m-am uitat la ele, ceea ce probabil a observat şi ambasadorul, pentru

că mi-a spus că nu degeaba a spus el că-i cunoaşte foarte bine pe copii, şi să reţin că ăia toţi sînt copiii lui, şi atunci mi-a trecut prin cap c-ar trebui să-l întreb, dacă sînt copiii lui, atunci cum de sînt aşa negri, dar tocmai ajunseserăm în faţa unei uşi şi ambasadorul a deschis-o şi m-a împins înăuntru, el n-a intrat, a rămas în uşă, după care mi-a zis să fiu băiat cuminte şi s-o aştept acolo pe mama, dar să nu pun mîna pe nimic şi, mai ales, să nu încerc să fur nimic, c-o s-o încurc, apoi mi-a mai spus o dată că el îi cunoaşte bine pe copii, ştie că toţi sînt nişte mici găinari, în care nu poţi să ai încredere nici o secundă, şi să am grijă, că acolo de unde provin obiectele astea, acolo obiceiul era să li se scoată ochii la hoţi. Eu am dat numai din cap, iar ambasadorul a trîntit uşa în urma lui, cum mergea pe coridor, l-am mai auzit bombănind, că-i cunoaşte el bine pe copii, le cunoaşte tagma de hoţomani şi găinari, apoi s-a mai închis o uşă în urma lui şi s-a făcut linişte, nu i se mai auzeau nici paşii, şi atunci am simţit un fior rece pe şira spinării ca atunci cînd cineva se uită la tine.

La început, m-am speriat atît de tare, că nu-ndrăzneam să fac nici o mişcare, pe urmă m-am gîndit că probabil trofeele sînt de vină, şi m-am întors, şi atunci m-am speriat şi mai mult, cînd am văzut că unul dintre pereţi, de sus pînă jos, era plin de cranii şi capete de oameni, prinse pe panouri de lemn, dar cînd m-am apropiat, am văzut că nu erau capete de oameni, ci de cimpanzei, giboni şi gorile, şi nici craniile nu erau cranii adevărate, erau doar fragmente de os, completate cu ipsos, iar lîngă fiecare se afla un mic desen despre cum ar fi putut arăta maimuţa sau omul care avusese craniul ăla, şi lîngă fiecare mai erau trecute şi denumirile în latină, pe care însă nu le-am mai citit, fiindcă simţeam în continuare că se uită cineva la mine şi nu-mi trecuse încă teama, şi atunci m-am întors din nou şi am văzut că în colţul opus, la o măsuţă cu o tablă de şah pe ea, stătea într-adevăr cineva şi se holba într-adevăr la mine.

Era un negru, uscat şi în vîrstă, stătea la masă, urmărindu-mă din priviri. Cînd l-am văzut, m-am speriat puţin, dar l-am salutat repede, nenea nu mi-a răspuns la salut, mi-a făcut doar semn să mă apropii, şi eu m-am apropiat, dar el tot n-a deschis gura, a arătat numai spre eşichier, iar eu i-am spus, mulţumesc, dar nu-mi place să joc şah, dar el mi-a făcut semn din nou, arătînd iar spre eşichier, aşa că atunci m-am aşezat pe scaunul de lîngă măsuţă, simţindu-l cum scîrţîie sub mine, iar nenea cel negru deodată şi-a întins mîna şi a apucat pionul dinaintea regelui alb şi l-a mutat cu două pătrăţele mai în faţă, apoi a mutat şi pionul de lîngă regină, dar numai cu un pătrăţel, iar eu am vrut să spun c-ar fi mai bine să joc eu cu albele şi el cu negrele, la urma urmei el e negrul, dar n-am mai zis-o, mi-am

făcut cei doi cai să sară unul lîngă altul, bunicul mă învăţase deschiderea asta, spunîndu-mi că nu se ştie cînd poate să-mi fie de folos, ei, şi de cum mi-am luat mîna de pe al doilea cal, nenea cel negru a şi făcut o mutare cu nebunul de lîngă regină, iar cînd şi-a mişcat mîna, am auzit că scîrţîie ceva în interiorul lui, şi atunci m-am ridicat şi m-am uitat mai bine şi abia atunci am observat că nu joc şah cu un om în carne şi oase, ci cu o maşinărie, o păpuşă mecanică, am învăţat la mate că maşinării de-astea de jucat şah existau încă din Evul Mediu, dar n-am crezut-o niciodată, cel din faţa mea arăta exact ca un om adevărat, ca un nenea negru, foarte slab şi foarte bătrîn, cînd m-am ridicat, şi-a întors capul spre mine, apoi iarăşi spre tabla de şah, iar eu m-am apropiat de el, cercetînd cum e construit, cum funcţionează şi de unde ia energie, i-am atins şi mîna, pentru că voiam să văd dacă-i de lemn, dar nu era de lemn, era din piele, la pipăit se simţea ca o mînă adevărată, de om, numai că mult mai rece, am simţit cum i se mişcă oasele şi tendoanele pe sub piele şi iarăşi am auzit scîrţîitul ăla, probabil că încheieturile-i scîrţîiau, fiindcă şi-a retras mîna, apucînd calul, şi abia atunci am observat că şi piesele de şah erau cu totul deosebite, negrele erau sculptate din lemn de abanos, iar albele din fildeş, şi fiecare înfăţişa cîte un monstru, albele erau toate schelete, iar negrele, demoni, cu capete de om şi trupuri de fiară, care ţineau în mîini lănci şi săbii şi barde şi cuţite zimţate, iar ofiţerii purtau centuri şi colane la gît, din cranii şi oase şi urechi şi mîini de oameni, înşirate pe lanţuri, toate detaliile erau sculptate cu migală, iar chipul regelui alb semăna leit cu al ambasadorului, şi arăta destul de fioros, dar tot nu descoperisem încă ce anume îl pune în mişcare pe nenea şahistul, deşi m-am uitat şi la spinarea lui, nicăieri nu se vedea vreun cablu sau vreo curea de transmisie, era îmbrăcat într-o uniformă ponosită şi era desculţ, picioarele îi erau lucrate la fel ca mîinile, arăta foarte slab şi foarte bătrîn, şi atunci m-am gîndit că poate se mişcă de la sine, poate nici nu e o maşinărie, e viu sau dacă nu, atunci e pus în mişcare de vreo vrajă africană, şi am simţit cum m-apucă o groază de nu mă mai puteam mişca, apoi m-am uitat la scaunul împletit din nuiele pe care stătea, şi mi-am dat seama că prin picioarele scaunului trece curentul care-l pune în mişcare, i-am împins cu mari precauţii scaunul şi într-adevăr nu s-a mişcat, şi atunci am ştiut că asta este. Şi m-am gîndit că precis are în burtă un motoraş electric silenţios care-i pune în mişcare încheieturile, la urma urmei astăzi, cu ajutorul hidraulicii şi al cablurilor de comandă mecanică tip Bowden, se poate realiza asta, aşa că m-am aşezat la loc pe scaun şi am făcut o mutare, de probă i-am dat şah cu calul, dar bineînţeles c-a văzut imediat şi mi l-a luat,

punîndu-l pe masă, lîngă tabla de şah, cu o mişcare precisă şi scîrţîită, apoi a început să-mi ia pe rînd piesele, orice mutare făceam, reacţiona prompt, fără să stea pe gînduri o secundă, iar cînd i-am oferit tura ca să-i pot lua pe urmă regina, n-a muşcat, de parc-ar fi ştiut exact ce gîndesc, de parc-ar fi ştiut dinainte care va fi următoarea mea mutare, tot mişcîndu-şi mîna, scîrţîind, probabil că s-a încălzit ceva în el, fiindcă a început să miroasă a unt rînced, şi în timp ce mă punea la colţ tot mai des, luîndu-mi tot mai multe piese, parcă i s-ar fi accelerat mişcările, şi capul şi-l ţinea altfel, de parcă s-ar fi abţinut să rîdă, apoi, după ce mi-a luat şi a doua tură şi mi-a dat şah, am văzut că s-a terminat, orice mutare aş mai fi făcut, tot mat era, m-am uitat la maşinărie, la faţa lui nenea ăla negru, la pielea lui cenuşie, pergamentoasă şi colbuită, am ştiut că nici de-al dracu' n-o să-l las să-mi dea mat, şi atunci am întins mîna şi am luat de pe tablă regele alb, iar maşinăria s-a întins după mîna mea, dar încet şi scîrţîind, eu fusesem mult mai rapid, şi atunci maşinăria a mîrîit şi s-a uitat la mine şi, pentru o secundă, mi s-a părut că ochii-i fulgeră furios, pe urmă cu o mişcare violentă a braţului scîrţîitor a măturat de pe tabla de şah piesele, care s-au împrăştiat prin cameră, apoi şi-a dat capul pe spate, şi-a căscat gura şi a început să rîdă, în timp ce nori de fum îi ieşeau pe gură şi pe nas, iar eu m-am ridicat atît de brusc, încît mi-am răsturnat scaunul, fără să fi scăpat regele alb din mînă, maşinăria continua să rîdă, dar foarte, foarte tare, atît de tare, că se zguduiau pereţii şi podelele, şi atunci mi-am dat seama că nu maşinăria rîdea, ci mama.

Da, fără îndoială, mama era, rîdea foarte tare şi striga, se auzea limpede, în ciuda multor pereţi şi uşi care ne despărţeau, cum striga, bravo, tovarăşe ambasador, minunat, excelent, şi să nu-i fie teamă, să dea liniştit încă o dată, să dea numai, cît poate el de tare, s-o bată, dacă are impresia că lovind o femeie devine bărbat, atunci n-are decît s-o bată pînă dimineaţa, poftim, s-o lovească, s-o bată liniştit, şi în timp ce striga, rîdea în hohote, atît de tare încît eram sigur că i-au dat lacrimile, şi atunci am deschis uşa şi am început să alerg în direcţia din care venea rîsul mamei, trecînd prin camere, traversînd holuri, apoi din nou camere, şi fiecare cameră era ticsită de obiecte, şi pretutindeni se auzea rîsul mamei care făcea să se ciocnească între ele vazele de cristal şi peştii de sticlă şi soldaţii de porţelan şi cupele şi clondirele de vin, pe unde am trecut alergînd, pe pereţi se balansau planisfere şi fotografii în ramă şi sculpturi de fildeş, iar în acvariul gol, peştii tropicali, uscaţi şi lăcuiţi, care atîrnau de fire de cupru, se mişcau de parcă ar fi-notat într-adevăr, pendulau şi brăţările de mînă şi de gleznă, înşirate pe fîşii de piele deasupra uşilor, şi sticlele sigilate,

umplute cu un lichid auriu, aliniate pe etajere, şi candelabrele, totul se bîţîia ca la cutremur, şi-mi era frică să nu cadă trofeele de pe pereţi şi să mă-ngroape, şi deschideam uşă după uşă, şi treceam dintr-o cameră în alta, şi credeam că n-o s-o mai găsesc nicicînd pe mama, dar atunci am smucit o uşă şi iată-mă din nou în camera mare, mama stătea într-un picior lîngă unul dintre fotoliile de piele şi rîdea, măsuţa era răsturnată, vişinata se prelingea pe pieile de zebră, printre cioburile paharelor de cristal şi ale sticlei, un cap de antilopă căzuse de pe perete, şi capul cel mare de leu era pe jumătate căzut, ambasadorul stătea sub el, sprijinindu-l cu o mînă ridicată deasupra capului ca să nu cadă în vişinata de pe jos, cu cealaltă mînă încerca să-şi îmbrace cămaşa, iar cînd m-a văzut, a început să strige că, na, bine c-am ajuns în sfîrşit, e timpul să mă car de-acolo, şi s-o iau numaidecît cu mine şi pe prăpădita de maică-mea, cu călcîiele ei crăpate, şi că nici nu ştie de ce ne-a dat drumul în casa lui, cînd ar fi trebuit să ştie alde cine sîntem, pînă şi bunicu' nu făcuse nici cît o ceapă degerată, cît un căcat pe băţ, iar pe tata e mai bine să-l dăm uitării pentru totdeauna, pentru că n-o să-l mai vedem nicicînd în viaţa asta căcăcioasă, pentru că ne garantează el c-o să crape-acolo unde e, acolo o să-i putrezească oasele, acolo, la Canal, şi poate să zică mersi dacă nu ajunge în tabăra de reeducare, n-o să-l mai vedem niciodată, şi atunci am simţit cum mi se pune un nod în gît, dar mama şi de toate astea tot a rîs, şi trebuia să rîd şi eu, fiindcă într-adevăr era foarte caraghios ambasadorul cum stătea acolo în maioul lui de atlet, sub capul de leu cu gura căscată, pe care-l ţinea cu o mînă, încercînd să-l pună la loc, pe perete, şi în acelaşi timp vîrîndu-şi furios celălalt braţ în mîneca de la cămaşa descheiată, chiar că nu puteai să nu te strîmbi de rîs, şi atunci mama s-a uitat la mine, am văzut că-i curge sînge din nas şi fardul pe obraji, iar ea mi-a spus să mergem, tot mai rîdea, şi am luat-o de după umeri şi, împreună, am ieşit din încăpere, ambasadorul continua să stea acolo, sub capul de leu şi bombănea, l-am mai auzit şi cînd am deschis yala uşii de la intrare, dar după ce, în fine, uşa s-a trîntit în urma noastră, atunci n-am mai desluşit ce mai zbiera, iar mama mi-a zis, rîzînd, s-o ajut, că şi-a rupt tocul de la un pantof, m-a luat de braţ şi aşa am coborît toate cele patru etaje. Cînd am ajuns jos, mama s-a oprit, cu o mînă şi-a aranjat ciorapii, iar cu cealaltă şi-a lipit batista de obraz, am văzut că se mai scutură de rîs, şi mi-am băgat mîna în buzunarul de la pantaloni şi l-am strîns cît am putut de tare, în pumn, pe regele alb, fildeşul rece îmi umplea bine palma, şi am ştiut atunci că nimeni n-o să mă bată în jocul de-a războiul, pentru că, pe

lîngă un asemenea strateg, pînă şi cel mai falnic soldat de plumb vopsit e doar o pizdă tristă.

De-a percheziţia

De cele mai multe ori, mama se sfătuia cu mine în legătură cu diverse probleme, obişnuia să-mi spună ce şi cum, explicîndu-mi cum stau lucrurile şi răspunzînd la întrebările mele, iar dacă n-o făcea întotdeauna, atunci ştiam că are un motiv, se gîndea că e mai bine dacă anumite lucruri nu le discutăm, avînd în vedere că ceea ce nu ştiu nu pot să spun, fie şi numai din greşeală, nici altora, aici i-am dat dreptate, fiindcă ştiam că sînt într-adevăr lucruri despre care e periculos să vorbeşti, de exemplu despre ce s-a întîmplat în timpul războiului civil sau cine poate face rost de carne sau de cafea şi cu cît, sau cine şi cu cît poate fi mituit, sau de ce e secretarul general al partidului şi comandantul suprem al forţelor armate o bestie trădătoare de ţară, sau cine dintre cunoştinţele noastre a mai fost ridicat, sau la cine şi pentru ce s-a făcut percheziţie la domiciliu. Dacă întrebam ceva legat de toate astea, mama îmi spunea doar că sînt treburi serioase şi e mai sănătos să nu vorbim despre ele sau să-l întreb pe tata cînd o să se întoarcă. Dar de multe ori nu era nevoie să-mi spună nici atît, după cum se uita la mine, îmi dădeam seama că e mai bine să nu întreb nimic.

Aşa a fost şi în joia aia în care mama, ajungînd acasă, m-a întrebat dacă am ceva bani puşi deoparte şi cîţi, am simţit-o după voce că nu glumeşte şi i-am spus că vreun pol, dar nu i-am spus cum am făcut rost de ei, ştiam că n-o să se bucure dacă află că zece am primit de la bunicu' şi zece am cîştigat la cărţi, teoretic n-aş fi avut voie nici să joc cărţi, nici să iau bani de la bunicu', mama şi-o fi dat seama că e mai bine să nu mă întrebe de unde am atîţia bani, fiindcă n-a zis nimic, doar a intrat în camera mare, s-a dus direct la fotografia tatei, a dat-o jos de pe perete, pe dosul ei era lipit cu izolirband un plic, mama l-a deschis, scoţînd din el un teanc de bancnote şi, umezindu-şi degetul arătător cu limba, le-a numărat în grabă, am auzit-o după aia cum zice în şoaptă că cincisutedouăşcinci cu douăzeci fac cincisutepatruzeşcinci, înseamnă că mai trebuie să facem rost de omiepatrusutecinzeşcinci ca să fie douămii, să merg în camera mea şi să mă uit bine, la ce pot să renunţ, îşi sortează şi ea hainele şi adună tot ce-ar putea valora ceva şi de care ne putem lipsi, iar pe duminică dimineaţa să nu-mi fac program, pentru că mergem la talcioc, fiindcă luni trebuie să avem banii.

Eu am încuviinţat din cap, m-am dus la mine-n cameră şi am deschis dulapul şi am tras sertarul biroului şi mi-am rotit privirile peste rafturile cu cărţi, peste pereţi şi peste posterele de deasupra patului, peste armele mele şi trofeele de păsări împăiate, dar n-am văzut nimic ce-aş fi putut să vînd, aşa că m-am întins pe pat şi am încercat să fac un inventar în cap al tuturor bunurilor mele, soldaţii de plumb, colecţia de cutii de chibrituri, colecţia de poze din cutiile de gumă de mestecat, racheta de tenis, cea de badminton, paleta de ping-pong, mingile, modelajele de la Casa Pionierilor, figurile din desenele animate făcute din placaj traforat şi apoi pictate, broşurile franţuzeşti, nemţeşti, americăneşti şi iugoslave cu benzi desenate, pe care le primisem de la foştii colegi ai lui tata, cuţitul de vînătoare, un tomahawk, praştia, arcul, pistoalele de jucărie, trei patroane vechi care încă mai miroseau a praf de puşcă, cele trei echipe de fotbal cu nasturi, şahul cioplit manual, a cărui cutie, înăuntru, avea şi joc de table, posterele mele, unul cîte unul, calendarul de buzunar cu actriţe, pe care-l ţineam ascuns sub fundul sertarului de jos, cariocile în treizeşase de culori, din care mai scria doar cea turcoaz, stăteam acolo, uitîndu-mă, pe rînd, la fiecare obiect şi încercînd să-mi imaginez cum ar fi dacă nu le-aş mai avea, le-aş căuta sau aş mai vrea să mă joc cu ele, colecţia de cutii de chibrituri, de exemplu, n-am mai scos-o din sertar de vreun an, badminton n-am mai jucat de multă vreme, majoritatea benzilor desenate le ştiam pe de rost şi le răsfoiam foarte rar, dar îmi imaginam cu greu ce senzaţie ar fi să deschid sertarul de la cutiile de chibrituri şi să-l văd gol sau să mă uit la raft şi să nu-mi mai văd benzile desenate acolo.

Între timp, auzeam cum în camera mare şi mama deschide dulapuri şi trage sertare, scoţîndu-şi hainele şi celelalte lucruri, îmi imaginam cum îşi scoate, unul cîte unul, taioarele vechi din dulap, punîndu-le, pe rînd, pe divan, m-am strîns lîngă perete cu genunchii ridicaţi peste care mi-am încolăcit braţele, rămînînd aşa, acolo pe pat, şi trăgînd cu urechea la foşnetul hainelor, apoi mama s-a dus în cămară, uşa cămării scîrţîia, mama a scos un icnet, ştiam că a luat valiza de pe raftul cel mai de sus, şi a cărat-o în cameră, roţile de pe fundul valizei s-au lovit de gresia din bucătărie, şi atunci mi-a trecut prin minte că s-ar putea ca mama să nu-şi sorteze propriile haine, ci pe ale tatei, s-ar putea ca tocmai să se uite la hainele tatei, la cămăşile, cravatele, pantofii, curelele şi costumele tatei. Înainte de asta, niciodată nu ne-atinseserăm de lucrurile tatei, nici măcar dulapul lui nu-l deschiseserăm, nici sertarul de la biroul lui nu-l trăseseserăm, ca atunci cînd se va fi întors acasă să le găsească pe toate aşa cum le-a lăsat ultima oară, în ziua

aceea în care au venit după el şi l-au ridicat, de atunci am stat adesea în faţa dulapului ăluia, privindu-mă în uşa-i lăcuită ca într-o oglindă, evocînd mirosul pe care-l simţeam cînd tata îl deschidea ca să scoată cîte-o bomboană sau vreo gumă de mestecat, dosite pe după cămăşi, şi încercînd să-mi imaginez că stă acolo, în spatele meu, dar nu-l văd din cauză că luceşte prea tare uşa lăcuită, şi cum stăteam acolo, pe pat, ascultînd zgomotele pe care le făcea mama, umplînd valiza, am încercat din nou să-mi inventariez în gînd lucrurile fiindcă ştiam că, pînă la urmă, tot va trebui să aleg cîte ceva, dar mi-a venit în minte cînd anume le-am primit sau cum am făcut rost de ele, cum le-am folosit sau cum aveam de gînd să le folosesc, ştiam că nu e bine ce fac, pentru că aşa iar n-o să pot alege nimic, şi atunci am auzit clar cum mama deschide dulapul tatei, am auzit foşnetul costumelor lui cînd mama le arunca, pe rînd, pe canapea, şi atunci m-am ridicat de pe pat, m-am oprit în mijlocul camerei şi mi-am trecut încet privirile peste toate lucrurile mele, ca într-un joc de-a percheziţia, de parc-aş fi fost, să zicem, un hoţ sau de parcă nici n-ar fi fost camera mea, ci a unui străin, şi eu n-aş fi ştiut nimic despre toate lucrurile alea, nici de unde provin, nici la ce folosesc ele, mă uitam de parcă, pur şi simplu, aş fi căutat ceva anume şi toate celelalte lucruri ar fi fost inutile, între timp am mai auzit cum, în camera mare, mama plînge înăbuşit şi, după plînsul ăsta, mi-am dat seama că împachetează hainele tatei, şi atunci m-am aplecat şi am scos de sub pat cutia goală de carton din care aveam de gînd să-mi confecţionez o armură de cavaler pentru balul mascat, m-am dus la raft şi, luînd unul după altul obiectele de pe el, fără să aleg, am început să arunc în cutie broşurile de benzi desenate, machetele de avioane, soldaţii de plumb pictaţi manual, nu m-am oprit nici cînd mi-a căzut în mînă vechiul clasor de timbre, l-am aruncat şi pe el în cutie, apoi am aruncat şi praştia, şi suflătoarea, au urmat cărţile cu indieni şi cele despre vînătoare, pe urmă m-am dus la birou, am tras sertarul şi toate chibriturile le-am deşertat în cutie, Fordul cel roşu, cu portiere mobile, a picat pe jos, lîngă cutie, m-am aplecat şi l-am pus în ea, apoi am aşezat sertarul pe covor, m-am urcat pe pat şi am încercat să dezlipesc posterele de pe perete, cu grijă să nu se rupă, pentru că, neavînd pioneze, erau lipite pe perete cu clei, mă temeam mai cu seamă pentru cele cu echipele de fotbal, pentru afişele filmelor cu indieni şi pentru posterul cu portarul naţionalei, care avea tipărit pe el şi un autograf, trebuiau scoase cu mare grijă, să nu se rupă, mai bine putea să se strice zugrăveala, deci, sprijinindu-mă de perete, mi-am băgat palma pe sub ele, le-am desprins pe rînd, cu atenţie, le-am aşezat unul peste altul, pe pat, apoi le-am

strîns pe toate într-un sul pe care l-am pus într-un colţ al cutiei, pe urmă m-am dus lîngă birou şi am luat de pe raftul de deasupra lui rachetele de badminton, paleta vietnameză de ping-pong din cauciuc şi mingile galbene, toate patru, le-am pus şi pe ele în cutie, apoi am deschis dulapul, am scos cutia în care-mi ţineam echipele de fotbal cu nasturi, porţile pe care le confecţionasem din sîrmă de cupru şi bucăţi de ciorapi de nailon, şi cele trei echipe de campioni, le-am aruncat în cutia mare de carton, am auzit cum zornăie nasturii şi ştiam că se amestecă echipele, dar nu mi-a mai păsat, şi atunci am scos din dulap centura din imitaţie de piele cu cele două pistoale de plastic cu capsule fumigene, apoi am scos şi pălăria de cowboy din pai, ornată cu fîşii din piele de cerb, o ţineam de inelul de cupru al cureluşei de peste bărbie şi mi-am adus aminte că unul dintre pistoale ar trebui să fie încă plin de pulberea roşie de fosfor ras de pe chibrituri, dar cînd să pun mîna pe pistol, am auzit de dincolo cum mama trînteşte capacul valizei, şi atunci am aruncat şi centura în cutie, şi peste ea pălăria, care era să cadă, cutia era prea plină, cureluşa s-a agăţat de sulul de postere şi a rămas aşa, atîrnată, şi atunci am auzit din nou zgomotul încuietorii de la valiză, care era defectă, valiza nu se putea închide decît în doi, unul trebuia să apese capacul cu putere, iar celălalt să încuie valiza cu cheia, şi am auzit cum mama trînteşte de mai multe ori capacul, gîfîind în timp ce se chinuia s-o încuie, şi eram sigur că n-o să mă cheme în ajutor, dar că eu oricum o să mă duc s-o ajut, numai aşa, de-al dracu’.

Zăcămîntul de aur

Din cîte ştiam noi, vechiul loc de exploatare a argilei fusese declarat zonă interzisă, pentru că la cutremur se năruise un perete, care dăduse la iveală o mulţime de basoreliefuri preistorice de valoare inestimabilă, dar de cînd Zsolt ne-a arătat odată o pepită, toată lumea ştia că adevăratul motiv nu era descoperirea arheologică, ci faptul că pereţii erau doldora de aur, se zicea că ajunge doar să dai cu ciocanul în ardezie, în locurile pe unde trec filoanele, şi din perete se şi rostogolesc grunjii de aur. Zsolt ne-a povestit că şterpelise o pepită de-asta din sertarul în care-şi ţinea taică-su legitimaţia de feroviar şi decoraţiile, ne-a şi dat voie s-o luăm în mînă, cîntărea greu, se vedea cît de colo că e într-adevăr aur curat. De mai multe ori am vrut să mergem acolo, să vedem dacă putem face rost de aur, dar cît timp zona a fost păzită de nea Vasile, cu cei doi cîini-lup ai lui, n-am reuşit, pentru că nea Vasile stătea pe poziţii zi şi noapte, locuia într-o rulotă veche şi niciodată nu dădea voie nimănui să intre pe teritoriul exploatării, nici măcar să se apropie de zonă, iar cîinii lui nu erau niciodată legaţi, odată cînd Zsolt, fiindcă făcuse un pariu, a sărit gardul, unul dintre cîini l-a muşcat de gleznă, iar Zsolt a trebuit să-şi facă treizeci de injecţii în burtă, aşa că atunci cînd s-a auzit că nea Vasile s-a spînzurat, nimănui nu i-a părut rău după el, ba ne-am şi bucurat că, înainte de-a se spînzura, şi-a împuşcat şi cîinii. Zsolt a spus că acum e momentul să profităm de ocazie şi să mergem să adunăm aur, înainte să fie numit un nou paznic, şi că cel mai bine ar fi să pornim imediat, pentru că el abia aşteaptă să vadă basoreliefurile alea preistorice, dar întîi să trecem pe-acasă să facem rost de nişte ciocane.

Locul cu pricina era departe, ne-am dus deci cu două biciclete, eu stăteam în spatele lui Zsolt, pe portbagaj, iar Jancsi în faţa lui Csabi, pe cadru. Gardul era destul de înalt, dar pe marginea de sus a porţii zăvorîte cu lacăt nu era sîrmă ghimpată, aşa că Jancsi a venit cu ideea să sprijinim una dintre biciclete de poartă ca, suindu-ne pe şaua ei, să putem escalada gardul, şi într-adevăr n-a fost prea greu, dar abia ajunşi, toţi patru, dincolo de gard, Zsolt ne-a spus că am fost fraieri, fiindcă ar fi fost mai bine să dăm jos lacătul cu ciocanul şi să fi luat şi bicicletele cu noi, dar Jancsi a spus că acum e totuna, important e că, în sfîrşit, suntem înăuntru şi nu mai trebuie să ne fie frică de nenorociţii ăia de cîini.

Basoreliefurile mi le-am imaginat ca fiind mult mai spectaculoase, e drept că erau destul de mari, stăteau înşirate acolo sus, pe peretele de lut, la vreo patru metri de sol, nu prea-mi dădeam seama cum s-au putut căţăra atît de sus ăia de le-au făcut, erau şi destul de tocite şi nici ce anume reprezentau nu se vedea prea bine, parcă am recunoscut în ele nişte case şi animale şi o mulţime de siluete umane, unele ţineau arcuri în mînă, altele vînau cu lancea mistreţi şi urşi de pe un car tras de cai, mai era acolo şi un uriaş, culcat la pămînt, dar nu-mi dădeam seama dacă era femeie sau bărbat, pentru că din figură îi rămăseseră doar ochii, restul fusese spălat de zăpezi şi ploi, Jancsi a şi spus că el nu pricepe ce-i atît de inestimabil, cînd nu se vede aproape nimic din ele, la care Zsolt a spus că şi el auzise că nu-s deloc preistorice, că le-ar fi făcut minerii din plictiseală, şi le acoperiseră apoi cu pămînt pentru că le ieşiseră atît de prost, şi chiar că nici n-aveai ce vedea la ele.

Baraca lui nea Vasile era plasată sub basoreliefuri, lîngă peretele de lut, la vreo zece metri de puţul în care băltea apa, era o rulotă dintr-alea pe roţi, în care stăteau de obicei constructorii pe şantiere, cînd am trecut pe lîngă ea, Zsolt a spus c-ar trebui să intrăm şi să vedem ce-a lăsat bătrînul moştenire, dar Csabi şi-a făcut cruce, spunînd că ferească Dumnezeu să intrăm acolo, fiindcă am tulbura fantoma lui nea Vasile, şi că de altfel toată zona e bîntuită, la care Zsolt a spus că astea-s numai eresuri, superstiţii, el nu crede în fantome, cu toate că auzise că şi fundul lacului e plin de oseminte, dar nici asta nu crede, oamenii vorbesc aiurea pentru că le face plăcere să se sperie unii pe alţii, dacă apa lacului o să fie suficient de curată, poate c-o să facă el odată scufundări ca să se uite, iar nea Vasile nu poate s-aibă o fantomă, pentru că ele nici nu există, şi spunînd astea şi-a scos de la brîu ciocanul, a lovit de cîteva ori în peretele barăcii, strigînd să se ivească fantoma lui nea Vasile dacă are curaj, şi atunci la început nu s-a întîmplat nimic, dar apoi s-a auzit mişcare în baracă şi un mîrîit şi scîrţîieli şi gemete, şi deodată toată baraca s-a zguduit, iar eu m-am speriat atît de tare, că era să scap ciocanul din mînă, şi am văzut că şi Zsolt se făcuse alb ca varul, şi ştiam c-ar trebui s-o rupem la fugă, dar m-au apucat crampele la stomac, de nu puteam să fac nici o mişcare, nu s-au mişcat nici ceilalţi, stăteam toţi patru în faţa barăcii, ţintuiţi locului, şi atunci am văzut cum de sub roţile mari ale barăcii se iveşte mîna unui schelet, Csabi a strigat, Doamneajută, s-a zis cu noi, iar mîna a început să tatoneze pămîntul din jur, am vrut să strig şi eu, dar n-am putut să scot nici un sunet, şi atunci lîngă mîna scheletului a apărut o altă mînă, de data asta una vie, şi atunci

am văzut că mîna scheletului nu-i a unui schelet, e capătul unei cîrje, apoi cîrja a zburat printre roţi, urmată de încă una, şi atunci s-au auzit înjurături şi icnete şi gîfîieli, iar de sub fundul barăcii a ieşit, tîrîndu-se, un om cu un singur picior, în partea dreaptă îi atîrna doar un ciot în cracul gol şi înnodat la capăt al pantalonilor de uniformă militară, părul îi era lung şi încîlcit, barba stufoasă şi neagră, iar cînd, în fine, a ieşit cu totul de sub baracă, a apucat una din cîrje şi, sprijinindu-se de ea, s-a ridicat în genunchi, apoi şi-a întins mîna, a tras de sub baracă un mare rucsac verde, a scos din el o sticlă de un litru, după care şi-a pus sub braţ o cîrjă şi, icnind, s-a ridicat în picioare, atunci am văzut că era foarte slab şi foarte înalt, chiar cu un cap mai înalt decît baraca, a scos cu dinţii dopul de plută din sticlă, l-a scuipat pe acoperişul barăcii, a tras cu sete o duşcă din sticlă şi de-abia după aia ne-a întrebat cine dracu' suntem şi ce pizdamamiinoastre căutăm acolo.

Între timp, Zsolt îşi recăpătase culoarea, a luat poziţia de drepţi şi a salutat spunînd, tovarăşe caporal, raportez, noi îl căutăm pe tovarăşul Vasile, pentru c-am venit la muncă voluntară de la şcoala treişpe, ne-a trimis profesorul de atelier să îndreptăm plăci, şi i-a arătat ciocanul, iar eu am văzut că omul cu un picior într-adevăr avea pe un umăr trese de caporal, dar numai pe unul, pe celălalt i se vedea doar urma unei trese. La început n-a zis nimic, ne-a măsurat din priviri, şi-a potrivit cîrja sub braţ, a mai tras o duşcă, apoi ne-a întrebat dacă într-adevăr am venit la nea Vasile, să fim sinceri, pentru că din cîte ştie el, bietul taică-su n-avea prieteni, din cîte ştie el, nimeni nu poartă doliu după ăl bătrîn', ba mai mult, auzise el că mai degrabă se bucură lumea de moartea lui, fiindcă oamenii, să-i ierte Dumnezeu, nu prea-l aveau la inimă pe taică-su, şi nici acum, c-a murit, nu scot o vorbă bună despre el, se tot spune că i se urîse cu viaţa, de-aia s-a spînzurat, cu minciuni de-astea vor să-i murdărească amintirea, iar acum apărem noi, interesîndu-ne cu atîta drag de bietul bătrîn, se poate să nu fi auzit noi vestea cea rea?, şi atunci Zsolt a zis că nu, cînd s-a întîmplat, iar omul cu un picior i-a spus că nu trecuseră decît trei zile, dar să ne intre bine-n cap că nu-i vorba de sinucidere, şi atunci noi, toţi patru, am zis, sincere condoleanţe şi că ne pare foarte rău şi că nu vrem să mai deranjăm, iar eu m-am şi întors, vrînd s-o iau spre poartă, dar caporalul ne-a spus să aşteptăm, să nu ne grăbim, că vrea să ne mai întrebe cîte ceva, să nu-l jignim, lăsîndu-l baltă în durerea lui, aşa că atunci ne-am întors toţi patru, iar caporalul ne-a întrebat de cînd îl ştim pe taică-su, Zsolt i-a zis că de mult, să tot fie vreo trei ani, la care caporalul a dat din cap, a mai tras o duşcă şi ne-a spus că ne roagă să fim sinceri, să nu murdărim

amintirea lui taică-su cu politeţuri de-astea, ne roagă deci să-i spunem ce fel de om era, cum ni s-a părut nouă că era, întîi Zsolt n-a zis nimic, stătea cu nasul în pămînt, apoi, uitîndu-se la caporal, i-a spus că fusese un om bun, dar sever şi foarte cinstit şi, deşi se-nfuria uşor, un om drept. În timp ce vorbea, am văzut că, pe la spate, îmi face semn cu mîna, şi atunci am zis şi eu că fusese într-adevăr un om bun, la fel au zis şi Jancsi şi Csabi, adăugînd un Dumnezeu să-l ierte. La care caporalul a dat din cap, spunînd că sîntem băieţi buni, şi Domnul să ne binecuvînteze, apoi i-a întins lui Zsolt sticla, îndemnîndu-l să bea în amintirea lui taică-su, Zsolt a luat sticla şi a băut o gură, între timp caporalul a scos o batistă, şi-a suflat nasul, iar cînd Zsolt a vrut să-i dea sticla înapoi, i-a spus, cu nasul în batistă, s-o treacă roată pe la toţi, că merită şi ei o duşcă, că şi ei l-au iubit pe taică-su, aşa că atunci au băut şi Jancsi şi Csabi, apoi sticla a ajuns la mine, am luat şi eu o înghiţitură, era o pălincă iute de prune, atît de tare, că m-a apucat tusea, iar cînd am lăsat sticla jos, am văzut că se deschide uşa barăcii şi, unul după altul, ies trei cîini ciobăneşti uriaşi, fiecare era cam cît un Saint-Bernard, aveau capete mari şi rotunde ca de urs, s-au oprit dinaintea noastră, nici nu lătrau, nici nu mîrîiau, ne priveau numai, dar şi-atît era de-ajuns, pentru c-am simţit cum mi se răceşte şi mi se-ngreunează trupul, şi pe mutra celorlalţi se putea citi că sînt cel puţin la fel de înspăimîntaţi ca mine, dar atunci caporalul a plescăit din buze şi cîinii s-au aşezat toţi deodată, iar caporalul ne-a spus că-şi cere scuze, n-a vrut să ne sperie, cîinii au ieşit cînd au auzit tusea, fiindcă sînt dresaţi să vîneze oameni, însă nouă să nu ne fie frică, nouă n-o să ne facă nici un rău, numai să avem grijă, să nu încercăm să fugim, pentru c-atunci o să ne prindă, pentru că-i înscris în codul lor genetic că un om care aleargă trebuie pus la pămînt şi sfîşiat, aşa că nu cumva să ne treacă prin cap să fugim, să ne mişcăm încet şi să nu-i privim în ochi şi atunci n-o să păţim nimic, apoi mi-a luat sticla din mînă, a băut din ea restul de pălincă, i-a făcut vînt în lac, a scos un oftat şi a spus că de un singur lucru îi e ruşine, că a sosit prea tîrziu şi n-a ajuns la înmormîntarea lui taică-su, deşi a pornit-o la drum de-ndată ce a primit vestea, dar bietul bătrîn a fost îngropat la repezeală, mare păcat că n-a putut să-şi ia rămas-bun de la el aşa cum s-ar fi cuvenit, iar acum, deşi e aici de-o juma' de zi, nu şi-a luat încă inima-n dinţi să intre în baracă, unde numai ce le dăduse drumul cîinilor să dea o raită, el îşi aduce aminte de rulota asta încă din copilărie şi se teme de amintiri, deşi, putem să-l credem pe cuvînt, nu-i un fricos, nici nu ştie de ce ne spune nouă toate astea, că tot nu pricepem, suntem nişte copii doar, însă trebuie s-o spună cuiva şi simte el că în noi poate avea încredere, aşa

că ne cere o mare favoare, dacă tot am venit acolo ca să muncim, înseamnă că timp avem, să fim deci atît de amabili şi să-l ajutăm să-şi inventarieze moştenirea părintească, fiindcă se teme că singur n-o să reuşească, nu-i e prea uşor, aşa, cu cîrjele, şi spunînd asta a întins spre noi una din ele, la care cîinii au început să mîrîie, iar Zsolt a spus că-i de la sine înţeles, măcar ăsta-i puţinul pe care-l putem face. Atunci caporalul a dat din cap, şi-a mai suflat o dată nasul şi ne-a spus că ne mulţumeşte foarte mult, şi-a dat el seama imediat că pe unii ca noi te poţi bizui, pe urmă a arătat spre un scaun şi o masă şi o umbrelă de camping, sprijinite de baracă, zicîndu-ne să fixăm umbrela pentru început şi să punem masa şi scaunul sub ea, c-ar vrea şi el să stea puţin acolo, sub umbrelă, aşa cum obişnuia şi taică-su să stea, apoi să ne apucăm să scoatem lucrurile din baracă, să vadă el ce i-a lăsat bătrînul moştenire.

Ne-a fost destul de greu să înfigem umbrela în pămîntul argilos, iar cînd am reuşit, n-am putut s-o fixăm să stea deschisă, s-a tot strîns de vreo trei ori, la care unul dintre cîini s-a ridicat pe labele dinapoi, începînd să latre gros, dar caporalul n-a făcut decît să-şi ridice puţin cîrja zicînd Kloska, gura, şi cîinele a tăcut numaidecît şi s-a pus cu botul pe labe. Şi cînd am reuşit, într-un tîrziu, să deschidem umbrela, am aranjat sub ea scaunul şi masa de camping, iar omul cu un picior s-a dus şontîc-şontîc acolo, s-a aşezat cu greu, şi-a pus cîrjele dinainte, pe masă, s-a lăsat pe spate în scaun, s-a şters pe faţă, spunînd apoi că, după părerea lui, acum e pregătit, aşa c-ar fi bine ca doi să intre în baracă şi să-nceapă să scoată de-acolo tot ce poate fi mişcat din loc, iar ceilalţi doi să le-adune într-un maldăr, pe urmă o să se uite şi el la lucrurile alea, pînă acum curajul i s-a redus la deschisul uşii şi aruncatul unei priviri înăuntru, însă a văzut atîtea lucruri familiare lui, că se şi speriase, aşa că cel mai bine-ar fi să ne apucăm de treabă repede, fiindcă sînt destul de multe de scos. Zsolt o şi pornise spre baracă, chemîndu-mă şi pe mine, eu nu prea aveam chef, dar nici să mă-mpotrivesc nu-mi convenea, ei, şi cum ne îndreptam noi spre baracă, cîinii şi-au ciulit urechile, au început să mîrîie, şi de-abia atunci am băgat de seamă că toţi aveau o ureche tăiată, iar caporalul s-a răstit la ei să se aşeze, că noi nu trebuie să fim păziţi, noi sîntem prietenii lui taică-su, cîinii s-au uitat la el fără să se clintească, iar eu m-am gîndit că tot e bine că Zsolt m-a ales pe mine şi nu pe Jancsi sau pe Csabi, pentru că înăuntru măcar de cîini nu trebuie să ne fie frică.

Cînd urcam spre uşa barăcii pe cărămizile pe post de trepte, mi-am adus aminte ce spusese Csabi despre fantome şi-am simţit cum mi se moaie picioarele şi mă fac moale ca o

cîrpă, m-am uitat la cîini şi m-am agăţat de tocul uşii, Zsolt a scos un oftat înainte s-o deschidă, şi atunci am tras şi eu adînc aer în piept şi, cu toate că încă-mi era tare frică, mi-am făcut curaj şi am intrat pe uşă. Am păşit înăuntru odată cu Zsolt, eu nu mai fusesem pînă atunci într-un loc unde să fi murit cineva, într-un fel eram curios cum o să fie, însă pe amîndouă braţele mi se făcuse pielea de găină. Dinăuntru, încăperea părea mare, cel puţin de două ori mai mare decît văzută de-afară, aerul era jilav şi mirosea a mucegai, la început n-am prea văzut nimic, doar prin uşă pătrundea o geană de lumină, iar eu stăteam chiar în uşă, acoperind-o pe jumătate, dar cînd Zsolt a smuls prelata veche de la geam, s-a putut vedea destul de bine, în baracă era, într-adevăr, o harababură de zile mari, în mijlocul încăperii, pe un taburet, trona un gramofon cu o pîlnie uriaşă, în jur podeaua era plină de ziare mototolite, cutii de conserve şi sticle de bere, m-am şi împiedicat de una, de era cît pe-aci să cad, dar am reuşit să mă agăţ la timp de un palton pus pe umeraş, pe lîngă care mai atîrnau pe puţin vreo cinşpe, iar sub ele, pe podea, se înălţa un alt morman, tot de paltoane, din care, lovindu-le cu piciorul, s-a ridicat un iz de clei, atît de puturos încît m-a luat cu greaţă, i-am zis lui Zsolt că bine-am mai nimerit-o, dar el mi-a spus să tac din gură, că dacă aveam altă soluţie mai bună, pentru ce n-am spus-o, şi că e posibil ca şi nea Vasile să-şi fi făcut rezerva lui de aur, pe care s-ar putea s-o şi găsim, iar dacă nu, nu, dar în orice caz să zicem mulţam dacă scăpăm numai cu atîta, apoi a tăcut, a apucat prelata, a azvîrlit-o afară, a ridicat şi gramofonul de pe taburet, atunci am luat şi eu vreo trei paltoane, ducîndu-le pînă la uşă şi aruncîndu-le afară, praful s-a împrăştiat în aer şi duhoarea s-a făcut mai suportabilă, aşa c-am început să arunc pe rînd şi celelalte boarfe, într-un cotlon, o stivă de vreo opt valize, alături, pungi de plastic burduşite, găleţi, pleduri împăturite, Zsolt a început să scoată valizele afară, la a treia s-a chircit şi l-am simţit luptîndu-se cu greaţa, apoi şi-a scos tricoul, astupîndu-şi cu el şi nas şi gură, ceea ce am făcut şi eu, şi am continuat să lucrăm aşa, cu tricourile înnodate peste faţă, cu toate astea mai aveam în nări mirosul de pămînt mucegăit, la început mă mai uitam pe ce pun mîna, că era un vraf de cărţi legate cu o curea sau o mulţime de cutii de conserve înşirate pe sfoară, dar apoi am început să scot toate lucrurile, la nimereală, dîndu-i-le lui Csabi mai departe, m-am oprit din treabă numai cînd n-am putut urni din loc o canistră verde de benzină, de vreo douăj' de litri, i-am zis lui Zsolt să mă ajute, şi aşa, în doi, am reuşit s-o urnim pînă la uşă, Zsolt mi-a spus că dacă-i aşa al dracului de grea, s-o lăsăm la urmă, ei, şi atunci am văzut că baraca se golise aproape pe de-a-ntregul, înăuntru, lîngă un

perete, mai rămăsese doar un prici din scînduri, sprijinit pe nişte cărămizi, Zsolt a adunat de pe el rufăria de pat şi pătura jegoasă, a luat şi una din scînduri, cărîndu-le pe toate la uşă, eu m-am întors să iau şi cealaltă scîndură, şi atunci, deasupra priciului, am observat o pagină de ziar lipită de tavan, la care trebuie să se fi uitat nea Vasile cînd stătea întins în patul său, am întins mîna şi am rupt-o de-acolo, cu gîndul s-o citesc, era un articol despre fosta exploatare şi cît de minunate sînt basoreliefurile găsite, ce capodopere de o valoare inestimabilă, purtătoare ale unor mesaje istorice străvechi, pe o jumătate de pagină se întindea fotografia acelui uriaş culcat la pămînt, iar peste fotografie, în diagonală, scris cu creion chimic, cu majuscule, se putea citi „De-ajuns!“, am şi mototolit-o ca s-o arunc pe jos, lîngă celelalte, numai că apoi m-am răzgîndit şi mi-am băgat-o în buzunar.

După ce am aruncat pe uşă şi ultima scîndură de la prici, am apucat canistra şi am ieşit şi noi, cu chiu, cu vai, din baracă, fiul lui nea Vasile stătea tot acolo, pe scaunul de camping, scărpinînd unul dintre cîini pe ceafă, în timp ce Jancsi şi Csabi adunau boarfele într-o grămadă. De cum a dat cu ochii de noi, caporalul ne-a cerut să-i aducem canistra aia de benzină, am văzut atunci că ţinea în mînă o altă sticlă de pălincă, abia începută, iar cînd i-am pus canistra în faţă, el a strîns sticla de pălincă între coapse, apoi a desfăcut capacul canistrei, i-a mirosit conţinutul, apoi a apucat-o cu o mînă, şi gemînd din greu, a ridicat-o deasupra capului, lăsînd să-i curgă în gură nu prea mult, dar a scuipat numaidecît, a trîntit-o straşnic de pămînt, încît din ea a sărit un deget, două, de lichid, strigînd, mă-sa-n cur de viaţă, că-i nedreaptă, bietul taică-su era silit să se otrăvească cu spirt verde, pe cînd el dădea cu litra pe gît cea mai bună pălincă de prune, mai are şi acum rucsacul plin de sticle, dar nu-i bai, de-acum o să fie altfel, s-a sculat în picioare, a întors sticla cu fundu-n sus, vărsînd-o cu atîta furie, încît era să şi cadă de vreo două ori, cînd sticla s-a golit, i-a făcut şi ăsteia vînt în puţ, apoi s-a dus ţopăind la mormanul de obiecte, l-a răscolit cu una dintre cîrje, scoţînd la iveală un borcan gol de murături, l-a ridicat şi i l-a aruncat lui Jancsi, spunîndu-i să se ducă să-l spele, Jancsi abia apucase să facă doi paşi, cînd caporalul a dat de-a azvîrlita după el şi cu o găleată de tablă, s-o spele şi pe-aia şi s-aducă apă în ea, apoi a luat de jos o pungă de plastic, zicînd că sigur o să găsească ceva mangal în ea, bietul de taică-su, cît s-o fi chinuit să filtreze spirtu’ ăla, a scuturat punga, strivind sub talpă cîteva bucăţi de mangal căzute pe jos şi remarcînd că cel puţin mangalul e moale, a mai cotrobăit prin grămadă, a mai luat cîte-o ţoală, examinînd-o şi aruncînd-o înapoi printre celelalte,

între timp se văicărea cum că lui taică-su, săracu', îi fuseseră atît de dragi obiectele că adunase o grămadă şi, strîngător cum era, n-ar fi aruncat nici unul şi, Dumnezeu să-l ierte, că mult se mai certase din pricina asta cu bătrînu', îi spunea mereu ce făr' de rost îs toate căcaturile astea, în ce-l priveşte, nu pricepuse niciodată de ce le trebuie oamenilor atîtea zdrenţe, cînd într-un singur rucsac încape tot ce ne poate face fericiţi, în groapă tot nu luăm nimic cu noi, poate numai ce-am dat pe gît, dar ăl bătrîn era unul din ăia de zic că orice lucru îşi are potenţialul lui, uitîndu-se la fiecare haină veche şi ponosită de parcă ar fi fost una nouă-nouţă, asta nu i-o prea poate trece cu vederea bătrînului nici acum, chiar că nu, pe urmă a tăcut, şi-a mai suflat o dată nasul, s-a aplecat, a ridicat un sac mare de pînză, l-a desfăcut, a scos din el un pumn de mălai, l-a încercat cu limba, apoi l-a risipit pe jos, spunînd că taică-su, săracu', fusese ani de zile nevoit să se ţină tot cu mămăligă, pe cînd el se-ndopa cu clisă şi cu brînză, cît de nedreaptă e, într-adevăr, şi viaţa asta, însă acum vom face şi noi un parastas pentru bătrînu', cu mămăligă şi cu spirt trecut prin mangal, dacă la funeralii n-am putut lua parte, măcar atît să facem şi noi, să-i aducem un ultim pios omagiu, cum om putea şi noi, iar acum o să ne arate el cum fac mocanii o mămăligă-mămăligă adevărată, unul să se ducă-n spatele barăcii după lemne, iar ceilalţi să-l ajute să desfacă pungile şi valizele ca să sorteze, în sfîrşit, tot calabalîcul ăsta, aşa că ne-am apucat atunci să golim pungile, am aruncat conţinutul, hăinărie şi petice, pe jos, am deschis pe rînd şi valizele, erau şi ele pline de haine, dar puse pe categorii, în una doar cămăşi, în alta doar şosete făcute ghem şi izmene, în a treia pantofi eleganţi de damă, pe puţin cinşpe perechi, printre care şi unele cu toc foarte înalt, o altă valiză era ticsită cu cravate şi pantaloni împăturiţi, doar în două valize nu erau haine, una era plină cu plăci de gramofon, iar în cealaltă, sub un teanc de bancnote vechi mototolite, am găsit un cărţoi legat în piele, cu titlul, scris cu aur, *Istoria enciclopedică a omenirii de la facerea lumii pînă în prezent*, cînd l-a văzut, caporalul a aruncat pe jos paltonul mînjit de noroi, în buzunarele căruia începuse să cotrobăie, a luat cartea în mînă, a răsfoit-o, spunînd că asta fusese lectura preferată a lui taică-su, în copilărie îi povestise şi lui multe din ea, pentru taică-su istoria fusese totul, însă degeaba, el personal n-a putut s-o îndrăgească nicodată, poate doar fragmentele referitoare la capetele încoronate, şi lui taică-su îi plăcea să-i istorisească mai cu seamă despre vechii suverani şi ceremonialul regal de-nmormîntare, despre cum erau trimişi vikingii pe ultimul lor drum în corăbii aprinse, despre mormintele egiptenilor şi aztecilor şi comorile fabuloase îngropate acolo, despre cîte

slugi au luat cu ei în moarte ca să-i slugărească şi în viaţa de apoi, copil fiind, crezuse multă vreme că şi taică-su va fi fost, în taină, vreun rege detronat spre binele norodului.

Între timp se-ntorsese şi Jancsi cu apa, şi Csabi cu trei bucăţi mari de lemne. Caporalul a scos de sub baracă un ceaun înnegrit de funingine, a turnat în el vreo doi litri de apă din găleată, aruncînd restul pe jos, apoi a răsturnat găleata, a scos din buzunar un briceag, a înfipt de vreo trei ori lama cuţitului în fundul găleţii, a umplut găleata pe jumătate cu mangal, a aşezat-o peste gura borcanului şi a umplut-o cu spirt verde, prin găurile de pe fundul găleţii a început să picure încet spirtul filtrat, era negru ca un noroi foarte diluat. Caporalul s-a şters pe mîini, ne-a privit cîteva clipe, apoi împingînd cu piciorul ligheanul vechi de tablă al lui nea Vasile spre noi, ne-a spus că ne mai cere o ultimă favoare, ar dori să luăm fiecare cîte-o cîrpă şi să spălăm puţin baraca pe dinafară, doar cît să i se vadă culoarea de-nceput, pînă atunci el o să facă focul sub ceaun, iar apoi, după datină, o să facem sfînta pomenire.

Ligheanul l-am luat eu, apa din puţ avea o culoare plumburie şi era foarte tulbure, emana şi un miros ciudat, mi-a venit în minte ce spusese Zsolt despre osemintele de pe fund, am scufundat ligheanul uşor turtit în apă, s-a umplut cu zgomot, iar apa a făcut un mic vîrtej în mijloc, am aruncat apa asta dintîi, pe urmă l-am umplut din nou, mai grijuliu, şi l-am dus celorlalţi, Csabi mi-a pus în mînă o cravată mototolită, eu am muiat-o în apă, apoi am început să frecăm pereţii exteriori ai barăcii, Zsolt mi-a şoptit că suntem norocoşi că nu interiorul trebe să-l spălăm, iar eu i-am şoptit la rîndu-mi că tare mi-e teamă c-o s-o facem şi pe asta, dacă depinde de cîinii ăia blestemaţi, atunci ne-apucă seara tot acolo, la care Jancsi mi-a şoptit că barem aurul de l-am găsi, iar eu i-am zis că bănuiesc cam unde s-ar afla, şi le-am povestit şi celorlalţi ce găsisem cînd făceam curat, la care Csabi a spus că atunci asta-i o certitudine, că aurul trebuie, deci, să fie acolo, în peretele de sub basoreliefuri, dacă tot trebuie să lucrăm atît, să facem cumva să ajungem acolo, să avem şi noi profitul nostru, dar Zsolt n-a mai spus nimic, şi-a aruncat cîrpa în lighean, a oftat adînc, apoi a luat-o, a stors-o de apă şi a continuat să frece peretele barăcii. În timp ce noi lucram, caporalul şedea pe scaun, răsfoind cartea aia groasă de istorie, deodată am văzut că s-a ridicat în picioare, a aruncat cartea pe jos, a turnat peste ea mai bine de un litru de spirt şi i-a dat foc cu un chibrit. Spirtul ardea cu o flacără albăstruie, filele cărţii s-au aprins, desfăcîndu-se de parcă cineva ar fi vrut să le citească, caporalul nici n-a aşteptat ca flăcările să mai scadă, a aruncat mangalul peste ele, apoi a aşezat ceaunul fără pirostrii în

mijlocul focului, şi-a tras scaunul acolo, s-a aşezat şi cu o mînă a început să pună făină de porumb în ceaun, mestecînd apoi în mămăligă cu o creangă uscată, din cînd în cînd, unul dintre cîini se ridica, dîndu-i tîrcoale, atunci caporalul îl amenința cu creanga, cîinele se ferea de lovitură fără să se uite la el, îi ocolea scaunul, se culca apoi la loc lîngă ceilalţi doi cîini, peste un timp un altul se ridica şi dădea o tură în jurul caporalului.

Baraca era la fel de cenuşie ca atunci cînd începuserăm s-o spălăm, deşi am îndepărtat o parte din mizerie, apa din lighean se înnoroise, nici n-am mai muiat cîrpele în ea, am văzut că şi ceilalţi se uitau mai mult la caporal cum mestecă în mămăligă. Deodată, a luat ceaunul de pe foc, creanga a azvîrlit-o cîinilor, apoi s-a ridicat şi ne-a chemat la el, a dat jos găleata de pe borcan şi a pus-o lîngă el, a luat borcanul şi a băut îndelung din spirtul de culoarea plumbului, lăsîndu-l jos numai cînd am ajuns noi acolo, atunci am văzut pe masa de camping şase borcănaşe aliniate, caporalul le-a umplut cu spirt, gura borcanului fiind largă, o parte din acesta s-a revărsat pe masă, pe urmă toate s-au umplut ochi, atunci caporalul ne-a pus fiecăruia în mînă un borcănaş, a apucat şi el unul, a luat un chibrit şi a aprins spirtul din ultimul, apoi ne-a spus să bem pînă la fund în amintirea lui taică-su. Eu n-am prea vrut să beau, fiindcă mai aveam încă în gură un iz de pălincă, dar uitîndu-mă la flacăra albastră care pîlpîia, pînă la urmă mi-am ridicat borcanul şi am gustat din spirtul cenuşiu, avea un gust de fum lichid, la început mi-a zgîriat, rece, gîtlejul, pe urmă a început să mă ardă, de m-a apucat tusea, au început şi ceilalţi să tuşească, singur caporalul şi-a golit borcanul, aşezîndu-l apoi pe masă şi spunînd că tare-i mai plăcuse lui taică-su spirtul, asta l-a băgat în groapă, anul ăsta ar fi făcut şapteş'şase, iar dacă n-ar fi băut, sigur ar fi apucat şi suta, dar aşa măcar şi-a făcut viaţa un pic mai uşoară, că la asta-i bun spirtul, să-ţi uşureze puţin viaţa, noi încă nu ne dăm seama, sîntem copii, dar nici o grijă, o să învăţăm lecţia, pe vremuri nu pricepuse nici el, se şi certase cu taică-su pe chestia asta, dar de atunci viaţa l-a învăţat, şi încă bine, zicînd astea, şi-a netezit cu palma pantalonul deasupra ciotului, şi-a mai umplut o dată borcanul, ne-a făcut semn şi nouă să ne ridicăm borcănaşele, le-a umplut şi pe alea, apoi a răsturnat mămăliga din ceaun pe masă, a luat cu mîna o bucată mare şi, cu gura plină, ne-a spus poftă bună, să luăm şi noi, să cinstim memoria lui taică-su. Atunci Zsolt şi-a vîrît şi el mîna în mămăligă, spunînd să-i fie ţărîna uşoară lui nea Vasile, a mîncat mămăliga, a vărsat puţin spirt din borcanul lui, apoi a băut o gură, atunci am luat şi noi din mămăligă, pe alocuri era neagră

de funingine, simţeam cum îmi scîrţîie printre dinţi, dar gustul îi era acceptabil, mai ales pentru că mai atenua din gustul amar de fum, au mîncat şi ceilalţi, a mai luat şi caporalul o bucată, apoi şi-a dus borcanul la gură, a băut pe nerăsuflate tot spirtul din el, după care l-a trîntit de peretele barăcii, de ţăndări s-a făcut, şi a strigat că e-n regulă, de plîns, am plîns destul, acum să petrecem, să nu privim în urmă, numai spre viitor, tot înainte, apoi a luat o placă din maldărul de lucruri, a pus-o la gramofon, zicînd că ăsta fusese cîntecul preferat al lui taică-su, azi nu se mai găseşte nimeni pe lume care să ştie să cînte aşa, apoi a aşezat acul pe placă şi i-a spus lui Jancsi să se ocupe de gramofon, nu mai auzisem un gramofon atît de vechi cîntînd, suna strident, cu hîrîituri şi scîrţîieli, dar se puteau auzi clar fluierul, vioara, acordeonul şi o voce răguşită de femeie, cîntecul zicea despre un codru des, umbros şi întunecat, atît de des, încît ucide bunătatea şi dragostea, nu prea-mi mai aduc aminte textul, numai cum făcea cîntăreaţa să-i vibreze vocea, era ca atunci cînd vîntul se izbeşte de crengile veştede ale copacilor, cîinii şi-au ridicat capetele şi s-au pornit să schelălăie în ritmul melodiei, şi atunci caporalul a început să danseze acolo, printre boarfe şi pantofăraie, cîntînd în acelaşi timp, nu era un cîntec propriu-zis, era mai curînd un croncănit de corb, şi într-adevăr, cum ţopăia aşa, într-un picior, fluturîndu-şi cîrja, caporalul părea un ditamai corbul sur, cu toate astea nu era caraghios, şi-n vreme ce mă uitam la el, spirtul a început deodată să-şi facă efectul, dar nu numai asupra mea, ci şi asupra lui Zsolt şi a lui Csabi, pînă şi asupra lui Jancsi, care stătea lîngă gramofon, în acelaşi timp am început să ne mişcăm picioarele, în acelaşi timp ne-am întins braţele, în acelaşi timp am început să dansăm şi noi, acolo, printre lucrurile aruncate de-a valma, la început mai aveam grijă ca nu cumva să calc ceva în picioare, ocoleam hainele şi sticlele şi cărţile împrăştiate pe jos, dar la un moment dat am lovit cu piciorul un radio dezmembrat, am auzit un trosnet, a sărit şi Zsolt drept pe o pălărie de paie, apoi muzica se făcuse tot mai tare, spirtul acţiona, punîndu-mi mîinile şi picioarele în mişcare, şi atunci nici nu mai ştiam pe unde calc, în ce dau cu piciorul, ce strivesc sub tălpi, nu mai ştiam ce anume îmi pîrîie sub bocanci, un pahar de plastic sau o machetă veche de avion, o cutie de carton, un pieptene de plastic sau nişte ochelari de soare, nici ceilalţi nu mai aveau vreo grijă, Jancsi a tras un şut într-o carte, cartea s-a deschis, zburînd cît colo cu paginile fîlfîinde, n-am văzut unde a căzut, între timp muzica mă redirecţionase, caporalul ţopăia şi el, se lăsa în jos pe picioru-i zdravăn, se ridica, sălta în aer, sprijinindu-se de cîrje, obiectele zburau în jurul lui, cravatele, învelitorile de discuri,

fotografiile, bucăţile de hîrtie, bancnotele, batistele şi ciorapii se înălţau într-un vîrtej, ţopăiam şi noi, gramofonul urla, scîrţîitul acului îl simţeam parcă în piept, îmi vîjîia capul de sunetul acordeonului, îl vedeam pe caporal aruncîndu-şi cîrjele, ridicînd canistra de benzină pe care o îmbrăţişa ca pe-o femeie, dansînd într-un picior, învîrtindu-se, era cît pe-aci să cadă, dar continua să păstreze ritmul muzicii, s-a dus la baracă, a deşurubat capacul canistrei şi, sărind în continuare într-un picior, a început s-o golească peste baracă, mirosul spirtului s-a amestecat cu mirosul de pămînt, era foarte puternic, între timp canistra se golise, caporalul a aruncat-o cît colo şi a căzut pe spate, placa ajunsese la capăt, deodată s-a făcut linişte deplină, Jancsi n-a mai manevrat gramofonul, ne-am oprit şi noi, ameţeam, totul se învîrtea în jurul meu, de parcă aş mai fi dansat încă, pămîntul mi se ondula sub picioare, abia mai puteam să stau drept, se clătinau şi ceilalţi, se bălăngăneau înainte şi-napoi, aburii spirtului păreau un fumegai cenuşiu, prin care, ca printr-o pîclă, am văzut cum caporalul, întins la pămînt, scoate o cutie de chibrituri, încercînd să aprindă unul, însă i-a luat foc toată în mînă, şi atunci a aruncat-o spre baracă, strigînd că lumea întreagă ar trebui incendiată, toată lumea asta de căcat, să ardă pînă la capăt, şi atunci flăcările, de-a lungul dîrelor de spirt, au cuprins baraca, au muşcat din lemnărie, totul ardea, trosnind, cu o vîlvătaie galbenă, caporalul era tot acolo, la pămînt, şi-a întins mîna, cu chiu, cu vai a scos de sub roata barăcii icul care-o ţinea în loc, şi atunci baraca-n flăcări s-a zguduit şi a luat-o domol la vale, spre puţ, caporalul a dat să se ridice, dar, fără cîrje, n-avea de ce să se sprijine, aşa că s-a întins la loc, pe pămînt şi, întors pe-o rînă, privea cum se rostogoleşte baraca în apă şi cum flăcările se sting, sfîrîind, baraca însă nu s-a scufundat cu totul, partea de sus a continuat să ardă, plutind spre mijlocul apei şi oprindu-se apoi, în timp ce flăcările se răsfrîngeau, roşii, în oglinda cenuşie a apei, de parcă însuşi puţul ar fi ars, iar caporalul, nemişcat şi cu bărbia-n palme, privea incendiul.

Nici eu nu puteam să-mi desprind ochii de la foc, mă gîndeam că poate luminează fundul apei, iar dacă ne-am duce acolo şi ne-am uita în ea, am vedea poate ce se ascunde în adîncuri, eram gata s-o pornesc spre puţ, dar atunci Zsolt mi-a spus c-ar fi mai bine să plecăm, pentru că acuşi se trezeşte caporalul şi mai născoceşte ceva în amintirea lui taică-su, şi atunci m-am uitat într-acolo şi l-am văzut pe caporal întins pe jos, cu braţele depărtate şi gura căscată, sforăind, şi am zis şi eu să mergem, că ne dăm duhul de atîta oboseală, dar Jancsi a spus că dacă am rezistat pînă acum, atunci să vedem barem dacă este sau nu aur în perete, oricum n-am putea pleca din

cauza cîinilor, ne-a zis caporalul că sînt dresaţi să vîneze oameni, şi atunci Zsolt a dat din cap şi a zis că are dreptate şi ar trebui făcut ceva cu cîinii, iar eu i-am spus că ştiu deja ce-i de făcut cu ei, apoi m-am dus la masa de camping, am aruncat restul de mămăligă pe jos, am turnat peste ea spirtul din borcan, mai rămăseseră vreo doi litri, dacă nu mai mult, am aruncat şi borcanul gol, şi atunci cîinii şi-au ciulit urechile la zgomot, eu i-am chemat, să vină la păpică, şi nici n-am apucat bine să mă dau la o parte, că au şi venit, începînd să înfulece mămăliga îmbibată cu spirt.

Deşi mai eram încă ameţiţi, ne-am apropiat de peretele de lut, cîinii n-au venit după noi, ne-am dus direct sub basorelieful tocit, ne-am oprit dinaintea peretelui, de aproape părea o piele de balaur, numai solzi, şi că face parte din basorelief, la început nici n-am vrut să-l ating, dar apoi i-am aplicat o lovitură de ciocan, au făcut la fel şi ceilalţi, peretele era moale, abia ce-l atingeam cu ciocanul, se desprindeau din el grunji cît pumnul, pămîntul lucea unsuros, de mă apucase greaţa, dar am continuat să-l ciocănesc, şi deodată am auzit un pocnet şi atunci m-am uitat şi am văzut cum cade un bulgăre strălucitor pe jos, m-am aplecat, l-am ridicat, era întocmai ca acela pe care mi-l arătase Zsolt, m-am ridicat repede şi am lovit din nou peretele cu ciocanul, şi atunci şi după loviturile celorlalţi au început să se desprindă din perete grunji sclipitori, cîte doi-trei deodată, cu fiecare lovitură se adunau tot mai mulţi, la picioarele celorlalţi se formase deja o grămăjoară, aproape că nici nu mai trebuia să dăm cu ciocanul, căzeau de la sine, am aruncat ciocanele, Jancsi a zis că n-ar fi crezut, dar acum vede că-i adevărat, aici e plin de aur, şi s-a aplecat şi a început să-şi umple buzunarele cu grunji, şi atunci am început să adunăm şi noi, eu mi-i puneam în buzunare aşa cum erau, cu tot cu pămînt, şi tocmai am vrut să spun să plecăm odată, c-o s-o încurcăm, şi atunci l-am auzit pe caporal răstindu-se la noi că ce pizdamamiinoastre facem acolo, stătea în spatele nostru, sprijinit în cîrje, ne-am întors cu toţii şi ne-am ridicat în picioare, iar caporalul ne-a mai întrebat o dată ce facem acolo, cînd şi-a deschis gura, m-a izbit o duhoare de spirt, de mi s-a întors stomacul pe dos şi n-am mai putut să zic nimic, dar Zsolt i-a zis că ce, nu se vede, strîngem aur, şi că ştim noi bine că de-aia păzise taică-su cu atîta sfinţenie zona, şi nu pentru vechiturile alea, dar caporalul şi-a scuturat capul, spunîndu-ne că pe dracu', acolo nu-i nici urmă de aur, nici o urmă, la care Zsolt i-a băgat palmele pline vîrf cu aur sub nas, întrebîndu-l, atunci ce ţine el în mînă, la care caporalul iarăşi a scuturat din cap, spunîndu-i că sîntem nişte cretini, cum am putut să ne gîndim că într-o mină de argilă o să găsim aur, păi nu vedem

că astea sînt numai gloanţe de mitralieră? Şi-a ridicat cîrja, l-a lovit pe Zsolt peste degete, de-a scăpat grunjii pe jos, şi s-a răstit la noi să ne cărăm, să fugim de să mîncăm pămîntul şi să nu ne mai prindă vreodată pe-acolo, că dacă ne prinde, ne omoară-n bătaie, toarnă apoi benzină peste hoiturile noastre, le dă foc şi le aruncă în puţ, de nu mai rămîne din noi decît o mînă de oase calcinate sau nici atît, şi s-o luăm din loc în goana mare, fără să mai privim în urmă.

Tunelul

Eu îmi făceam temele, iar mama corecta lucrări, de cînd n-o mai lăsaseră să predea, corecta mult mai multe lucrări ca înainte, fostele ei colege îi dădeau, de multe ori, în secret, lucrări de corectat, fiindcă ştiau că numai cu banii din dereticat nu ne-am descurca nicicum, şi-i veneau în ajutor în felul ăsta.

Tare mult aş fi vrut să termin odată cu temele, pentru că tare mult aş fi vrut să-mi iau porţia din tunelul de castane, făcut de mama special pentru mine, de ziua mea, cu mari greutăţi făcuse rost de frişcă şi de castane, piureul de castane l-am pregătit împreună, miezul castanelor fierte şi tăiate în două l-am scos cu linguriţa, ăsta era desertul meu preferat, trecuse mai bine de un an de cînd mîncasem ultima dată aşa ceva, mai era şi tata acasă şi, înainte să-l ducă la Canal, era şi desertul lui preferat, de atunci nu mai făcuserăm rost de castane, şi ştiam că, de-ndată ce-mi termin lecţiile, o să-l scoatem din frigider şi o să-i punem lumînările şi-o să sărbătorim împreună ziua mea, şi tare mult aş fi vrut să termin odată, şi atunci, brusc, a început să sune soneria.

Evident, mama a tresărit, de cînd cu percheziţia se speria mereu cînd auzea soneria, şi chiar că nu aşteptam pe nimeni şi nici nu prea venea nimeni pe la noi, poate doar vecinii, seara, să ne ceară sau să ne aducă ceva, dar aşa, după-masa, aproape niciodată, şi atunci, uitîndu-mă la mama, am văzut cum păleşte, aşa că i-am zis să stea pe loc, că merg eu să văd cine e şi dacă nu-l cunosc, nu-i dau drumul înăuntru, şi am ieşit în antreu şi m-am uitat prin vizor, dar n-am văzut pe nimeni, casa scărilor era goală, şi atunci m-am gîndit că precis băieţii se ţin de pozne, deşi le spusesem să nu facă prostii de-astea la uşa noastră, dar cînd dădeam să intru în cameră, să-i spun mamei că nu-i nimeni, s-a auzit iarăşi soneria, şi iarăşi m-am uitat şi n-am văzut nimic, şi atunci m-am încumetat să deschid uşa, dar numai ca să văd dacă cineva nu blocase butonul soneriei.

Şi cum am deschis uşa, ce să vezi, un copil, să fi avut vreo şapte ani, de-aia nu-l văzusem, abia dacă ajungea pînă la butonul soneriei, purta uniformă, iar haina era cu cel puţin şase numere mai mare, de-i ajungea pînă aproape de genunchi, şi avea mînecile tăiate cam pe-acolo unde înainte trebuia să fi fost cotul, şi copilul era încărcat cu umeraşe şi cuţite şi linguri de lemn, avea cel puţin o sută de umeraşe la el, şi avea şi făcăleţe, iar în jurul taliei, un şirag din cleşti de rufe, mulţi şi

aceştia, cel puţin cinci sute, zău. Şi atunci, de cum m-a văzut, m-a şi întrebat dacă-i maică-mea acasă, dar eu i-am spus să se care, că tot nu cumpărăm nimic, la care el mi-a spus că nu m-a întrebat dacă vreau să cumpăr ceva, ci dacă-i maică-mea acasă, şi atunci i-am spus să se ducă naibii, că dacă nu, îi dau brînci pe trepte, însă înainte de asta îi vîr pe gît vreo două umeraşe, dar se pare că nici asta nu l-a speriat, că a apăsat din nou butonul soneriei, şi atunci mama a strigat din cameră, cine e, şi eu i-am strigat că nimeni, dar şi puţă ăsta a început să strige că a adus umeraşe ieftine, şi să vină stimata doamnă să se uite, că aşa un lemn bun n-a mai văzut, şi atunci l-am îmbrîncit pe puşti, dar n-a căzut, a făcut doar un pas înapoi şi s-a prins de balustradă, şi eu iarăşi i-am spus, gata, valea, dar atunci mama era deja acolo şi se uita la mine şi am văzut că faţa i se înăspreşte, marş în camera ta, aşa mi-a spus, şi eu bineînţeles că nu m-am dus decît pînă în antreu, trăgînd de acolo cu ochiul la ce se întîmplă.

Atunci mama l-a întrebat pe prichindel cum îl cheamă şi cîţi ani are, şi el a spus că Marius şi că şase jumate, apoi mama a întrebat cîţi fraţi sînt, şi copilul a spus că opt, şi atunci mama a zis, bine, să intre, să nu stea acolo, în frig, deşi în casa scărilor nu era frig deloc, şi atunci Marius ăsta şi-a şters pantofii, iar lemnăria zdrăngănea pe el, făcînd o gălăgie de parcă n-ar fi fost doar unul, apoi a intrat în antreu şi s-a oprit, dîndu-şi jos de pe umeri tot calabalîcul prins de un soi de hamuri şi, cît le-a aşezat pe covor, a început să-i explice mamei cum taie taică-su lemnele şi cum le usucă pe urmă în pod şi cum cioplesc, el şi cu fraţii lui, umeraşele şi cleştii şi cum că în ziua de azi sînt tot mai rare aşa finisaje manuale. Vorbea întocmai ca un adult, fără să se-oprească, arătîndu-i mamei cînd un umeraş, cînd un cleşte, ca unul care e pe bune mîndru de ele, şi în tot acest timp mama nu spunea nimic, îl privea numai, iar cînd copilul a tăcut în fine, l-a întrebat doar atît, cine l-a învăţat să vorbească aşa iscusit, iar copilul s-a uitat la ea şi a zis că taică-su, şi atunci mama a întrebat dacă şi ceilalţi fraţi fac asta, şi Marius a spus că da, ei umblă prin blocurile vecine, şi cu toţii vor rămîne o săptămînă în oraşul nostru, pe urmă pleacă mai departe, ajung acasă doar de Crăciun, după ce vor fi bătut drumurile unei jumătăţi de ţară, şi atunci mama i-a spus că asta înseamnă că nu merge, deci, la şcoală, şi Marius a zis că nu, şi că nici fraţii lui nu merg, şi mama a întrebat dacă asta înseamnă că nu ştie, deci, să citească, şi Marius a zîmbit dînd din cap, adăugînd însă repede că ştie, în schimb, să socotească, şi încă foarte bine, mai ales să adune, iar cînd va trebui să calculeze preţul umeraşelor, atunci o să vadă doamna că din prima o să-i spună preţul

corect, şi a şi întrebat cîte umeraşe vrea să cumpere mama, şi cîţi cleşti, şi dădea să-i zică iar de calitatea bună a lemnului, dar deodată mama l-a întrebat dacă-i e foame şi Marius, evident, a zis că da, şi încă cum, şi atunci mama l-a luat de după umeri şi i-a spus să vină cu ea la bucătărie, şi atunci eu m-am speriat foarte tare, pentru că imediat m-am gîndit la tunelul de castane şi la ce-ar putea să urmeze.

M-am dus şi eu tiptil în bucătărie, nu voiam să strige mama la mine, între timp Marius mîncase deja jumătate dintr-o felie groasă de pîine cu untură, şi atunci mama a luat o cană, a scos din frigider sticla cu lapte şi i-a umplut cana, iar ăsta mic a apucat-o strîns, cu amîndouă mîinile, dînd laptele pe gît dintr-odată şi înghiţind cu zgomot, apoi a aşezat cana pe masă şi s-a şters la gură cu mîneca uniformei, iar cînd mama a pus la loc în frigider sticla cu lapte, Marius a fixat cu privirea tunelul de castane care era acolo, pe unul dintre rafturile frigiderului, l-a şi arătat cu un deget, în timp ce întreba ce-i aia, şi atunci n-am mai rezistat, trebuia să deschid şi eu gura, şi i-am zis că nimic, ce-l interesează, dar în momentul în care am zis asta, mi-am şi dat seama că n-ar fi trebuit, fiindcă mama s-a uitat la mine cu zîmbetul ei sever şi rece, spunîndu-mi, băiete, se pare că ai oaspeţi, asta da sărbătoare, apoi a deschis din nou frigiderul şi a scos tunelul de castane şi l-a pus pe masă şi mi-a spus să scot două farfurii şi două linguriţe.

Vocea îi suna aşa sever, că n-am îndrăznit s-o contrazic, aşa c-am scos binişor farfuriile şi linguriţele şi le-am aranjat, una punînd-o în faţa copilului şi una în dreptul locului meu de la masă, unde m-am aşezat pe urmă, în timp ce mama a înfipt o lumînare în vîrful tunelului, acolo unde era scrisă, cu ciocolată, cifra doisprezece, şi a aprins-o, spunînd că, de fapt şi de drept, ar trebui să fie douăsprezece lumînări, dar că acum, simbolic, ajunge şi una, iar eu am suflat în lumînare, dorindu-mi ca tata să vină acasă sau cel puţin să avem vreo veste de la el, şi am stins-o, apoi mama a tăiat prima felie şi i-a dat-o lui Marius, iar mie pe următoarea, Marius s-a şi apucat să mănînce şi atunci nici eu, numai de-al dracu', nu i-am zis poftă bună, am apucat linguriţa, dar n-am început să mănînc numaidecît, am mai privit o vreme felia din farfurie, frişca albă din mijlocul cremei de castane, şi cred că m-am gîndit la tata, apoi am luat o înghiţitură şi era delicioasă, întocmai cum mi-o aminteam sau poate şi mai delicioasă, dulce şi pufoasă, şi cînd am luat a doua înghiţitură, de-abia atunci m-am uitat în farfuria lui Marius, el tocmai mesteca ultima bucată şi s-a uitat la mama şi a zis că aşa o bunătate n-a mîncat în viaţa lui, niciodată de cînd e pe lume, şi a întrebat dacă mai poate primi o felie, iar eu mai degrabă i-aş fi spus că pe dracu', era păcat şi de prima, dar

mama s-a şi apucat să-i mai taie una, şi atunci m-am apucat şi eu să mănînc repede, fără să mai ciugulesc piureul de castane, băgam în mine linguriţă după linguriţă, în timp ce-l priveam pe Marius care înfuleca şi el, lua cu linguriţa bucăţi atît de mari că de-abia îi încăpeau în gură, trebuia să se ajute de degetul mare să nu-i cadă, bărbia-i era toată mînjită de frişcă şi piure de castane, iar cînd a terminat de mîncat, din nou s-a uitat la mama, şi mama i-a mai tăiat o felie, între timp am primit şi eu o a doua felie, iar pe platoul de porţelan abia dacă mai rămăsese ceva din tunel, doar bucata cu cifrele, şi Marius mînca la fel de repede ca la început, aplecat cu capu-n farfuria pe care o dosea pe jumătate cu cotul sprijinit de masă, dar mama nu i-a făcut observaţie să stea frumos, deşi mie cu siguranţă mi-ar fi făcut, iar cînd şi această a doua felie a dispărut, atunci Marius iarăşi a arătat cu linguriţa spre platoul de porţelan, zicînd că n-are rost să se usuce puţinu' ăla care-a mai rămas şi să i-o dea tot lui, şi am văzut că de data asta mama n-a mai apucat cuţitul cu atîta elan, totuşi a tăiat în două şi această ultimă felie şi i-a pus lui o jumătate şi mie pe cealaltă, iar eu, cînd am ajuns la jumătatea acestei ultime felii, am simţit deodată că nu mai pot să-nghit nimic, în timp ce Marius terminase de mult porţia lui şi am văzut că se uită la farfuria mea şi atunci, numai de-al dracu', am mai luat o îmbucătură, dar n-am mai simţit gustul de castane, ci numai pe-acela, dulceag, de rom, am continuat totuşi să mănînc, în ciudă, înghiţind cu greu, iar Marius mă fixa în continuare, aşa că am înghiţit totul, am adunat cu grijă şi restul de frişcă din farfurie, am lins şi linguriţa, iar cînd, în fine, mi-am pus şi eu linguriţa pe masă, am simţit că mi se întoarce stomacul pe dos, dar, cu toate astea, am zîmbit, şi atunci Marius s-a uitat la mine şi mi-a zis La mulţi ani, şi apoi s-a uitat la mama şi i-a zis că-i mulţumeşte pentru ospăţ, dar acum să-i spună dacă vrea să cumpere umeraşe sau nu, fiindcă el trebuie să plece, pentru că n-a vîndut mai nimic în ziua aia, şi atunci mama a spus că bine, va cumpăra cinci umeraşe şi zece cleşti, dar numai dacă Marius le dă ieftin, şi atunci au început să se tocmească, mamei îi plăcea tare mult să se tocmească, poate că a acceptat să cumpere doar ca să se poată tocmi, căci la urma urmei, cum fuseserăm nevoiţi să vindem din hainele lui tata, umeraşe goale aveam destule.

Mie atunci mi s-a făcut stomacul ghem şi am simţit că-mi vine pe gît tot tunelul de castane, la fel şi tocăniţa de cartofi pe care o mîncasem la prînz, m-am ridicat şi m-am dus la baie, mi-am încleştat dinţii, pentru că în nici un caz nu voiam să vomit, m-am oprit în faţa robinetului, am dat drumul la apa rece şi mi-am udat ceafa, că aşa învăţasem eu la şcoală că trece

greaţa, am băut şi cîteva înghiţituri din palmă şi mi-a trecut imediat senzaţia de greaţă şi, cînd m-am întors în bucătărie, mama isprăvise cu tocmitul, Marius se-nhăma din nou cu umeraşele, iar cînd m-a văzut, mi-a spus că, dacă tot e ziua mea, mi se cuvine şi un cadou, şi a dezlegat de pe unul dintre hamuri un cuţit de lemn, mi l-a pus în palmă şi mi-a zis să-l folosesc sănătos, şi eu am dat doar din cap, n-am vrut să-i mulţumesc, mi-era teamă să nu m-apuce iar greaţa, apoi i-am deschis uşa şi tot eu am şi închis-o în urma lui.

L-am auzit bocănind şi zornăind pe scări, mama s-a uitat la mine, mi-a spus să fiu fericit că nu ştiu ce-i aia foame, apoi s-a întors în camera mare, la lucrările ei, iar eu am fugit în camera mea, m-am urcat în pat, am deschis fereastra şi l-am mai văzut pe Marius cum iese pe uşa blocului şi face primul pas pe trotuar, şi atunci am înşfăcat cuţitul, mi-am luat şi avînt, dar pînă la urmă am renunţat să i-l arunc în cap, că oricum nu l-aş fi nimerit, fiindcă din păcate se îndepărtase cam prea mult.

Belşug

Iniţial, am luat-o spre autoservire numai pentru că, pe cărarea bătătorită care ducea spre şantier, găsisem un şurub tubular mare cu două piuliţe, şi am vrut să-l umplu cu vîrfuri de chibrituri, fiindcă am reţinut ce spusese Zsolt, că dacă după aceea îi pun cele două piuliţe şi înfăşor totul în plastic şi-l arunc de la etajul patru, atunci şuruburile astea uriaşe, de roată de tractor, explodează cu atîta forţă încît găuresc pînă şi asfaltul, de-aia aveam de gînd să cumpăr chibrituri, cel puţin patru-cinci cutii, dar la cofetăria de unde obişnuiam să cumpăr nu ne mai serveau de cînd pusesem, împreună cu Szabi, o fumigenă sub vitrină, şi toate prăjiturile devenite necomestibile au trebuit aruncate, pentru că toate prinseseră un puternic miros de cauciuc ars de la fîşiile unei anvelope de tractor şi de la cojile unor mingi de ping-pong din care confecţionaserăm bomba, de-aia, deci, trebuia să merg la autoservire dacă voiam să cumpăr chibrituri, acolo, în schimb, puteam să cumpăr după pofta inimii, fiindcă o cunoşteam pe magazioneră, tanti Ani o chema, dar toată lumea îi zicea Ani-osînză pentru că era îngrozitor de grasă şi mare cît o casă, pe bune, dar eu nu i-am zis niciodată după poreclă, pentru că era prietena mamei, odată a şi stat la noi două zile, cînd beţivanul de bărbatu-su a dat-o afară din casă, şi de-atunci îi era foarte recunoscătoare mamei, şi dacă o rugam, întotdeauna ne aducea de la magazie pachete de chibrituri nedesfăcute şi acetonă pentru bombele de fum, chiar şi patru-cinci sticluţe deodată, fără să-ntrebe niciodată la ce-mi trebuie, întreba doar dacă mama e bine, aşa că într-adevăr merita să mergi pe jos pînă la autoservire, deşi era destul de departe. Cînd am ajuns pe strada Arató, un om a trecut în goană pe lîngă mine, apoi încă unul, şi încă unul, şi toţi au luat-o spre strada Hangya, acolo unde se afla autoservirea, şi atunci imediat mi-a venit în gînd că ar trebui să mă grăbesc, în mod sigur ăştia gonesc pentru că aflaseră că se dă ceva, dar apoi m-am gîndit că-i o prostie, ce-ar putea să se dea, şi oricum n-aveam nici un chef să stau la coadă pentru margarină, făină sau ouă, dar atunci iarăşi a trecut pe lîngă mine cineva alergînd, şi n-am mai rezistat, am strigat după el, dacă ştie ce se dă, dar ăla nici nu s-a oprit, mi-a zis doar, în treacăt, că nimic, dar atunci mărisem deja pasul şi eu, de alergat am început să alerg numai cînd l-am văzut venind pe nea Szövérfi, cu o plasă burduşită în mînă şi mîncînd banane.

Nu mai văzusem niciodată pînă atunci să mănînce cineva banane pe stradă, eu să zicem că mai mîncasem de cîteva ori, ai mei făcuseră rost cumva, pe sub mînă, de banane, dar de cele mai multe ori erau verzi şi trebuia să aştepţi mult pînă să se coacă, am încercat odată să mănînc una, aşa verde cum era, tăiată felii şi cu zahăr, dar nu era prea bună, mă şi certase tata cînd a observat. Şi de vreo trei ani nu mai mîncasem nici un fel de fructe exotice, şi de-aia am luat-o la picior spre strada Hangya cît mă ţineau plămînii. Rumoarea se auzea bine de departe, cînd am dat colţul, am văzut şi coada, se întindea pînă în mijlocul străzii, să tot fi avut vreo patruzeci de metri, în spate stăteau şi cîte patru-cinci unul lîngă altul, dar la intrarea în magazin coada se subţiase, fiindcă pe uşă încăpeau doar cîte doi, acolo, în faţă, un muncitor de la uzina metalurgică tocmai îl scutura de guler pe unul cu mutra roşie, îmbrăcat în trenci, strigînd la el că ce-şi închipuie, cum o să-l lase înăuntru peste rînd, cunoaşte el şmecherii de teapa lui, de data asta n-o să se bage înaintea oamenilor cinstiţi care stau la rînd, la care ăla în trenci a spus că el stătuse la rînd, numai că trebuise să dea o fugă pînă acasă după bani şi că rugase pe cineva să-i ţină rîndu', dar muncitorul de la uzina metalurgică a strigat că nu există aşa ceva, ca altu' să-i ţină rîndu', dacă-i trebe ceva, atunci să stea personal, ca toţi oamenii cinstiţi, şi l-a împins cu atîta furie, că ăla a căzut în cur, umplîndu-se de noroi, iar cînd s-a sculat, muncitorul a mai strigat la el să se ducă şi să se pună în spate, la coadă, şi atunci ăla în trenci a spus că nu se pune, şi să le stea în gît, şi bananele, şi portocalele, dar că n-o să aibă ei norocul ăsta, că oricum stau degeaba, acuşi se termină toate, şi să crape cu toţii, şi s-a întors şi a plecat, dar n-am văzut încotro, pentru că tocmai atunci mă aşezam şi eu la coadă. Oamenii stăteau cîte patru pe rînd, coada nu prea înainta, să fi avansat poate un pas, deşi stăteam de vreo zece minute, am încercat s-o întreb pe una dintre femeile din faţa mea de cînd se stă, dar n-a vrut să-mi spună, mi-a zis doar pssst, linişte, să-mi ţin gura, şi atunci cineva a spus că de mult, să tot fie vreo două ore jumate, uite ce încet merge, cei din faţă spun că înăuntru, în magazin, coada mai coteşte de vreo trei ori printre rafturi, ei, şi atunci, la uşă, acolo în faţă, s-a iscat o agitaţie, se pare că cineva voise să iasă, chiar dacă aia era uşa de intrare, dar n-au vrut să-l lase, pentru că nimeni n-a vrut să facă un pas, cît de mic, înapoi, mai degrabă au încercat să-i împingă pe cei dinaintea lor, era mare înghesuială, apoi coada a dat cumva în spate, şi pe femeia din faţa mea au împins-o înapoi, s-a lovit de mine, de era să cad şi eu, cei din spate începuseră să se împingă-n faţă, cineva din spate m-a îmbrîncit, am căzut în faţă, rîndul se îndesise pînă la refuz, ca

atunci cînd ne zbăteam să luăm autobuzul cu asalt, cineva mi-a tras un cot în coaste, iar eu, din instinct, am dat cu piciorul într-acolo, am încercat să înaintez, dar mă împingeau în continuare, ei, şi atunci coada iarăşi a dat înapoi atît de brusc, încît era să cad din nou, m-au ţinut cei din spatele meu, apoi şi cei de la coada cozii au trebuit să se dea un pas înapoi, pentru că în faţă, la intrarea în magazin, cineva se lupta din răsputeri să iasă, se şi auzea cum strigă, lăsaţi-mă, tovarăşi, daţi-vă mai înapoi, nu-nţelegeţi să vă daţi la o parte, nu vedeţi că am mîinile pline. Am recunoscut vocea, iar după ce i-a mai răsfirat puţin pe cîţiva, am văzut că era într-adevăr tanti Ani, purtînd în braţe o stivă de lădiţe, băgate una-ntr-alta, cu care-şi croia drum, strigînd, gura, toată lumea, şi să se dea mai în spate, să se facă linişte, ăsta e comportament necivilizat, este absolut inadmisibil, să se dea mai în spate imediat, la o parte de la uşă, este revoltător ce fac tovarăşii, ea nu pricepe ce-şi imaginează unii, unde se cred, de stau cîte patru şi urlă aiurea, în loc să aştepte frumos şi respectuos să ajungă la rînd, să se dea în spate imediat. În timp ce striga, dădea întruna oamenii la o parte, împingîndu-i cu lădiţele, pînă cînd, încetul cu încetul, i-a împrăştiat pe toţi din faţa intrării, rîndul s-a stricat, au înconjurat-o pe tanti Ani, mulţi au ajuns şi în mijlocul străzii, iar tanti Ani stătea acolo, la intrare, şi am văzut că, într-adevăr, magazinul era ticsit de lume, şi înăuntru, printre rafturi, la fel ca şi afară, se călcau unii pe alţii în picioare. Tanti Ani a pus lădiţele jos, a scos din buzunarul halatului un lacăt mare şi ruginit, a trîntit repede uşa magazinului, apoi, cu o mişcare rapidă, a tras zăvorul şi a pus lacătul, după care s-a aplecat, a ridicat lădiţele şi a început din nou să-mpingă, în dreapta şi-n stînga, oamenii, repezindu-i între timp, s-o lase să treacă, s-o lase, că are treabă, ei, şi atunci, deodată, muncitorul de la uzină s-a postat în faţa ei şi, cu două mîini, a apucat lădiţele şi a întrebat-o, cum adică a închis uşa de la intrare, nu vede cîtă lume mai stă aici, iar tanti Ani s-a răstit la el, să lase lădiţele, ce-are, orbul găinilor, nu vede că magazinul e închis, adică nu-i închis, dar nu se mai dă drumul la nimeni, că s-a terminat marfa, să zică mulţam dacă ajunge la ăia de-s înăuntru, să se ducă frumuşel toată lumea acasă, mîine or să se dea din nou fructe exotice, iar dacă nu mîine, atunci cel tîrziu săptămîna viitoare, şi să vină dimneaţa devreme, dar asta se ştie oricum. Au început să strige cu toţii, în acelaşi timp, mulţimea s-a năpustit în faţă, tîrîndu-mă şi pe mine cu ea, împingîndu-mă înainte, am simţit cum îmi cade din buzunar şurubul, pînă să-l prind, se şi rostogolise printre picioarele mulţimii, muncitorul de la uzină urla în gura mare că asta nu-i dreptate, şi a smuls lădiţele din mîinile lui tanti Ani, trîntindu-le cu atîta putere de

pămînt, de s-au făcut ţăndări, iar aşchiile au zburat prin aer, risipindu-se în toate direcţiile, pe asfalt, între timp oamenii se împingeau spre uşa de la intrare, cineva m-a înghiontit de-am căzut pe jos, palmele mi s-au mînjit de noroi, aveam o stinghie chiar sub nas, scria pe ea, cu litere mari şi negre, CUBA, am zărit-o doar o secundă, apoi cineva i-a dat un şut, eu m-am tîrît în patru labe, repede, mai în faţă, iar în timp ce încercam să mă ridic în picioare, ca să nu fiu strivit, am simţit deodată şurubul sub palmă, dar tocmai atunci careva m-a călcat pe pulpă, iar cînd mi-am tras piciorul, şurubul mi-a scăpat iar din mînă, nu m-am mai dus după el, fiindcă eram destul de speriat, mi-am adus aminte ce-mi povestise Jancsi, că odată, pe un stadion, un om fusese strivit de mulţime. Cu chiu, cu vai m-am ridicat, încercînd să mă strecor din îmbulzeală şi s-o iau spre mijlocul străzii, în direcţia în care se rostogolise şurubul, am mai fost lovit o dată în coapse, cu genunchii, dar atît de puternic de era să cad din nou, apoi am reuşit să scap cumva din aglomeraţie, atunci deja toată lumea urla foarte tare, m-am aplecat şi am ridicat şurubul, era plin de noroi, l-am şters de pantaloni. Lumea-şi făcea loc cu coatele, se înghiontea sălbatic, unii au început să se şi bată, aşa că nu m-am mai dus înapoi, am rămas în mijlocul străzii, uitîndu-mă doar la ce se întîmplă. Nu i-am văzut nicăieri nici pe muncitorul de la uzină, nici pe tanti Ani, toţi năvăliseră spre uşă, vreo patru-cinci trăgeau de ea, lacătul zăngănea tot mai urît, şi atunci am văzut cum un alt muncitor îşi face loc prin mulţime, strigînd că nu aşa se procedează, o să le arate el cum trebuie procedat, şi s-a aplecat şi a smuls cu amîndouă mîinile capacul de fontă al unui canal şi l-a ridicat şi, pe deasupra capetelor celorlalţi, a dat cu el de-a azvîrlita-n vitrina cea mai mare. Geamul uriaş de sticlă groasă s-a făcut ţăndări, pîrîind, stivele de bulion de roşii şi de conserve de peşte în ulei, aşezate în piramidă, s-au rostogolit în toate părţile, înăuntru oamenii se-mpingeau urlînd, am auzit cum cineva răcnea, incendiu, între timp s-au spart şi celelalte geamuri, am văzut cum doi muncitori de la uzină au scos uşa din ţîţîni, au ridicat-o şi, făcîndu-i vînt, au zvîrlit-o cît colo, uşa a aterizat în faţa mea, pe trotuar, din rama lată de metal, vopsită în albastru, cioburile plouau cu zgomot pe asfalt, iar la capătul zăvorului ruginit am văzut lacătul tot ferecat. Ştiam că ar fi trebuit s-o iau din loc, mi-am adus aminte cît mă rugase mama să nu dau de bucluc, cu toate astea, am rămas acolo să mă uit, m-am tras deoparte, oamenii au dat buluc în magazin, unii, avîntîndu-se, au intrat de-a dreptul pe fereastră, înăuntru rafturile au fost date jos, oamenii au început s-arunce-n stradă conservele şi borcanele de compot, am auzit pe cineva strigînd după ajutor, iar o voce de femeie ţipa întruna că arde

magazinul, ei, şi atunci lîngă mine a început să vorbească o babă, spunea cu voce ridicată că nu în faţă e de mers, ci în spate, la magazie, atunci o să iasă la iveală ce dosesc vînzătoarele acolo, nici nu sfîrşise bine de vorbit, că unii au şi luat-o la picior spre uşa magaziei, abia ajunşi acolo, uşa s-a şi deschis şi a ieşit muncitorul de la uzină, strigînd că na, poftim, ia uitaţi-vă ce dosesc ăştia aici, poftim, căra un sac mare în cîrcă, l-a aşezat pe asfalt şi a strigat că sacul ăsta, pe cuvînt de onoare, e plin cu boabe neprăjite de cafea adevărată, şi că în magazia asta sînt de toate, chiar de toate, magazia asta e belşugul pe pămînt, e ciocolată cîtă vrei, portocale, smochine, curmale, lăzi întregi de suc de lămîie grecească, sînt de toate, pricepeţi, de toate. Şi într-adevăr, pe uşa magaziei ieşeau în fugă oameni, unul după altul, care mai de care cu cîte ceva de-acolo, pungi şi baloturi şi lăzi şi portocale în fileuri roşii, scoteau afară şi din magazin, am văzut că rama geamului s-a desprins, întreagă, din perete, una foarte-naltă şi subţire încerca să-şi deschidă drum cu-o scîndură de raft, cu cealaltă mînă strîngea la subsuoară un borcan mare de măsline verzi, dar oamenii începuseră deja să-şi smulgă unul altuia capturile din mînă, sub ochii mei două hoaşte jumuleau un ciorchine uriaş de banane, învelit în plastic, amîndouă scrîşneau din dinţi, şi ciorchinele s-a rupt, şi o banană mare şi frumoasă a căzut fix în faţa mea, m-am aplecat şi am ridicat-o, era rece ca gheaţa, am luat-o şi mi-am băgat-o, pe la gît, sub tricou, şi am văzut cum unul încerca să pună la loc, într-o cutie ruptă de carton, tablete mari de ciocolată elveţiană, şi m-am îndreptat spre el ca să m-aleg şi eu măcar cu una. Deodată cineva a început să strige că unde-s vînzătorii, că unde s-au pitit, că acum o s-o încaseze, şi atunci am observat că tanti Ani zăcea pe jos, lîngă uşa de la intrare. Leşinase probabil, că tocmai îşi revenea încet, încercînd acum să se ridice, şi atunci o slăbănoagă roşcată a observat-o şi ea, a arătat-o cu degetul, strigînd în gura mare, uite-o acolo şi pe curva aia nesimţită şi grasă, uite-o, şi atunci doi s-au năpustit asupra ei, trăgînd de ea s-o ridice, iar în faţa ei s-a ivit muncitorul de la uzină, ţinînd în mînă furtunul, strîns pe un tambur, unul dintr-alea pe care le găseşti în orice magazin lîngă extinctor, şi a făcut un ştreang la capătul furtunului, în care a vîrît gîtul lui tanti Ani, şi atunci ea a început să strige răguşit să-i dea drumul, că n-are nici o vină, ea n-a făcut nimic, să-i dea drumul, ce vor de la ea, ei, şi atunci dinspre strada Hosszú, de peste pod, au început să se-audă sunînd sirenele, tot mai strident şi mai aproape, iar cineva a dat alarma s-o luăm la fugă, că vin Miliţia şi Securitatea, şi o să ni le ia pe toate înapoi, şi atunci tot puhoiul s-a pus în mişcare deodată, am fost împins cît colo, de era iar să cad, dar cineva

m-a apucat de braţ, trăgîndu-mă în sus, în timp ce toată lumea o luase la goană înapoi, în direcţia străzii Arató, am mai auzit-o pe tanti Ani ţipînd, ajutor, ajutor, nu faceţi una ca asta, dar sirenele se apropiaseră destul cît să nu se mai desluşească nici un alt sunet, şi nici eu nu m-am mai uitat în urmă, rupînd-o la fugă înspre casă, auzindu-mi numai sîngele cum îmi tot bubuie-n urechi, şi am simţit banana ascunsă sub tricou că-mi lunecă încet la vale, aşa că am apucat-o prin tricou, mi-am lipit-o cît mai strîns de burtă şi nu m-am mai oprit din alergat.

Cinema

Trei din cele patru şuruburi au ieşit uşor, dar cel de-al patrulea nici de-al dracu' nu s-a clintit din loc, degeaba am tras din toate puterile de cheia franceză pe care o luase Feri de la taică-su, am încercat s-o învîrt, am tras adînc aer în piept, pe urmă am smucit-o din nou, dar şurubul tot n-a cedat, în schimb cheia a alunecat de pe şurub, şi atunci l-am auzit pe Feri şoptindu-mi cum că ce pula lu' tata mă tot cîcîi, ăştia pot oricînd să dea iar curent şi atunci pînă aici ne-a fost, de parcă eu n-aş fi ştiut că adîncitura asta, din peretele de sub ecran, are numai juma' de metru, şi stînd aici, întinşi pe burtă, am intra în ea doar pînă la mijloc, iar dacă se vor aprinde luminile, toată şcoala o să vadă cururile noastre ridicate, ieşind din gaură, aşa că i-am şoptit să-i dea pace lu' taică-miu şi să mă pupe-n cur, i-am tras şi un şut, aşa din culcat cum eram, cred că l-am nimerit cu genunchii în coaste, pentru că l-am auzit înjurînd, apoi am smucit din nou cheia franceză, cu cealaltă mînă am tras din toate puterile şi de grilajul de fier, fără să reuşesc însă să-l mişc, în schimb şurubul parcă a scos un scîrţîit, dar de cedat, n-a cedat, între timp se auzea din sală că toată lumea urlă, tropăie şi fluieră, urla şi tovarăşul director cît îl ţinea gura, trebuie să fi stat în picioare, undeva în faţa rîndurilor de scaune, fiindcă-l auzeam de-aproape, răcnind să rămînă toată lumea pe locuri şi că vom cînta cîntece patriotice pînă trece pana de curent şi nu cumva să îndrăznească vreunul să arunce cu obiecte în ceilalţi, că se lasă cu scandal, curentul o să revină peste cîteva minute, şi atunci o să se reia proiecţia filmului, iar care n-o să fie la locul lui cînd o să se aprindă luminile, pe-ăla o să-l tragă-n ţeapă, o să-l spînzure în curtea şcolii şi, cu propria-i mînă, o să-i smulgă inima din piept, pentru c-a sosit vremea ca această gaşcă de imbecili şi nesimţiţi ce sîntem să înveţe o dată pentru totdeauna ce-i aia disciplină, ştiam că-n timp ce urlă, tovarăşul director se plimbă-n sus şi-n jos, măturînd sala cu spoturile de lumină ale lanternei lui cu opt baterii, dinadins n-am vrut să mă gîndesc la ce-ar fi fost dacă, din întîmplare, spotul ar fi căzut pe gura de aerisire de sub ecran sau dacă tovarăşul director s-ar fi împiedicat de picioarele noastre întinse, şi am mai tras o dată de cheia franceză, dar şurubul tot n-a cedat, şi atunci i-am şoptit lui Feri c-a fost o tîmpenie să ne tîrîm pînă la perete, mai bine ne-am întoarce la locurile noastre, că oricum această gură de aerisire

nu duce nicăieri şi nu există nici o cameră secretă de proiecţii şi s-o lăsăm naibii baltă, dar Feri mi-a dat un cot, spunîndu-mi să merg eu la loc, dacă vreau, el nu renunţă, el rămîne acolo, fiindcă acum chiar că vrea să vadă filmele alea interzise, şi să trag odată de cheia aia, să nu mă mai cîcîi atît, că acuşi revine curentul, şi să nu fiu tembel, şi atunci am vrut să-i zic că nu sînt tembel şi să se ducă naibii, dar nu i-am mai zis nimic, am fixat bine cheia franceză de capul şurubului, apoi, sprijinindu-mă cu cotul de perete, am tras de braţul cheii, şi atunci capul rămas întreg al şurubului s-a desprins de tot, dar atît de brusc, încît era să scap cheia din mînă, şi atunci Feri mi-a şoptit că e-n regulă, să scoatem grilajul, dar cu grijă, că locul e foarte strîmt, iar eu i-am şoptit că era mai bine dacă-mi spunea ceva ce nu ştiam încă, şi-am smucit grilajul, şi atunci grilajul s-a desprins din cadrul de fier în care era fixat, împreună cu Feri l-am apucat din două părţi, dar nu l-am putut scoate, era prea mare, aşa c-a trebuit să ne dăm înapoi şi să ieşim aproape în întregime din gaură, ca să-l putem culca pe jos, între timp venise şi profesorul de muzică lîngă director, spre norocul nostru stătea ceva mai încolo, nu chiar lîngă noi, aşa că nu ne-a văzut cînd am ieşit din gaură, şi cînd am culcat, cu atenţie, grilajul pe jos, împingîndu-l, în poziţie orizontală, înapoi în gaură, l-am auzit pe profesorul de muzică spunîndu-i în şoaptă tovarăşului director că dacă doreşte să se cînte, atunci să fie atît de amabil şi să-l lumineze cu lanterna, ca să-l vadă copiii dirijînd, dar tovarăşul director nu i-a zis nimic, continuînd să înjure, fiindcă cineva îl nimerise cu o bucată de cretă în cap, ei, şi atunci ne-am tîrît şi noi înapoi în gaură şi am început să înaintăm, printr-o galerie strîmtă, spre sala secretă de proiecţie. În faţa mea se tîra Feri, o vreme l-am mai auzit gîfîind şi lovind cu genunchii sau vîrful pantofilor peretele tunelului, dar apoi, luînd pesemne un avans prea mare, nu l-am mai auzit, i-am auzit numai pe cei din sală, tropăind şi urlînd. Galeria se făcea tot mai strîmtă, mi-am simţit umerii frecîndu-se de pereţi şi credeam c-o să rămîn blocat acolo, ca atunci cînd mă băgasem în conducta din beton, după mingea de piele a Prodanilor şi, într-adevăr, în timp ce continuam să mă tîrăsc în patru labe, am simţit cum şi spatele mi se freacă de pereţii galeriei şi mi-am dat seama că nici dac-aş vrea, n-aş mai putea să dau înapoi, aşa c-am continuat să înaintez, dorindu-mi să nu fi cîştigat pariul făcut de dimineaţă.

Făcusem pariu cu Feri, de-ndată ce tovarăşul director a intrat în clasă, să ne anunţe că primele trei ore nu se vor ţine, pentru că toată şcoala va merge la cinema să vizioneze un documentar despre planul cincinal, *Se clădeşte ţara*, ei, şi atunci Feri mi-a propus să facem pariu dac-o să se ia sau nu

curentul în timpul filmului, Feri susţinea că nu, fiindcă ar fi fost sabotaj să se ia curentul în timpul unui asemenea film, sabotaj împotriva statului, iar eu susţineam că sabotaj ar fi dacă nu s-ar lua curentul, fiindcă avem datoria să gestionăm cu mai multă responsabilitate energia electrică, producţia economică fiind mult mai importantă decît proiecţia de filme patriotice, la care Feri a spus să facem pariu, şi atunci am făcut pariu, i-am promis că-n caz de cîştigă el, îi dau praştia mea cu elastic din cauciuc, iar el mi-a promis că dacă pierde, îmi arată pe unde se intră, din sala de cinema, în camera aia secretă de proiecţie, despre care-i povestise bunică-su, şi unde se ţin rolele cu filme interzise, care nu se dau la cinema niciodată, că acolo există toate filmele despre care noi auziserăm numai, fără să le putem vedea vreodată, toate cele şase episoade din *Omul Păianjen* şi filmele cu Tarzan şi Zorro şi încă o mulţime de alte filme cu indieni şi cowboy. Apoi am bătut palma şi l-am rugat pe Janika să taie pariul, dar fără să-i spunem pe ce puseserăm pariu, ei, şi atunci Feri mi-a zis că dacă într-adevăr o să se ia curentul, atunci, pe întuneric, putem încerca să ne furişăm în camera aia secretă, noroc că are el o cheie franceză de-a lui taică-su, pe care a adus-o în eventualitatea unui caft, iată însă că acum pică bine, putem scoate cu ea şuruburile cu care-i fixat grilajul. Eu am întrebat de-ndată care grilaj, dar Feri nu mi-a spus, mi-a spus doar c-o să aflu dacă se va lua curentul, şi că pînă atunci ar fi bine să-mi iau adio de la praştia mea, că are el o vagă presimţire că pînă-n amiază va fi a lui.

Cinematograful Flacăra Revoluţiei, unde ne-au dus, era cel mai mare din oraş, înainte mergeam des acolo, dar acum trecuse mai bine de un an de cînd nu mai fuseserăm, fiindcă, ivindu-se probleme în economia naţională, mai ales în industria energetică, nu se putea şti dinainte cînd se ia curentul, iar cînd se întîmpla, eram nevoiţi să stăm acolo pe-ntuneric, generatoarele de rezervă nemaifuncţionînd în nici un cinematograf, deoarece, din cele mai multe dintre ele, combustibilul fusese şterpelit de mult şi, de obicei, se aştepta multă vreme, în beznă, pînă se dădea curentul înapoi, sau pînă soseau echipele de ordine ori pompierii să evacueze sala, şi cum asta nu-mi făcea plăcere, preferam să nu mai merg deloc la cinema. De altfel, de cînd l-au luat pe tata, nu prea mai aveam nici bani, să zicem că se putea face blatul, nici nu era greu, trebuia doar să ştii să dai din coate şi să te împingi şi să ştii unde anume să te-aşezi în mulţime, pe vremuri intram adesea în felul ăsta, cînd nu mai prindeam bilete la *Colosul din Rodos*, *Omul Păianjen*, *Şeriful din spaţiu* sau la *Hercule cucereşte Atlantida*, însă pentru filmele care rulau în ultima vreme nu mai merita nici măcar să faci blatul, că erau numai

filme de doi bani, cu partizani şi războaie, de genul *Al şaptelea tovarăş* sau *Legat în lanţuri* sau *Iarnă lungă în oraşul lacrimilor*.

Altădată, ne puneam cît mai în spate, în ultimul sau penultimul rînd, dar acum Feri a zis să stăm în faţă, la marginea rîndului, să nu orbecăim prea mult prin beznă, dacă totuşi eu am dreptate şi se ia curentul, ne-am pus deci în rîndul patru, cu capul la cutie, să nu ne trezim în cap cu vreo bucată de cretă sau vreun ghemotoc de hîrtie îmbăloşat. Înainte să-nceapă filmul, tovarăşul director a venit în mijlocul sălii, în faţa ecranului, ne-a făcut semn să ne ridicăm în picioare, am cîntat apoi imnul, după care am mai rămas în picioare pînă cînd tovarăşul director şi-a ţinut discursul despre importanţa cinematografiei, una dintre cele mai mari cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii din epocă, apoi ne-a îndemnat să fim foarte atenţi şi disciplinaţi, şi ne-a urat distracţie plăcută.

Filmul era despre combinate şi lanuri de grîu, se vedeau tractoare arînd şi combine secerînd, apoi un mare şantier de construcţii, se construia calea ferată care va traversa munţii, apoi metroul din capitală şi un tovarăş ochelarist arătînd pe o hartă unde vor fi staţiile, apoi cum se sapă tunelul subteran al metroului, un excavator uriaş răscolea pămîntul, în urma lui muncitorii turnau beton, camera luase în prim-plan cupa excavatorului, pînă în adîncul ei, şi atunci s-a făcut brusc întuneric şi toată lumea a început să strige şi să fluiere, iar Feri mi-a spus că lua-m-ar dracu', eu am cîştigat, şi s-o luăm repede tîrîş, eu să-l apuc de gleznă şi să mă ţin de el, că n-o să văd nimic în bezna aia, şi atunci eu i-am zis să mai aşteptăm, că poate doar s-a rupt filmul, dar Feri a spus că dacă numai filmul s-ar fi rupt, atunci luminile de deasupra uşilor din sală ar fi rămas aprinse, şi n-ar fi atît de întuneric, i-am dat dreptate şi am pornit-o, ne-am tîrît pe lîngă rîndurile de scaune, pe podeaua cu miros de motorină, prin spatele directorului, pînă în faţă, ajungînd sub ecran, cam pe la mijlocul acestuia, apoi Feri s-a vîrît în gura de aerisire care se căsca între podea şi ecran şi mi-a şuierat să nu mă mai moşmondesc atîta, să mă vîr şi eu în gaură, iar după ce m-am întins lîngă el, mi-a şoptit că acuşi ia cheia franceză şi atunci mai trebuie doar să scoatem grilajul şi am şi ajuns.

Galeria era atît de strîmtă încît abia mai puteam să fac o mişcare, am vrut să strig după Feri, să vină să mă ajute, însă întunericul mă sufoca, respiram cu greu, şi atunci mi-am adus aminte de ce-mi spusese mama, după ce pompierii m-au scos din conducta de beton, nopţile îmi erau terorizate de teama că o să mă sufoc sub plapumă, mi-a spus să nu mă gîndesc la sufocare, să-mi imaginez cum stau în vîrf de munte, lăsînd

aerul proaspăt şi curat să-mi umple plămînii, am şi încercat să-mi imaginez, dar degeaba am închis ochii, tot numai întuneric era, şi mă gîndeam că, dacă rămîn blocat în cotlonul ăsta, n-o să mă mai găsească nimeni, niciodată, o să mor şi-o să rămîn acolo pe vecie, ei, şi atunci gîndul ăsta m-a speriat atît de tare c-am reuşit totuşi să mă mişc, întorcîndu-mă puţin pe-o parte, mi-am zdrelit umărul, deşi aveam uniforma pe mine, dar nu mi-a păsat, am continuat să mă tîrăsc, înaintam foarte încet, şi atunci, deodată, l-am auzit pe Feri, undeva mai în faţă, spunîndu-mi să mă grăbesc, că mai e un grilaj care trebuie demontat, şi să nu-mi fie frică, urmează o porţiune mai largă şi, într-adevăr, după un scurt tîrîş, am putut să mă ridic în patru labe şi am ajuns lîngă Feri, iar Feri mi-a spus că acolo se termină galeria, iar grilajul e deasupra capetelor noastre, să-mi întind numai mîna, şi-l ating, el l-a şi pipăit şi crede că nu e prins în şuruburi, în schimb e greu, n-o să-l putem ridica decît în doi, şi atunci l-am apucat împreună de cele două laturi, încercînd să-l împingem în sus, la început n-a mers, dar apoi am reuşit să-l ridicăm puţin, şi atunci i-am spus lui Feri să nu-l răsturnăm, pentru că bufnitura ar face un zgomot prea mare, mai bine să-l dăm la o parte, însă cu grijă, Feri a zis că-i de acord şi că poate nici nu trebuie să-l dăm la o parte de tot, doar atît cît să putem ieşi de acolo.

Primul am ieşit eu, era întuneric, se vedea doar o sursă de lumină palidă, roşiatică, pornind spre ea m-am poticnit, cu zgomot, în grilaj, iar după ecou ne-am dat seama că ne aflăm într-o sală destul de mare, între timp ieşise şi Feri, l-am auzit în spatele meu, care Feri, ajungînd lîngă mine, mi-a şoptit că n-ar fi crezut că reuşim, după cum nu crezuse nici că există o sală secretă, credea că-i o legendă numai, ca aia cu tunelul care cică ar trece pe sub tot oraşul, de la castel pînă la marginea pădurii şi vechea mină, i-am zis să-şi ţină gura, iar dacă vrea, totuşi, să spună ceva, s-o facă în şoaptă, nu să strige, şi atunci Feri mi-a şoptit că n-a strigat, între timp am ajuns la sursa de lumină roşie care era un buton roşu, dreptunghiular, ce lumina în mijlocul unui panou de comandă, mare, plin de butoane, iar pe butonul roşu din mijloc scria cu litere negre, generator de avarie, a se utiliza doar în situaţii justificate, şi atunci Feri a spus că, după părerea lui, asta este o situaţie justificată şi, înainte să-l pot împiedica, şi-a întins mîna şi a apăsat pe buton.

Lumina roşie s-a stins instantaneu, s-a făcut întuneric beznă, m-am speriat atît de tare că mi s-a oprit respiraţia, probabil că şi Feri s-a căcat pe el de frică, fiindcă nici măcar nu mai înjura, stătea doar acolo, lîngă mine, în beznăraie. Să fi trecut aşa vreun minut, apoi, de departe, de după ziduri, s-a pornit un huruit puternic, la început se auzea ca o bolboroseală

surdă, vibra pînă şi podeaua, apoi sunetul a devenit tot mai ascuţit, părînd tot mai îndepărtat, semănînd în cele din urmă cu sunetul unui fluier, şi atunci s-a auzit un pocnet şi, brusc, s-au aprins luminile din sală.

M-am uitat la Feri şi am văzut că şi el se strîmbă, orbit de lumină, şi atunci am oftat amîndoi deodată, iar eu i-am spus că-i un tîmpit, la care el a ridicat din umeri şi s-a întors cu spatele la mine, şi atunci m-am uitat şi eu prin sală, l-am auzit pe Feri scoţînd un fluierat şi, văzînd ceea ce am văzut, îmi venea şi mie să fac la fel. Ne aflam într-o adevărată sală, mare, de cinema, doar că în loc de scaune erau fotolii uriaşe din piele, două în mijlocul sălii, unul lîngă altul, iar în spatele lor, dispuse în semicerc, încă vreo zece, peretele dinaintea lor era complet acoperit de o cortină roşie foarte mare. În spatele celor două fotolii din mijloc, pe un dulăpior, se afla un aparat de proiecţie, Feri s-a dus aţă acolo, zicîndu-mi să merg şi eu, să mă uit, că-i incredibil, e şi peliculă în aparat, şi atunci m-am dus şi eu acolo, între timp Feri deschisese uşa dulăpiorului şi am văzut că era plin de cutii plate şi rotunde, din metal, şi Feri mi-a spus că l-am prins pe Dumnezeu de-un picior, fiindcă aici se află toate filmele secrete şi interzise şi să iau seama că rolele sînt foarte grele, să nu scot nici una singur din dulap, mai bine să le scoatem împreună, iar eu i-am zis să nu-i fie teamă, că n-o s-o fac, şi el mi-a spus să-i dau o mînă de ajutor, întîi s-o scoatem cu grijă pe aia de deasupra, dar eu i-am zis că nu vreau să-l ajut pentru că nu vreau să le scoatem de-acolo, şi nici filmele nu mă mai interesează, mai bine să ne întoarcem de unde am venit, că dacă ne prinde cineva acolo, s-a zis cu noi, pentru că astfel de locuri secrete sînt considerate, toate, baze militare, iar intrarea în ele se consideră trădare de patrie, dar Feri a rîs doar şi mi-a spus că n-o să păţim nimic şi că ce mă cac pe mine, dacă tot am ajuns pînă aici, ar fi o prostie să nu aruncăm o privire, ia să-mi imaginez ce senzaţie ar fi să le povestim celorlalţi care-i continuarea la *Zorro*, dar eu i-am zis încă o dată că nu mă interesează, şi să ne întoarcem, că nu vreau să dau de belea, şi atunci Feri iar m-a întrebat dacă sînt chiar atît de căcat pe mine încît nu mă interesează nici măcar ce fel de filme sînt acolo, măcar la titluri să ne uităm, ca s-avem ce povesti, la care eu i-am zis să mă mai slăbească cu povestitul ăsta, că despre toate astea tot nu vom putea sufla o vorbă nimănui, dacă nu vrem să fim denunţaţi, între timp Feri a şi tras de o rolă, reuşind s-o scoată, pe jumătate, din dulap, rugîndu-mă apoi să-l ajut, că era cît pe-aci să-i cadă pe picior, iar eu i-am spus să n-o mai facă atîta pe nebunu', că nu poate fi atît de grea, apoi totuşi l-am ajutat, împreună am reuşit s-o punem pe unul dintre fotolii, am întors-o pe toate părţile,

fiindcă Feri mi-a spus că pe marginea sau pe fundul ei trebuie să fie scris titlul filmului şi numărul rolei, majoritatea filmelor au mai multe role, dar pe asta nu scria nimic, aşa că atunci am scos-o pe următoarea, dar nici pe aia nu scria nimic, apoi ne-am mai uitat la vreo trei, pe una s-a văzut restul unei etichete rupte, pe care era scris optzeci şi patru, dar Feri a zis că asta nu se poate, nici un film nu poate fi atît de lung încît să aibă optzeci şi patru de role, şi atunci din nou i-am spus că nu mă interesează, şi să plecăm odată, că se dă curentul înapoi şi rămînem acolo pe vecie, şi atunci Feri a zis că mergem, dar întîi să ne uităm la pelicula din aparatul de proiecţie, şi a început să învîrtă cu mîna discul inferior, iar pelicula a început să se deruleze încet, aplecîndu-mă şi uitîndu-mă mai de-aproape, am văzut cum imaginile încep să se mişte, te puteai uita ca la un film adevărat, titlul şi regia şi celelalte înscrisuri nu se puteau citi, că erau pe dos şi în mişcare, dar se vedea o încăpere goală, o uşă care s-a deschis încet şi o femeie care a intrat, s-a plimbat prin cameră, s-a aşezat pe pat, apoi s-a ridicat în picioare, s-a dus la unul dintre fotolii, s-a aşezat pe el, s-a şi ridicat, s-a dus la fereastră, a deschis-o, apoi de pe o măsuţă a luat un ziar, şi-a făcut vînt cu el ca cineva care nu mai poate de cald, şi atunci Feri m-a întrebat ce se vede pe peliculă, iar eu i-am zis că nimic, e o mare plictiseală, se plimbă una de colo-colo într-o cameră mare, şi Feri a întrebat dacă e singură, şi i-am zis că da, ei, şi atunci Feri s-a apropiat mai mult, învîrtind în continuare discul, şi atunci femeia din film şi-a dat jos jacheta, apoi fusta, rămînînd numai în bluză şi jupon şi pantofi cu toc înalt, dar pesemne că-i era tot cald, pentru că-şi făcea vînt în continuare cu ziarul, şi atunci şi-a dat jos şi bluza, dar tot cald îi era, şi atunci Feri mi-a spus că de ce i-am spus eu că e plictisitor, cînd e chiar foarte palpitant, precis că e un film dintr-alea, cu bărbaţi şi femei în pielea goală, a auzit el despre astfel de filme, iar dacă mai derulăm pelicula, o să vedem că femeia se va dezbrăca de tot, îşi va da jos şi sutienul, şi chiloţii, aşa că ne-am uitat şi mai de-aproape, continuînd să învîrtim discul, şi într-adevăr, femeia şi-a dat jos şi juponul, nu mai avea pe ea decît ciorapii, sutienul şi chiloţii, dar ciorapii nu erau ca ciorapii adevăraţi, îi ajungeau doar pînă la jumătatea coapsei, iar de acolo erau fixaţi de nişte panglici prinse de un cordon din jurul taliei, aşa, ca la indieni jambierele din piele, ei, şi atunci Feri a încercat să rotească şi mai repede discul, mişcările femeii s-au accelerat, devenind sacadate, dar ciorapii tot n-a vrut să şi-i dea jos, se plimba numai prin cameră, o dată a scăpat ziarul pe jos şi s-a aplecat să-l ridice, apoi şi-a aprins o ţigară, fumînd aşa multă vreme, i se putea vedea faţa de-aproape, era foarte rujată, ei, şi atunci

au început să pîlpîie în sală luminile, şi atunci i-am spus lui Feri că trebuie s-avem grijă, că generatorul face figuri, şi uitîndu-mă la panoul de comandă, am văzut că într-adevăr în mijlocul lui pîlpîie roşu butonul cel mare, şi atunci i-am spus s-o lăsăm baltă, şi să ne cărăm urgent de-acolo, că se va opri generatorul sau se va da înapoi curentul, şi Feri a spus că e-n regulă, dar nu era atent la mine, învîrtea în continuare discul, şi atunci iarăşi i-am zis s-o luăm din loc, că lumina roşie pîlpîie tot mai repede, dar Feri mi-a spus să-mi ţin gura, că femeia îşi descheie sutienul, şi să mă uit şi eu, că aşa ceva precis n-am mai văzut, la care eu i-am spus că nu mă interesează, deşi mă interesa foarte mult, dar lumina roşie pîlpîia şi nu puteam să mă gîndesc la nimic altceva decît la ce se va întîmpla dacă vom fi surprinşi acolo, cu siguranţă vom ajunge la şcoala de corecţie, aşa că iarăşi l-am implorat pe Feri să plecăm, dar el se apucase deja să tragă de peliculă cu mîna, zicînd că puţin îi pasă, acum chiar că vrea să ştie ce e sub chiloţii femeii ăsteia, şi l-am văzut băgîndu-şi mîna în buzunar şi scoţînd de acolo un brici, atunci l-am întrebat ce vrea să facă, e nebun la cap, iar el a zis că femeia se dezbracă uite-acuşi şi că puţin îi pasă, va tăia cei cîţiva metri de peliculă, şi eu i-am spus să nu se atingă de ea, că nu avem voie să lăsăm urme după noi, dar Feri deschisese deja briciul, gata-gata să taie pelicula, şi atunci l-am prins de braţ, întrebîndu-l ce l-a apucat, i s-a urît de viaţă, vrea să ajungă la şcoala de corecţie?, dar el mi-a zis numai să-i dau pace, şi m-a îmbrîncit, şi l-am îmbrîncit şi eu, fără să-i dau drumul la braţ, spunîndu-i că nici mie nu-mi pasă, mă duc înapoi, fiindcă nu vreau să mă las prins, şi atunci Feri m-a îmbrîncit din nou, dar de data asta mult mai tare, încît m-am prăbuşit peste unul dintre fotolii, tocmai peste ăla care avea butoane pe cotieră, apăsînd cu palma unul dintre ele, am şi simţit că face poc sub palmă, şi atunci a început să zumzăie un motor, şi pe peretele din faţă, s-a dat în lături, lent, cortina roşie, iar Feri striga că sînt un tîmpit, ce-am făcut, şi eu i-am zis că el e tîmpit, el a făcut-o, între timp, încercînd să mă ridic, am apăsat pe un alt buton, şi atunci s-au stins luminile în sală şi s-a aprins reflectorul aparatului de proiecţie, şi au început să se învîrtă discurile cu pelicula, şi s-a şi văzut imaginea pe ecran, înceţoşată, dar se distingea cum femeia s-a aplecat în faţă, dîndu-şi sutienul jos, dar asta am văzut în timp ce alergam deja spre coridor, fugea şi Feri în urma mea, şi atunci femeia şi-a aruncat sutienul pe jos, i se vedeau sînii, amîndoi, şi sfîrcurile, şi camera se apropiase atît de mult încît sînii i-au umplut tot ecranul, şi atunci femeia s-a aşezat în fotoliu şi, lăsîndu-se mult pe spate, şi-a ridicat piciorul întins şi a început să-şi dea chiloţii jos, cu toate că mai avea încă pe ea ciorapii,

iar Feri şi cu mine stăteam lîngă intrarea în galerie, ştiam că ar fi trebuit să mă bag în gaură, dar nu m-am băgat, şi nu s-a băgat nici Feri, am rămas amîndoi pe loc, privind cum femeia, încet-încet, îşi trage chilotu-n jos, trecîndu-l peste fese şi peste coapse, camera a luat un prim-plan cu mîna ei care ţinea chiloţii negri, răsuciţi, apoi s-a plimbat de-a lungul coapselor, focalizînd în cele din urmă pe spaţiul dintre ele, şi atunci, deodată, acolo în fotoliu, femeia şi-a desfăcut larg picioarele, şi în clipa aia generatorul s-a oprit, şi s-a făcut întuneric, se auzea doar discul din aparat învîrtindu-se în gol, şi atunci ne-am dezmeticit, am sărit în acelaşi timp în gaură, şi tot în acelaşi timp am început să ne tîrîm spre gura de aerisire, era ca o luptă, fiecare ar fi vrut să intre primul în tunel, Feri mă trăgea înapoi, ţinîndu-mă de braţ şi spunîndu-mi să-l las pe el, dar eu nu l-am lăsat, mi-am ridicat genunchii, nimerindu-l în burtă, şi atunci mi-a dat drumul, am ajuns în tunel şi am început să mă tîrăsc, auzindu-l cum se tîrăşte şi el după mine, a urmat porţiunea foarte strîmtă, dar acum nu m-am mai speriat, răsucit pe-o parte m-am tîrît cît am putut de repede, nu-mi păsa că aveam palmele zdrelite, şi deodată am auzit din sală că se cînta în cor, despre destoinicii mineri care dau cu tîrnăcopul în adîncuri, şi atunci am mai încetinit, ştiam că nu s-a dat curentul înapoi, iar dacă suntem şmecheri, putem ajunge la locurile noastre înainte să ia sfîrşit cîntarea, intrînd şi noi în cor cu ceilalţi, de parcă nici n-am fi plecat de-acolo.

Învoiala

De cum s-a terminat pauza mare, ştiam c-am încurcat-o, cîştigasem aproape toţi banii lui Lupu şi-alor lui, deşi la început nici n-am vrut să joc cu ei, că ştiam că trişează, dădeau cu o monedă ciocănită zdravăn, de nu mai sărea din gaură înapoi, aşa s-a şi întîmplat, însă după aceea, la cap-sau-pajură, mi-a purtat noroc regele alb din fildeş, pe care-l şterpelisem de la ambasador de-acasă şi pe care-l purtam mereu cu mine, în buzunarul interior al hainei de la uniformă, ori de cîte ori am dat cu banu', am cîştigat, m-am şi speriat la un moment dat, am încercat să spun exact contrariul a ceea ce gîndeam, adică în loc de cap, pajură, şi viceversa, dar continuam să cîştig şi aşa, apoi i-am dat voie lui Zolika să arunce banul în locul meu, dar nici asta n-a avut efect, cîştigam în continuare, la urmă Lupu a început să-şi facă cruce, scuipînd moneda a deochi, o arunca atît de sus încît reuşea, între timp, să se întoarcă pe călcîi de trei ori, rugîndu-se la Tudor Vladimirescu să-i poarte noroc, dar degeaba, tot eu cîştigam, iar cînd s-a terminat pauza, ceilalţi m-au privit în aşa fel, că mi-a cam pierit cheful să bag banii în buzunar, dar nici să-i dau înapoi n-am îndrăznit, aş fi recunoscut astfel, indirect, c-am trişat, deşi nu eu trişasem, ci chiar ei. Buzunarele de la haină atîrnau greu de atîta mărunţiş cîştigat, n-am îndrăznit să-i număr, în mod sigur s-a adunat mai mult de-un pol, urcînd treptele ca să intru în clasă, mă gîndeam că n-o să scap aşa uşor, eram sigur că, în drum spre casă, o să încerce să-mi vină de hac.

Am plecat de la şcoală pe căi ocolite, luînd-o spre cişmea, peste deal, pe poteca din spatele blocurilor. Lîngă vechiul teren de fotbal, am părăsit poteca, pentru că nu voiam să trec pe lîngă şanţul de canalizare, săpat doar pe jumătate, de teamă să nu-l întîlnesc pe muncitorul zis Csákány, fiindcă atunci cînd muncitorii ne-au pus odată la muncă voluntară, au minţit, spunîndu-mi în glumă că e tatăl meu, dar nu-l recunosc din cauză că faţa i-a fost mîncată de vărsat de vînt, iar eu eram gata-gata să şi muşc, pentru că-l aşteptam cu nerăbdare pe tata să vină acasă de la Canal, din tabăra de muncă, ei, şi de-atunci Csákány ăsta mi-a trimis de mai multe ori vorbă să merg să-l vizitez. Îşi încropise o coşmelie acolo, la capătul şanţului, şi păzea conductele şi sculele, aşteptînd întoarcerea celorlalţi muncitori să continue lucrarea, dar mie degeaba-mi trimitea vorbă, că n-aveam poftă să-l mai văd, oricum, îmi venea destul

de des în minte mutra lui pocită şi faptul c-am putut să cred despre el, fie şi doar pentru o clipă, c-ar putea fi tata. Mergeam, deci, printre tufişuri, la poalele dealului, drumul era de două ori mai lung pe-acolo, dar cel puţin n-am întîlnit pe nimeni, eram ca şi acasă, mai trebuia doar să cobor poteca şi s-o tai prin curtea din spatele blocului, dar cînd să zic că ajunsesem la liman, s-a auzit un fluierat. Uitîndu-mă în jur, l-am văzut pe Zolika, căţărat în Marele Copac, iar de printre tufe a apărut banda lui Lupu, erau toţi în păr, m-au înconjurat în tăcere, a coborît şi Zolika din copac, şi atunci Lupu s-a postat înaintea mea, spunînd că acum m-au prins şi c-o să aflu pe pielea mea ce păţesc şoacăţii care umblă cu fofîrlica, iar eu le-am zis că n-am umblat, c-am jucat cinstit şi să mă lase-n pace, la care banda lui Lupu n-a făcut decît să rîdă grohăind. Primul care a luat cuvîntul a fost Marius, mi-a spus să bag la scăfîrlie că ei nu cunosc mila, o să mă omoare, o să-mi facă ţeasta zob şi, într-adevăr, am văzut c-are în mînă o pungă de plastic cu o jumătate de cărămidă în ea, şi nu numai el, fiecare avea cîte o pungă de-asta, Lupu şi-o rotea pe-a lui pe deasupra capului, punga vîjîia atît de zgomotos, încît m-am speriat de-a binelea, ştiam că dacă mă nimereşte o ghioagă din asta, de cărămidă, îmi zdrobeşte oasele, Marius mi-a mai spus, pesemne că mă cred tare isteţ, nu-i aşa?, c-am luat-o pe-aici, pe ocolite, dar să bag la tărtăcuţă că tocmai prin asta mi-am semnat condamnarea la moarte, dacă m-ar fi prins pe stradă aş fi scăpat doar cu o bătaie bună şi cu banii luaţi, însă aici, prin spate, nu calcă nici dracu', iar ei pot să-mi facă ce vor, să mă pregătesc aşadar pentru ce-i mai rău. În timp ce vorbea, mi-am strecurat mîna în buzunarul hainei şi le-am aruncat în obraz un pumn de mărunţiş, însă nu mi-a reuşit prea bine, banii s-au împrăştiat în toate părţile şi nu l-am nimerit pe nici unul în plin. Mă aşteptam ca măcar să se-apuce să-i strîngă de pe jos, atunci aş fi putut să scap cumva din cercul lor şi să alerg pînă acasă, dar nimeni nu s-a aplecat după gologani, iar Lupu a şi azvîrlit punga înspre mine, abia am reuşit să mă feresc, cărămida mi-a trecut în zbor pe lîngă cap, şi atunci mi-am dat seama că pînă aici mi-a fost, ăştia nu ştiu de glumă, chiar au de gînd să mă termine. Am strigat cît am putut de tare, ajutor, ajutor, mi-am băgat iar mîna-n buzunar, am mai luat un pumn de mărunţiş, dar nu ca să-l arunc în ei, ci pentru că ştiam că pot lovi mai tare cu mîna plină de monede, lui Marius i-am aplicat o directă-n plin stomac, apoi cineva, din spate, mi-a tras un şpiţ în cur, de era să dau în nas, şi ăsta mi-a fost norocul, pentru că alţi doi îşi şi catapultaseră pungile spre mine, m-a nimerit doar una, lovindu-mă pieziş în coaste. Prevăzînd c-o să iau nişte bocanci în burtă, în cădere m-am răsucit pe spate, mi-

am strîns genunchii la piept, acoperindu-mi faţa cu braţele, aşa cum mă-nvăţase Zsolt, dar ochii nu mi i-am închis, Lupu îşi pregătea punga, rotind-o în aer, ştiam că urmează lovitura, i-am văzut mutra printre braţele mele încrucişate, rînjea larg, dar deodată s-a auzit un răcnet, şi am văzut cum o sticlă de bere îl izbea în cap pe Lupu. Totul se derula cu încetinitorul parcă, sticla maronie l-a nimerit pe Lupu în dreapta capului, chiar deasupra urechii, Lupu s-a descumpănit, a scăpat punga din mînă, ameţise, probabil, dacă Marius nu l-ar fi prins repede de braţ, cu siguranţă ar fi căzut, pielea de la tîmplă îi crăpase şi sîngera puternic, în schimb sticla nu se spărsese, am văzut-o, cînd ateriza, că e mai bine de-un sfert încă plină, berea a curs, bolborosind, cu multă spumă pe cărare, şi am auzit pe cineva răcnind, ce ’mnezeii mă-sii faceţi voi aici, căraţi-vă dracului acasă, că vă omor în bătaie pe toţi, mai auzisem vocea asta odată, dar atunci rîzînd, am recunoscut-o totuşi, era Csákány, m-am uitat în sus şi l-am văzut cum se apropie de noi în fugă, cu o ţeavă lungă de fier într-o mînă, iar în cealaltă cu un baros, alerga, lovindu-le între ele pe deasupra capului, de răsuna tot povîrnişul dealului, în timp ce striga, victorie, victorie. Avea pe cap o cască de miner, cum zăceam acolo, pe pămînt, am văzut că becul de la cască îi strălucea în soare, de parc-ar fi luat foc. Csákány a venit întins la mine, ceilalţi s-au dat deoparte, toţi, se vedea că le e tare frică, n-am vrut să mă uit la faţa lui, dar nici să-mi întorc capul nu se cuvenea, era tot hidos, dar nu chiar cum îl aveam eu în minte, apoi, oprindu-se, a strigat la ceilalţi s-o uşchească pînă nu-i prea tîrziu, că acuşi o să le arate el ce-nseamnă un caft adevărat, ce treabă-i aia, nouă contra unu şi, pe deasupra, înarmaţi cu cărămizi, ca tuciuriii, o să-i pună el cu botu’ pe labe, să se-nveţe minte. Şi cum stătea acolo şi striga, faţa-i ciupită de vărsat semăna cu o lavă de ceară galbenă, bolborositoare, era mai mult straniu decît înspăimîntător, ei, şi atunci Csákány a înfipt ţeava de fier în pămînt, ca pe-o lance, şi le-a spus să-ndrăznească numai să se-apropie, că au şi luat-o pe coajă, să bage bine la ţeastă, el nu-i fitecine, a-nvăţat să se bată în Deltă, de la lipoveni, dar toată gaşca lui Lupu o şi luase între timp la fugă, Marius, Zolika, Puştiu’ fugeau cît îi ţineau picioarele, Csákány a lăsat barosul jos, lîngă ţeavă, spunîndu-mi că nu-nţelege ce s-a petrecut cu lumea asta, pe vremea lui puştii mai ştiau ce-i aia un caft cinstit, adică unul contra unul, cu mîinile goale, cum cere onoarea, dar acum umblă-n hoardă, ca şobolanii, cu arme de huligani, e groaznic, m-a întrebat apoi cîte-am încasat şi dacă pot să mă ridic în picioare.

M-am ridicat cu greu, zicîndu-i că, spre norocul meu, nu-i aşa mare bai, m-am ales cu un şut, o zdrelitură la genunchi şi o

cărămidă-n coaste, o nimica toată, m-am făcut eu bine şi după bătăi mai serioase, mai grav e că mi s-au rupt pantalonii şi mîneca de la haină, şi-o să afle mama că iarăşi m-am bătut, deşi îi promisesem că n-o să mă mai bat niciodată. La care Csákány mi-a spus că în vremurile astea n-ai voie să promiţi aşa ceva, şi să-mi dau haina jos. Abia atunci am observat că salopeta pe care-o purta era peticită, rînduri-rînduri, cu pene de păsări, aducea cu o armură ciudată şi solzoasă, erau mai ales pene cenuşii, de vrabie, porumbel şi corb, din loc în loc se mai vedea cîte una colorată, de pasăre cîntătoare, eram atît de surprins, încît, pentru o clipă, mi s-a oprit mîna în aer în timp ce mi-o scoteam din mîneca ruptă, după ce m-am dezbrăcat de haină, Csákány, fără o vorbă, mi-a luat-o, iar mărunţişul din buzunare a început să zornăie. Csákány a examinat ruptura, şi-a vîrît mîna în ea, întorcînd-o pe dos, a pipăit căptuşeala, apoi a spus că nu-i aşa grav, se poate repara în cinci minute, nu-i nevoie decît de două mîini dibace, un ac şi aţă, apoi mi-a dat-o înapoi, a făcut semn spre sticla de bere şi mi-a spus să i-o dau, c-a mai rămas ceva pe fundul ei, ceea ce-i mare noroc, ar fi păcat să se risipească. Am apucat gîtul sticlei cu mare grijă, că nu voiam să mă mînjesc cu sîngele lui Lupu. Csákány a dat pe gît restul de bere, a aruncat cît colo sticla, şi-a şters mîinile de pantaloni, apoi mi-a spus să mergem, eu i-am răspuns că-i mulţumesc pentru ajutor, dar trebuie s-ajung acasă, pentru că a doua zi dăm lucrare la geografie. Csákány m-a luat de umeri, m-a întors cu faţa spre el şi, privindu-mă în ochi, m-a întrebat dacă mi-e frică de el, eu i-am spus că nu, între timp m-am uitat la ochii lui, avea ochi foarte albaştri, ca apa, nu mi-e frică, i-am zis din nou, atunci Csákány mi-a dat drumul, spunînd că asta-l bucură, fiindcă multora le e frică de el din cauza mutrei lui, deşi n-ar avea nici un motiv, el e un om foarte bun şi, înainte de toate, foarte cinstit. Apoi mi-a zis să-l conduc pînă la coşmelia lui, că de mult voia să-mi arate ceva şi, oricum, ar fi cazul să mă aranjez puţin înainte să merg acasă. A ridicat de pe jos ţeava şi barosul, punga lui Lupu cu cărămida în ea era tot acolo, i-a dat un şut, punga a zburat, foşnind şi învîrtindu-se, vreo şapte metri, aterizînd în noroi, printre smocurile de iarbă, atunci Csákány a arătat cu ţeava spre vechiul teren de fotbal şi mi-a spus să mergem.

Csákány îşi încropise coşmelia în capătul şanţului care se întindea, traversînd terenul de fotbal, pînă la un lan de grîu. Acolo, în capăt, Csákány a lărgit o porţiune din şanţ, a despărţit-o de rest cu cartoane, tinichele şi plăci presate, a acoperit-o cu scînduri, şipci, folii de plastic şi hîrtie gudronată, de undeva făcuse rost şi de o sobă de tuci, hornul ieşea prin acoperiş, fumul albicios putînd fi zărit de departe. Pe

drum, Csákány n-a scos o vorbă, fluiera încet, mai dădea cu piciorul în cîte-un smoc de iarbă, o dată l-am întrebat ce vrea să-mi arate, dar mi-a zis numai să am răbdare, continuînd să fluiere, între timp mie mi-a venit în minte ce auzisem de la băieţi, că mănîncă pisici şi cîini, îşi injectează pălinca singur, cu seringa, nopţile se caţără pe balcoanele blocurilor, pîndind locatarii prin geam, deşi nu prea credeam toate astea, mă gîndeam, totuşi, că n-ar trebui să merg cu el, şi-ar fi mai bine s-o şterg acasă, însă în acelaşi timp eram şi destul de curios, Csákány n-avea obiceiul să cheme pe nimeni la el acasă, aşa că am continuat să merg frumuşel în urma lui.

Cînd am ajuns, Csákány a sărit cu uşurinţă în şanţ, deşi era adînc de vreo doi metri jumate, am vrut să sar şi eu, dar Csákány mi-a spus s-o iau mai bine pe trepte, cît sînt de tolomac, mă mai lovesc, şi atunci, uitîndu-mă în jos, am observat nişte bare de maşină ruginite, înfipte în peretele şanţului, în felul unor trepte pe care se putea coborî cu uşurinţă. Am şi coborît, Csákány a aruncat ţeava şi barosul peste o grămadă de unelte ruginite, apoi a luat o stropitoare de tinichea, s-a dus la un butoi de ulei, a dat la o parte capacul de scînduri şi a umplut stropitoarea cu apă din butoi. Punînd capacul la loc, mi-a spus că trebuie să le dăm apă, bietele de ele precis sînt moarte de sete, s-a dus apoi la uşă, a deschis-o, şi atunci deodată s-a auzit un ciripit asurzitor de păsări, am intrat în urma lui Csákány şi cînd m-a izbit căldura dinăuntru, ciripitul care-mi spărgea timpanele şi mirosul de pene opărite, m-a apucat durerea de cap, Csákány mi-a spus să închid uşa repede, că iese căldura şi mai răcesc bietele de ele, uitîndu-mă în jur, am văzut că pereţii sînt ticsiţi de mici scorburi şi colivii, unele erau închise cu împletituri din nuiele, altele cu plase de sîrmă subţire sau pur şi simplu cu ciorapi de nailon sau bucăţi de perdea de tul întinse pe rame de lemn, şi în fiecare se mişca ceva, apropiindu-mă am văzut că sînt păsări, nenumărate specii de păsări, o mulţime pe care nu le recunoşteam deloc şi, desigur, mierle, ciocîrlii, presuri, toate ţopăiau agitate şi nervoase pe după gratii, multe s-au şi izbit de plasele de sîrmă sau nailon cînd m-au văzut. Erau enorm de multe păsări acolo, cam vreo patru sute, poate cinci, pereţii erau în întregime acoperiţi de gratii, arătînd spre ele, Csákány mi-a spus că astea sînt copilţele lui cu pene, dar, deşi le dăruieşte atîta dragoste, sînt nerecunoscătoare, ar prefera să-şi ia zborul, de aceea trebuie ţinute după gratii, şi mai sînt şi proaste, pe frigul ăsta de toamnă tîrzie cu siguranţă ar îngheţa şi ar muri dacă nu le-ar purta el de grijă, uite ce gălăgie fac şi-acuma, în loc să-i cînte frumos, nu-i bai, le face el să tacă, să fiu numai atent ce linişte o să se facă imediat, şi spunînd astea, şi-a scos casca, a pus-o

pe masa de bucătărie cu trei picioare, sprijinită pe nişte cărămizi, apoi s-a dus în mijlocul încăperii, abia atunci i-am observat culoarea părului, un blond-cenuşiu foarte deschis, şi-a ridicat mîinile deasupra capului şi, cu gîtul încordat şi capul dat pe spate, şi-a închis ochii, dînd ţipete ascuţite de vreo şase ori la rînd, după care, într-adevăr, s-a făcut linişte, toate păsările au tăcut deodată, rămînînd nemişcate pe după gratii, iar Csákány mi-a făcut cu ochiul şi mi-a spus că s-au speriat pentru c-a imitat vulturul pleşuv de care orice pasăre se teme, chiar şi cele care nu l-au auzit niciodată, pentru că au frica înnăscută, şi dacă le dăm acuma apă, o să ne cînte foarte frumos. A luat stropitoarea de pe jos, a umplut cu apă o sticlă cu gîtul spart, îmbrăcată într-o împletitură de rafie, mi-a întins-o, spunînd să am grijă, să nu dau mai mult de o înghiţitură la fiecare, de prea multă apă se umflă şi n-o să mai vrea să ne cînte, apoi, cu mişcări rapide, a început să le toarne apă. M-am apropiat şi eu de perete şi am văzut că prin fiecare colivie trecea un fel de jgheab făcut din cutii de conserve îndoite. Am început să le torn şi eu apă din sticla pe care o aveam în mînă, deşi împletitura de rafie era lunecoasă, numai de cîteva ori am turnat pe de lături, toate păsările, probabil de frica mea, s-au retras spre fundul cuiburilor din pereţi, unde era întuneric, urmărindu-mă de-acolo, nemişcate, cu capul uşor înclinat într-o parte, cum le torn apa. Csákány făcea asta mult mai repede, auzeam cum picură apa, iar şi iar, pe tinichea, de fiecare dată suna puţin altfel, apoi, brusc, Csákány m-a întrebat dacă-mi mai aduc aminte cînd i-am zis lui, tată, iar eu, simţind că roşesc de era să vărs şi apa pe jos, i-am zis că da, îmi aduc aminte, şi încă foarte bine. Atunci Csákány mi-a spus că-i pare rău, a fost o glumă proastă, cu viaţa şi cu moartea nu se cade să glumeşti, apoi m-a întrebat de cînd nu l-am mai văzut pe tata, iar eu i-am zis să tot fie vreun an jumate, nici veşti nu mai avem de la el de foarte multă vreme, şi mi-e teamă că mama începe să creadă că a murit, dar eu ştiu că e-n viaţă, simt asta în oase, şi ştiu că dac-ar fi păţit ceva, mi-aş fi dat seama. Între timp, Csákány a trecut pe partea unde stăteam eu şi, continuînd să picure în jgheaburi, mi-a spus că speră ca aşa să fie, dar să mai aflu că presimţirile nu sînt întotdeauna adevărate, de multe ori ele exprimă ceea ce ne dorim, la asta eu nu i-am mai zis nimic, am rămas stînd acolo, cu sticla spartă în mînă, uitîndu-mă la o inariţă verde prin ciorapul de nailon întins peste o rachetă de tenis, care-i închidea adăpostul, se ţinea cu gheruţele de o cracă înfiptă în perete, şi picioarele îi erau complet verzi şi foarte-foarte subţiri, şi atunci Csákány mi-a luat sticla din mînă, spunîndu-mi că acum şi-au primit porţia de apă, acum să mergem, să ne aşezăm, că atîta vreme cît stăm

prea apoape de gratii, n-o să bea apă şi nici n-o să cînte, iar el ar vrea ca eu să aud cu ce concert sînt ele în stare să ne desfete, cel mai bine-ar fi să ne aşezăm acolo, la masă. A arătat cu capul spre masa de bucătărie cu trei picioare, a scos de sub ea un taburet, a aşteptat să mă aşez, apoi s-a aşezat şi el în faţa mea. A scormonit puţin în sertarul mesei, a scos din el un mosor de aţă, iar din gulerul paltonului său un ac lung de cusut şi mi-a spus să-i dau haina, să facem şi ceva de trebuinţă, a rupt cu dinţii un fir de aţă, l-a umezit cu limba la un capăt, l-a băgat în ac, apoi, cu mişcări repezi şi cusături mărunte, a început să-mi coasă haina. I se vedea pe faţă că se concentrează puternic, pielea-i era întinsă, semnele de pe obraz păreau şi mai adînci, sprîncenele-i groase, de culoarea laptelui, erau ciufulite, lucra aplecat peste haină, mîna i se mişca foarte repede, era o linişte de auzeam foşnetul aţei printre degete, păsările stăteau nemişcate, de parcă nici n-ar fi fost acolo, şi atunci l-am întrebat unde a învăţat să coasă atît de frumos. Csákány mi-a spus că pe vremuri, e mult de-atunci, ar fi vrut să se apuce de împăiat animale, şi că se pregătise pentru asta, şi atunci…, dar să dăm uitării toate astea, că ţin de o altă viaţă, da, da, a scos un oftat adînc, s-a uitat la mine, şi-a umezit buzele şi m-a rugat să-i povestesc despre tata. Am simţit cum mi se face stomacul ghem, ştiam c-ar trebui să-i spun că nu, nu-i povestesc nimic, nu-l priveşte, ce treabă are el cu tata sau cu mine, dar tocmai îmi venise în minte o întîmplare, de pe cînd mergeam la grădiniţă, şi am început să-i povestesc lui Csákány că pe-atunci tata, fiind foarte ocupat, nu venea aproape niciodată să mă ia acasă, îl vedeam numai seara, dar în acea după-masă de iarnă, nu mai ştiu de ce, venise el, a vrut să m-ajute să-mi leg şireturile, deşi, de cîţiva ani, făceam asta singur, eram deja mare, peste jumătate de an urma să merg la şcoală, nici de mînă n-am vrut să-l iau, afară era o ceaţă cum nu mai văzusem nici înainte, nici după ziua aia, deasă şi foarte albă, ca smîntîna, cum spusese tata, abia dacă puteai să vezi ceva la o jumătate de metru în faţă, nici măcar lumina galbenă a farurilor nu se mai vedea, ceaţa absorbea luminile ca un burete, mi-amintesc că mă uitam în jos şi-mi vedeam picioarele pierdute în acea albeaţă, ei, şi atunci tata m-a apucat de mînă totuşi, ca să nu ne pierdem, şi a început să-mi povestească despre Roald Amundsen, celebrul explorator norvegian, că odată Amundsen a traversat pe schiuri toată Groenlanda, dar la un moment dat s-a rătăcit în ceaţă, n-a mai găsit cabana prietenului său şi, crezînd că i s-a stricat busola, a făcut cale-ntoarsă, ajungînd cu eforturi supraomeneşti înapoi de unde plecase, iar peste cîteva luni a primit o scrisoare de la prietenul său, care-i scria că în acea zi, la doi metri de casă,

descoperise nişte urme de schiuri, aşa-i deci ceaţa, înşelătoare şi periculoasă. Pe-atunci vocea tatei era răguşită de-atîta fumat şi nopţi pierdute, dar ceaţa i-o învăluise, făcînd-o să pară aproape catifelată, de parcă nici n-ar fi fost vocea lui, şi eu îl ţineam de mînă şi mergeam şi mă gîndeam că precis ne-am rătăcit, întocmai ca Amundsen, c-am trecut de mult de blocul nostru şi am ajuns la celălalt capăt al oraşului, iar tata nu îndrăzneşte să-mi spună, pentru că nu vrea să se facă de ruşine faţă de mine, aveam impresia că mergem de foarte mult timp, şi tata încă povestea despre Amundsen, cum a găsit el Trecătoarea de Nord-Vest, dar, după voce, se simţea clar că-i nervos, ei, şi atunci, cînd am fost mai mult ca sigur că ne rătăciserăm definitiv, am dat cu piciorul de ceva şi m-am uitat în jos şi am văzut că e treapta de la intrarea blocului nostru, şi am fost atît de uşurat şi de bucuros, că am şi strigat, iată, am ajuns acasă, ajunseserăm într-adevăr acasă, iar tata, de parcă nici nu mi-ar fi luat în seamă bucuria şi uşurarea, continua să spună cum vaporul lui Amundsen, numit *Gjoa*, s-a întîlnit, după trei ani, în strîmtoarea Bering cu o balenieră din San Francisco, şi cît de mult s-au bucurat că au reuşit să descopere Trecătoarea de Nord-Vest, că au reuşit ceea ce, înaintea lor, au încercat atîţia alţii în zadar, mulţi dintre ei plătind cu viaţa, iar asta a fost o descoperire capitală, deşi comercial vorbind n-a prea satisfăcut aşteptările, şi cum urcam treptele, am înţeles că tata şi-a dat seama că eu crezusem că ne-am rătăcit, dar se făcea că nu observă ca, mai tîrziu, să nu mă ruşinez, iar eu, înţelegînd asta, m-am ruşinat aşa de mult, încît, ajunşi la patru, etajul unde locuiam, eram gata-gata să izbucnesc în plîns din cauza remuşcării că mă îndoisem, fie şi doar o clipă, de tatăl meu. Pînă atunci, nu-mi mai adusesem aminte întîmplarea cu ceaţa şi cu tata, deşi o dată răspunsesem din Amundsen la geografie, de parcă n-aş fi vrut să-mi amintesc deloc că am putut să mă-ndoiesc de el vreodată. Am tăcut şi am scuturat din cap şi m-am uitat la Csákány şi i-am spus că nu-nţeleg de ce tocmai acum mi-a venit în minte această întîmplare, şi nu-mi dau seama mai ales ce m-a apucat de-am povestit-o cuiva complet străin, la care Csákány mi-a zis să nu-mi pară rău, a fost o poveste minunată, după care mi-a dat haina înapoi, spunîndu-mi să mă uit la ea că nu se mai vede nici urmă de ruptură. A pus la loc aţa în sertar, apoi şi-a ridicat un deget, spunîndu-mi în şoaptă să fiu atent, linişte, linişte, şi am văzut că şi el e foarte atent, într-atît că-şi ţine respiraţia, mi-am ţinut-o şi eu, şi în jurul nostru s-a adîncit tăcerea, şi atunci, deodată, a început să facă triluri o cinteză de pe peretele de vizavi, o alta i-a dat replica, şi-atunci o a treia a început să cînte, n-am recunoscut ce pasăre era, şi au pornit să cînte şi a patra, şi a

cincea, şi apoi toate, dar nu deodată şi de-a valma, ca atunci cînd am intrat pe uşă, ci după o schemă foarte complicată, astfel că din sutele de glasuri se alcătuise un cîntec unitar, întocmai ca la un concert adevărat, numai că ăsta era mult mai sonor, iar noi, eu şi cu Csákány, stăteam acolo, chiar în centrul lui. A ţinut minute în şir, poate un sfert de oră, Csákány asculta cu ochii închişi, surîzînd şi bălăbănindu-se pe scaun, am simţit şi eu cum picioarele-mi dau să se mişte, mi-am legănat şi eu scaunul de cîteva ori sub mine, acest cînt vibrant şi straniu al păsăretului ne învăluia compact, era de parcă am fi stat în aburi sau în vălătuci de ceaţă calzi şi umezi, şi simţeam că mă apucă durerea de cap. Apoi păsările au obosit pesemne, părea că li se deşirase cîntul, se distingeau din nou voci izolate, atunci Csákány a oftat din greu, s-a şters cu mîneca la ochi, s-a uitat la mine şi, arătînd spre păsări, mi-a spus în şoaptă că păsările nu se pot suporta între ele, şi de-aia cîntă, zău, iar ceea ce noi luăm drept o muzică înduioşătoare, în realitate este doar o sumă de strigăte, ocări şi ameninţări, că, de fapt, păsările cîntătoare se urăsc, nici nu ne putem închipui cît de mult, cei mai aprigi sînt grangurii, chiar mai mult decît ciocîrliile, şi, de obicei, în captivitate, mor, dar cel puţin pînă atunci le putem savura furia, asta fiind pentru urechile noastre cîntec, un cîntec admirabil. Nici n-ai crede cîtă osteneală presupune tot acest concert, cît de mult îi trebuise lui să le tot mute dintr-un loc într-altul, pînă să-şi dea seama care la care reacţionează şi în ce fel, e muncă de ani şi ani, iar cînd l-au transferat aici, aproape că trebuise să ia totul de la capăt, dar a meritat efortul, că aşa ceva nu-i de auzit decît în rai, şi poate nici acolo. Iar eu i-am zis că-i chiar aşa, că nu mai auzisem niciodată ceva de-o frumuseţe ca aceasta, mi-am pus pe mine haina, i-am spus că-i mulţumesc că mi-a cusut-o, îi mulţumesc şi pentru ajutor, e un om bun de tot, într-adevăr, mulţumesc frumos, dar acum chiar că trebuie să plec, pentru că mama e, cu siguranţă, foarte îngrijorată.

Atunci Csákány mi-a spus că e-n regulă, pot să plec dacă vreau, dar el ar dori să mă uit şi la acel ceva pentru care m-a adus, de fapt, acolo, fiindcă e foarte important, mult mai important chiar decît cîntecul păsărilor, e ceva ce nu mai văzuse nimeni de foarte multă vreme. Zicînd astea, şi-a descheiat paltonul şi din buzunaru-i interior a scos un plic îngălbenit, pe care l-a pus înaintea mea, pe masă. Am vrut să-l iau imediat în mînă, dar Csákány mi-a spus să aştept, că înainte de asta vrea să mă întrebe ceva, dacă ştiu ce s-a întîmplat cu faţa lui. Atunci i-am spus ceea ce auzisem de la ceilalţi muncitori, anume că la Canal se molipsise de vărsat de vînt, dar, spre norocul lui, n-a murit, însă faţa i-a rămas

desfigurată pentru totdeauna. Csákány a dat din cap a tăgadă, spunîndu-mi că nu ăsta-i adevărul şi mai bine-ar fi să nici nu-l aflu, e de prisos să-mi spună ce lucruri oribile a pătimit, căci se vede cu ochiul liber, dar, să-mi închipui numai, că dîndu-i-se jos bandajele şi privindu-se în oglindă, şi-a pierdut cunoştinţa, iar cînd şi-a revenit nu-şi mai aducea aminte de chipul lui de dinainte. Atunci Csákány a arătat spre plic, spunîndu-mi că în el se află vechiul lui buletin de identitate, i l-au dat la externarea din spitalul militar, iar acolo, în buletin, se află singura lui fotografie de pe vremea cînd mai avea faţa intactă. El chiar că nu-i slab de înger, dar de atunci n-a mai avut curajul să se uite la această fotografie, a minţit că şi-a pierdut buletinul, făcîndu-şi unul nou, cu această nouă faţă. Csákány a tăcut, s-a uitat la plicul de pe masă, apoi la mine, şi mi-a spus c-ar vrea să-mi ceară o mare favoare, să nu spun nimic, să scot doar din plic buletinul, să-l deschid şi să mă uit la fotografia aia veche, apoi să-l închid la loc, să-l bag înapoi în plic şi să-l iau cu mine şi să-l păstrez. Atîta-mi cere, ştie că nu e puţin lucru, dar pentru el ar însemna chiar foarte mult, iar dacă fac asta, atunci mă roagă ca de-acum înainte, cînd o să mă gîndesc la el, să încerc să-mi amintesc chipul lui din buletin, să mi-l imaginez acum, îmbătrînit cu atîţia ani de zile, să ghicesc cam pe unde ar fi fost azi brăzdat de riduri, ştie că e greu şi nu-i pasă dacă n-o să reuşesc, dar mă roagă, totuşi, să încerc, pentru că atunci viaţa i s-ar părea mai uşoară. Desigur, dacă simt că n-am destulă putere sau destul curaj pentru asta, atunci nu trebuie s-o fac, pot să plec liniştit acasă.

Eu m-am uitat atunci la Csákány, la faţa lui plină de semne şi cicatrici, şi i-am zis că da, o s-o fac, şi am deschis plicul, hîrtia gălbejită, subţiată de atîta purtat prin buzunare, mi s-a destrămat printre degete, am scos buletinul, de pe coperta cenuşie, unsuroasă, stema şi scrisul dispăruseră aproape cu totul, ei, şi atunci l-am deschis şi am privit la fotografia de-acolo, de pe prima filă, era una proastă, alb-negru, Csákány să fi avut vreo şapteşpe ani cînd şi-a făcut-o, purta cărare pe-o parte şi zîmbea, cămaşa-i albă era descheiată la gît, mărul lui Adam i se vedea proeminent, iar sub fotografie, cu litere chirilice, îi era trecut numele, n-am ştiut să-l citesc, nici n-am vrut de altfel, ci m-am uitat la faţa lui, la gura, nasul şi ochii lui, la trăsăturile feţei şi la tenul neted şi curat, cu toate că zîmbea, i se putea citi pe faţă o anume dîrzenie, gura-i era arcuită în sus, şi atunci, aşa cum mă rugase, am încercat să-mi imaginez cum ar trebui să arate această faţă acum, dar n-am prea reuşit. Uitîndu-mă la acel chip tînăr, mi-am adus aminte de tata, de tata şi de fotografia lui pe care am scos-o din vechiul lui livret militar, şi am simţit cum îmi dau lacrimile, şi

atunci am închis buletinul şi, împreună cu rămăşiţele plicului, l-am pus în buzunarul interior al hainei, lîngă regele meu alb, din os, şi m-am uitat la Csákány şi i-am zis că-i mulţumesc, o să am mare grijă de plic, şi două lacrimi mi s-au prelins la vale pe obraji, le-am şters cu dosul palmei şi i-am zis că acum o iau spre casă. Atunci Csákány s-a ridicat în picioare, a venit la mine, mi-a pus mîna pe umăr şi-a zis că-mi mulţumeşte şi că sînt un băiat tare curajos, cu siguranţă tata ar fi foarte mîndru de mine. La care eu am dat din cap, spunîndu-i că-s de acord cu asta, dar că mai mult aş vrea să ştiu ce-i cu el. Căci e posibil ca totuşi mama să aibă dreptate, şi n-o să se mai întoarcă niciodată.

Csákány şi-a luat atunci mîna de pe umărul meu şi mi-a spus că, dacă vreau, el poate să mi-l arate pe tata, un bătrîn lipovean îl învăţase odată să vadă la distanţă prin oglindă, şi dacă vreau, el o să încerce. Nu-i place să facă chestii d'astea, dar dacă-l rog eu, atunci o face. Ştiam c-ar fi trebuit să-i spun că nu cred în aşa ceva, i-am spus, cu toate astea, că vreau şi că-l rog s-o facă, şi atunci Csákány mi-a zis că-i în regulă, dar să-i promit că nu spun nimănui, iar eu i-am spus că-i promit, atunci Csákány s-a întors, s-a dus la perete, a deschis una din colivii, a scos o păsăruică, mi-a spus să nu mă uit, dar pînă să întorc eu capul, deja îi sucise gîtul, am auzit trosnetul molatic, Csákány a venit la masă, a scos un briceag, i-a tăiat aripile, am văzut că era o vrabie de cîmp obişnuită, leşul i l-a aruncat pe jos, apoi a luat un pumn de noroi, mi l-a băgat sub ochi, mi-a spus să scuip, eu am scuipat, el mi-a smuls brusc un fir de păr din cap, l-a aşezat peste bulgărele de noroi, a scos pe urmă acul cel mare din mosor, mi l-a pus în mînă şi mi-a spus c-ar mai fi acum nevoie numai de-un pic de sînge, să-mi înţep cu acul policarul şi să las să picure trei stropi de sînge peste firul de păr. Acul era atît de ascuţit, încît nici n-am simţit împunsătura, nu m-a durut decît cînd am scos acul şi au început să se prelingă picăturile, mari şi purpurii, de sînge. Csákány mi-a ţinut bulgărele de noroi sub deget, a aşteptat să cadă cei trei stropi, după care mi-a spus să-mi ling rana, ca nu cumva să fac puroi, apoi s-a apucat să frămînte bulgărele, murmurînd un fel de incantaţie, din care prindeam doar cîte-o vorbă, modelînd din noroi o siluetă de formă umană. Era asemenea păpuşilor de cîrpă, cu mîini şi picioare abia schiţate, cînd a fost gata, i-a înfipt în spate aripile de pasăre, preschimbînd-o într-un înger de noroi, hidos, s-a dus pe urmă la peretele din spate, a scos dintr-o ladă de unelte o lanternă şi o oglindă mică pentru bărbierit, a aşezat pe masă o sticlă de bere, a sprijinit de ea oglinda, apoi a pus figurina în faţa ei şi mi-a spus să mă uit în oglindă, dar în aşa fel încît să văd doar figurina, eu m-am uitat,

şi atunci Csákány m-a întrebat ce văd, şi eu i-am spus că numai figurina, nimic altceva, atunci Csákány mi-a spus că-i în regulă, nici nu trebuie să văd altceva, apoi şi-a ridicat lanterna, a îndreptat-o spre oglindă şi a spus că o s-o aprindă şi că lumina din oglindă o să-mi vină-n ochi, o să fie foarte strălucitoare, dar nu am voie să închid ochii sau să mă uit în altă parte, şi nici să-mi las pleoapele în jos, ci să mă uit de-a dreptul în lumină, să-mi deschid larg ochii şi să mă gîndesc la tatăl meu. Apoi a aprins lanterna, la început am văzut numai lumina şi, în nimbul ei, figurina de lut, apoi păpuşa s-a mişcat, a bătut din aripi, a zburat drept în oglindă, făcîndu-se nevăzută. Am simţit atunci cum mă cuprinde frigul şi am văzut că oglinda unduieşte, ca suprafaţa unei ape, apoi n-am mai văzut decît o apă de culoare brună, noroioasă şi învolburată, era de parcă aş fi fost o pasăre şi aş fi zburat pe deasupra apei, şi atunci am ajuns la un perete de lut şi am început să alerg pe el în sus, se vedeau clar grunjii de pămînt şi straturile de ardezie, şi atunci imaginea s-a depărtat, şi am văzut că peretele înalt de lut e împînzit de rampe şi cărări, că lucrau mulţi acolo, un furnicar de oameni, săpînd şi dînd cu tîrnăcopul şi cărînd piatră şi pămînt cu roaba, şi s-a ivit o altă imagine în oglindă, şi l-am zărit pe tata, era foarte slab, urca pe o rampă, ducînd un sac de ciment în spinare, am văzut cum gîfîie, înaintea şi în urma lui şirul era lung, purtau cu toţii zeghe vărgată de puşcăriaş, am simţit un nod în gît, ştiam c-o să mă apuce plînsul, ei, şi atunci imaginea a început să unduiască iarăşi şi să se tulbure ca apa, apoi s-a tot înceţoşat, şi n-am mai văzut decît lumina şi oglinda, iar păpuşa cu aripi se făcuse nevăzută de pe masă, şi atunci Csákány a stins lanterna şi m-a întrebat dacă l-am văzut pe tata. I-am spus că l-am văzut, şi atunci Csákány m-a întrebat ce-aş da ca să-l aduc înapoi de-acolo, iar eu, fără să stau pe gînduri, am spus că orice, aş da orice, şi cînd am spus asta, sticla de bere s-a răsturnat şi oglinda a căzut de pe masă şi, răsucindu-se în aer, a aterizat în noroiul de pe jos, cu faţa în sus. Nu s-a spart, s-a crăpat doar pe toată lungimea ei, chipul lui Csákány a devenit rigid, şi-a făcut cruce, spunîndu-mi că nu ştiu ce vorbesc. A ridicat de jos oglinda murdară de noroi, şi-a plimbat degetul de-a lungul crăpăturii, spunîndu-mi c-a fost greşeala lui, n-ar fi trebuit să pună întrebarea, dar poate mai e o şansă să îndrepte lucrurile, apoi s-a uitat la mine şi m-a întrebat dacă aş da şi viaţă-n schimb, dîndu-mi de înţeles din cap să nu, şi spunîndu-mi să chibzuiesc, dar temeinic, temeinic de tot, răspunsul, am simţit aerul din jur răcindu-se deodată şi, uitîndu-mă la crăpătura lungă a oglinzii, am spus că da, mi-aş da şi viaţa, da, şi atunci oglinda din mîna lui Csákány s-a spart în două, iar el, în şoaptă, a spus că asta e, acum e totuna,

săvîrşitu-s-a, ireversibilul se produsese, dar trebuie să ştiu că pe-a mea nu pot s-o dau, numai pe-a altcuiva. O să pierd pe cineva dintre cei dragi, dar tata are să se întoarcă. A dat din cap, mi-a pus în faţă un pahar, l-a umplut cu apă din stropitoare, apoi mi-a spus s-o beau, să mă duc acasă, iar de buletinul lui să am mare grijă şi să nu-l arăt niciodată, nimănui.

Am luat paharul, apa era foarte rece, dar am băut-o, totuşi, apoi m-am ridicat şi am ieşit. În timp ce urcam scara din trepte improvizate, improvizate din bare de maşină, mărunţişul din buzunar a început să-mi zornăie şi am auzit că acolo, jos, păsările reîncepuseră să cînte. Atunci m-am gîndit la mama şi la faptul c-ar trebui să-i spun cumva că l-am văzut pe tata şi că se va întoarce, dar chiar atunci înţepătura din deget a început să mă doară şi am ştiut că n-am să-i spun nimic. Mi-am şters mîna murdară de pantaloni, apoi am strecurat-o în buzunarul hainei, am apucat buletinul lui Csákány într-o doară, dar pînă la urmă nu l-am scos, continuîndu-mi drumul spre casă în tăcere.

Perspectivă

Cînd am ieşit din crîşma Vînătorul, fostă, pe vremuri, Leul, în mînă cu cele două sticle de bere cehească, reci ca gheaţa, pe partea opusă a străzii am remarcat de-ndată duba cenuşie, şi ştiam că n-am încotro, va trebui să trec în goană pe lîngă ea, ştiam şi că va veni în urma mea, în timp ce eu, cu berile în mînă, o să fug înapoi la şcoală, şi mai ştiam că nu e nimic de făcut, de fugit oricum va trebui să fug, pentru că tovarăşul Sándor, profu' de sport, ne-a pus în vedere că cei care n-ajung înapoi cu berile pînă sună de ieşire, la sfîrşit de trimestru o să rămînă corigenţi, treaba asta de-acum e mult mai importantă decît orice probă la alergare, duminica trecută cîştigase la skanderbeg patru lăzi de bere de la chelnerul-şef de la Vînătorul, iar dacă nu şi le ia cît mai repede, atunci o să le bea clienţii, cei de-ai casei, deci, pe locuri, fiţi gata, pas alergător, înainte marş, celor care ajung primii înapoi, poate le dă şi-o bere, nu-i strică nimănui o gură de bere, o să vedem ce bine pică după o alergare, curat medicament.

Duba cenuşie mă urmărea de două zile, dar n-am îndrăznit să spun nimic, conştient că oricum nimeni nu m-ar fi crezut, iar dacă totuşi m-ar fi crezut, ar fi fost şi mai rău, se ştia prea bine ce păţesc cei pe care-i urmărea Securitatea, nimeni n-ar mai fi îndrăznit să stea de vorbă cu mine. Din fericire, nu mă urmărea tot timpul, de multe ori, mergînd la şcoală, la cişmea sau la terenul de fotbal, o vedeam doar staţionînd la margine de stradă, avea număr mic de înmatriculare, din trei cifre, după care mi-am dat seama că numai a Securităţii putea fi, că cine altul ar mai putea avea o astfel de dubă cenuşie, cu geamuri de oglindă, n-aveam idee ce vor de la mine, să fi aflat cumva că fusesem de faţă cînd muncitorii de la uzina metalurgică au dat foc magazinului sau că odată, în timpul unei pene de curent, intrasem, împreună cu Feri, în camera secretă de proiecţie din cinematograf, preferam să nici nu mă gîndesc la toate astea, prefăcîndu-mă că nu observ nimic.

Cele două sticle de bere erau atît de reci că-mi îngheţase mîna pe gîtul lor, într-un minut degetele mi-au amorţit, de-abia le mai puteam ţine, simţeam numai răceala lor ca de gheaţă, n-am început s-o iau numaidecît la fugă, am mai rămas pentru o clipă în uşa crîşmei, în afară de mine nu era picior de om pe stradă, ceilalţi se evaporaseră de mult, eu am ajuns ultimul la crîşmă, pentru că şchiopătam, încă mă mai durea glezna, cu o

zi înainte încercasem un unşpe metri cu mingea de piele spartă pe care, din glumă, băieţii au umplut-o cu pietriş, n-am luat-o, deci, numaidecît la fugă, mă gîndeam ce-ar fi s-o iau în altă direcţie, nu spre dubă, dar în cazul ăsta ştiam că trebuie să ocolesc prin Piaţa Centrală, lungind drumul cu vreun kilometru jumate, nu, nu, cum aveam piciorul paradit, în nici un caz n-aş fi ajuns înapoi pînă la pauză, aşa c-am inspirat adînc şi am început să alerg spre dubă, gîndindu-mă, între timp, că poate nu e una şi aceeaşi, ci o alta, staţionînd lîngă trotuar din întîmplare şi nu special pentru mine, simţeam cum se agită berea în sticle, de departe, în geamul de oglindă al uşii din spate, mă vedeam alergînd, în maiou alb şi şort negru, oglinda mă arăta deformat, strîmb, cînd prea lung, cînd prea scurt, am ajuns lîngă dubă, ştiam că-n curînd va demara, pornind-o după mine, dar nimic din toate astea nu s-a întîmplat, am trecut pe lîngă ea, de frică nici nu mai simţeam durerea din gleznă, duba încă nu pornise, am alergat mai departe, cinci metri, zece metri, duba încă nu pornise, am parcurs jumătate din lungimea străzii, lăsînd-o cu vreo douăşcinci de metri în urma mea, şi cînd am crezut că, gata, am scăpat, atunci a claxonat strident, m-am speriat atît de tare încît era să rămîn locului şi să-mi cadă sticlele din mînă, a ambalat motorul şi am auzit-o cum porneşte, a şi ajuns lîngă mine, claxonînd din nou, dar nici atunci nu m-am oprit, fugind numai de-al dracu' mai departe, ei, şi atunci duba m-a depăşit şi s-a oprit, cu o roată pe trotuar, ştiam că s-a zis cu mine, că m-au prins, dacă pînă acum, dintr-un motiv sau altul, au mai amînat, acum gata, mă încolţiseră de tot, o să mă umfle şi pe mine, m-am uitat în spate, înspre crîşmă, gîndindu-mă că dac-aş lua-o înapoi la goană, acolo n-ar mai intra, poate, după mine, dar ştiam că asta-i o tîmpenie, precis ar intra, trebuie să mă adun, să nu stau locului, să merg, să nu cedez, am şi pornit-o iar, dar uşa dubei s-a deschis treptat şi cineva m-a strigat pe nume, spunîndu-mi să rămîn pe loc, era vocea bunicului, cînd uşa s-a deschis complet, l-am şi văzut, era chiar el, dar credeam că este doar o-nchipuire de-a mea, sub efectul fricii, şi ştiam că n-am voie să mă uit, trebuie să fug, dar m-am uitat totuşi, şi am văzut clar că era bunicul, era el, într-adevăr, a strigat la mine să nu îndrăznesc să fug mai departe, că mă calcă, ci să mă bag imediat lîngă el în maşină, că vrea să stea de vorbă cu mine, iar eu am simţit o mare uşurare, ca o oboseală după cros, doar că asta era o oboseală ca o febră, a ţinut doar o clipă, apoi am simţit că mi se face stomacul ghem, nu puteam să-mi închipui ce vrea bunicul de la mine, obişnuiam să ne vedem doar de două ori pe an, iar acum nu era nici onomastica, nici aniversarea mea, aşa că m-am dat un pas înapoi, spunîndu-i, nu pot să urc, tovarăşe secretar, că

dăm probă la alergări şi nu vreau să rămîn corigent, fiindcă nu vreau s-o supăr şi mai mult pe mama, la care bunicul mi-a spus să nu-mi mai bat capul cu proba la alergări, o să mă ducă el, o să ajungem la şcoală înaintea prăpădiţilor ălora şi să n-aştept să-mi repete invitaţia, să urc imediat în maşină, aşa că atunci am urcat şi m-am aşezat frumuşel pe scaunul de meşină, punînd cele două sticle de bere la picioare, pe covoraşul de cauciuc, apoi am început să-mi frec palmele pentru ca, în sfîrşit, să mi le încălzesc.

Bunicul a trîntit portiera, a băgat gaz, pornind maşina, a tăcut o vreme, apoi mi-a spus că lui dintotdeauna i-a fost silă de aceste alergări, şi speră că nici mie nu-mi plac, şi eu i-am spus, sigur că nu, atunci bunicul a dat din cap şi a spus că foarte bine, se vede că sînt nepotul lui, la care eu n-am mai spus nimic, m-am uitat numai la el, vrînd să-l întreb de unde a făcut rost de dubă, şi dacă el m-a urmărit trei zile-n şir, iar dacă da, atunci din ce motiv, şi atunci, deodată, am observat că bunicul avea cămaşa prost încheiată, gulerul îi atîrna strîmb şi nici cravată nu avea la gît, asta m-a mirat atît de mult, că nu l-am mai întrebat nimic, mă uitam pe geam, n-am mai stat într-o dubă ca asta, avea scaunul mult mai înalt decît o maşină obişnuită, aşa că se vedea prin geam pînă departe.

Ajungînd la colţ, n-am luat-o spre şcoală, ci în direcţia inversă, pe strada Sáros, şi nici la capătul ei n-am virat la stînga, pe unde fusese Piaţa Centrală, ci la dreapta, spre Kálvária, şi atunci m-am gîndit că ar trebui să-l întreb, totuşi, unde mergem, dar înainte să pot spune ceva, bunicul s-a întors către mine, a clătinat din cap, şi mi-a zis că prea sînt speriat şi nu înţelege de ce mi-e atît de frică de el, iar eu am vrut să-i spun că nu mi-e frică deloc, numai că mă doare piciorul de la atîta alergare şi mi-e frig în hainele astea de sport, dar înainte s-apuc să zic ceva, bunicul m-a şi repezit, să nu-mi fac atîtea griji, pe cuvîntul lui de onoare, că pînă la pauză vom fi înapoi la şcoală, însă întîi vrea să-mi arate ceva ce-i arătase, pe vremuri, şi lui tata, deci să mă liniştesc, să nu-mi mai fie frică, nu-mi vrea răul, eu tot n-am zis nimic, mă holbam doar la el, prea surprins, niciodată pînă acum bunicul n-a pomenit de tata, niciodată, şi nu suporta nici ca alţii să-l pomenească, se purta de parcă nici n-ar fi avut vreodată un fiu, într-atît era de supărat că tata ne stricase reputaţia, ne făcuse de ruşine întreaga familie, semnînd acea petiţie, toată lumea crezuse că bunicul a semnat-o, pe tata îl chema la fel ca pe bunicul şi pe mine, toţi întîii-născuţi băieţi primeau acest nume, şi fusese un scandal în toată regula, bunicul a fost nevoit să-şi dea demisia pe loc şi să se pensioneze, şi mai putea să zică mersi că n-a păţit-o şi mai rău, de aceea eram atît de surprins, însă de zis, n-

am zis nimic, dar tot mergînd aşa, mă gîndeam c-ar trebui să spun, totuşi, ceva, nu se poate să stau numai şi să nu scot o vorbă tot drumul, mă gîndeam c-ar trebui să-l întreb măcar ce mai face bunica, dacă se simte mai bine, sau dacă nu asta, atunci să-l întreb ce vrea să-mi arate şi ce poate fi atît de important încît să vină el personal să mă ia cu duba asta, începusem deja să-mi formulez în gînd cum să-i pun întrebarea, dar atunci, deodată, bunicul, fără să se uite la mine, a început să vorbească, avea colţul gurii ridicat, şi după asta mi-am dat seama că zîmbeşte, mi-a spus că este foarte bucuros că n-o fac pe curiosul şi aştept, cu maturitate, ca un adult, că mă duce mintea şi înţeleg că nu trebuie să aflu totul dintr-odată, se vede că sînt băiat mare acum, aşa că iarăşi am rămas tăcut, dînd numai din cap şi continuînd să privesc pe geam afară.

Am ajuns aproape sus, pe Kálvária, după ce trecurerăm de cimitirul militar şi de castelul de vînătoare al comandantului suprem al forţelor armate, folosit doar o dată la cinci ani, cînd ne vizita oraşul, pentru o clipă am crezut că acolo vrea bunicul să mă ducă, să mi-l arate, unchiul lui Feri fusese o dată înăuntru, cînd a tras firele electrice, şi ne povestise, dup-aia, că înăuntru toate sînt din aur, şi cuier, şi robinete, toate-toate, deşi nu prea aveam chef, aş fi vrut să văd cîte ceva, dar trecurerăm şi de zidul înalt de cărămidă, şi de poarta neagră de fier, fără ca bunicul să încetinească măcar, conducea mai departe, am traversat fîşia de pădure, ajungînd sus, pe platforma de la poalele dealului, unde se ţineau serbările la iarbă verde, cu mici şi bere, după defilările de 1 Mai, bunicul a ieşit de pe carosabil, a traversat trotuarul, ocolind băncile de pe margine, a trecut şi de locul de aterizare pentru elicoptere, duba se scutura atît de tare, încît sticlele de bere de la picioare au început să zdrăngăne, iar eu a trebuit să mă agăţ de marginea scaunului, bunicul a tras maşina direct la limita din dreapta a cîmpului, lîngă nucul cel mare, unde începea urcuşul, a încetinit, a oprit maşina, a stins motorul şi mi-a spus c-am ajuns şi să cobor.

Mi-era cam greaţă, duba mă scuturase zdravăn, am inspirat adînc de cîteva ori, aşa cum mă învăţase mama, în jumătate de minut mi-a trecut şi greaţa, dar în geamul dubei am văzut că încă sînt palid, bunicul coborîse între timp, ducîndu-se lîngă nucul cel bătrîn şi spunîndu-mi să vin şi eu, să mă uit la oraşul întins la picioarele noastre, pentru că de-acolo, de lîngă nuc, e cea mai frumoasă privelişte, mai demult era şi o bancă acolo, dar acum n-a mai rămas din ea nici scheletul, nu-i nimic, vine primăvara, pămîntul s-a mai încălzit, spunînd asta, şi-a dezbrăcat haina, a întins-o peste smocurile de iarbă de sub copac, s-a aşezat pe ea turceşte şi,

bătînd cu palma locul de lîngă el, mi-a zis să mă aşez şi eu, ce mai aştept, eu am vrut să spun că nu stau, că e pămîntul rece şi nu vreau să răcesc, dar, în cele din urmă, m-am aşezat şi eu, atunci bunicul m-a bătut pe umăr şi mi-a spus că-l dusese acolo şi pe tata, pe cînd era copil, şi i-a arătat de sus oraşul, oraşul său natal, fiindcă, la rîndu-i, fusese şi el dus acolo de către taică-su, adică străbunicul meu, pe care nu l-am apucat în viaţă, şi atunci am ştiut că bunicul o să-mi ceară să-i promit că şi eu o să-l aduc la rîndu-mi pe fiul meu aici, dar bunicul n-a zis nimic, a scos doar un oftat, apoi a luat din iarbă, de lîngă haină, cele două sticle de bere, nici n-am observat cînd le-a scos din dubă, şi atunci mi-am dat seama că bunicul o să le bea pe amîndouă, dar n-am spus nimic, ştiam că n-ar fi avut nici un rost, bunicul s-a uitat la mine şi mi-a zîmbit şi mi-a zis să nu-mi fie frică, profu' de sport e un vechi tovarăş de-al lui, iar dacă va îndrăzni să-mi spună ceva, să-i transmit salutări din partea lui, şi să nu-mi fac griji, că totul o să fie-n ordine, şi să bag bine la cap că nu sînt nepotul te miri cui, apoi bunicul a tăcut, a apucat cele două sticle de bere, pe una cu capul în jos, agăţîndu-i capacul de capacul celeilalte, nu mai văzusem aşa ceva, şi, dintr-o singură mişcare, de parc-ar fi vrut să le rupă gîtul, le-a deschis pe amîndouă, cu degetul mare le-a dat cîte un bobîrnac capacelor, din una dintre ele spuma albă i-a curs pe mînă, s-a scuturat de ea în iarbă, apoi mi-a zis să ţin minte că un adevărat domn nu bea niciodată dimineaţa, dar acum lui nu-i mai pasă, şi a ridicat sticla, golind-o pe jumătate dintr-o înghiţitură, apoi, întinzîndu-mi-o, m-a întrebat dacă vreau şi eu, iar eu i-am spus că nu, şi m-am uitat la mîna lui în care ţinea sticla şi i-am văzut pielea foarte ridată, cureaua maro a ceasului, lată, îi strîngea încheietura mîinii, iar în jurul ei pielea făcea pliuri mari, de parc-ar fi fost din hîrtie sau de parcă bunicul ar fi slăbit brusc, el a dat din cap, zicîndu-mi zîmbind că e-n regulă, mai am şanse să devin un domn, apoi a mai luat o înghiţitură şi mi-a făcut semn cu capul către oraş, şi mi-a spus să mă uit la oraşul ăsta, să mă uit bine, aşa de parcă l-aş vedea pentru prima dată în viaţă, pentru prima sau ultima dată, oraşul se vedea frumos într-adevăr, tot centrul, castelul, piaţa centrală cu cele trei biserici, teatrul, muzeul, spitalul vechi, iar mai la margine, cartierele cenuşii de blocuri, cu clădirile noi, de patru şi şase etaje, pe partea opusă, rîul, barajul cel mare şi uzina metalurgică, atunci bunicul m-a luat pe după umeri şi mi-a spus să nu mă uit cu de-amănuntul la fiecare edificiu-n parte, ci în ansamblu, ca la un întreg, de parcă m-aş uita la un tablou sau la o fată frumoasă, să încerc să văd totul simultan, ceea ce nu-i uşor, dar dacă o să reuşesc, atunci voi privi şi lumea asta cu totul altfel. Bunicul a rămas

tăcut, privind oraşul, mai lua cîte un gît de bere, priveam şi eu oraşul, văzîndu-l însă în detalii, edificii, locuinţe, străzi şi pieţe, vîntul a început să bată, mi s-a făcut pielea de găină pe braţe şi picioare, atunci bunicul a început iarăşi să vorbească, m-a rugat să-i dau crezare că oraşul ăsta e cel mai frumos din toată lumea, chiar şi acum, cînd cerul e înnorat, da, e un oraş fără pereche, cel mai frumos oraş din lume, dar pe mine mă sfătuieşte să părăsesc oraşul ăsta cu cel dintîi prilej, să plec şi să nu mă mai întorc aici, şi nu numai oraşul să-l părăsesc, să părăsesc şi ţara asta, ţara mumă. A tăcut, a băut şi restul de bere, i-a făcut vînt, pe urmă, sticlei în direcţia oraşului din vale, după cîteva secunde s-a auzit cum se face ţăndări, jos, pe bolovanii de la poalele povîrnişului, eu priveam oraşul în continuare, nu se vedea nici blocul nostru, nici terenul de fotbal, nu ştiam ce să-i răspund, aşa c-am dat numai din cap, iar bunicul m-a întrebat dacă luasem aminte la ce-mi spusese, iar eu i-am zis că da, şi atunci bunicul m-a întrebat dacă am şi-nţeles, iar eu i-am zis din nou că da, dar bunicul a dat din cap, spunînd că nu, nu crede, pentru că deocamdată nu sînt destul de copt ca să înţeleg, dar să ţin minte, să ţin bine minte asta, iar cînd o fi să fie, atunci să-mi amintesc tot ce-mi spusese, la care eu i-am zis că da, aşa voi face, am să ţin minte, iar bunicul a încuviinţat, a luat şi-a doua sticlă şi-a început să bea din ea pendelete, înghiţitură după înghiţitură, privind, în continuare, panorama.

Între timp vîntul se-nteţise, mi s-a făcut frig de-a binelea, ştiam că acuşi o să încep să dîrdîi, dar mai ştiam şi că n-o s-o luăm din loc pînă ce bunicul nu isprăveşte şi a doua sticlă, mi-am adus aminte de ce citisem în cartea aia despre yoga, pe care mi-o împrumutase Szabi, că dacă te concentrezi asupra ombilicului, nu-ţi mai e atît de frig, am încercat s-o fac, însă degeaba, mi-era la fel de frig, mă gîndeam c-ar trebui să ne ridicăm şi să plecăm de-acolo, oricum nu mai ajung înapoi pînă la pauză, poate nici după pauza mare, cu siguranţă o să iasă circ, o să mă trimită la director, mama o să fie chemată la cancelarie, scormoneam în minte după o minciună, nu mi-a venit nici una, m-am uitat la bunicul, sperînd să trag cu coada ochiului la ceasul de la mîna lui, să văd cît s-a făcut, însă bunicul ţinea sticla de bere în mîna stîngă, încît nu i se vedea ceasul, în schimb a observat că trag cu ochiul, fiindcă m-a privit, spunîndu-mi că, după cîte ştie el, port mereu cu mine poza tatei, am dat din cap că da, iar bunicul m-a întrebat dac-o am la mine şi acum, şi eu i-am zis că nu, pentru că n-am pe mine decît echipamentul, şi că ăsta-i fără buzunare, dar poza e ascunsă în uniformă, nu în buzunar, ci în căptuşeala ei, atunci bunicul a oftat, spunînd că-i pare rău, păcat, ar fi vrut s-o vadă,

fiindcă el n-are nici o poză de-a tatei, dar n-are a face, dacă nu e, nu e, nu-i bai, oricum, îşi mai aduce el aminte de chipul lui, din fericire asta nu se uită, apoi bunicul a tăcut, a mai tras o gură de bere, sticla mai era plină pe sfert, şi sprijinindu-se într-o mînă, a dat să se ridice, hai, să mergem, mi-a spus, am stat destul aici, m-am ridicat şi eu repede în picioare şi, apucîndu-l de cot, l-am ajutat, bunicul, ţinîndu-se de mine, s-a sculat de jos, mi-a mulţumit, apoi mi-a dat drumul, cu o mînă şi-a netezit cutele pantalonilor şi mi-a spus să-i dau haina, eu m-am aplecat, am ridicat-o, ţinînd-o de guler şi i-am întins-o, însă bunicul n-a îmbrăcat-o, şi-a pus-o numai pe braţ, a luat sticla de bere, spunînd că restul ăsta nu-l mai bea, a întors-o cu gura-n jos, vărsînd-o în iarbă, în timp ce berea mai curgea pe jos, a întors gura sticlei, jetul de bere s-a subţiat, iar vîntul i-a împrăştiat stropii în jur, îi simţeam mirosul, pe iarbă a rămas doar spuma albă, bunicul şi-a lăsat mîna în jos, credeam că o s-o arunce mai departe, dar i-a dat drumul lîngă noi, şi-a săltat haina pe un umăr şi mi-a spus să mergem, şi-a tras o mînecă şi a pornit spre dubă, cealaltă mînecă a hainei flutura în aer, în timp ce încerca s-o pună pe el din mers.

M-am uitat în jos, pămîntul absorbise toată berea, se mai vedeau doar nişte pete negre printre smocurile verzi de iarbă, pe locul unde stătuserăm iarba era culcată la pămînt, rămăseseră acolo şi cele două capace aurii de bere, m-am aplecat, le-am ridicat pe amîndouă, le-am strîns în palmă şi am pornit şi eu după bunicul.

Funeraliile

Niciodată nu mai văzusem atîtea maşini la un loc, ca atunci, pe drumul care ducea la cimitir, de cînd benzina se dădea pe cartelă circulaţia se rărise, mergeam pe jos, mama şi cu mine, pe lîngă noi tot treceau maşini, taxiuri şi biciclişti în costume negre, iar cînd am ajuns pe Kálvária, se înmulţiseră şi pietonii, toată lumea care trecea ne saluta, au fost chiar unii care ne-au spus şi sincere condoleanţe, mama îi saluta cu o înclinare a capului, răspunzîndu-le de fiecare dată la fel, că le mulţumeşte, le mulţumeşte foarte mult. Uneori şi bicicliştii întorceau capul, făcîndu-ne cu mîna sau ridicîndu-şi pălăriile, nici n-aş fi crezut că atît de multă lume ştia cine sîntem, că atît de mulţi ne cunoşteau, pe mine şi pe mama.

Nu mai ţineam minte că cimitirul e atît de departe, deşi, iarna, de multe ori veneam pînă aici pe jos, cu băieţii, ca să ne dăm cu sania, acum însă drumul mi se părea mult mai lung, poate şi din cauză că mă jenau pantofii de lac, iar cravata neagră, pe care mama mi-o croise dintr-una de-a tatei, mă strîngea atît de tare, încît, de cîteva ori, am simţit că mă sufoc, numai pentru că nu voiam s-o supăr pe mama nu i-am lărgit nodul, înainte să plecăm, mama o aranjase preţ de vreo zece minute, ca să stea perfect, întocmai cum ar fi legat-o tata, deci tare mult aş fi vrut să ajungem odată.

La un moment dat, un taxi alb s-a oprit în dreptul nostru, şoferul a deschis uşa şi, ducîndu-şi două degete la cozorocul şepcii de piele, i-a zis mamei, stimată doamnă, sincere condoleanţe, îmi permiteţi să vă duc o bucată de drum?, dar mama a dat din mînă a lehamite, spunîndu-i că nici vorbă, dacă am putut veni pe jos pînă acolo, cîteva sute de metri în plus chiar că nu mai contează, şi atunci omul cu şapcă de piele a zis că-i păcat, ne-ar fi dus cu plăcere, apoi, scoţîndu-şi puţin capul pe geam, a întrebat-o în şoaptă pe mama dacă are vreo veste de la domnu' doctor, iar mama şi-a scuturat capul şi a spus că nici o veste, la care taximetristul, ridicînd o sprînceană, a zis că ia te uită, crezuse că măcar la înmormîntare o să-i dea voie să vină, la care mama a spus că da' de unde, să nu mai vorbească prostii, apoi, după ce taximetristul a trîntit portiera, a mai spus, doar aşa, ca pentru ea, turnător împuţit.

Cu o zi înainte, mama îmi spălase şi-mi călcase uniforma cu mare grijă, ca să arăt cît de cît onorabil, eu i-am zis că degeaba, neagră tot nu se face, tot bleumarin rămîne, de-atîta

frecat se spălăcise, şi c-ar trebui s-o vopsim cumva în negru, fiindcă auzisem eu că la înmormîntări se cade să fii îmbrăcat în negru, dar mama mi-a spus că nu crede că pe bunicu' l-ar deranja că nu sînt în negru, şi dacă tot şi-a zburat creierii, înseamnă că oricum nu-i mai păsa de nimic, la care eu i-am zis că la şcoală se vorbea că nici nu şi-ar fi zburat creierii, iar moartea tragică şi neaşteptată din anunţul mortuar nicidecum nu înseamnă că s-a sinucis, ci numai că făcuse comoţie cerebrală, dar mama a rîs, spunînd că asta-i versiunea pe care o răspîndeşte prin oraş idioata de bunică-mea, ca să nu se facă de ruşine, şi că toată lumea ştie care-i adevărul, bunicul făcuse rost de undeva de un pistol şi, băgîndu-şi ţeava în gură, şi-a făcut capul terci, după care n-a mai rămas mare lucru de adunat din el, o să văd eu că sicriul va fi închis, şi e de-a dreptul scîrbos ce face bunică-mea, şi-a găsit o pălărie neagră cu voaletă, pe care nu şi-o mai scoate de pe cap, şi o joacă pe văduva neconsolată, ca la paradă, văicărindu-se că ce lovitură, ce tragedie, ce se va alege de ea acum, cînd jumătatea ei dragă, dragul ei drag, s-a stins, cît trăise, nici vorbă să-i fi spus aşa, jumătatea ei dragă, dragul ei drag, îl chinuia necontenit cu gelozia şi cu nenumăratele ei boli închipuite, nici nu-i de mirare că bunicul n-a mai suportat, nici nu-i de mirare că şi-a băgat ţeava de la pistol în gură şi, spunînd astea, mama a început să plîngă cu atîta disperare cum n-o mai văzusem plîngînd, umerii i se scuturau atît de tare încît a trebuit să se agaţe de marginea biroului meu, s-a aşezat apoi pe pat, încercînd să-şi şteargă faţa cu un colţ al plăpumii, plîngea în hohote, ştiam că nu plînge după bunicu', după el nu putea să plîngă aşa, ci de dorul tatei care, de aproape doi ani, era la Canal, iar de foarte multă vreme nu mai aveam nici o veste de la el, şi atunci era cît pe ce să m-apuce plînsul şi pe mine, totuşi nu tata mi-a venit în gînd, ci bunicu', şi nu chipul lui, numai mîinile lui şi gestul cu care obişnuia să-mi deschidă portiera Renault-ului, împingînd cu degetul în geam ca să se deschidă uşa mai larg, vedeam atunci, prin sticlă, cum i se albeau şi i se turteau buricele degetelor, imaginea asta era aşa de clară de parc-ar fi fost aievea, mi-am şi închis ochii pentru o clipă, doar-doar n-o mai văd, dar tot îi vedeam mîna, încleştîndu-se, albă, pe gîtul unei sticle de bere, am scuturat din cap, am oftat, am mîngîiat-o pe mama pe umăr şi i-am spus ceea ce-mi spusese şi mie Vasököl, profu' de geografie, la şcoală, cînd în pauza mare m-a chemat în cabinetul cu material didactic, ca să-mi dea vestea cea rea şi să mă învoiască pentru ziua aia, i-am spus, deci, să se liniştească şi să nu mai plîngă, viaţa merge înainte.

Cînd am ajuns pe strada cu cimitirul, am văzut că pe ambele părţi ale trotuarului erau parcate maşini, poarta din fier forjat negru era larg deschisă, înăuntru, în jurul tarabei cu flori şi al capelei, era foarte multă lume, toţi aveau buchete de flori, buchete de flori şi coroane cu panglici tricolore şi negre şi roşii, atunci am întrebat-o pe mama de ce noi n-am adus flori, la care ea mi-a zis că pot să văd şi eu că sînt flori destule aici, noi o să punem o piatră pe mormînt, dacă tot trebuie să punem ceva, de altfel pentru bunicu' oricum nu mai contează, nu crede că pe bătrîn l-ar mai interesa în mod special dacă e un buchet în plus sau în minus, mai ales că, iată, ce serbare populară e pe cale să devină înmormîntarea asta. Şi într-adevăr, erau foarte mulţi, nu mai văzusem atîta popor de cînd ne pregătiserăm odată pentru vizita comandantului suprem al forţelor armate, cu diferenţa că acolo erau mult mai mulţi miliţieni, aici am numărat doar vreo cinşpe sau şaişpe, stăteau la intrarea în cimitir, în uniforme, înaintea noastră mergea un bărbat scund, cu pălărie, şi l-am auzit spunînd cuiva de lîngă el că se pare că miliţienilor le e teamă să nu se pregătească ceva, de-aia sînt atîţia, dar celălalt şi-a scuturat doar capul, zicînd că aiurea, ce-ar putea să se întîmple la o înmormîntare, îl îngroapă pe bătrîn, apoi toată lumea se duce acasă şi gata, dar ăla cu pălărie a spus că el nu crede, fiindcă auzise el că, ei, şi tocmai atunci am ajuns în dreptul lor, şi cînd ne-au văzut, au tăcut, ăla cu pălărie şi-a ridicat pălăria, apoi amîndoi ne-au spus, sincere condoleanţe, le pare foarte rău pentru bietul bunicu', iar eu iarăşi n-am ştiut ce s-ar fi cuvenit să zic, dar mama a spus imediat că le mulţumeşte pentru amabilitate şi că au venit, aşa că am mulţumit şi eu, iar cei doi au dat din cap, continuîndu-şi drumul spre capelă, acolo se adunase un puhoi de lume, pe marginea aleii principale, largi, erau înşirate maşini negre, lucioase, demodate şi cu numere mici, de activişti de partid, cred că am văzut şi cîteva Pobede, şi Ceaika, şi Moskvici, şi bineînţeles Renault şi Citroën, sprijinit de o maşină neagră şi cu ţigara în gură, era acolo şi ambasadorul la care ne dusesem odată să-l rugăm să ne ajute să aflăm ce-i cu tata, l-am văzut numai din spate, dar l-am recunoscut imediat, din fericire mama nu l-a observat, nu cred că s-ar fi bucurat să-l întîlnească.

Aleea principală era destul de lungă, am văzut de departe că în capătul ei, pe acoperişul noii capele din beton, fluturã steaguri mari şi negre, pe drum, deodată, mama s-a împiedicat, mi-a spus că nu-i nimic, i se desfăcuse doar catarama de la pantof, să aştept un minut, pînă o închide, şi s-a aplecat. Între timp, eu mi-am băgat mîna în buzunar, am scos decoraţia pe care o primisem de la bunicu', de ziua mea, cu o mînă am

deschis acul de siguranţă şi mi-am prins decoraţia în piept, deasupra inimii, acolo unde mi-o prinsese odată şi bunicul, cînd am încercat să închid acul, m-am înţepat un pic, dar nu mi-a păsat. De cum s-a îndreptat de spate, mama a şi observat decoraţia, ştiam c-o să-mi spună s-o dau jos, dar, înainte să poată deschide gura, lîngă noi s-a oprit o femeie, se apropiase atît de repede încît i se-auzea fusta foşnind, purta o pălărie mare, cu boruri largi, cum nu mai văzusem pînă atunci, faţa îi era în întregime acoperită de crepul negru care atîrna de jur împrejurul pălăriei, la început am crezut că e bunica, dar apoi am văzut că totuşi nu e ea, fiindcă femeia asta era cu mult mai înaltă şi mai slabă decît bunica, iar cînd şi-a ridicat vălul, am văzut că şi mult mai bătrînă, nu ştiam cine e, dar se pare că ea ne cunoştea, i-a spus mamei servus, draga mea, şi s-a aplecat şi a pupat-o, s-a dat un pas înapoi şi a izbucnit în plîns, şi-a ridicat braţul, şi-a dus la ochi o batistă mare, albă şi a rămas aşa vreo două secunde, cînd şi-a dus batista la ochi, am văzut că purta mănuşi albe de aţă, iar peste mănuşi, un ghiul mare pe inelar, cît faţa îi era încă acoperită de batistă, mama mi-a făcut semn să mergem, dar bătrîna şi-a luat deodată batista de la ochi, spunînd, cu ochii-n lacrimi, ce zi tristă-i asta, că ne-a părăsit acest om drag, apoi s-a aplecat aproape de mama, întrebînd-o în şoaptă dacă-i adevărat ce zice lumea, a fost chiar sinucidere? Mama a scuturat din cap, spunîndu-i că nu ştie, mie mi-a făcut semn cu ochiul s-o iau din loc, iar ei i-a spus, nu vă supăraţi, dragă tanti Ivon, dar trebuie să mergem, şi a dat să treacă pe lîngă bătrînă, dar aceasta a apucat-o de braţ, a tras-o înapoi spre ea, şoptindu-i suficient de tare, c-am putut să aud şi eu, să afle mama că bunicu' s-a sinucis fiindcă dintotdeauna a iubit-o pe ea, pe Ivonka lui adorată, de-aia şi-a tras un glonţ în inimă, fiindcă n-a mai putut îndura faptul că a trebuit să trăiască atîţia ani fără ea, şi să mai aflăm că bunica-i cea care a ascuns scrisoarea de adio din care s-ar fi aflat adevărul, dar nu-i bai, nu-i bai, soarta o s-o răzbune, o să vedem noi, da, da, şi spunînd asta, a dat din cap atît de energic încît vălul i-a căzut peste faţă, ei, şi atunci iarăşi a început să plîngă, apăsîndu-şi batista pe ochi prin văl, şi se auzea cum plînge în hohote, între timp mama mă luase de braţ, trăgîndu-mă după ea spre capelă şi zicîndu-mi să ne grăbim, să nu pierdem începutul ceremoniei, eu mi-am întors capul, să mă uit în spate, pentru că-mi era frică să nu vină bătrîna după noi, însă ea a rămas locului, pe trotuarul aleii principale, aranjîndu-şi pălăria, ei, şi atunci am întrebat-o pe mama ce-a fost asta, iar ea mi-a spus că nimic, a fost numai tanti Ivon, o babă nebună, pe vremuri cea mai bună prietenă a bunicii, care avea ideea fixă că bunicu' pe ea ar fi trebuit s-o ia de nevastă, şi ani de zile îi

dăduse tîrcoale, făcîndu-i scandaluri monstruoase, dar acum e totuna, să nu mai vorbim despre asta, şi să nu-mi mai bat capul, că oricum ajungem imediat.

Într-adevăr, ne apropiam de catafalc, boxele mari şi negre, aşezate pe stative, răspîndeau, uşor distorsionat şi hîrîit, un marş funebru, cu cît ne apropiam, cu atît mulţimea era mai compactă, însă era de-ajuns ca noi să spunem pardon, fiţi amabili, lăsaţi-ne să trecem, şi lumea, docilă, se dădea în lături, uitîndu-se la noi de parc-am fi fost nişte staruri, mulţi ne şi salutau, şi mai toţi ne ziceau ce om cumsecade a fost bunicul meu, şi cît de rău le pare, şi sincere condoleanţe, iar mama le făcea numai semn cu capul, şi dădeam şi eu din cap, şi aşa am înaintat spre treptele principale, nu mai văzusem pînă acum uşa cea mare, neagră, cu ornamente aurii, atît de larg deschisă, e drept că nici n-am fost la multe înmormîntări, iar la una ca asta în nici un caz, şi treptele erau pline de oameni, dar, cînd au văzut-o pe mama, s-au dat şi ei frumos la o parte, iar noi am urcat treptele, printre bărbaţi în haine închise la culoare şi femei în taioare negre, şi am intrat pe uşă.

Am crezut că va fi întuneric sau cel puţin semiîntuneric, ca-n biserici, dar în loc de asta ne-a izbit o lumină atît de puternică, aproape orbitoare, încît m-a luat cu ameţeală, într-un candelabru de oţel ardeau trei rînduri de becuri, aşezate în cercuri suprapuse, erau vreo două sute, înaintam, ţinînd-o pe mama de mînă, era o sală foarte mare, de jur împrejur, pe pereţi, atîrnau draperii roşii, însă fotografia secretarului general al forţelor armate nu se vedea nicăieri, erau numai o groază de panouri cu lungi citate din cuvîntările lui, am zărit şi sicriul în fundul sălii, acolo podeaua era mai înaltă cu vreo treizeci de centimetri, arăta ca o scenă, iar în mijlocul ei, pe o masă drapată în roşu, se afla sicriul, era într-adevăr închis, era un sicriu foarte mare şi lăcuit în negru, lacul lucea atît de întunecat, încît aproape părea fluid, de ambele părţi ale sicriului se aflau cîte trei suporturi înalte pentru făclii care, însă, nu erau aprinse.

Ne-am oprit, şi atunci pe loc a venit la noi un tînăr, în mînă cu o mapă legată în piele bordo, ne-a salutat şi s-a prezentat, dar nu i-am înţeles numele fiindcă vorbea destul de repede, ne-a spus şi el sincere condoleanţe şi că ne salută cu drag, el este secretarul tovarăşului Bherekméri, comitetul orăşenesc de partid i-a trasat lui sarcina organizării acestui eveniment, şi să fim amabili, să urcăm pe podium, că rudele apropiate acolo trebuie să stea, aşa că să fim amabili, să mergem acolo, lîngă tovarăşa, şi a arătat spre sicriu, şi m-am uitat şi eu într-acolo, şi am văzut-o pe bunica stînd în dreapta sicriului, era singură, privea sicriul de parcă nici n-ar fi

observat c-am sosit, mama nu s-a mişcat din loc, a rămas unde era, în faţa podiumului, dar atunci secretarul a făcut semn cu mapa spre podium, spunîndu-ne să ne grăbim, că în curînd va sosi şi tovarăşul Bherekméri, ca să rostească personal necrologul şi, spunînd asta, a arătat într-o parte, în faţa podiumului, lîngă peretele acoperit de draperii roşii se afla un pupitru cu microfon, ei, şi atunci am pornit, întîi s-a urcat pe podium mama, apoi eu, iar după noi, secretarul.

Pe podium lumina era şi mai puternică, fiindcă pe peretele din spate mai era aprins un şir de neoane albe, peretele fusese astfel iluminat pentru că era acoperit de o tapiserie cît toate zilele, reprezentînd un partizan cu mitralieră, în mijlocul unui lan de grîu, care, în mod simbolic, confecţiona un plug dintr-o grămadă de săbii frînte-n două, iar în fundal, în spatele tractoarelor, se zăreau munţii cu bogăţiile patriei, păduri de brazi şi sonde, ei, şi atunci ne-am dus lîngă bunica, în stînga sicriului, şi eu i-am spus săru'mîna, dar bunica, de parcă nici n-ar fi auzit, s-a uitat la mama şi i-a şoptit să-i fie ruşine, cum de-a îndrăznit să se-arate acolo, dacă ar fi după ea, ar scuipa-o-n faţă, izgonind-o din sală, la care mama i-a zîmbit bunicii, zicînd că-i pare bine că bunica-i sănătoasă şi că se bucură s-o vadă, iar dacă vrea, n-are decît să facă scandal, aici, în văzul tuturor, bunicul precis s-ar bucura mai mult de-o ceartă pe cinste decît de această mascaradă sinistră, am văzut cum bunica a pălit sub stratul de pudră, şi-a umezit buzele, apoi a tras aer în piept, şi ştiam că acuşi o să-i spună ceva foarte urît mamei, dar atunci, deodată, s-a deschis o uşă în peretele acoperit de tapiserie, n-o văzusem pînă atunci din cauză că era mascată, părînd că face una cu peretele, iar un bărbat în salopetă a intrat şi s-a dus direct la bunica şi i-a spus, stimată doamnă, o să începem să aducem coroanele, că în curînd va sosi tovarăşul prim, apoi a mai întrebat-o pe bunica dacă se pot aprinde făcliile, bunica a scos din poşetă o batistă, şi-a apăsat-o pe ochi o clipă, apoi i-a spus că dacă tot a sosit momentul, atunci s-o facă, iar cel în salopetă a zis, am înţeles, stimată doamnă, a ieşit repede, şi s-a întors cu cîte-o coroană mare în fiecare mînă, iar după el au mai intrat cinci muncitori, aducînd coroane şi flori, le-au stivuit rapid, pe toate, în faţa sicriului, cum mişunau în jurul meu, le-am simţit duhoarea transpiraţiei, şi atunci m-am gîndit că ăştia precis nu sînt nişte muncitori oarecare, sînt groparii, şi au transpirat în halu' ăsta săpînd groapa pentru bunicul meu, şi m-am uitat în jos, şi am văzut că unul din ei avea pantalonii plini de noroi la genunchi, şi am ştiut că aşa e, că am dreptate, şi m-am dat un pas înapoi, pentru că nu voiam să mă atingă, între timp groparii, cu îndemînare, au aranjat panglicile coroanelor să se vadă bine scrisul, să se

ştie de la cine-i fiecare, am şi citit cîteva nume, dar nici unul nu-mi spunea nimic, între timp primul gropar a adus o scăriţă cu trei trepte şi o damigeană, apoi a trecut, pe rînd, pe la fiecare făclie, cu scăriţa, s-a urcat pe ea, a turnat în fiecare glob de sticlă neagră cîte puţin petrol, apoi, cu un chibrit lung, le-a aprins pe toate. La început, au ars cu o flamă portocalie tremurîndă, mare, care treptat s-a alungit pe verticală, marşul funebru a fost dat mai tare, nările mi s-au umplut de mireasma de brad a coroanelor şi de mirosul de petrol, mi-a venit în minte Crăciunul pe care l-am petrecut cu mama la lumina chioară a unei lămpi cu gaz, fiindcă se luase curentul, m-am uitat la sicriul lăcuit în negru, şi am ştiut că dacă m-aş apropia mai mult de el, aş putea să-mi văd faţa cum se oglindeşte în luciul său, şi mi s-a pus un nod în gît şi am simţit că mă apucă plînsul şi mi-am băgat mîna în buzunarul hainei de uniformă ca să scot batista proaspăt călcată pe care, înainte de-a pleca, mi-o pusese mama acolo. Era una dintre batistele festive ale tatei, şi cînd am atins-o, mi-am adus aminte ce-i spusese taximetristul mamei, cum că auzise el că o să-l aducă pe tata la înmormîntare, şi am înghiţit în sec, şi mi-am spus că numai de-al dracu' o să-mi stăpînesc plînsul, aşa, ca un adevărat bărbat.

Deodată, la jumătatea unei măsuri, marşul funebru s-a întrerupt, amplificatoarele au mai zumzăit cîteva secunde, apoi s-a făcut linişte, şi atunci s-a deschis din nou uşa mascată şi a intrat în grabă un bărbat înalt şi chel, în costum negru, n-a salutat pe nimeni, s-a dus direct la pupitru, iar secretarul a plecat de lîngă noi, a fugit direct la pupitru şi i-a pus dinainte mapa legată în piele bordo, aşa că am ştiut c-ăsta trebuie să fie tovarăşul Bherekméri. Atunci tovarăşul Bherekméri s-a postat la pupitru şi a ciocănit cu degetul arătător în microfon şi a spus că salută cu drag tovarăşele şi tovarăşii îndoliaţi de faţă şi le cere permisiunea să spună cîteva cuvinte despre bunicul meu, tovarăşul secretar, pe care oraşul îl consideră mortul său personal şi ale cărui merite sînt incontestabile. După care tovarăşul Bherekméri a tăcut, s-a uitat semnificativ în jur, apoi din buzunarul de la piept al hainei şi-a scos ochelarii, şi i-a pus pe nas, a deschis mapa legată în piele bordo, a scos din ea un teanc de hîrtii prinse cu o agrafă, şi-a dres vocea şi a început să-şi citească discursul. La început, i-a salutat încă o dată, cu drag, pe cei prezenţi, apoi a spus că va povesti cum l-a cunoscut el pe bunicu', pe-atunci bunicul era încă student şi-şi cîştiga banii de taxe din vînzarea, prin bodegi şi restaurante, a unor produse cosmetice, apă de toaletă, loţiuni pentru faţă şi păr, creme antirid, săpunuri parfumate, şi trebuia să care mereu mostrele după el, în două valize mari, şi valizele erau foarte grele, îngrozitor de grele, dar bunicul le căra cu stoicism, fără

să se plîngă vreodată, tolera pînă şi glumele muşteriilor chercheliţi, şi într-o zi, în restaurantul Elefant, a cărui faimă era cam deocheată, patronul i-a propus bunicului un rămăşag, că dacă bunicu-i de acord să se dea cu loţiune de păr pe…, dar atunci asistenţa a început să forfotească şi să vocifereze, şi s-a auzit cum cineva strigă, să se dea la o parte, să i se facă loc să treacă, aşa că tovarăşul Bherekméri şi-a întrerupt fraza la mijloc, a lăsat foile în jos şi s-a uitat, şi m-am uitat şi eu, şi am văzut că bătrîna, tanti Ivon, îşi croieşte drum spre răposat, agitînd în mînă un buchet mare de trandafiri roşii şi strigînd că nu dă voie, nu îngăduie ca mult iubitul ei iubit să fie îngropat fără ca ea să-şi fi luat rămas-bun de la el, şi că ea o să ia loc lîngă sicriu pentru că, de drept, ea ar trebui să stea acolo, lîngă trupul pîngărit al bietului meu bunic, pentru că, dintotdeauna, ea fusese marele lui amor, iar nu bunica, vrăjitoarea aia bătrînă şi rea. În vreme ce striga, tanti Ivon înainta tot mai mult prin mulţime, am auzit cum bunica mea răbufneşte, spunînd s-o scoată de-acolo imediat, fiindcă aşa ceva nu se poate tolera, e revoltător, fiindcă se duce şi o omoară, se duce şi-i scoate ochii, tanti Ivon ajunsese deja în faţa podiumului, la doi paşi de coroane, dar atunci cineva a prins-o şi a tras-o mai în spate, l-am recunoscut, era taximetristul cu care ne întîlniserăm, a apucat-o pe bătrînă, ca la lupte, ridicînd-o, de la smucitură tanti Ivon a scăpat buchetul de trandafiri şi i-a căzut şi un pantof, a scos un ţipăt, dar taximetristul o şi căra spre ieşire, în timp ce tanti Ivon striga răguşit, cît o ţinea gura, să afle toată lumea adevărul, bunicul s-a sinucis, iar bunica a distrus scrisoarea de adio din care ar fi ieşit la iveală adevărul, că bunicul, toată viaţa lui, pe ea o iubise, numai pe ea, iar bunica de aia a ţinut ca sicriul să fie închis, ca să nu se afle adevărul, dar între timp taximetristul o scosese din sală, aşa că nu se mai înţelegea ce strigă, se mai auzea doar cum răcneşte, a tăcut brusc, atunci s-a deschis uşa mascată şi a intrat unul din gropari, a coborît de pe podium şi a ridicat de pe jos pantoful negru, apoi s-a aplecat din nou, a ridicat şi buchetul de trandafiri, l-a pus printre celelalte flori, după care, cu pantoful în mînă, a ieşit.

Atunci bunica a început să plîngă de-a binelea, s-a şi clătinat de era cît pe ce să cadă, secretarul tovarăşului Bherekméri a trebuit s-o sprijine, printre lacrimi, bunica i-a spus ceva, din care am înţeles doar cuvîntul sicriu, şi atunci secretarul a scos din buzunar o batistă albastră şi i-a dat-o bunicii, pe urmă s-a dus la pupitru, a şoptit ceva la urechea tovarăşului Bherekméri, tovarăşul Bherekméri s-a încruntat şi a scuturat vehement din cap, şi-a dres vocea, a tuşit, şi-a aranjat foile cu discursul, lovindu-le uşor de suprafaţa

pupitrului, apoi a început din nou să citească, dar nu de-acolo de unde rămăsese, la rămăşag şi loţiunea pentru păr, ci a atacat o frază lungă şi întortocheată, despre cum a fost cînd, împreună cu bunicul, şi-au început lupta comună, au ştiut exact, amîndoi, că ei nu vor ajunge să se bucure de rodul strădaniilor lor, n-o să apuce să-şi vadă visul cu ochii, cu toate astea au început, curajoşi, lupta, fiindcă viitorul era mult mai important pentru ei decît fericirea personală, decît…, pînă la urmă n-am aflat ce era mai important pentru bunicul decît fericirea personală, pentru că tocmai atunci bunica a dat la o parte mîna secretarului personal al tovarăşului Bherekméri, care o ţinea, a făcut un pas spre podium, strigîndu-i tovarăşului Bherekméri în faţă, bine, măi Pista, păi nu ţi-e ruşine ţie să mă minţi, cum adică nu se poate deschide, ştii bine că se poate, de ce faci asta, apoi s-a dus lîngă sicriu, l-a lovit cu palma şi a strigat să fie deschis, acum, pe loc, să fie deschis, fiindcă după toate astea, ea vrea să-l mai vadă, pentru ultima oară, pe bunicu', e dreptul ei, e dreptul ei să-şi ia rămas-bun de la el, oricum auzise ea că circulă tot felul de bîrfe, cum că el şi-ar fi zburat creierii şi că de-aia sicriul e închis, şi ea ar vrea să se termine cu aceste zvonuri de rea-credinţă, trebuie să se infirme bănuiala unui suicid, să nu mai existe nici măcar umbra unei astfel de bănuieli, şi ea e sigură că şi bunicul meu ar fi vrut asta, să se deschidă, dacă nu, atunci o să-l deschidă ea, fiindcă are dreptul, să fie clar că are acest drept.

Atunci faţa tovarăşului Bherekméri s-a făcut aproape la fel de purpurie ca mapa lui de piele, şi-a trîntit foile pe pupitru, se vedea că se stăpîneşte cu greu, apoi a pufnit pe nas şi a spus că desigur, nu e nici o piedică, dar, cînd i-a făcut un semn cu capul secretarului, am văzut că-i tremură colţul gurii, atunci secretarul s-a dus la uşa mascată, a deschis-o şi a ieşit, iar tovarăşul Bherekméri a spus că, în ceea ce-l priveşte, el ar dori să-şi continue discursul, necrologul scumpului tovarăş răposat, şi o vreme şi-a aranjat din nou hîrtiile, apoi a început iar să-şi citească discursul, dar eu nu mai eram atent, pentru c-am văzut că s-a deschis uşa mică şi au intrat doi gropari, unul dintre ei avea o cheie franceză în mînă, iar celălalt o rangă de fier, s-au dus la sicriu şi au început să scoată, unul după altul, holtşuruburile lăcuite în negru, se mişcau foarte repede, în mai puţin de jumătate de minut scoseseră toate cele trei şuruburi din latura stîngă a sicriului, apoi au trecut de cealaltă parte, acolo au avut puţin de lucru cu ultimul şurub, dar pînă la urmă a ieşit şi ăla, şi atunci şi-au pus sculele pe podea, lîngă sicriu, apoi unul s-a aşezat la un capăt al sicriului, iar celălalt la capătul opus, au apucat capacul, trăgînd simultan în sus de el, n-am văzut ce era înăuntru, capacul fiind acum în poziţie

verticală, am văzut doar căptuşeala bogată în falduri, din catifea roşie, de la picioare, şi am simţit mirosul de lavandă al cremei de faţă a bunicului, dar ştiam că asta-i doar o iluzie, în mod sigur fusese îmbălsămat, şi atunci am auzit cum oamenii au început să vocifereze în sală, dar mult mai tare decît atunci cînd sosise tanti Ivon, la început am crezut că numai de-aia, fiindcă se deschisese sicriul, şi-l văd acum pe bunicu', dar mama, luîndu-mă de braţ, s-a întors către uşă, la uşă mulţimea începuse să se dea la o parte, şi toată lumea se uita într-acolo, şi atunci mama deja mă strîngea foarte tare de braţ, şi am auzit cum îmi spune că e tatăl tău, îl aduc pe tatăl tău, şi atunci cu toţii au început să vorbească deodată, şi am auzit că toată lumea îi pronunţă numele, spunînd că se pare că a fost la Canal, şi am mai auzit cum altcineva spune că într-o tabără de reeducare, şi atunci m-am uitat şi eu în direcţia în care se uitau cu toţii, şi am văzut că se apropie cinci prin mulţime, unul dintre ei era într-adevăr tata, l-am recunoscut imediat, deşi nu i-am văzut faţa, pentru că mergea cu capul plecat, purta acelaşi costum gri în care fusese arestat, era escortat de patru gealaţi în uniformă neagră, nu mai văzusem pînă atunci o uniformă aşa, înaintau destul de încet, deşi lumea se dăduse la o parte din calea lor, tata se uita în continuare în pămînt, mai mulţi i-au rostit numele, dar tata nu şi-a ridicat capul şi nu s-a uitat la nimeni, am văzut că avea mîinile încătuşate în faţă, iar de cătuşe era prins un lanţ lung, unul dintre gardieni îl ţinea de un capăt, picioarele tatei nu erau în cătuşe, dar totuşi făcea paşi atît de mici, de parc-ar fi avut cătuşe şi la glezne, şi atunci am ştiut c-ar trebui să fug la el, ar trebui să alerg la el ca să-l îmbrăţişez, şi atunci lîngă mine mama a spus, Dumnezeule, şi s-a sprijinit de mine, şi am simţit şi eu cum mi se taie picioarele, dar apoi m-am mai adunat şi i-am spus mamei să nu-i fie frică, acum c-a venit tata n-o să mai fie nici o supărare, la care mama iarăşi a spus doar, Dumnezeule, şi am auzit-o cum respiră precipitat, între timp gardienii l-au dus pe tata pînă la podium, dar nu de partea noastră, ci pe partea opusă, s-au oprit la vreo patru paşi de sicriu, un gardian a smucit lanţul, atunci tata şi-a ridicat capul, înălţîndu-şi privirea, şi atunci i-am văzut faţa şi am simţit cum mi se face stomacul ghem, tata era neras de multă vreme, slăbise foarte mult, dar nu de asta m-am speriat, ci de privirea lui, căutătura-i era goală, ştiam c-ar trebui să vadă, s-o vadă pe mama şi pe bunica şi pe mine, dar chipul i-a rămas fără expresie, de parcă nici nu şi-ar fi dat seama unde se află, m-am uitat la ochii lui, luceau de parc-ar fi fost de sticlă, şi atunci m-a străfulgerat gîndul că ăsta nu e tata, ăsta, pe care-l văd, nu mai e tata, nu-şi mai aduce aminte de mine, şi nici de mama, şi nici de nimic, şi nici despre el nu mai

ştie cine e, ei, şi atunci am auzit-o, lîngă mine, pe mama scîncind, încă-l priveam pe tata, îmi doream să-şi revină, să mă observe, să mă observe şi să spună ceva, să-şi smulgă mîinile din cătuşe, să vină la noi, să ne îmbrăţişeze, să mă îmbrăţişeze pe mine şi s-o îmbrăţişeze şi pe mama, să nu mai stea acolo aşa inert, să-şi revină, să-şi revină în simţiri, numaidecît, şi am auzit-o iar pe mama scîncind şi respirînd precipitat, şi ştiam că încearcă să-şi stăpînească plînsul, să-şi ţină lacrimile, fiindcă nu vrea ca tata s-o vadă plîngînd, şi ştiam că acuşi o să strig, acuşi o să urlu la tata, şi atunci nările tatei au început să freamăte, a tras de două ori aer, horcăind, şi a treia oară inspirînd adînc, iar atunci a clipit deodată din gene şi faţa i-a tresărit, şi s-a uitat în jos, la sicriul deschis, m-am uitat şi eu pentru prima oară, bunicul era pe de-a-ntregul cufundat în căptuşeala purpurie cu falduri ample, aşa cum era, în negru, părea cu mult mai mic şi mai slab, i-am privit faţa, nu se vedea pe ea nici o urmă de rană, pielea îi lucea, unsuroasă, întocmai ca atunci cînd încă era în viaţă, gura îi era întredeschisă, pieptu-i era înţesat de decoraţii, m-am uitat în dreptul inimii şi mi s-a părut că, printre decoraţii, stofa e îmbibată cu sînge, dar ştiam că-i doar o închipuire, că văd doar cum catifeaua purpurie se reflectă în metalul lustruit al decoraţiilor, şi mirosul de sînge închegat e o închipuire, atunci mi-a venit cumva în minte că asta nu poate fi adevărat, toate astea nu pot fi adevărate, îmi imaginez doar că l-au adus pe tata, îmi imaginez doar că stă acolo, de partea cealaltă a sicriului, şi atunci mi-am ridicat privirea, şi tata se afla încă acolo, era acolo într-adevăr, stătea în continuare nemişcat, privind sicriul, sicriul şi pe bunicul meu înăuntru.

În sală era linişte deplină, de cel puţin un minut tata stătea nemişcat, şi-am crezut că poate nu vede nici asta, aşa cum nici pe noi nu ne văzuse, dar atunci i-a zvîcnit un umăr, a făcut un pas înainte şi, cu mîinile încătuşate, a atins marginea sicriului, şi atunci am ştiut că totuşi e conştient, că totuşi i-a ajuns pînă la creier această privelişte, am crezut, pentru un moment, c-o să-l ia de mînă pe bunicu', dar el a strîns doar marginea sicriului, apoi şi-a întors încet capul, uitîndu-se la tatăl lui, stăruind cu privirea pe chipul lui, şi atunci am privit şi eu, împreună cu el, chipul bunicului, linia gurii, resturile de barbă care se întrezăreau, pe sub pometi, pe pielea lăsată a feţei, de parcă s-ar fi bărbierit cu neglijenţă, şi ştiam că acuşi tata îşi va ridica privirea şi se va uita iarăşi la noi, la mine şi la mama, şi mai ştiam că de data asta o să ne recunoască, chiar dacă nu va fi în stare să ne zîmbească, o să ne recunoască, şi-o să ştie că ne are pe noi aici, şi-o să-l aşteptăm, o să-l aşteptăm pînă cînd o să-i dea drumul, într-o bună zi, definitiv, acasă, şi atunci

deodată tata a dat drumul sicriului şi a făcut un pas înapoi, şi-a ridicat privirea şi s-a uitat direct la mine, direct în ochii mei, şi după strălucirea ochilor mi-am dat seama că mă recunoscuse, şi şi-a descleştat gura şi se simţea c-ar fi vrut să spună ceva, faţa i-a zvîcnit, se vedea că nu poate să vorbească, iar atunci mama, plîngînd, a spus, Doamne Dumnezeule, ce i-au făcut, ce-au făcut din el şi, dîndu-mi drumul, a trecut pe lîngă bunica şi a pornit-o repede spre tata, ocolise deja pe jumătate catafalcul, însă atunci unul dintre gardieni i-a tăiat calea şi i-a mîrîit că e interzis să te apropii de deţinut, iar atunci mama a strigat că ei să nu-i dea ordine nimeni, o să se ducă la el, oricear fi, o să se ducă la el, şi să crape cu toţii, şi cu toată puterea l-a îmbrîncit pe gardian, dar atît de violent, încît el s-a dezechilibrat, şi atunci celălalt gardian i-a tras mamei un dos de palmă, şi atunci tata a început să urle dezarticulat, horcăind, şi a luat-o spre mama, dar gardienii l-au tras înapoi de lanţ, şi atunci mama s-a năpustit asupra unuia dintre ei, şi l-a lovit cu pumnii în piept, şi a strigat, ajutor, nu-l lăsaţi, ajutor, atunci tovarăşul Bherekméri a strigat în microfon, toată lumea să rămînă pe loc şi să-şi păstreze calmul, şi atunci şi bunica a început să strige plîngînd că vrea la băiatul ei, pe el îl vrea, şi a luat-o şi ea spre tata, între timp gardienii începuseră să-l tîrască pe tata spre uşa mascată, dar tata se împotrivea, încercînd să scape, cu un fel de mîrîieli şi horcăieli, însă atunci unul din gardieni i-a pus piedică şi au început să-l tragă repede spre uşă, o ţineau şi pe mama doi, bunica dădea să-l îndepărteze pe unul dintre ei de mama, ţipînd ascuţit, şi atunci s-a deschis uşa şi au năvălit miliţienii şi groparii, miliţienii cu bulane de cauciuc, iar groparii cu mîna pe cozile de hîrleţ, şi atunci m-am uitat la omenetul care stătea pasiv şi nu făcea alta decît să se holbeze ca la circ, şi am strigat la ei să sară în ajutorul tatei, să nu-i lase să-l ia de-acolo, dar nimeni nu s-a mişcat din loc, stăteau doar şi căscau ochii, şi atunci secretarul tovarăşului Bherekméri s-a răstit la mine să-mi ţin gura şi să nu mişc în front, la care eu m-am întors şi am pornit spre uşa mascată, iar secretarul tovarăşului Bherekméri a strigat că n-auzisem ce-a zis, să rămîn pe loc, şi m-a împins din spate de era să dau cu capul în sicriu, dar nu mi-a păsat, fiindcă voiam să văd ce se-ntîmplă cu mama şi cu tata, şi atunci secretarul tovarăşului Bherekméri m-a mai împins o dată, pe mama n-o vedeam niciunde, doar pe tata, gardienii îl tîrau afară, şi atunci m-am aplecat şi am luat de jos ranga pe care groparii o lăsaseră lîngă catafalc şi am pornit-o după tata, dar între timp uşa mascată se şi închisese, iar în faţa ei stăteau miliţieni, şi ştiam că pe-acolo n-am cum să ies, atunci secretarul tovarăşului Bherekméri mi-a barat calea şi eu i-am tras una cu ranga peste coapse, de s-a chircit de

durere, înjurînd, şi m-am întors şi am sărit de pe podium şi fluturînd ranga pe deasupra capului, am strigat, la o parte, toată lumea la o parte, şi am început să-mi croiesc drum spre ieşire, ca atunci cînd ne cafteam la şcoală, în pauza mare, cu vlăjganii, în vechea pivniţă care ajunsese adăpost antiaerian, nu mă uitam unde lovesc, trăgeam cu ochiul doar la intrarea principală, în timp ce oamenii se apucaseră să strige, dar n-am ţinut cont de ei, nu mă gîndeam decît la rangă, s-o ţin cum trebuie în mînă, şi înaintam, lovind în dreapta şi-n stînga, cineva din spate mi-a tras un picior, dar nu mi-a păsat deloc, pentru c-ajunsesem la ieşire, în faţa uşii batante, şi am împins-o, dar s-a întredeschis abia, şi atunci m-am strecurat afară, închizînd uşa în urma mea, ştiam c-o să se deschidă iar numaidecît, şi că o să vină după mine, dar nu mi-a păsat, auzeam că lumea înăuntru strigă alandala, şi atunci am făcut un pas în faţă şi m-am oprit în capul scărilor şi m-am uitat de jur împrejur, dar pe tata nu l-am văzut nicăieri, nici pe el, nici pe gardieni, tot cimitirul era gol, doar maşinile staţionau de-o parte şi de alta a aleii principale, şi atunci, preţ de o secundă, mi-a trecut prin gînd că poate nu era decît închipuire şi că nici nu-l aduseseră pe tata, dar atunci, din spatele capelei, s-a ivit o dubă cenuşie şi a pornit-o lent pe aleea principală, şi atunci am spus în gura mare să stea pe loc şi să aştepte, şi-am început să fug în urma ei, şi ştiam c-o să accelereze, şi atunci, de după gratiile uşii dinapoi, am zărit chipul tatei, alb ca varul, şi am ştiut atunci că oricît de repede ar merge, eu tot o s-o ajung din urmă, da, o s-o ajung, şi, ridicînd ranga deasupra capului, am luat-o la goană după ea, tot mai repede şi mai repede şi mai repede şi mai repede.

Table of Contents

Lalele
Săritura
Sfîrşitul lumii
Csákány
Muzică
Cifre
Ventilul
Cadoul
Război
Africa
De-a percheziţia
Zăcămîntul de aur
Tunelul
Belşug
Cinema
Învoiala
Perspectivă
Funeraliile

Table of Contents

Lalele	5
Săritura	13
Sfîrşitul lumii	18
Csákány	25
Muzică	35
Cifre	42
Ventilul	49
Cadoul	58
Război	67
Africa	86
De-a percheziţia	99
Zăcămîntul de aur	103
Tunelul	117
Belşug	122
Cinema	128
Învoiala	137
Perspectivă	150
Funeraliile	157